

Štátna školská inšpekcia
Staré grunty 52, 842 44 Bratislava 4

Správa

**o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach
v Slovenskej republike v školskom roku 2003/2004**

Bratislava, október 2004

Obsah

I. ÚVOD	5
II. Závery z inšpekčnej činnosti v školách a školských zariadeniach	9
Závery z komplexných inšpekcií	9
Základné školy	12
Výsledky výchovy a vzdelávania	12
Podmienky výchovy a vzdelávania	17
Riadenie výchovy a vzdelávania	18
Stav a úroveň korektnosti výberu žiakov do tried s rozšíreným vyučovaním predmetov alebo skupín predmetov v základnej škole	19
Zoznam základných škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia	21
Stredné školy	22
Stredné odborné učilištia a učilištia	22
Výsledky výchovy a vzdelávania	22
Podmienky výchovy a vzdelávania	25
Riadenie výchovy a vzdelávania	26
Zoznam stredných odborných učilíšť/učilíšť, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia	28
Špeciálne základné školy	29
Výsledky výchovy a vzdelávania	29
Podmienky výchovy a vzdelávania	31
Riadenie výchovy a vzdelávania	32
Zoznam špeciálnych základných škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia	35
Odborné učilištia	36
Výsledky výchovy a vzdelávania	36
Podmienky výchovy a vzdelávania	38
Riadenie výchovy a vzdelávania	39
Zoznam odborných učilíšť, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia	41
Základné umelecké školy	42
Výsledky výchovy a vzdelávania	42
Podmienky výchovy a vzdelávania	44
Riadenie výchovy a vzdelávania	45
Zoznam základných umeleckých škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia	47
Materské školy	48
Výsledky výchovy a vzdelávania	48
Podmienky výchovy a vzdelávania	50
Riadenie výchovy a vzdelávania	51
Zoznam materských škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia	53
III. Závery z rôznych oblastí činnosti škôl a školských zariadení	55
Stav a úroveň zavádzania a využívania informačných technológií v školách	55
Úroveň vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch v základnej škole	57
Úroveň vzdelávacích výsledkov z matematiky, slovenského jazyka a literatúry a prírodovedy v 4. ročníku základnej školy	59
Stav a úroveň individuálnej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základnej škole a v stredných školách	60
Overovanie požiadaviek vzdelávacieho štandardu zo zemepisu na 2. stupni v základnej škole	61
Úroveň vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch v stredných školách	63
Overovanie požiadaviek vzdelávacieho štandardu z vybraných predmetov v gymnáziu so štvorročným štúdiom	65
Kontinuita vzdelávania v cudzích jazykoch pri prechode zo základnej do strednej školy	66
Overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR 2004 (tematická inšpekcia)	67
Overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR 2004 (informatívna inšpekcia)	68
Záverečné skúšky žiakov v strednom odbornom učilíšti za účasti Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, Slovenskej živnostenskej komory a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory	68
Úroveň vzdelávacích výsledkov 5 – 6 ročných detí v materskej škole	70
Kvalita riadenia a výchovno-vzdelávacieho procesu v cirkevných školách a školských zariadeniach	72
Kvalita riadenia a výchovno-vzdelávacieho procesu v súkromných školách a školských zariadeniach	73

Kvalita riadenia a výchovno-vzdelávacieho procesu v základných a stredných školách s vyučovacím/výchovným jazykom národností	74
IV. Závery z iných oblastí činnosti školskej inšpekcie	76
Výsledky kontroly plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov	76
Výsledky prešetrovania sťažností	79
V. Poznatky regionálneho charakteru	82
Bratislavský kraj	82
Trnavský kraj	83
Trenčiansky kraj	84
Nitriansky kraj	86
Žilinský kraj	88
Banskobystrický kraj	89
Prešovský kraj	91
Košický kraj	93
VI. Závery z inej činnosti	95
Poznatky orgánov štátnej správy v školstve, zriaďovateľov škôl a školských zariadení a vzdelávacích ustanovizní a organizácií v oblasti výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach	98
VII. Záver	109
Podnety a odporúčania operatívneho charakteru	109
Podnety a odporúčania aktuálneho (krátkodobého) charakteru	112
Podnety a odporúčania perspektívneho (dlhodobého) charakteru. Odporúčania na úpravu všeobecne záväzných predpisov v školstve	113
VIII. Prílohy	114

I. Úvod

Predložená správa je súhrnom poznatkov o výsledkoch kontroly a hodnotenia kvality práce škôl a školských zariadení v školskom roku 2003/2004.

Správa uvádza podstatné zistenia, kľúčové pozitíva, negatíva a smerovanie vývoja príslušného druhu škôl a školských zariadení zistené inšpekčnou činnosťou na základe jednotného postupu podľa príslušných metodík jednotlivých inšpekčných úloh, ukazovateľov a hodnotiacich kritérií inšpekcií.

Obsahuje informácie spracované z materiálov iných štátnych orgánov a organizácií dotýkajúce sa výchovy a vzdelávania detí a mládeže, ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov, zdravotného stavu detí a mládeže a hygienických podmienok škôl a výchovných problémov, ktoré pomáhajú vytvoriť obraz o situácii v školstve v uplynulom školskom roku. Ďalej obsahuje odporúčania a podnety na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacej práce pre školy a školské zariadenia, ich zriaďovateľov, školské vzdelávacie inštitúcie a orgány štátnej správy v školstve a prílohy.

Správa plní úlohu informačného zdroja o súčasnom stave výchovy a vzdelávania, kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho výsledkoch pre orgány štátnej správy, orgány štátnej správy v školstve, zriaďovateľov škôl a školských zariadení, pre školské vzdelávacie inštitúcie, vysoké školy, rezortné výskumné ústavy, pre mimorezortné organizácie, ktorých činnosť súvisí s problematikou detí a mládeže, pre školy, ale aj pre širokú rodičovskú verejnosť.

Správa za školský rok 2002/2003 bola prerokovaná na 27. operatívnej porade ministra školstva 15. 12. 2003, z ktorej pre ministerstvo vyplynuli tieto úlohy:

1. pripraviť tlačovú konferenciu s prezentáciou správy,
2. rozpracovať podnety a odporúčania ŠŠI pre MŠ SR a podať informáciu do OPM do konca marca 2004 so záverom predložiť v októbri 2004 na rokovanie OPM vyhodnotenie úloh vyplývajúcich z materiálu,
3. pripraviť materiál ako informáciu na rokovanie vlády SR (úloha splnená, materiál bol zaradený ako informácia na rokovanie vlády),
4. pripraviť materiál na rokovanie Výboru NR SR pre vzdelanie, vedu, mládež a šport.

Gesčný výbor NR SR Správu prerokoval 25. 02. 2004 s tým, že uložil ministrovi školstva:

- do 31. 05. 2004 predložiť výboru informáciu o rozpísaných finančných prostriedkoch pre investície (stavebné a strojové) na regionálne školstvo v rokoch 1999 – 2003 a spôsobe ich kontroly využitia na konkrétnych školách a školských zariadeniach,
- do 31. 05. 2004 predložiť výboru písomnú informáciu o realizácii podnetov a odporúčaní Štátnej školskej inšpekcie, ktoré vyplývajú zo Správy o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2002/2003.

Vláda SR sa 28. 04. 2004 opakovane zaoberala Správou a uznesením č. 414/2004 ju schválila, poverila predsedu vlády predložiť ju NR SR na ďalšie prerokovanie a ministra školstva odôvodniť Správu v NR SR.

Národná rada SR prerokovala a vzala na vedomie Správu 17. júna 2004 a uznesením č. 1002 požiadala vládu SR, aby vo východiskách rozpočtu na rok 2005 realizovala medziročné navýšenie kapitoly MŠ SR o 2,806 mld. Sk pre regionálne školstvo.

Správa vychádza z **4 270 vykonaných inšpekcií** (o 1 445 viac ako v šk. r. 2002/2003). Z hľadiska členenia inšpekčného výkonu to predstavuje **377 (8,83 %) komplexných inšpekcií** (o 275 menej ako v šk. r. 2002/2003), **3 128 (73,26 %) tematických inšpekcií** (o 2 317 viac ako v šk. r. 2002/2003), **547 (12,81 %) informatívnych inšpekcií** (o 473 menej ako v šk. r. 2002/2003) a **218 (5,11 %) čiastkových inšpekcií** (o 126 menej ako v šk. r. 2002/2003). Kontrolovaných bolo **4 033 štátnych a 237 neštátnych** škôl a školských zariadení (80 súkromných a 157 cirkevných), z toho **334 s vyučovacím/výchovným jazykom národností**.

Z uvedeného počtu škôl a školských zariadení bolo **1 840 inšpekcií** v základných školách, **1 405** v stredných školách (v gymnáziách **403**, v stredných odborných školách **456**, v združených stredných školách **184** a v stredných odborných učilištiach **362**), **25** v špeciálnych základných školách, **9** v odborných učilištiach, **4** v špeciálnych výchovných zariadeniach, **24** v základných umeleckých školách, **963** v materských školách.

Inšpekčná činnosť sa realizovala aj v školách a školských zariadeniach s vyučovacím/výchovným jazykom národností v **180** základných školách, **78** stredných školách (z toho v **28** gymnáziách, **15** stredných odborných školách, **7** združených stredných školách a v **28** stredných odborných učilištiach), **76** materských školách.

Legenda k skratkovým konvenciám

1 Kvalita priebehu a výsledkov výchovy a vzdelávania

PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)
EV	Efektivita vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)
EU	Efektivita učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia, tvorivosť)
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)
NV	Namerané výsledky vzdelávania
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity
VAŠ	Významné aktivity školy
VVPC	Výchovno-vzdelávací proces celkom

2 Podmienky výchovy a vzdelávania

Ppo	Personálne podmienky
PrP	Priestorové podmienky
MTP	Materiálno-technické podmienky
PsP	Psychohygienické podmienky
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom

3 Riadenie

KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania
P	Plánovanie (strategické, operatívne)
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)
KS	Kontrolný systém
IS	Informačný systém
UO	Plnenie učebných osnov
UP	Plnenie učebných plánov
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie (funkčnosť, systematickosť)
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov
RC	Riadenie celkom

CH Celkové hodnotenie školy/školského zariadenia

Skratky uvádzané v prílohách označujú:

N	absolútna početnosť
%	riadkové alebo stĺpcové percento (relatívna početnosť)
f	priemer číselne vyjadrených hodnôt v tabuľkách
SD	smerodajná odchýlka, vymedzujúca hranice (f-SD, f+SD), kde sa nachádza podstatná väčšina uvádzaných hodnôt

Skratky škôl, školských zariadení a stupňov škôl

ZŠ	základná škola	ŠZ	školské zariadenie
ZŠ s MŠ	základná škola s materskou školou	MŠ	materská škola
SŠ	stredná škola	S-MŠ	spojená materská škola
G	gymnázium	DM	domov mládeže
SOŠ	stredná odborná škola	CVC	centrum voľného času
SOU	stredné odborné učilište	JŠ	jazyková škola
ZSŠ	združená stredná škola	ŠVZ	školské výchovné zariadenie
U	učilište	ZŠ1	1. stupeň základnej školy
ŠZŠ	špeciálna základná škola	ZŠ2	2. stupeň základnej školy
ŠSŠ	špeciálna stredná škola	DOŠ	dievčenská odborná škola
OU	odborné učilište	SPV	stredisko praktického vyučovania
ZUŠ	základná umelecká škola		

Skratky predmetov a skupín predmetov, odborov, výchovných zložiek, vyučovacieho/výchovného jazyka

SJL	slovenský jazyk a literatúra	PVP	prírodovedné predmety
SVP	spoločenskovedné predmety	ODP	odborné predmety
VVP	všeobecno-vzdelávacie predmety	ŠOP	špeciálne odborné predmety
CUJ	cudzie jazyky	ŠP	špeciálne predmety
MAT	matematika	ILS	individuálna logopedická starostlivosť
VÝCH	výchovné predmety	ODV	odborný výcvik
PRV	prvouka, prírodoveda, vlastiveda	RP	rozvíjanie poznania
D	dejepis	JV	jazyková výchova
Z	zemepis	MP	matematické predstavy
PV	pracovné vyučovanie	TV	telesná výchova
HO	hudobný odbor	VV	výtvarná výchova
VO	výtvarný odbor	VJN	vyučovací/výchovný jazyk národností
TO	tanečný odbor	VJM	vyučovací/výchovný jazyk maďarský
LDO	literárno-dramatický odbor	VJU	vyučovací/výchovný jazyk ukrajinský

Iné použité skratky

SR	Slovenská republika
ŠŠI	Štátna školská inšpekcia
ŠIC	školské inšpekčné centrum
KHŠI	Kancelária hlavného školského inšpektora
ŠI	školský inšpektor
ŠVPP	špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby

Poznámka: V tabuľkách a grafoch sa použili horeuvedené skratkové konvencie.

II. Závery z inšpekčnej činnosti v školách a školských zariadeniach

Závery z komplexných inšpekcií

1. Komplexnými inšpekciami sa kontrolovala kvalita výchovy a vzdelávania, podmienok a riadenia škôl a školských zariadení. Poznatky o kvalite práce škôl a školských zariadení sa získali pozorovaním, testmi vo vybraných predmetoch a ročníkoch, štúdiom výsledkov detskej a žiackej činnosti, rozborom pedagogickej dokumentácie a žiackych prác, didaktickým rozborom zameraným na príčinné, porovnávacie, hodnotiace a vývojové hľadisko, kvalitatívnou a kvantitatívnou analýzou, komparáciou, exploračiou a generalizáciou zistení. Umožňujú Štátnej školskej inšpekcii predložiť reálnu informáciu o stave výchovy a vzdelávania v SR v školskom roku 2003/2004.

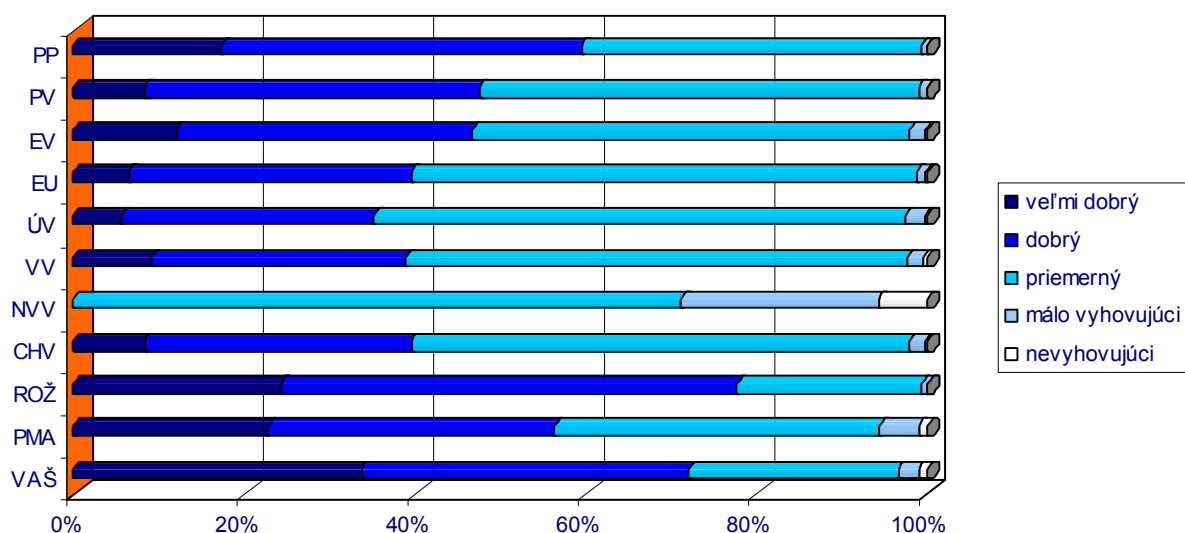
2. Komplexné inšpekcie sa vykonali v **109 základných školách** (108 štátnych, 1 súkromná), čo je 4,56 % zo siete škôl. Z uvedeného počtu bolo **96** škôl s vyučovacím jazykom slovenským a **13** s vyučovacím jazykom maďarským. Vykonalo sa **2 497** hospitácií (v šk. r. 2002/2003 - 5 384). Komplexné inšpekcie sa vykonali v **12 základných umeleckých školách**, čo je 5,88 % zo siete škôl a vykonalo sa **392** hospitácií (v šk. r. 2002/2003 - 373). Komplexné inšpekcie sa vykonali v **20 stredných odborných učilištiach** (čo je 9,34 % zo siete SOU) a v **2 učilištiach** zriadených pri SOU (čo je 3,27 % zo siete U). Z uvedeného počtu boli **2** školy súkromné, **3** s vyučovacím jazykom maďarským. Celkove bolo vykonaných **788** (v šk. r. 2002/2003 - 852) hospitácií, ich najvyššia frekvencia 52,91 % bola v odborných predmetoch a odbornom výcviku. V **špeciálnych základných školách** sa vykonali komplexné inšpekcie v **12** štátnych školách, čo je 4,50 % zo siete týchto škôl. Spolu sa vykonalo **170** hospitácií (v šk. r. 2002/2003 - 432). Komplexné inšpekcie sa vykonali v **8** štátnych **odborných učilištiach**, čo je 17,39 % zo siete týchto škôl. Spolu sa vykonalo **178** hospitácií. Komplexné inšpekcie sa vykonali v **212 materských školách** (z toho v **1** súkromnej), čo je 6,58 % z ich siete, **7** škôl bolo s výchovným jazykom maďarským/výchovným jazykom maďarským, **11** s výchovným jazykom maďarským a **2** výchovným jazykom ukrajinským. Poznatky sa získali **1 075** hospitáciami (v šk. r. 2002/2003 - 1 361).

3. Komplexné inšpekcie sa vzhľadom na zámer - zisťovanie vedomostnej úrovne v základných školách (v 5. a 9 ročníku) a v 1. ročníku SŠ (po ukončení ZŠ) v mesiacoch september – december 2003 z vybraných predmetov nevykonali v gymnáziách a SOŠ a v ZŠ sa uskutočnili až v 2. polroku školského roka.

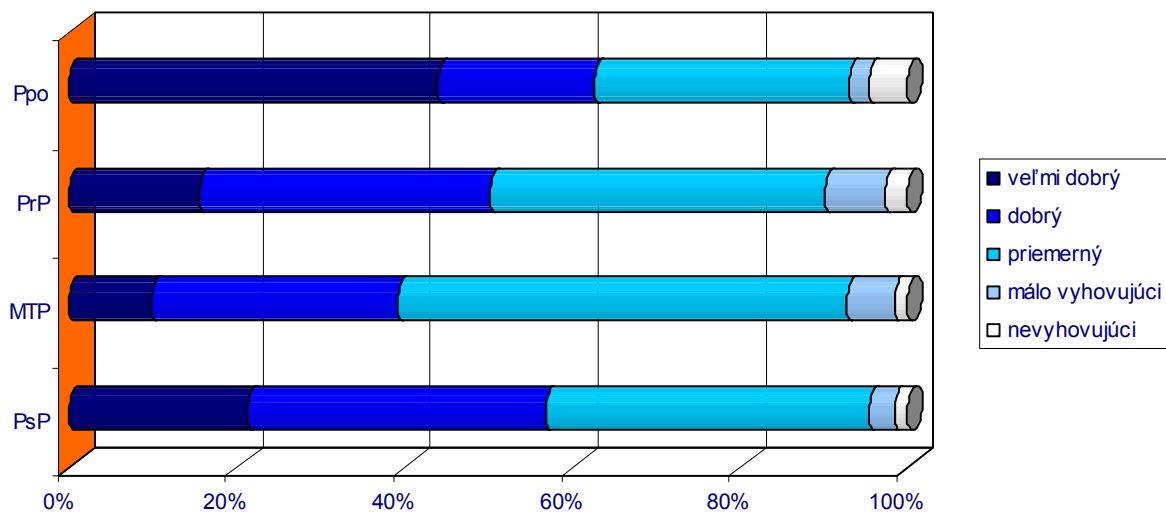
Tabuľka 1 Celkové výsledky škôl a školských zariadení v SR v šk. r. 2003/2004

Ukazovatele	ZŠ	SOU/U	ŠZŠ	OU	ZUŠ	MŠ	SR	veľmi dobrý	dobrý	priemerný	málo vyhovujúci	nevyhovujúci
Pedagogické pôsobenie	1,14	1,30	1,27	1,30	0,72	1,10	1,14	65	158	149	3	0
Podmienky vyučovania	0,99	1,23	0,96	1,23	0,58	0,98	0,99	31	147	193	4	0
Efektívnosť vyučovania	0,92	1,21	0,99	1,21	0,54	1,03	0,98	45	130	192	7	1
Efektívnosť učenia	0,79	1,11	0,94	1,11	0,57	1,01	0,92	24	124	222	4	1
Úroveň osvojenia ved. a zruč.	0,66	0,93	0,49	0,93	0,51	0,99	0,75	21	111	233	9	1
Vzdelávacie výsledky	0,60	0,89	0,42	0,89	0,52	1,07	0,73	34	112	220	7	2
Namerané výsledky vzdelávania	0,00						0,00	0	0	37	12	3
Celkové hodnotenie vyučovania	0,65	1,11	0,89	1,11	0,57	1,03	0,89	31	117	219	7	1
Rozvoj osobnosti žiakov	1,28	1,20	1,06	1,20	1,32	1,34	1,23	91	200	81	3	0
Preventívne a multidiscipl. aktivity	1,17	1,35	1,04	1,35	1,33	0,92	1,19	85	126	143	17	4
Významné aktivity školy	1,26	1,48	0,97	1,48	1,05	1,29	1,25	126	144	92	9	4
Výchovno-vzdeláv. proces celkom	1,23	1,30	1,02	1,30	1,26	1,18	1,21	81	169	119	4	2
Personálne podmienky	0,93	0,98	0,17	0,98	0,76	1,55	0,90	165	70	114	9	17
Priestorové podmienky	0,68	1,19	0,50	1,19	0,45	1,10	0,85	58	130	150	27	10
Materiálno-technické podmienky	0,65	0,78	0,63	0,78	0,45	0,90	0,70	37	110	201	21	6
Psychohygienické podmienky	0,96	1,15	0,72	1,15	0,81	1,21	1,00	80	133	145	11	6
Podmienky vých. a vzdel. celkom	0,79	0,98	0,46	0,98	0,62	1,24	0,85	63	148	153	7	4
Koncepcnosť	1,05	1,45	0,93	1,45	1,21	1,09	1,20	104	125	129	11	6
Plánovanie	1,18	1,45	0,99	1,45	1,30	0,98	1,22	91	130	136	15	3
Odborné a pedagogické riadenie	1,01	1,09	0,84	1,09	0,96	1,11	1,02	41	176	150	6	2
Kontrolný systém	0,79	1,03	0,80	1,03	0,72	0,87	0,87	40	114	195	22	4
Informačný systém	1,37	1,40	1,11	1,40	1,14	1,21	1,27	99	184	87	3	2
Plnenie učebných osnov	1,14	1,68	1,30	1,68	0,71	1,13	1,27	119	73	156	15	12
Plnenie učebných plánov	1,46	1,61	1,09	1,61	0,56		1,27	83	21	44	5	10
Plnenie vzdelávacích štandardov	1,05	1,55	1,07	1,55			1,31	39	27	71	2	5
Kvalita pedagogických dokumentov	1,02	0,99	0,73	0,99	0,84	1,14	0,95	76	126	153	15	5
Dodržiavanie legislatívy	0,75	0,83	0,52	0,83	0,20	0,88	0,67	41	99	200	22	13
Riadenie celkom	1,07	1,24	0,89	1,24	0,95	1,03	1,07	52	151	159	11	2
Celkové hodnotenie škôl	0,84	1,14	0,83	1,14	0,85	1,10	0,98	41	143	186	4	1

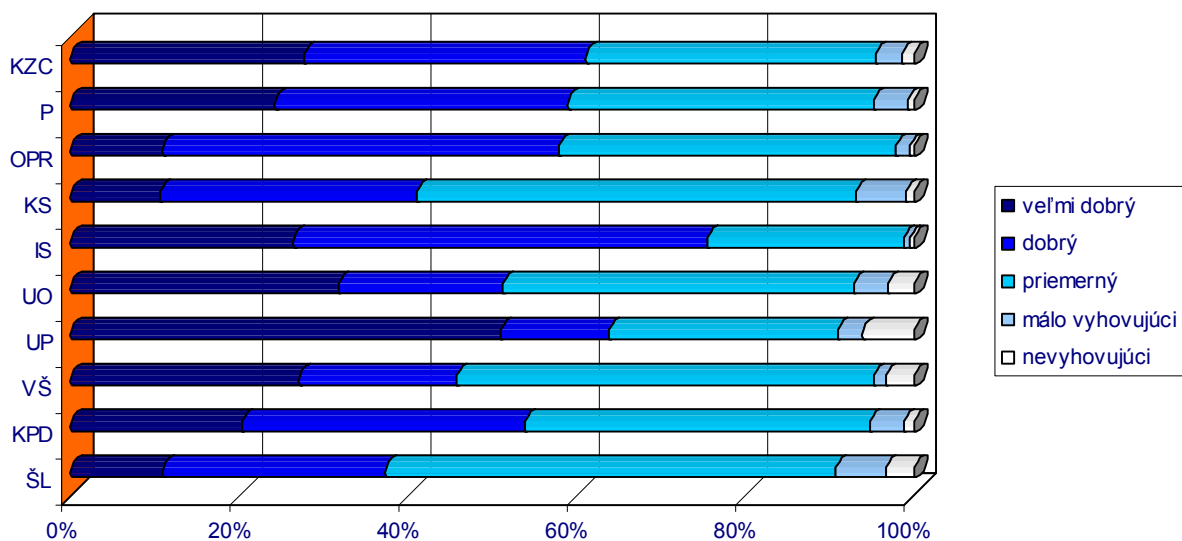
Graf 1 Grafické znázornenie kvality výsledkov výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v SR v šk. r. 2003/2004

Graf 2 Grafické znázornenie kvality podmienok výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v SR v šk. r. 2003/2004

Graf 3 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v SR v šk. r. 2003/2004

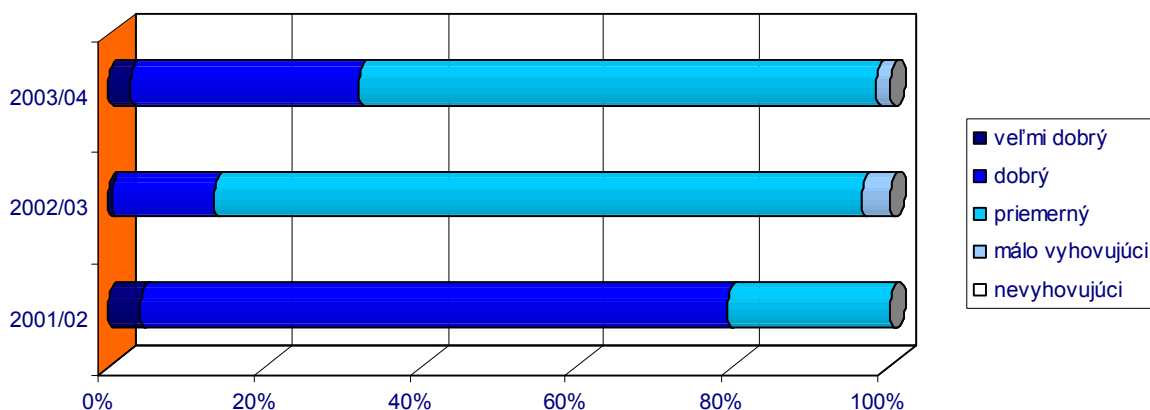
Základné školy

4. Cieľom komplexnej inšpekcie bola kontrola a hodnotenie úrovne výchovy a vzdelávania, podmienok a riadenia v základnej škole. Inšpekcie sa vykonali v **109** ZŠ, čo je zo siete ZŠ **4,56 %**. **108** inšpekcií bolo v štátnych školách a **1** v cirkevnej škole. Z celkového počtu hodnotených škôl bolo **13** s vyučovacím jazykom maďarským. Vykonalo sa **2 497** hospitácií. Na základe inšpekčných zistení boli **3** školy hodnotené ako veľmi dobré (v šk. r. 2002/2003 - 5), **32** ako dobré (v šk. r. 2002/2003 - 55), **72** ako priemerné (v šk. r. 2002/2003 - 207) a **2** školy ako málo vyhovujúce (v šk. r. 2002/2003 - 3) a 1 nevyhovujúca. Vzdelávacie výsledky sa zisťovali testmi z vybraných predmetov a porovnávali sa s výsledkami testov zadanych v rámci tematických inšpekcií (október – december 2003) v 5. ročníku z učiva 1. stupňa a v 9. ročníku z učiva 5. - 8. ročníka. Zistilo sa výrazné nadhodnocovanie žiackych vedomostí najmä v matematike a slovenskom jazyku a literatúre na 2. stupni ZŠ.

Tabuľka 2 Celkové hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania v ZŠ v šk. r. 2003/2004 v porovnaní so šk. r. 2002/2003 a 2001/2002

Slovné hodnotenie	Hodnotený ukazovateľ														
	celkové hodnotenie			vých.-vzdel.proces celkom			vých.-vzdel. práca			podmienky výchovy a vzdel.			Riadenie		
	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04
veľmi dobrý	12	1	3	3	30	28	73	9	2	14	15	8	51	5	9
dobrý	217	36	32	188	117	51	187	54	20	146	93	35	177	55	57
priemerný	60	224	72	98	123	29	29	186	83	121	154	60	58	207	39
málo vyhovujúci	0	10	2	0	1	1	0	18	3	8	7	3	3	3	4
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	2	3	0	1	0

Graf 4 Grafické znázornenie celkového hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v ZŠ v šk. r. 2003/2004 v porovnaní so šk. r. 2002/2003 a 2001/2002

Výsledky výchovy a vzdelávania

5. Vyučovacie hodiny prebiehali v pozitívnej psychosociálnej klíme, vyznačovali sa výraznou interakciou a komunikáciou, premyslenou organizáciou a efektívnym využívaním progresívnych metód a foriem práce, uplatňovaním spätnej väzby, zážitkového učenia a hry. Pretrvávajúcim negatívom je v niektorých školách nevyužívanie rôznych foriem hodnotenia, dominantné postavenie učiteľa a slabé materiálo-technické vybavenie škôl.

Na hodinách **slovenského jazyka a literatúry** bola úroveň osvojenia vedomostí a zručností na úrovni priemeru. Pozitívne možno hodnotiť vedenie žiakov k samostatnosti a rozvoju tvorivosti. Sledovaná úroveň vedomostí v testoch v 5. ročníku je tesne pod hranicou očakávanej úspešnosti – 71,98 %, (čo je porovnateľné s výsledkom testov z tematickej inšpekcie realizovanej

v mesiacoch október – december 2003, 73,24 %). Žiaci nemajú utvrdené základy pravopisu, morfológie a nečítajú s porozumením.

Kvalita vyučovania **maďarského jazyka a literatúry** je na úrovni hornej hranice priemeru. Využívanie kladného slovného hodnotenia a názornosti zvyšuje záujem o učenie materinského jazyka. V školách s vyučovacím jazykom maďarským je úspešnosť v testoch v 5. ročníku z učiva 1. stupňa zo slovenského jazyka a literatúry nízka – 53,89 %. Úspešnosť je porovnateľná s výsledkami v teste z tematickej inšpekcie – 53,70 %. Slabé čitateľské zručností nepriaznivo ovplyvňujú verbálnu a písomnú komunikáciu žiakov.

Z dôvodu nízkeho počtu hospitácií na hodinách **ukrajinského jazyka a literatúry** nie je možné jeho objektívne hodnotenie na úrovni SR. V dvoch kontrolovaných školách boli vzdelávacie výsledky žiakov na málo vyhovujúcej úrovni.

Vo vyučovaní **cudzích jazykov** učitelia využívajú didaktické hry a navodzovanie cudzojazyčnej atmosféry na podnecovanie a prirodzené rozširovanie slovné zásoby žiakov. Pretrvávajúcim negatívnym javom je vyučovanie tradičným štýlom a striedanie učiteľov v priebehu školského roka. Celková úroveň a kvalita vyučovania je dobrá.

Vyučovanie **matematiky** je na úrovni lepšieho priemeru. Efektívne využívanie metódy zážitkového učenia a hry ovplyvňuje záujem žiakov o učenie. Negatívnym javom je preferovanie písomného overovania vedomostí, nevytvorenie priestoru pre komentovanie postupu riešenia. Žiaci majú nedostatočné rysovacie návyky v 6,5 % kontrolovaných škôl. Používanie odbornej matematickej terminológie učiteľov sa prejavuje v odbornom vyjadrovaní žiakov na hodinách. Namerané vzdelávacie výsledky v teste v 5. ročníku z učiva 1. stupňa sú slabšie – 69,77 %, úspešnosť v testoch z tematickej inšpekcie bola nameraná v rovnakej hodnote – 69,07 %. Chyby sa vyskytovali v riešení jednoduchých príkladov numerického charakteru a slovných úloh.

Na hodinách **prvouky, prírodovedy a vlastivedy** vedú žiaci získané vedomosti aplikovať v praktických situáciách, sú vedení k zodpovednosti za ochranu životného prostredia a k zdravému životnému štýlu. Úroveň osvojených vedomostí a zručností je priemerná. Úspešnosť v testoch zadávaných v rámci komplexnej inšpekcie z prírodovedy v 5. ročníku z učiva 1. stupňa je 74,64 %, čo je na hranici očakávanej úspešnosti. Priemerná úspešnosť v testoch z tematickej inšpekcie bola 75,95 %.

Celkové hodnotenie **výchovných predmetov** je tesne pod hranicou dobrý. Na hodinách sa využívajú prvky dramatizácie, pohybovo-tanečné aktivity. Pozitívom je formovanie emotívneho vzťahu detí k umeleckým dielam.

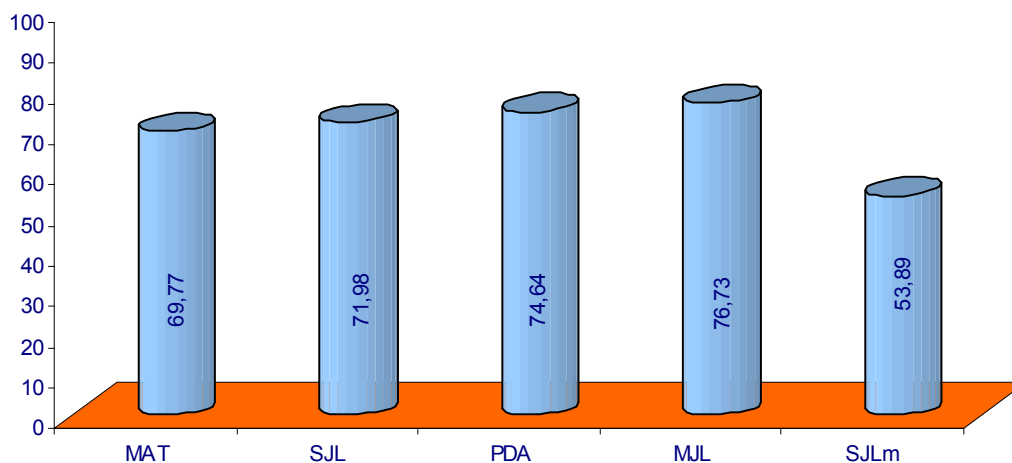
Graf 5 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na 1. stupni ZŠ vo vybraných predmetoch v šk. r. 2003/2004

Tabuľka 3 Vzdelávacie výsledky vo vybraných predmetoch 5. ročníka v ZŠ v šk. r. 2003/2004 – testy pri komplexných inšpekciách

Slovné hodnotenie	Stupne hodnotenia	Počty škôl podľa hodnotiacich stupňov				
		MAT	SJL	PDA	MJL	SJLm
veľmi dobrý	2	0	0	0	0	0
dobrá	1	1	6	0	1	0
priemerný	0	19	16	2	0	1
málo vyhovujúci	-1	1	0	0	0	1
nevyhovujúci	-2	1	0	0	0	0
percentuálna úspešnosť		69,77	71,98	74,64	76,73	53,89

Graf 6 Grafické znázornenie vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch 5. ročníka v ZŠ v šk. r. 2003/2004 – testy pri komplexných inšpekciách

6. Na väčšine vyučovacích hodín prevláda dobrá pracovná klíma, s výraznou komunikáciou, interakciou a kooperáciou. Učitelia často uplatňujú klasické metódy a formy práce. Svoju činnosť orientujú hlavne na rozvíjanie poznávacích schopností žiakov a menej na rozvoj tvorivosti a komunikačných zručností. Rezervy sú v medzipredmetových vzťahoch a v aplikácii vedomostí a zručností v praktickej činnosti. Nedostatočne sa využívajú dostupné učebné pomôcky a didaktická technika. Prevažuje menej aktívny postoj a záujem žiakov o učenie.

V predmete **slovenský jazyk a literatúra** je úroveň vedomostí, praktických pravopisných a komunikačných zručností žiakov na úrovni priemeru. Dominantné postavenie učiteľa a prevaha jeho verbálnych aktivít v edukačnom procese obmedzuje rečovú aktivitu žiakov. Pretrvávajú problémy s pravopisom a žiaci nečítajú s porozumením. Dosiahnutá priemerná úspešnosť v testoch v 9. ročníku z obsahu učiva 5. – 8. ročníka je nízka – 66,60 %. Pri porovnaní úspešnosti testov z tematických inšpekcií v 9. ročníku – 64,28 % vyplýva, že chýba prepojenosť zložiek jazyka a praktické použitie teoretických vedomostí.

Na vyučovaní **maďarského jazyka a literatúry** je pozitívnym prínosom využívanie alternatívnych pomocných učebných textov a zapájanie žiakov do cezhraničných súťaží. Priemerná úspešnosť výsledkov v teste v 9. ročníku je málo vyhovujúca – 51,07 %, je horšia ako dosiahnutá priemerná úspešnosť v testoch z tematickej inšpekcie v 9. ročníku – 60,02 %. Nesystematická domáca príprava žiakov a práca na vyučovacích hodinách sa negatívne prejavuje na ich vedomostiach a vzdelávacích výsledkoch. Vyučovanie maďarského jazyka má priemernú úroveň.

Vyučovanie **ukrajinského jazyka a literatúry** bolo v ukrajinskom jazyku s využitím individuálneho prístupu a vhodných učebných pomôcok. Uplatňované metódy a formy práce, neboli dostatočne účinné. Úroveň vedomostí a zručností žiakov je málo vyhovujúca. Pozitívnym

trendom je zapájanie žiakov do predmetových súťaží. Úroveň vyučovania ukrajinského jazyka a literatúry nie je možné objektívne hodnotiť na úrovni SR z dôvodu nízkeho počtu hospitácií.

V školách s vyučovacím jazykom maďarským je dosiahnutá priemerná úspešnosť v testoch v 9. ročníku zo slovenského jazyka a literatúry slabá – 53,38 %, je to o 4,28 % horšie ako v testoch z tematickej inšpekcie. Nízka úroveň čitateľských zručností má nepriaznivý dopad na verbálnu a písomnú komunikáciu žiakov.

Kvalifikovanosť a odbornosť učiteľov **cudzích jazykov** značne ovplyvňuje efektivitu vyučovania. Častým negatívnym javom je používanie gramaticko-prekladovej metódy, neefektívne rozvíjanie komunikatívnych zručností žiakov a nedostatočné využívanie didaktickej techniky. Úspešnosť žiakov v teste v 9. ročníku bola v anglickom jazyku nízka – 61,41 % a je porovnateľná s úspešnosťou v testoch tematickej inšpekcie – 64,17 %. Úroveň jazykových verbálnych i grafických zručností žiakov je priemerná.

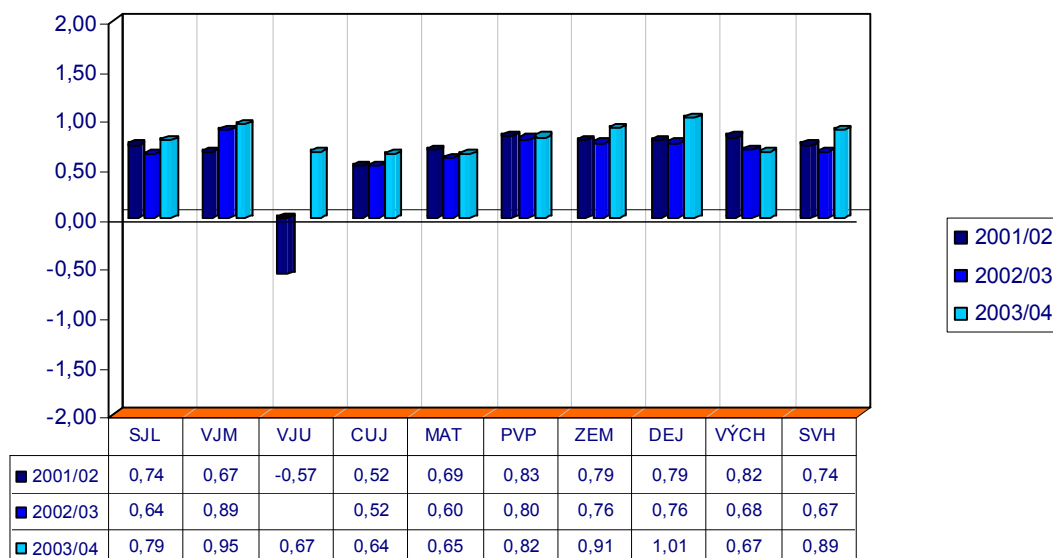
Pozitívnym zistením na vyučovaní **matematiky** je v niektorých školách využívanie divergentných a problémových úloh a zabezpečovanie spätnej väzby. Negatívnym javom je nadhodnocovanie vedomostí žiakov. Úroveň vedomostí zisťovaná testom v 9. ročníku je málo vyhovujúca – 55,39 %. Namerané výsledky sú o málo vyššie ako priemerná úspešnosť v testoch z tematickej inšpekcie – 53,12 %. Žiaci majú nedostatočne upevnené učivo a nesystematickú prípravu na vyučovanie. Učitelia zotrvávajú pri uplatňovaní klasických foriem a metód práce, nežadávajú diferencované úlohy podľa schopnosti žiakov, nevyužívajú učebné pomôcky. Celková úroveň vyučovania matematiky je priemerná.

Vyučovanie **spoločenskovedných predmetov** je na úrovni lepšieho priemeru. Kreativita žiakov pod vedením učiteľov sa prejavila pri tvorbe projektov zameraných na poznávanie regiónov a v príprave na olympiády. Niektorí učitelia neoverujú faktografické a teoretické vedomosti žiakov v praxi, nevyužívajú exkurzie a vychádzky do blízkeho okolia.

Na vyučovaní **prírodovedných predmetov** sú uplatňované prvky environmentálnej výchovy. Nedostupnosť nových učebných pomôcok ovplyvňuje kvalitu vyučovacích hodín. Učitelia využívajú len demonštračné pokusy a žiaci nepracujú samostatne, ani v skupinách. Úroveň laboratórnych prác, praktických zručností a vedomostí žiakov je slabšia. V 9. ročníku je priemerná úspešnosť žiakov v teste celkove nízka - z prírodopisu 55,11 %, fyziky 61,26 % a z chémie 73,72 % - na hranici očakávanej úspešnosti. Podobné výsledky dosiahli žiaci aj v testoch tematickej inšpekcie z prírodopisu 60,80 %, fyziky 60,65 % a z chémie 71,35 %. Výsledky vyučovania sú hodnotené ako priemerné.

Kvalita vyučovania **výchovných predmetov** je rozdielna. Úroveň hodín znižuje neodborné vyučovanie, nedostatok didaktickej techniky, nahrávok pre hudobnú výchovu, telocvičného náradia a náčinia. Rešpektovanie individuality žiaka na hodinách výtvarnej výchovy a telesnej výchovy pozitívne vplýva na jeho pohybovú aktivitu, tvorivosť a estetické cítenie.

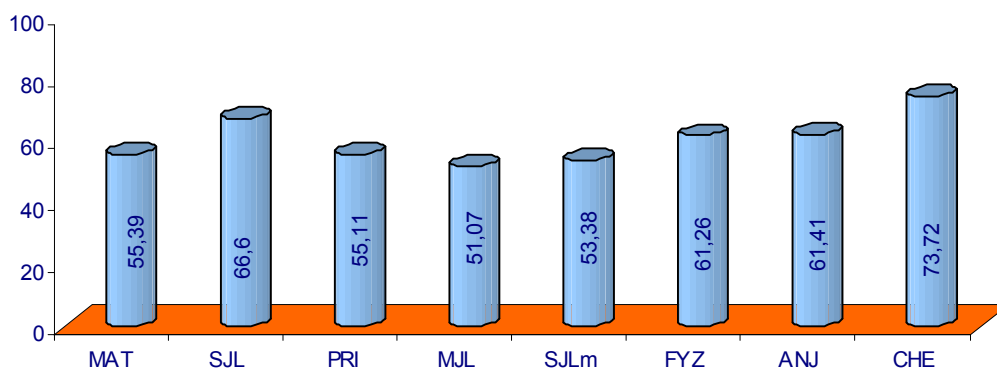
Graf 7 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na 2. stupni ZŠ vo vybraných predmetoch v šk. r. 2003/2004

Tabuľka 4 Vzdelávacie výsledky vo vybraných predmetoch 9. ročníka v ZŠ v šk. r. 2003/2004 – testy pri komplexných inšpekciách

Slovné hodnotenie	Stupne hodnotenia	Počty škôl podľa hodnotiacich stupňov							
		MAT	SJL	PRI	MJL	SJLm	FYZ	ANJ	CHE
veľmi dobrý	2	1	1	0	0	0	0	0	0
dobrý	1	2	5	0	0	0	5	0	2
priemerný	0	9	24	0	0	1	4	2	2
málo vyhovujúci	-1	17	7	2	2	2	1	2	0
nevyhovujúci	-2	9	0	0	0	1	0	0	0
percentuálna úspešnosť		55,39	66,6	55,11	51,07	53,38	61,26	61,41	73,72

Graf 8 Grafické znázornenie vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch 9. ročníka v ZŠ v šk. r. 2003/2004 – testy pri komplexných inšpekciách

7. V prevažnej časti škôl prevládajú dobré interpersonálne vzťahy, učitelia uplatňujú humánny a demokratický prístup a vytvárajú dobré podmienky pre individuálny **rozvoj osobnosti** žiakov. Práva dieťaťa sú síce zakomponované v školských poriadkoch, ale nie vo všetkých školách sú rešpektované.

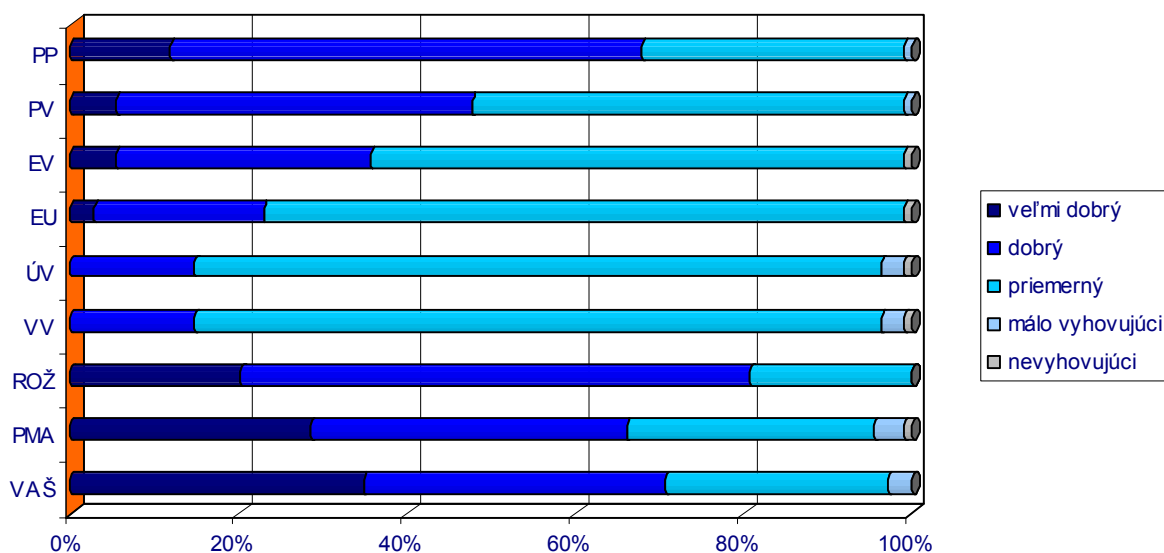
Väčšina škôl má vypracovaný účinný systém výchovného poradenstva a školy vytvárajú funkčné systémy primárnej prevencie drogových závislostí, environmentálnej výchovy a výchovy k manželstvu a rodičovstvu. **Preventívne a multidisciplinárne aktivity** škôl sú málo nad hranicou priemernosti.

Žiaci základných škôl sa zúčastňujú rôznych aktivít spoločenského, kultúrneho a športového charakteru. V tretine kontrolovaných škôl majú **aktivity** prezentujúce školy na verejnosti dobrú úroveň, v ostatných školách je ich úroveň len priemerná.

Tabuľka 5 Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu na 1. a 2. stupni ZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov								
	PP	PV	EV	EU	ÚV	VV	ROŽ	PMA	VAŠ
veľmi dobrý	13	6	6	3	0	0	22	31	38
dobrý	61	46	33	22	16	16	66	41	39
priemerný	34	56	69	83	89	89	21	32	29
málo vyhovujúci	1	1	0	0	3	3	0	4	3
nevyhovujúci	0	0	1	1	1	1	0	1	0

Graf 9 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na 1. a 2. stupni ZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Podmienky výchovy a vzdelávania

8. **Personálne podmienky** v základných školách sú prevažne dobré. Klesajúca tendencia odbornosti vyučovania sa prejavuje na 2. stupni vo vyučovaní cudzích jazykov a výchovných predmetov v plnoorganizovaných školách s nižším počtom žiakov.

Priestorové podmienky škôl sú vo vzťahu k počtu žiakov a vzdelávacím programom na priemernej úrovni. Pozitívnym prínosom je zriaďovanie odborných učební informatiky a estetizácia interiérov škôl.

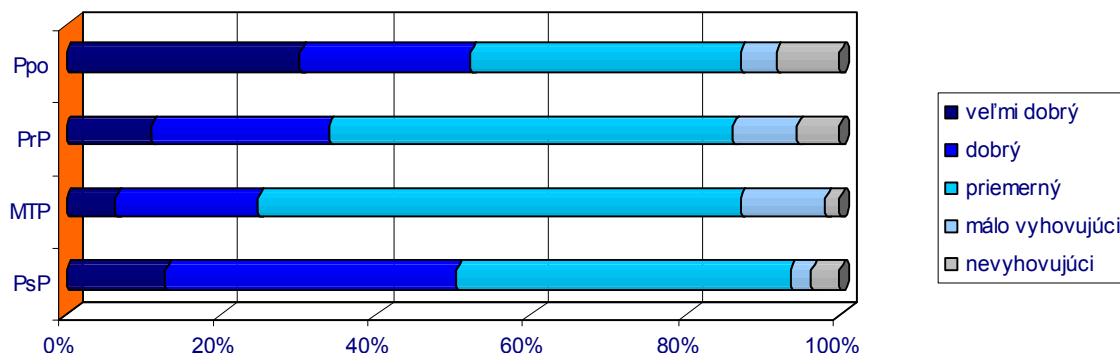
Materiálno-technické vybavenie škôl je väčšinou na priemernej úrovni. Zlepšuje sa vybavenosť škôl výpočtovou technikou. Učebnicový fond je dostatočne obnovovaný. Pretrváva nedostatok aktuálnych učebných pomôcok a didaktickej techniky a neobnovuje sa knižničný fond.

Psychohygienické podmienky sa vo väčšine škôl prispôbujú personálnym a priestorovým podmienkam. Niekde dochádza pri tvorbe rozvrhu hodín k ich porušovaniu. Rozširovaním siete škôl podporujúcich zdravie sa zabezpečuje dodržiavanie pitného režimu a zavádzanie mliečneho programu. Rešpektovanie psychohygienických podmienok je na úrovni lepšieho priemeru.

Tabuľka 6 Kvalita podmienok výchovy a vzdelávania v ZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov			
	Ppo	PrP	MTP	PsP
veľmi dobrý	33	12	7	14
dobrý	24	25	20	41
priemerný	38	57	68	47
málo vyhovujúci	5	9	12	3
nevyhovujúci	9	6	2	4

Graf 10 Grafické znázornenie podmienok výchovy a vzdelávania v ZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Riadenie výchovy a vzdelávania

9. Školy majú vypracované **konceptné zámery** rozvoja vcelku na dobrej úrovni. Konceptie vychádzajú z tradície, materiálnych možností, požiadaviek rodičov a z dosiahnutej úrovne výchovy a vzdelávania.

Úroveň **strategického a operatívneho plánovania** v školách je rôzna. Nedostatkom je výskyt formalizmu pri plánovaní a ukladaní úloh so všeobecným charakterom. V prípravnej fáze plánovania absentuje spolupráca s metodickými orgánmi a predmetovými komisiami.

Odborné a pedagogické riadenie je na úrovni lepšieho priemeru. Pedagogické kolektívy sú prevažne stabilizované, plánuje sa odborný rast učiteľov. Riaditelia škôl sa zameriavajú na riešenie finančných, personálnych, organizačných otázok a menej pozornosti venujú meniacej sa legislatíve. Predmetové komisie a metodické združenia vo väčšine škôl nepracujú pružne.

Kontrolný systém v školách je na priemernej úrovni s rôznou účinnosťou. Nedostatočná je analýza zistených problémov, hospitačná činnosť, prijímané opatrenia sú často formálne.

Informačný systém škôl je na dobrej úrovni. Tok informácií medzi školou a verejnosťou je pružný. Negatívnym javom je neuspokojivá spolupráca s rodičmi žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

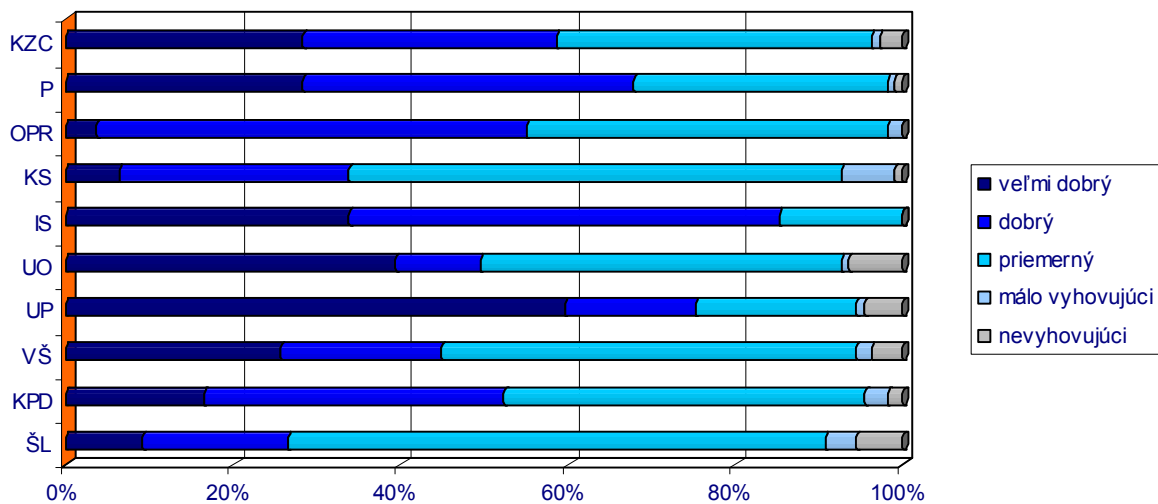
Pri výbere **učebných plánov** sa zohľadňujú personálne a materiálne podmienky škôl. Niekde sa vyskytuje nedostatočná ponuka nepovinných predmetov, zaradenie variantu učebných plánov bez ohľadu na nadanie a predpoklady žiakov, nedodržiavanie počtu žiakov v skupinách. Vo väčšine škôl sa **učebné osnovy** dodržiavajú a plnia na dobrej úrovni. V menšej miere sa porušujú učebné osnovy zo slovenského jazyka a literatúry v počte a zameraní diktátov, laboratórnych prác a praktických cvičení z prírodovedných predmetov. Práca so **vzdelávacími štandardmi** je v pätine kontrolovaných škôl na priemernej úrovni. V ostatných školách dosiahnuté výsledky žiakov pri kontrolných písomných prácach neporovnávajú s požiadavkou vzdelávacích štandardov. Učitelia nedostatočne využívajú exemplifikačné úlohy vo vyučovaní.

Kvalita **pedagogickej dokumentácie** je na úrovni lepšieho priemeru. Je vedená systematicky v súlade s platnou legislatívou. Najčastejšie sa vyskytujú formálne nedostatky. Orientácia vedúcich zamestnancov a učiteľov vo **všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisoch** a ich dodržiavanie má priemernú úroveň.

Tabuľka 7 Kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v ZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov									
	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	UP	VŠ	KPD	ŠL
veľmi dobrý	31	31	4	7	37	43	65	28	18	10
dobrý	33	43	56	30	56	11	17	21	39	19
priemerný	41	33	47	64	16	47	21	54	47	70
málo vyhovujúci	1	1	2	7	0	1	1	2	3	4
nevyhovujúci	3	1	0	1	0	7	5	4	2	6

Graf 11 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v ZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

10. Školská inšpekcia v základných školách vcelku hodnotí ako

dobré

- kvalitu činnosti učiteľov,
- strategické a operatívne plánovanie práce školy,
- vonkajší i vnútorný informačný systém,
- plnenie učebných plánov, osnov,

priemerné

- odborné a pedagogické riadenie,
- kontrolný systém.

Kľúčové pozitíva:

- postupné zriaďovanie tried s výpočtovou technikou,
- estetizácia prostredia školy.

Kľúčové negatíva:

- slabé výsledky vo vedomostných testoch zameraných na overovanie plnenia vzdelávacích štandardov,
- nedostatočná orientácia pedagogických zamestnancov v platnej legislatíve,
- nedostatok učiteľov cudzích jazykov,
- zhoršujúce sa materiálno-technické podmienky škôl.

Smerovanie vývoja:

- pokles populácie spôsobuje pokles tried a v malých školách znižovanie odbornosti vyučovania najmä výchovných predmetov ako aj zavádzanie tried s rozšíreným vyučovaním predmetov bez paralelných tried,
- pretrvávajúci nedostatok učiteľov cudzích jazykov,
- všeobecne zlý stav budov (aj z hygienického hľadiska).

Stav a úroveň korektnosti výberu žiakov do tried s rozšíreným vyučovaním predmetov alebo skupín predmetov v základnej škole

11. Korektnosť výberu žiakov do tried s rozšíreným vyučovaním predmetov alebo skupín predmetov sa kontrolovala pri komplexných inšpekciách vo všetkých krajoch SR. Z celkového počtu 109 základných škôl boli triedy s rozšíreným vyučovaním predmetov v 36 školách v 7 krajoch.

Boli to triedy s rozšíreným vyučovaním matematiky a prírodovedných predmetov, cudzích jazykov, výtvarnej, hudobnej, technickej výchovy triedy so športovou prípravou. Výber žiakov bol zväčša korektný, v zmysle vopred stanovených objektívnych kritérií, na základe komisionálneho preskúšania, dosahovaných výchovno-vzdelávacích výsledkov, overenia schopností a predpokladov žiaka pre športovú prípravu a so súhlasom zákonných zástupcov žiakov. Zriaďovali sa v súlade s platnou legislatívou, ich ponuka sa v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi rozšírila. Schválené učebné plány a učebné osnovy sa dodržiavajú, výchovno-vzdelávacia činnosť je zameraná na rozvíjanie vlôh, nadania a talentu žiakov. Personálne a materiálno-technické zabezpečenie výučby je prevažne dobré.

Nedostatky sa týkajú predovšetkým nerešpektovania podmienok škôl - ročníky bez paralelných tried, bez možnosti preradenia žiaka do triedy so základným variantom učebného plánu, zaradenie všetkých žiakov do triedy s rozšíreným vyučovaním bez uskutočnenia komisionálnej skúšky, zaraďovanie žiakov do tried s rozšíreným vyučovaním bez odporúčania školy, do ktorej žiak predtým dochádzal. Ojedinele škola nemá pre stanovený vzdelávací program vhodné personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky, vytýčené koncepčné zámery a ciele nie sú reálne z dôvodu nízkeho počtu žiakov so špecifickými záujmami a schopnosťami.

Zoznam základných škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia

Bratislavský kraj

Chorvátsky Grob
Pernek
Viničné
Bratislava, Majerníkova 60
Malinovo

Trnavský kraj

Holíč, Školská ul.
Trakovice
Veľké Blahovo, 1. - 4. r., VJM
Trnava, V jame
Čierny Brod, 1. - 4. r., VJM
Čierny Brod
Vrbové, Školská
Čenkovce, 1 - 4. r., VJM
Gabčíkovo, Komenského
Kúty, Školská
Trnava, I. Krasku 27
Čakany, 1. - 4 r., VJM
Šoporňa
Blahová, 1. - 4. r.
Tomášikovo

Trenčiansky kraj

Dubnica n/V., Centrum III
Považská Bystrica, SNP
Nové M. n/V., kpt. Nálepku
Prievidza, S. Chalupku
Bánovce n. Bebravou,
Partizánska 6
Trenčín, sv. Andreja Svorada
a Benedikta

Nitriansky kraj

Svätý Peter, s VJM
Kameničná, 1. - 4. r. s VJM
Kukučínov, 1. - 4. r.
Beša 88, 1. - 4. r.
Hronské Kosihy, 1. - 4. r.
Obyce
Dolné Obdokovce, 1. - 4. r.
Semerovo
Palárikovo
Kuzmice 1. - 4. r.
Ludanice

Žilinský kraj

Oščadnica - Ústredie 760
Horná Lehota 79
Liptovská Štiavnica 44
Sklené 172
Vavrečka č. 205
Valča 81
Ludrová
Čadca - Žarec, Štefánika
Podbiel, Školská 246
Švošov, Školská č. 71
Bystrica 88
Vysoká n. Kysucou
Terchová, Školská 86
Sedliacka Dubová, č. 31
Hubová, Školská č. 71
Dubové

Banskobystrický kraj

Š. Daxnera, R. Sobota,
Clementisa
Poltár, Ul. školská 3
Zvolen, Hrnčiarska 2119/1
Žiar nad Hronom, Štefánika
Čakov, s VJM
Banská Bystrica, Trieda SNP
Kokava nad Rimavicou,
Štúrova 17
Pliešovce, Školská 27
Gemer 61, s VJM
Širákov 1
Dolinka 210, s VJM
A. Sládkoviča, Sliač,
Pionierska Detva, Obrancov
mieru 884
Zvolen, Jilemnického 1813
Fiľakovo, Farská lúka 1
Veľký Krtíš, L. Štúra 1
Hrnčiarske Zalužany
Šimonovce 46 s VJM
Závadka nad Hronom,
Hviezdoslavova ul.
Veľká Lehota
Krupina, M. R. Štefánika 3
Šávoľ 51, s VJM

Prešovský kraj

Kochanovce
Humenné, Podskalka
Pakostov
Zbudské Dlhé
Hažin
Hrubov
Hostovice
Kamienka
Ladomirov
Poša
Kladzany
Duplín
Komárany
Žalobín
Pušovce
Ovčie
Nižná Polianka
Matiaška
Svinia

Košický kraj

Jablonov nad Turňou
Košice, Požiarnická 3
Lastomír 144
Košice, Považská 12
Trebišov, Štefánika 910/51
Hnilec
Budimír 11
Kráľovce
Horovce 181
Vtáčkovce
Košice - Poľov, Dolina 43
Michalovce, Moussona 4
Spišská Nová Ves, Ing.
Kožucha 7
Košice, Galaktická 9
Plechotice

Stredné školy

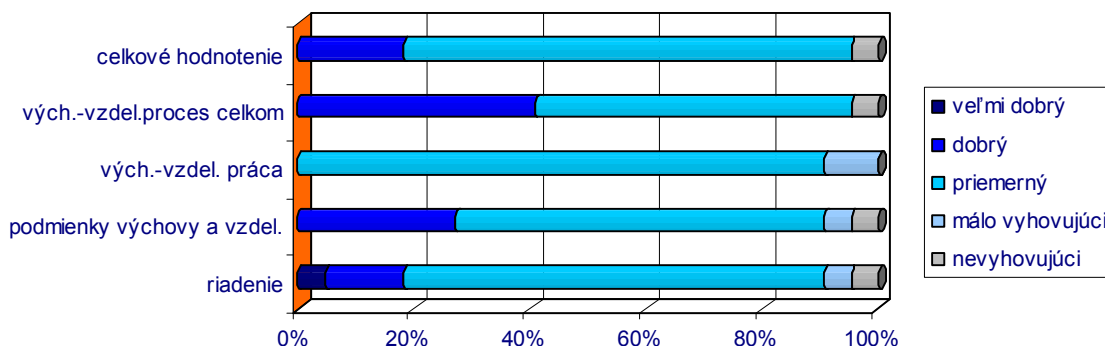
Stredné odborné učilištia a učilištia

12. Komplexné inšpekcie sa v školskom roku 2003/2004 vykonali len v stredných odborných učilištiach a učilištiach. Cieľom inšpekcie bola kontrola a zhodnotenie procesu výchovy a vzdelávania, jeho podmienok a úrovne riadenia. Inšpekcie sa vykonali v **22** školách, z toho bolo **20** stredných odborných učilíšť (SOU), čo je 9,34 % zo siete SOU a **2** učilištia (U) zriadené pri SOU (3,27 % zo siete U). Z kontrolovaných škôl sú **2** súkromné, **3** s vyučovacím jazykom maďarským. Celkove bolo vykonaných **788** hospitácií na vyučovaní, najviac (52,91 %) v odborných predmetoch a odbornom výcviku. Na základe inšpekčných zistení boli **4** školy hodnotené ako dobré, **17** ako priemerné a **1** ako nevyhovujúca (Súkromné SOU Povodská cesta 14, Dunajská Streda).

Tabuľka 8 Celkové hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania v SOU/U v šk. r. 2003/2004

Slovné hodnotenie	Hodnotený ukazovateľ				
	celkové hodnotenie	vých.-vzdel.proces celkom	vých.-vzdel.práca	podmienky výchovy a vzdel.	riadenie
veľmi dobrý	0	0	0	0	1
dobrá	4	9	0	6	3
priemerný	17	12	20	14	16
málo vyhovujúci	0	0	2	1	1
nevyhovujúci	1	1	0	1	1

Graf 12 Grafické znázornenie celkového hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v SOU/U v šk. r. 2003/2004

Výsledky výchovy a vzdelávania

13. Vo vyučovaní **všeobecnovzdelávacích predmetov** vo väčšine škôl prevládala motivujúca pracovná atmosféra, profesionálny prejav učiteľa, spravidla dobrá úroveň interakcie a komunikácie, niekedy menej efektívna organizácia vyučovania. Pretrváva používanie tradičných metód a foriem práce, slabšia spätná väzba, nedostatočne sa využíva didaktická technika, ojedinelý je individuálny prístup k žiakom. Nedostatočný záujem a aktivita žiakov na vyučovaní sa prejavili v rozdielnej vedomostnej úrovni. Efektivita vyučovania je priemerná, úroveň vedomostí, zručností a dosahovaných výsledkov žiakov je spravidla na spodnej hranici priemeru. Vo vyučovaní **slovenského jazyka a literatúry** sa zriedka pri posilňovaní vzťahu k predmetu využíva zapájanie do súťaží, organizovanie literárnych exkurzií, besedy so spisovateľmi. Problémy v písomnom i ústnom vyjadrovaní znižujú komunikačné schopnosti, samostatnosť vo vyjadrovaní názorov a postojov, celkovú kultúru prejavu žiakov. V predmete maďarský jazyk a literatúra je vedomostná úroveň, verbálna i grafická komunikácia na priemernej úrovni. Nedostatkom v hodnotení žiakov je pomerne nízka frekvencia známok za klasifikačné obdobie. Chýbajú učebnice a didaktická technika.

Úroveň vyučovania **cudzích jazykov** do značnej miery ovplyvnila absencia kvalifikovaných učiteľov, nízka úroveň vstupných vedomostí žiakov, nedostatok didaktickej techniky, ojedinele aj učebníc. Menší dôraz sa kládol na rozvíjanie komunikačných zručností. Vyučovanie cudzích jazykov sa hodnotí ako najslabšie z kontrolovaných predmetov.

Vyučovanie **spoločenskovedných predmetov** nezriedkavo charakterizovali klasické formy vyučovania často spojené s diktovaním učiva. Väčšina učiteľov vhodnou stimuláciou podporovala upevňovanie mravného vedomia žiakov a utváranie ich hodnotových postojov. U žiakov prevažoval pasívny prístup k získavaniu a osvojovaniu nových poznatkov.

Vo vyučovaní **matematiky** sa často používali menej progresívne postupy založené na pamäťovom učení, bez upevňovania vedomostí a kontroly úrovne ich osvojenia, čo sa odrazilo v nižšej schopnosti aplikovať získané vedomosti. Motivácia zo strany učiteľov spravidla bola málo účinná. Príčinou nevyhovujúcej úrovne vedomostí a zručností v 2 súkromných SOU (SSOU) s vyučovacím jazykom maďarským je neefektívne využívanie vyučovacieho času, nekvalifikovanosť učiteľov, neplnenie učebných osnov.

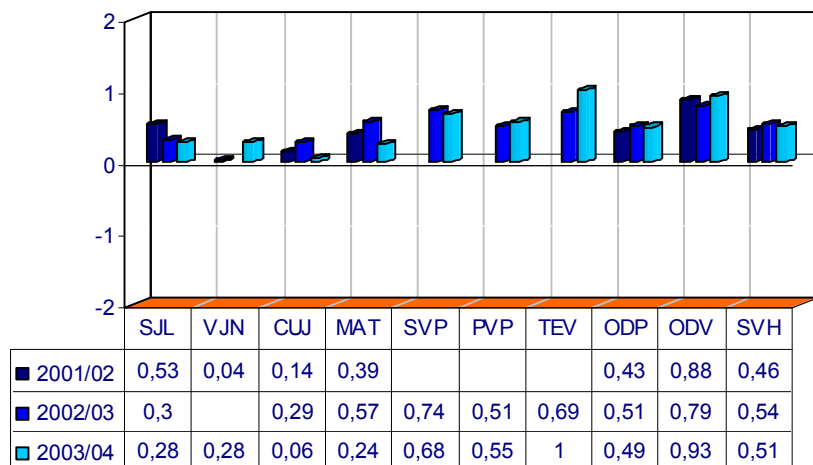
V **prírodovedných predmetoch** (fyzika, chémia) boli rezervy v realizácii laboratórnych prác, názornosti vo vyučovaní, v uplatňovaní moderných vyučovacích postupov. Niekde sa využívali zastarané učebné pomôcky. V niektorých SOU v informatike sa požívajú staré typy počítačov. V 2 SSOU sa neplnili učebné osnovy predmetov chémia a informatika, chýbali kvalifikovaní učitelia.

Vo vyučovaní **telesnej výchovy** sa častejšie využíval výklad a vlastná ukážka učiteľa, niekde boli vhodne zaradené relaxačné cvičenia. Nižšia úroveň analýzy pohybových schopností vedie k nedostatkom v kontinuite sledovania ich vývoja. Medzery vo vedomostiach a zručnostiach žiakov sa zistili v školách bez telocviční a športových areálov.

14. V oblasti **odborných predmetov** prevláda vo väčšine škôl dobrá pracovná atmosféra, primerané využívanie dostupných učebných pomôcok a didaktickej techniky. Vo vyučovacom procese sa sporadicky uplatňujú aktuálne trendy, menej často je zabezpečená spätná väzba. Rezervy sú v tvorivosti učiteľov, v nepravidelnosti a málo efektívnom spôsobe hodnotenia. Pretrváva uprednostňovanie verbálne sprostredkovaných vedomostí pred praktickými činnosťami a celkovo malý záujem žiakov o vyučovanie. Nízka úroveň písomnej a grafickej komunikácie, slabá reakcia na podnety učiteľov, problémy s osvojením odborných termínov, nedostatok učebníc niektorých predmetov, diktovanie poznámok a pomerne malý záujem žiakov o vyučovanie posúva úroveň vzdelávacích výsledkov žiakov na spodnú hranicu priemeru. V 2 SSOU s vyučovacím jazykom maďarským sa zistilo neefektívne využívanie vyučovacieho času, nedodržiavanie učebných osnov niektorých odborných predmetov, absencia učebníc a názorných pomôcok pre všetky odborné predmety. Celkove sa efektivita vyučovania hodnotí ako priemerná.

15. V **odbornom výcviku** prevažuje dobrá pracovná klíma, motivácia a stimulácia k pracovným činnostiam, odborná a technická príprava praktického vyučovania. Uplatňovali sa väčšinou účinné pracovné postupy s dobrým časovým rozvrhnutím. Efektivita činnosti práce majstrov odbornej výchovy (MOV) a vyučovania bola dobrá. Rezervy sú vo využívaní medzipredmetových vzťahov s odbornými a prírodovednými predmetmi. Pri praktických činnostiach sa optimálne dodržiavajú technické, bezpečnostné a hygienické normy. Úroveň praktických zručností je len priemerná. Menej kreatívni sú žiaci v technických učebných odboroch. Príčinou nižšej úrovne pracovných zručností je zastarané technické vybavenie, materiálne zabezpečenie v niektorých elektrotechnických, stavebných a strojárskych odboroch. V súkromných SOU je úroveň odborného výcviku ako málo vyhovujúca, nie sú ustanovení hlavní majstri, čím sa minimalizuje koordinácia činnosti MOV, časť žiakov nedosahuje úroveň zručností učebnými osnovami. Celkove slabšie výsledky v teoretickom vyučovaní a v odborných zručnostiach sa zistili v učilištiach.

Graf 13 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v SOU/U vo vybraných predmetoch v šk. r. 2003/2004

16. Učitelia vytvárajú vhodné podmienky na **rozvoj osobnosti** žiakov, tvorivú atmosféru dôvery a spolupráce ojedinele narušenú problémovými žiakmi, rešpektujú dodržiavanie pravidiel medziľudských vzťahov. Prevažne v chlapčenských triedach sa častejšie vyskytuje šikanovanie, vydieranie a mazáctvo. Školské poriadky sú často spracované bez participácie žiackej školskej rady len so zreteľom na povinnosti žiakov. Negatívom v niektorých SOU je pomalšia adaptácia slabších žiakov, nezaujem o záujmovú činnosť a dianie v škole.

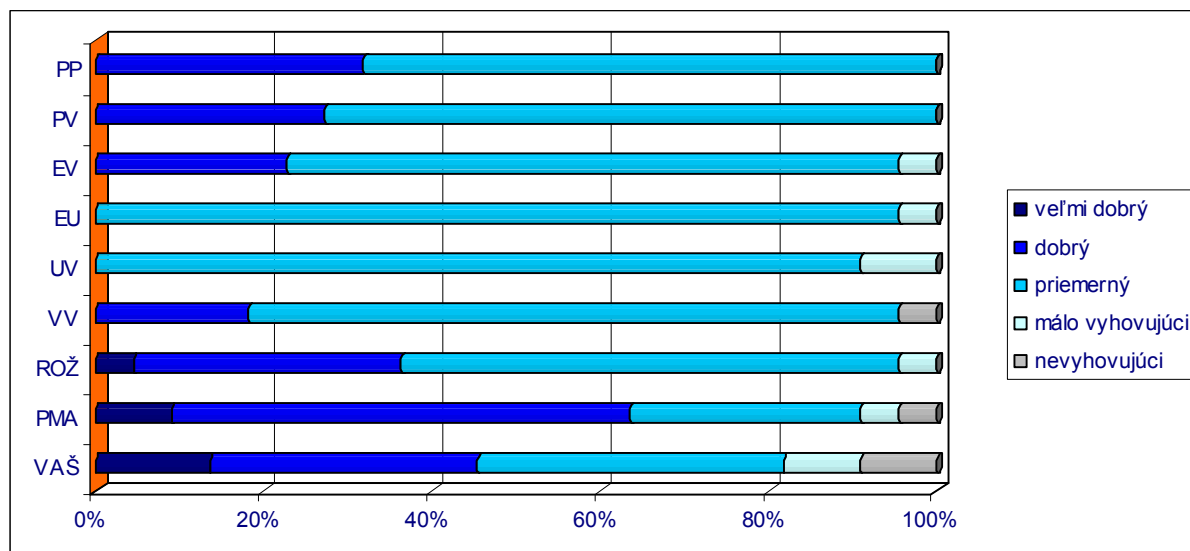
Úroveň **preventívnych a multidisciplinárnych aktivít** charakterizuje dobrá práca výchovných poradcov, aktívna komunikácia s rodičmi, prevažne fungujúca prevencia problémových javov a plnenie nadpredmetových úloh (výchova k manželstvu a rodičovstvu, environmentálna výchova). Nedostatočná pozornosť sa venuje žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V 2 SSOU nebol ustanovený výchovný poradca, nie je zabezpečená spolupráca medzi rodinou a triednymi učiteľmi, 1 SSOU nemá rozpracovanú prevenciu drogových závislostí.

Školy prezentujú na verejnosti výsledky žiackych prác, spolupracujú so základnými školami pri propagácii svojej činnosti, vydávajú školské časopisy, niekde rozvíjajú medzinárodnú spoluprácu, rozširujú možnosti realizácie výmennej odbornej praxe. Obmedzená ponuka voliteľných a nepovinných predmetov a záujmových krúžkov zužuje priestor na rozvoj individuálnych schopností žiakov, čo sa odráža aj v zapojenosti žiakov do súťaží. Nevyhovujúca úroveň je v SSOU s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede (Povodská cesta 14) a v nábytkárskom učilišti v Spišskej Novej Vsi.

Tabuľka 9 Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu v SOU/U podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov								
Hodnotenie	PP	PV	EV	EU	UV	VV	ROŽ	PMA	VAŠ
veľmi dobrý	0	0	0	0	0	0	1	2	3
dobrý	7	6	5	0	0	4	7	12	7
priemerný	15	16	16	21	20	17	13	6	8
málo vyhovujúci	0	0	1	1	2	0	1	1	2
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	1	0	1	2

Graf 14 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v SOU/U podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Podmienky výchovy a vzdelávania

17. **Personálne podmienky** sú zabezpečené na priemernej úrovni. V niektorých školách chýbajú učitelia cudzích jazykov, ojedinele dejepisu, odborných a prírodovedných predmetov. Nevyhovujúce personálne podmienky sú v obidvoch SSOU (odborné predmety a odborný výcvik vyučuje jeden pedagóg bez odbornej a pedagogickej kvalifikácie a pod.).

Priestorové podmienky vytvárajú vo väčšine škôl adekvátne možnosti na realizáciu vzdelávacieho programu. Niektoré školy majú nedostatok priestorov na teoretické vyučovanie, absentujú telocvične, odborné učebne (obuvnícke odborné predmety), priestory na oddych. V súkromných SOU majú priestorové podmienky najmä na odborný výcvik niektorých učebných odborov málo vyhovujúcu úroveň.

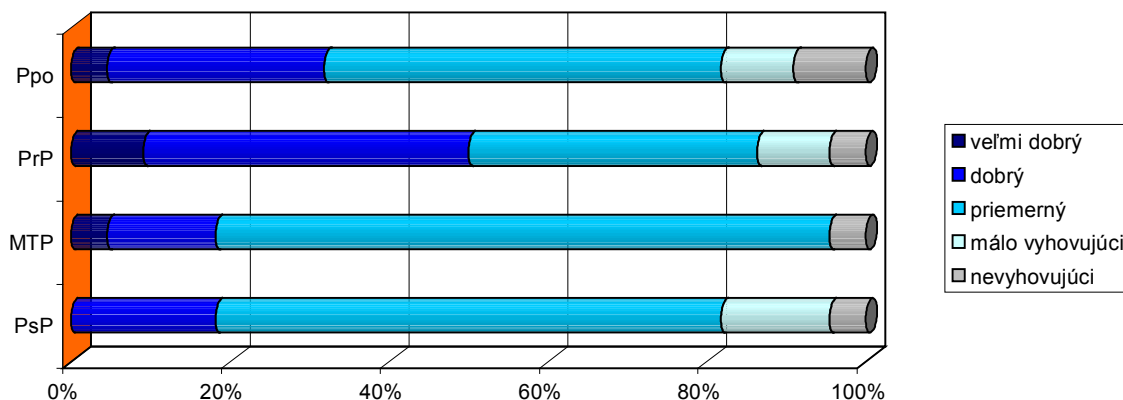
V oblasti **materiálno-technických podmienok** sa pozitívne hodnotí vybavenosť výpočtovou technikou, pripojenie na internet. Rezervy sú vo vybavenosti odborných učební a dielni učebnými pomôckami a strojmi, chýbajú učebnice zo všeobecnovzdelávacích i odborných predmetov. Z dôvodu nedostatku finančných zdrojov zaostáva modernizácia vybavenia.

Psychohygienické podmienky sú len priemerné. Väčšina škôl zabezpečuje pre žiakov stravovací a pitný režim. Z dôvodu prispôsobenia školy možnostiam dopravy sa niekde dôsledne nerešpektujú psychohygienické zásady (skrátene prestávky, nedodržiavanie prestávky na obed, vyšší denný počet vyučovacích hodín učiteľov i žiakov). Zamestnávanie externých učiteľov je príčinou nevyhovujúceho vytvárania blokov odborných a všeobecnovzdelávacích predmetov v súkromných SOU.

Tabuľka 10 Kvalita podmienok výchovy a vzdelávania v SOU/U podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov			
	Ppo	PrP	MTP	PsP
veľmi dobrý	1	2	1	0
dobrý	6	9	3	4
priemerný	11	8	17	14
málo vyhovujúci	2	2	0	3
nevyhovujúci	2	1	1	1

Graf 15 Grafické znázornenie podmienok výchovy a vzdelávania v SOU/U podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Riadenie výchovy a vzdelávania

18. Školy majú na priemernej úrovni rozpracované koncepčné **zámery rozvoja** so zreteľom na potreby a požiadavky trhu práce v regióne. Menší záujem je najmä o študijné a učebné odbory strojárské a poľnohospodárske. V obidvoch SSOU je koncepcnosť rozvojových zámerov na nevyhovujúcej úrovni, rozvoj škôl sa riadi iba záujmom uchádzačov.

Operatívne plánovanie má vo väčšine škôl dobrú úroveň, iba v malej časti sú úlohy nekontrolovateľné.

Odborné a pedagogické riadenie dosahuje priemernú úroveň. Značné rezervy sú v štruktúre a práci predmetových komisií, v úrovni rozhodovacieho procesu, vo výkone štátnej správy, niekde sa nedostatočná pozornosť venuje začínajúcim učiteľom a vzdelávaniu pedagógov vôbec.

Kontrolný systém má úroveň slabšieho priemeru. Vo viacerých školách prevažuje nízka frekvencia a nepravidelnosť hospitačnej činnosti, chýba analýza výsledkov kontroly. Jednou z príčin nevyhovujúcej úrovne v súkromných SOU je absentujúca hospitačná činnosť, slabá alebo žiadna činnosť predmetových komisií, nízka frekvencia klasifikácie žiakov, zanedbanie vzdelávania vedúcich pedagogických zamestnancov.

Vnútroškolárny informačný systém je prevažne dobrý. Medzery má **vonkajší informačný systém** v oblasti získavania informácií z úradov práce o uplatnení absolventov na trhu práce. V dvoch súkromných SOU nebol ustanovený výchovný poradca, čo nepriaznivo ovplyvnilo spoluprácu s rodičmi a odborníkmi v oblasti výchovy.

Vo viacerých školách sa zistilo porušovanie **učebných plánov** a nerešpektovanie **učebných osnov** najmä v odborných predmetoch. Niekde sa nerealizovali predpísané kontrolné práce, laboratórne práce, nedodržiavala sa týždenná hodinová dotácia. Výrazné nedostatky boli zistené v obidvoch súkromných SOU. Overovanie nových odborov zvyšuje možnosti absolventov presadiť sa na trhu práce.

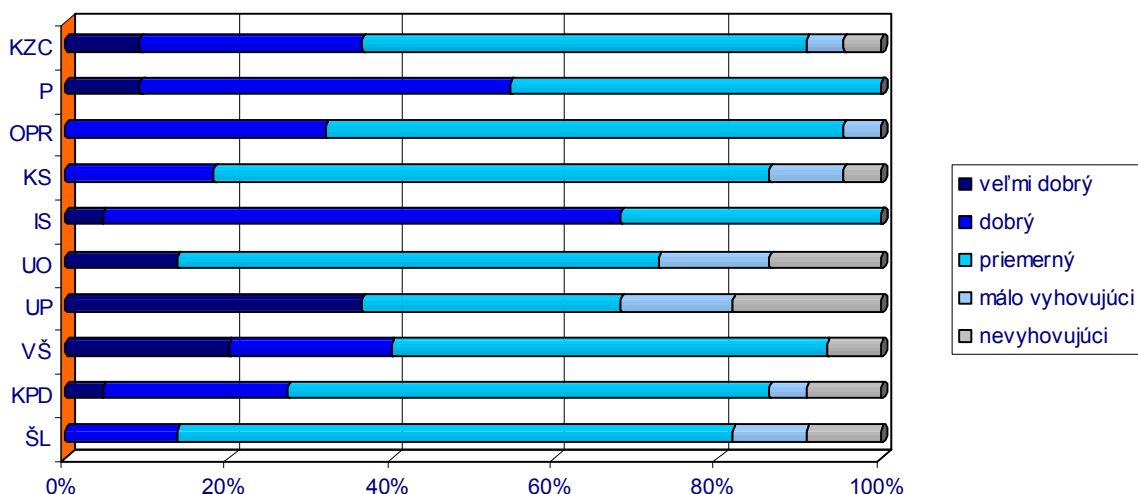
Pedagogická dokumentácia sa vedie na priemernej úrovni. Nedostatky sa zistili v triednych knihách, katalógových listoch, v protokoloch o komisionálnych skúškach. V SSOU boli prepisované zápisy v triednych knihách a katalógových listoch, nezavedené denníky evidencie odborného výcviku, nesúlad medzi osobnými rozvrhmi učiteľov a rozvrhom hodín školy.

Dodržiavanie legislatívy je celkovo na priemernej úrovni. K závažnejším nedostatkom patrilo nedodržiavanie učebných osnov niektorých predmetov, prekročenie stanoveného počtu žiakov pri zriaďovaní skupín, zriadenie spoločných tried pre viacero príbuzných odborov (v SSOU aj pre dva ročníky). V SSOU nerešpektovali predpisy pri komisionálnej a rozdielovej skúške, v prijímaní žiakov do študijných odborov nadstavbového štúdia, najmä do foriem štúdia popri zamestnaní. Na základe výsledkov inšpekcie hlavný školský inšpektor predložil ministerstvu školstva návrh na zmenu v sieti odborov 2 SSOU (SSOU, Povodská cesta 14, Dunajská Streda a SSOU, Mostová)

Tabuľka 11 Kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v SOU/U podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov									
Hodnotenie	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	UP	VŠ	KPD	ŠL
veľmi dobrý	2	2	0	0	1	3	8	3	1	0
dobrý	6	10	7	4	14	0	0	3	5	3
priemerný	12	10	14	15	7	13	7	8	13	15
málo vyhovujúci	1	0	1	2	0	3	3	0	1	2
nevyhovujúci	1	0	0	1	0	3	4	1	2	2

Graf 16 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v SOU/U podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

19. Školská inšpekcia v stredných odborných učilištiach vcelku hodnotí ako

dobré

- operatívne plánovanie,
- funkčnosť vnútorného informačného systému,

priemerné

- rozvojové zámery škôl,
- plnenie učebných dokumentov,
- celkové podmienky výchovy a vzdelávania v SOU,
- efektívnosť výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho výsledkov,
- materiálno-technické podmienky,

málo vyhovujúce

- vedomosti a zručnosti žiakov v cudzích jazykoch,
- personálne podmienky vyučovania cudzích jazykov,
- využívanie učebných pomôcok.

Kľúčové pozitíva:

- záujem žiakov o odborný výcvik.

Kľúčové negatíva:

- nezáujem žiakov o menej atraktívne výrobné odbory,
- porušovanie legislatívy, neplnenie základných pedagogických dokumentov.

Smerovanie vývoja:

- pokles záujmu žiakov o štúdium v SOU,
- znižujúca sa vstupná vedomostná úroveň žiakov prijímaných do SOU.

Zoznam stredných odborných učilišť a učilišť, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia

Bratislavský kraj
Bratislava, Farského 9

Trnavský kraj
Mostová 53
Dunajská Streda, Povodská
cesta 14

Trenčiansky kraj
strojárské, Trenčín
poľnoh. a pot., N. Mesto
n/Váhom
odevné, Bánovce nad
Bebravou

Nitriansky kraj
obchodné, Kalná nad Hronom

Žilinský kraj
drevárske, Turany
elektrotechnické, Liptovský
Hrádok
stavebné, Rosinská cesta,
Žilina

Banskobystrický kraj
poľnohosp. - potravinár., B.
Bystrica
lesnícke, Banská Štiavnica
stavebné, Lučenec
drevárske, Žarnovica
strojárské, Hodruša Hámre
poľnohospodárske, Nová
Baňa

Prešovský kraj
chemické, Humenné
chemické, Svit

Košický kraj
poľnohospodárske, Barca
(SOU)
nábytkárske, Spišská N. Ves
(SOU)
poľnohospodárske, Barca (U)
nábytkárske, Spiš. N. Ves (U)

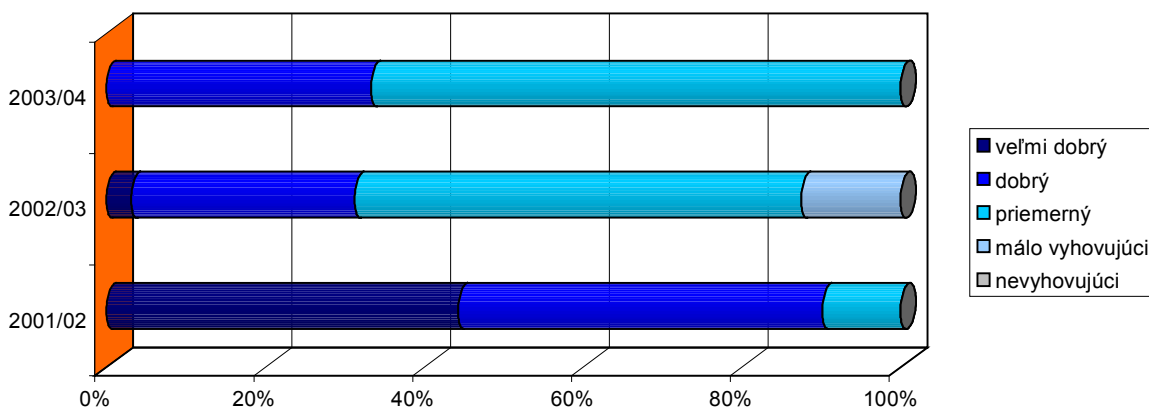
Špeciálne základné školy

20. Komplexné inšpekcie sa vykonali v **7** krajoch SR v **12** štátnych špeciálnych základných školách (ŠZŠ), čo je **4,5 %** z ich siete, **3** boli s vyučovacím jazykom maďarským. Celkove sa vykonalo **170** hospitácií. Málotriedne boli **3** školy, **3** školy mali elokované triedy v iných obciach alebo v domove sociálnych služieb, k **2** ŠZŠ boli pričlenené triedy ZŠ pri nemocnici. Pri **3** ŠZŠ je praktická škola, pri **2** je zriadená špeciálno-pedagogická poradňa. Kontrolovaná ŠZŠ v Bratislave sa zameriava na žiakov s mentálnym a telesným postihnutím, ŠZŠ internátna Vrábľa na výchovu a vzdelávanie chlapcov s mentálnym postihnutím a s poruchami správania, ktorí vyžadujú sprísnený režim. Väčšina žiakov sa vzdeláva podľa variantu A učebných osnov a učebného plánu, časť podľa variantu B a časť žiakov podľa individuálneho vzdelávacieho programu vo variante C. Prostredníctvom špeciálnych pedagógov sa umožňuje individuálne vzdelávanie žiakom oslobodeným od povinnosti dochádzať do školy, zabezpečujú vzdelávanie aj žiakom s viacnásobným postihnutím. Súčasťou **3** škôl sú triedy pre žiakov s autizmom, časťou **4** škôl je internát s celotýždennou starostlivosťou. **4** ŠZŠ boli hodnotené ako **dobré**, zvyšných **8** škôl ako **priemerné**.

Tabuľka 12 Celkové hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania v ŠZŠ v šk. r. 2003/2004 v porovnaní so šk. r. 2002/2003 a 2001/2002

Slovné hodnotenie	Hodnotené ukazovatele														
	celkové hodnotenie			vých.-vzdel.proces celkom			vých.-vzdel. práca			podmienky výchovy a vzdel.			riadenie		
	2001/02	2002/03	2003/04	2001/02	2002/03	2003/04	2001/02	2002/03	2003/04	2001/02	2002/03	2003/04	2001/02	2002/03	2003/04
veľmi dobrý	27	1	0	9	1	1	20	5	1	17	1	0	12	3	2
dobrý	28	9	4	29	8	6	29	10	3	38	5	3	30	13	4
priemerný	6	18	8	23	23	4	12	16	8	5	17	7	17	14	5
málo vyhovujúci	0	4	0	0	0	1	0	1	0	1	7	2	2	2	1
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0

Graf 17 Grafické znázornenie celkového hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v ŠZŠ v šk. r. 2003/2004 v porovnaní so šk. r. 2002/2003 a 2001/2002

Výsledky výchovy a vzdelávania

21. V **slovenskom jazyku** a literatúre je väčšinou zreteľná interakcia, komunikácia, individuálny rozvoj žiakov vo vzťahu k mentálnej úrovni, schopnostiam a možnostiam, priaznivá atmosféra. Organizácia činnosti učiteľov, veľmi náročná v triedach so žiakmi s ťažším postihnutím, je efektívna, spôsob hodnotenia je motivujúci, metódy a formy práce účinné. Obsah vzdelávania korešponduje s učebnými osnovami. Chýbajú relaxačné prestávky, neraz nebol vytvorený priestor pre samostatnú prácu žiakov. Prevažuje menej aktívny postoj a záujem žiakov

o učenie. Sústredenosť je primeraná, vzdelávacie výsledky, zručnosti, návyky žiakov, verbálna a písomná komunikácia sú primerané veku a schopnostiam žiakov, väčšinou priemerné, u niektorých žiakov majú nízku až veľmi nízku úroveň.

V predmete **maďarský jazyk a literatúra** sa kladie dôraz na rozvoj čitateľských zručností, kvalita činnosti pedagóga, vytvorené podmienky a celková efektívnosť vyučovania sú na priemernej úrovni. Žiaci sú hodnotení slovne, metódy a formy vyučovania sú primerané individuálnym potrebám žiakov. Úroveň návykov, vedomostí, schopností žiakov a záujem o učenie sú priemerné.

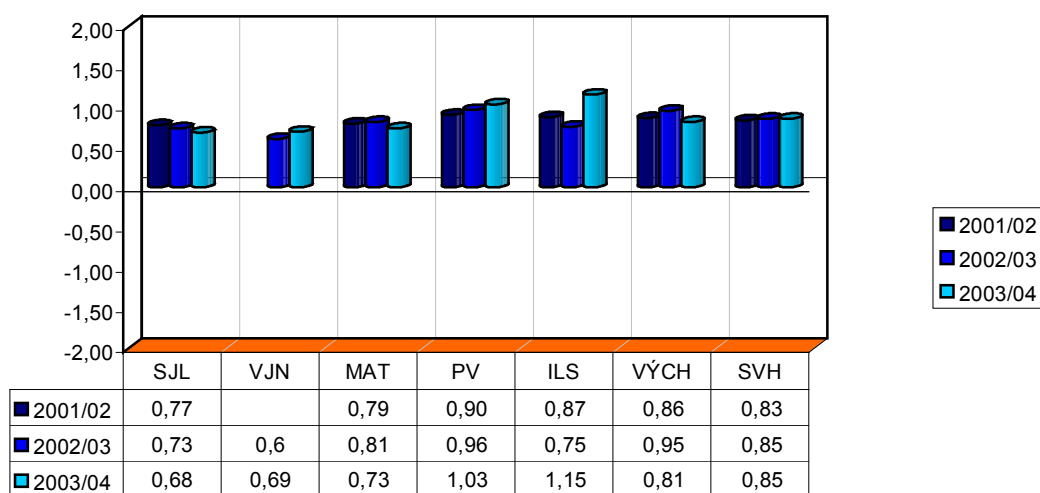
Interakcia a komunikácia medzi učiteľom a žiakom v predmete **matematika**, kooperácia a prejav učiteľov sú kultivované, pracovný čas dobre využitý. Organizácia činnosti pedagógov je väčšinou premyslená, výber metód a foriem prispôbený mentálnemu postihnutiu, vyučovacie ciele sú v súlade s učebnými osnovami. Nedostatkom v niektorých školách sú neprimerané úlohy vo vzťahu k schopnostiam, predpokladom a mentálnej úrovni, nižšia praktická aplikácia teoretických poznatkov, nezaraďovanie relaxačných prestávok, spätná väzba. Záujem detí o učenie je aktívny v úvodných častiach vyučovacích hodín, neskôr má klesajúcu tendenciu. Vzdelávacie výsledky žiakov sú väčšinou priemerné, úroveň návykov, zručností a schopností primeraná mentálnym predpokladom.

Na **pracovnom vyučovaní** sa kladie dôraz na dobrú úroveň spolupráce pedagógov so žiakmi. Prednosťou je odbornosť výkladu a inštrukcií postupov, efektívnosť vyučovania vo vzťahu k stanovenému psychomotorickému cieľu a radosť atmosféra. Spôsob hodnotenia a klasifikácie manuálnych zručností žiakov je primeraný, motivujúci, s priestorom na sebahodnotenie. Úlohy sú diferencované podľa schopností a manuálnych zručností žiakov. V niektorých ŠZŠ je dostatok pracovného náradia a materiálu, v iných chýbajú finančné prostriedky na materiálne vybavenie. Hygiena a bezpečnosť pri práci sa dodržiava.

Hodiny **individuálnej logopedickej starostlivosti** sú na dobrej profesionálnej úrovni, organizačne a materiálne dobre pripravené, niekedy obohatené o prvky hudobnej a výtvarnej výchovy. Verbálna komunikácia pedagógov je výrazná, stimulácia zreteľná, pozitívne možno hodnotiť dobrú pracovnú atmosféru, názornosť vo vyučovaní, hrové metódy a formy práce, slovné hodnotenie a motiváciu žiakov. Prevažuje práca v skupinách a individuálny prístup. Dosiahnuté výsledky rozvoja komunikatívnych zručností sú priemerné, primerané mentálnej úrovni.

K podstatným pozitívam vyučovania výchovných predmetov (**telesná, hudobná, výtvarná výchova**) patrí kultivovaná interakcia a komunikácia, výrazná stimulácia so zabezpečenou spätnou väzbou, pozitívna atmosféra a dobrá spolupráca. Zvolené metódy a formy práce sú primerané charakteru predmetu, vyučujúci dôsledne dbajú o bezpečnosť a hygienu na vyučovaní. Úroveň návykov, zručností a schopností žiakov je na málo vyhovujúcej až dobrej úrovni.

Graf 18 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠZŠ vo vybraných predmetoch v šk. r. 2003/2004

22. Rozvoj osobnosti žiakov, zaručený spolupracou s poradenskými zariadeniami, je na dobrej úrovni, školský poriadok zohľadňuje práva dieťaťa. K najväčším problémom patrí záškoláctvo, nezáujem časti rodičov o spoluprácu so školou, v ŠZŠI vo Vrábľoch početné prieskupky žiakov s mentálnym postihnutím a s poruchami správania.

Preventívne a multidisciplinárne aktivity celkovo sú na priemernej až dobrej úrovni. Zložkou

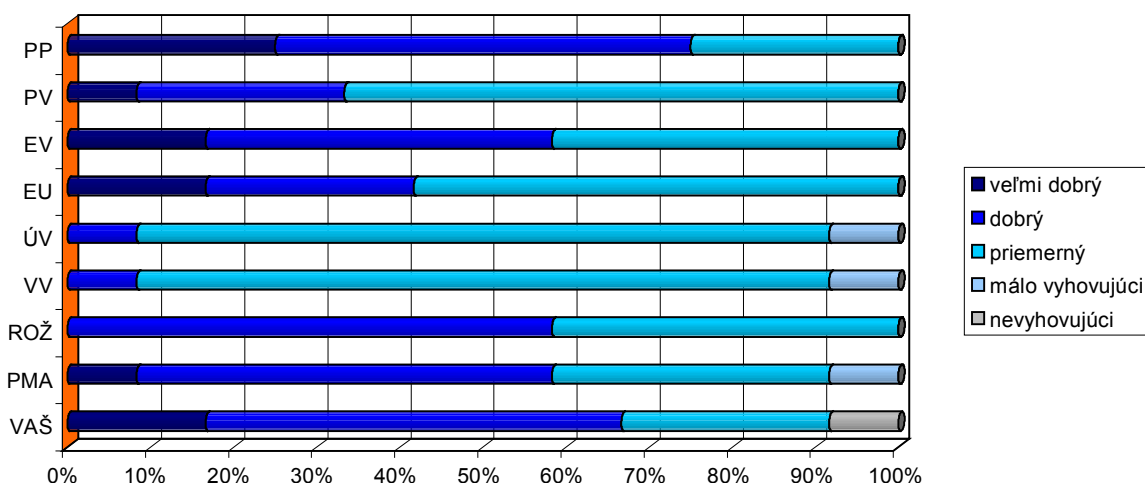
výchovno-vzdelávacieho procesu je prevencia drogovej závislosti, environmentálna výchova a výchova k manželstvu a rodičovstvu. Spolupráca výchovných poradcov a koordinátorov so žiakmi a triednymi učiteľmi a spolupráca škôl s poradenskými zariadeniami sa nevymyká z priemeru. Problémom je nezáujem žiakov o ďalšie vzdelávanie po ukončení školy a podceňovanie významu re-diagnostiky učiteľmi.

Významné aktivity školy sú na priemernej úrovni, pozitívom je účasť na rôznych podujatiach, súťažiach, prezentácia žiackych výrobkov na výstavách, záujmové krúžky, oddelenia školského klubu detí najmä pre deti s viacnásobným a ťažkým mentálnym postihnutím.

Tabuľka 13 Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov								
Hodnotenie	PP	PV	EV	EU	ÚV	VV	ROŽ	PMA	VAŠ
veľmi dobrý	3	1	2	2	0	0	0	1	2
dobry	6	3	5	3	1	1	7	6	6
priemerný	3	8	5	7	10	10	5	4	3
málo vyhovujúci	0	0	0	0	1	1	0	1	0
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Graf 19 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v ŠZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Podmienky výchovy a vzdelávania

23. **Personálne podmienky** sú v tretine škôl dobré až veľmi dobré, v polovici škôl nevyhovujúce. Prednosťou niektorých ŠZŠ je rozširovanie pedagogickej spôsobilosti štúdiom špeciálnej pedagogiky, absolvovanie prvej kvalifikačnej skúšky alebo jej náhrady, negatívom celkový nezáujem o ďalšie vzdelávanie.

Odišnosti sa prejavili v **priestorových podmienkach**, v štvrtine škôl sú dobré, v ostatných priemerné až nevyhovujúce. Školy sú umiestnené vo viacerých budovách, v neúčelových reštitučných domoch, v hlučnom prostredí, prevláda nedostatok učební, kabinetov, dielní, telocviční, cvičných kuchyniek, chýbajú priestory na vytvorenie tried ďalších variantov v rámci vnútornej diferenciacie špeciálnej školy, následkom čoho je dvojzmennosť vyučovania.

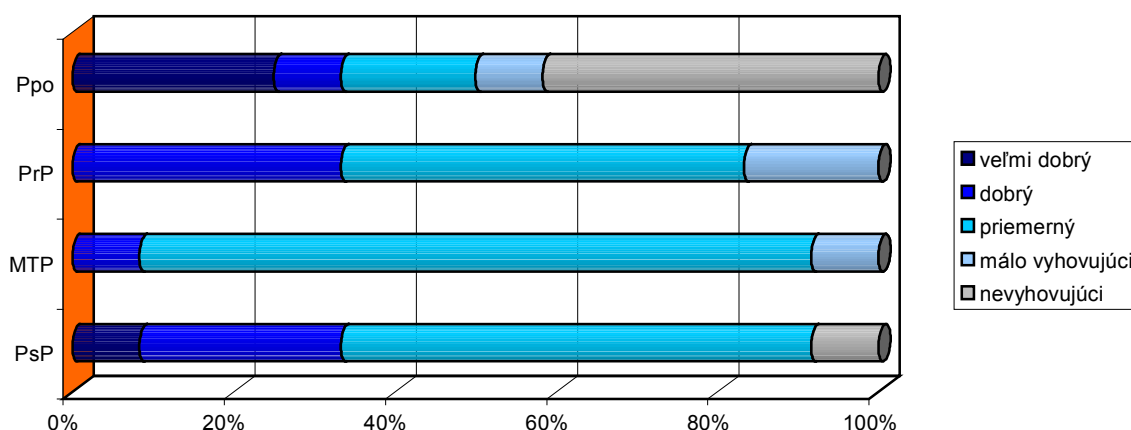
Materiálno-technické zabezpečenie väčšiny škôl je priemerné, chýbajú učebnice, pracovné listy, pretrvávajú problémy s ich distribúciou, slabšia je vybavenosť didaktickou technikou. Vybavenie učebnými a špeciálnymi pomôckami je rozdielne, školy väčšinou vlastnia základnú výpočtovú techniku. V triedach pre deti s autizmom učiteľia využívajú kvalitné svojpomocne zhotovené pomôcky pre každé dieťa.

Psychohygienické podmienky sú vo väčšine škôl dodržané, porušujú sa nezaradovaním relaxačných prestávok vo vyučovaní predovšetkým na 2. stupni ojedinele pre dvojzmennosť, nedodržaním dĺžky vyučovacích hodín a prestávok, improvizovaným spájaním hodín do blokov.

Tabuľka 14 Kvalita podmienok výchovy a vzdelávania v ŠZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov			
	Ppo	PrP	MTP	PsP
veľmi dobrý	3	0	0	1
dobrý	1	4	1	3
priemerný	2	6	10	7
málo vyhovujúci	1	2	1	0
nevyhovujúci	5	0	0	1

Graf 20 Grafické znázornenie podmienok výchovy a vzdelávania v ŠZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Riadenie výchovy a vzdelávania

24. **Koncepcné zámery** rozvoja škôl vychádzajú z poslania školy a potrieb regiónu, rešpektujú podmienky školy. Školy sa prispôbujú druhu a stupňu postihnutia žiakov.

Strategické a operatívne plánovanie úloh smeruje k rozvoju špeciálnych základných škôl. V niektorých školách chýba dlhodobé plánovanie a plánovanie osobného profesionálneho rastu učiteľov.

V **odbornom a pedagogickom riadení**, v tretine škôl dobrom až veľmi dobrom, prevláda funkčná organizačná štruktúra škôl s účelným delegovaním právomocí a zodpovedností. Výkon štátnej správy má nedostatky - v rozhodnutiach riaditeľov škôl sa vyskytujú formálne chyby, nízka je úroveň činnosti predmetových komisií.

Kontrolný systém v časti škôl je plánovitý a funkčný, zameraný na prevádzku školy a výchovno-vzdelávaciu činnosť. Systém internej kontroly je menej účinný pre nepružnosť spätnej väzby, hospitačná činnosť má formálny charakter.

Informačný systém smeruje k žiakom, pedagógom, rodičom a verejnosti. Prístup pedagógov k informáciám je zabezpečený, dobrá je spolupráca s inštitúciami a odberateľskými školami. Zo strany rodičov najmä detí zo sociálne znevýhodneného prostredia nie je o spoluprácu so školou záujem.

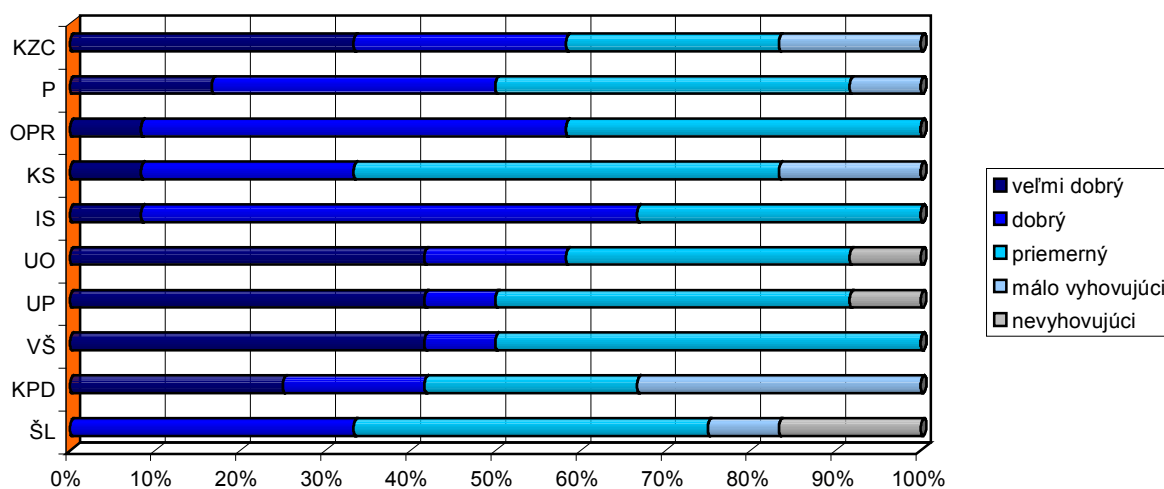
Učebné plány a učebné osnovy sa plnia, pre žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím sú vypracované individuálne výchovno-vzdelávacie programy, výhrada je k nepravdivosti ich prehodnocovania.

Pedagogická dokumentácia má primeranú kvalitu v polovici škôl, pedagogická a špeciálno-pedagogická dokumentácia žiakov má mnohé nedostatky, k podstatným negatívam patrí nedodržaný interval rediagnostiky. V školách s vyučovacím jazykom maďarským sa dokumentácia nevedie dvojjazyčne.

Tabuľka 15 Kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v ŠZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov									
Hodnotenie	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	UP	VŠ	KPD	ŠL
veľmi dobrý	4	2	1	1	1	5	5	5	3	0
dobrý	3	4	6	3	7	2	1	1	2	4
priemerný	3	5	5	6	4	4	5	6	3	5
málo vyhovujúci	2	1	0	2	0	0	0	0	4	1
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2

Graf 21 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v ŠZŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

25. Školská inšpekcia v špeciálnych základných školách hodnotí ako

dobré

- kvalitu činnosti učiteľov,
- rozvoj osobnosti žiakov,
- informačný systém,
- plnenie učebných plánov, učebných osnov, individuálnych výchovno-vzdelávacích programov,
- úroveň vyučovania predmetu individuálna logopedická starostlivosť,
- učebné pomôcky pri vyučovaní autistov,

priemerné

- vzdelávacie výsledky žiakov,
- podmienky výchovy a vzdelávania,
- kvalitu pedagogickej dokumentácie,
- dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov.

Kľúčové pozitíva:

- diferencovaný a individuálny prístup pedagógov k žiakom,
- výchova a vzdelávanie žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím, žiakov v domove sociálnych služieb, žiakov oslobodených od povinnosti dochádzať do školy, aj detí s intelektom v norme na lôžkovom oddelení nemocníc.

Smerovanie vývoja:

- zvyšovanie počtu žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím,
- práca na viacerých elokovaných pracoviskách,

- pretrvávajúce problémy: spätná väzba, rediagnostika, relaxačné prestávky, nezáujem žiakov pokračovať vo vzdelávaní po ukončení školy, nezlepšujúce sa priestorové a materiálno-technické podmienky škôl, hospitačná činnosť v systematickosti, uplatňovaní spätnej väzby, konkrétnosti záverov,
- žiaci s mentálnym postihnutím zo špeciálnych základných škôl sú (v rozpore so školskými predpismi) prijímaní do stredných odborných učilíšť.

Zoznam špeciálnych základných škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia

Bratislavský kraj
Bratislava, Dúbravská cesta 1

Komárno, Palatínova 38, s
VJM

Veľká Čalomija
Rimavská Seč, Daxnerova
Košický kraj
Hrčel, Hlavná 75

Trenčiansky kraj
Trenčín, L. Stárka 12
Trenčianska Teplá, Štefánika

Žilinský kraj
Liptovský Hrádok, Hradná

Prešovský kraj
Hanušovce n./T., Kukorelliho
Malý Slivník 28

Nitriansky kraj
Vráble, kpt. Nálepku 613

Banskobystrický kraj
R. Sobota, Hviezdoslavova s
VJM

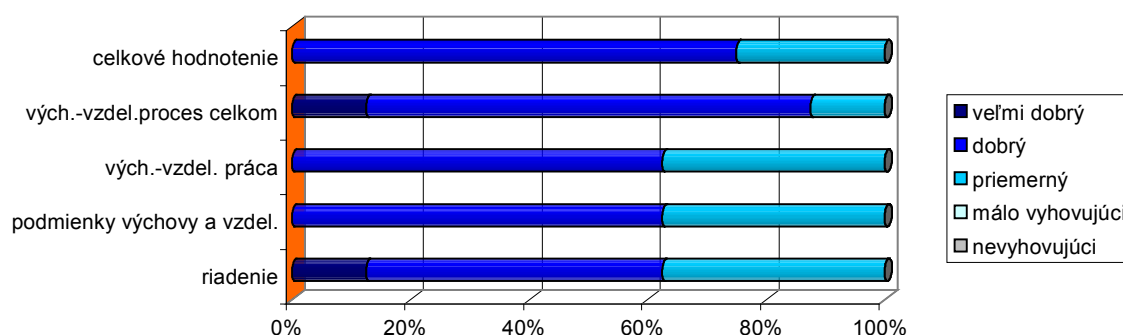
Odborné učilištia

26. Komplexné inšpekcie sa vykonali v **6** krajoch SR v **8** štátnych odborných učilištiach (OU) pre žiakov s mentálnym postihnutím, čo predstavuje **17,39 %** z ich siete z nich boli **3** internátneho typu, **1** OU pre žiakov s mentálnym i telesným postihnutím. Vykonalo sa **178** hospitácií. Celková dosiahnutá úroveň **6** OU sa hodnotí ako **dobrá**, **2** OU ako **priemerná**.

Tabuľka 16 Celkové hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania v OU v šk. r. 2003/2004

Slovné hodnotenie	Hodnotený ukazovateľ				
	celkové hodnotenie	vých.-vzdel.proces celkom	vých.-vzdel. práca	podmienky výchovy a vzdel.	riadenie
veľmi dobrý	0	1	0	0	1
dobrý	6	6	5	5	4
priemerný	2	1	3	3	3
málo vyhovujúci	0	0	0	0	0
nevyhovujúci	0	0	0	0	0

Graf 22 Grafické znázornenie celkového hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v OU v šk. r. 2003/2004

Výsledky výchovy a vzdelávania

27. Vo **všeobecnovzdelávacích predmetoch** (slovenský jazyk a literatúra, matematika, občianska náuka, etická a telesná výchova, výchova k rodičovstvu, ekonomika a organizácia) sa výchovno-vzdelávací proces vyznačoval dobrou interakciou medzi učiteľmi a žiakmi, kultivovanosťou komunikácie, profesionálnym štýlom práce, dobrou psychosociálnou klímou, častou stimuláciou a motiváciou. Individuálny prístup k žiakom bol dobrý až veľmi dobrý, činnosť učiteľov vhodne organizovaná, zvolené metódy a formy práce boli primerané predmetu, učebnej téme a mentálnej úrovni žiakov, prevládala frontálna činnosť. Spôsob hodnotenia žiakov bol zväčša objektívny a motivujúci.

Reakcia žiakov na podnety a záujem o osvojovanie vedomostí bol u niektorých aktívny, u iných sa prejavovala pasivita a nižší záujem. Efektivita činnosti žiakov, úroveň návykov, zručností, vedomostí, praktickej aplikácie teoretických poznatkov a ich vzdelávacie výsledky boli primerané schopnostiam. Úroveň verbálnej a grafickej komunikácie bola dobrá, až menej vyhovujúca, nižšia úroveň komunikačných zručností v slovenskom jazyku bola ovplyvnená národnostne zmiešaným prostredím.

Nedostatky sa vyskytli pri získavaní spätnej väzby v záverečnej časti hodiny, v názornosti vyučovania, chýbali netradičné formy práce, tvorivý prístup k riešeniu úloh, v niektorých krajoch bola odbornosť a kvalifikovanosť vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov málo vyhovujúca.

28. V **odborných predmetoch** (podľa jednotlivých učebných odborov) sa výchovno-vzdelávacie ciele plnili v súlade s učebnými osnovami.

Prevažoval priateľský prístup k žiakom a dobrá spolupráca, efektívne využitie vyučovacieho času a motivujúci spôsob hodnotenia. Uplatňovanie diferenciacie, intenzívneho individuálneho prístupu a využívanie adekvátnych špeciálno-pedagogických foriem vo vzťahu k žiakom vytvárali dobrú

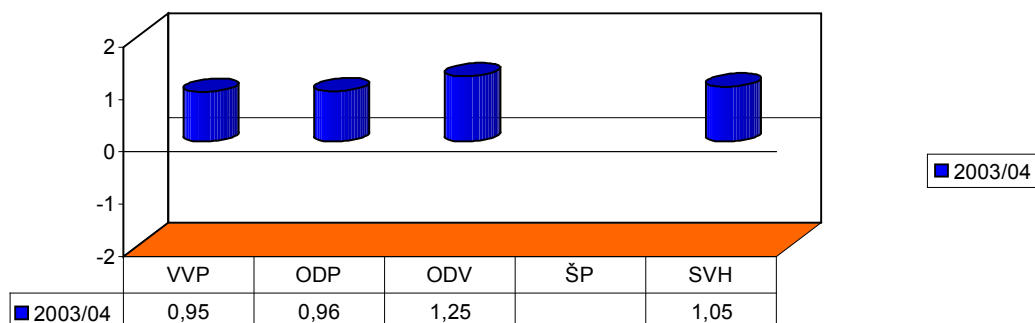
a podnecujúcu atmosféru. Využitie vyučovacieho času bolo efektívne, metódy a formy práce primerané, prevládala výklad spojený s využitím didaktickej techniky.

Záujem žiakov o učenie sa prejavoval aktivitou a emocionálnymi reakciami, schopnosť aplikácie poznatkov v praxi bola priemerná, sústredenosť dobrá. Vzdelávacie výsledky žiakov v poznávacej oblasti sú priemerné, priaznivé výsledky dosahujú v praktických činnostiach predpísaných učebnými osnovami.

V časti škôl väčšine vyučovacích hodín chýbala spätná väzba, vyučujúci nevytvárali situácie pre samostatnú činnosť žiakov. Žiaci boli pri osvojovaní nového učiva nedostatočne aktivizovaní, málo sa využívalo hodnotenie na motiváciu, vyskytli sa nedostatky v sprístupňovaní učiva z hľadiska mentálnej úrovne žiakov. Vyučovanie sa často uskutočnilo bez úvodnej motivácie.

29. Učebné témy a ciele na **odbornom výcviku** boli v súlade s učebnými osnovami. Interakcia medzi majstrami odbornej výchovy a žiakmi, motivácia, miera využitia prístrojov, zariadení a materiálov boli dobré, prejav majstrov kultivovaný. Odbornosť výkladu a pracovných inštrukcií s dôrazom na názornosť, na dodržiavanie technologických postupov, bola na priemernej až veľmi dobrej úrovni. Časové rozvrhnutie činnosti a uplatňované pracovné postupy boli efektívne, pracovné tempo bolo prispôbené možnostiam žiakov. Schopnosť žiakov aplikovať teoretické vedomosti v praxi a úroveň ich praktických zručností bola priemerná až dobrá, výsledky praktickej činnosti boli priemerné, niekedy kvalitné, niektorí žiaci pracovali čiastočne aj samostatne.

Graf 23 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v OU vo vybraných predmetoch v šk. r. 2003/2004

30. Podmienky **individuálneho rozvoja žiakov** sú rešpektované diferencovaným a individuálnym prístupom vo vzdelávaní podľa charakteru a stupňa postihnutia a širokou ponukou aktivít vo voľnom čase vrátane činnosti v internáte. V niektorých OU sa vo väčšej miere vyskytuje záškoláctvo. Na výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu vplyva skutočnosť, že 1. ročník učilišťa navštevujú aj žiaci, ktorí plnia 10. rok povinnej školskej dochádzky.

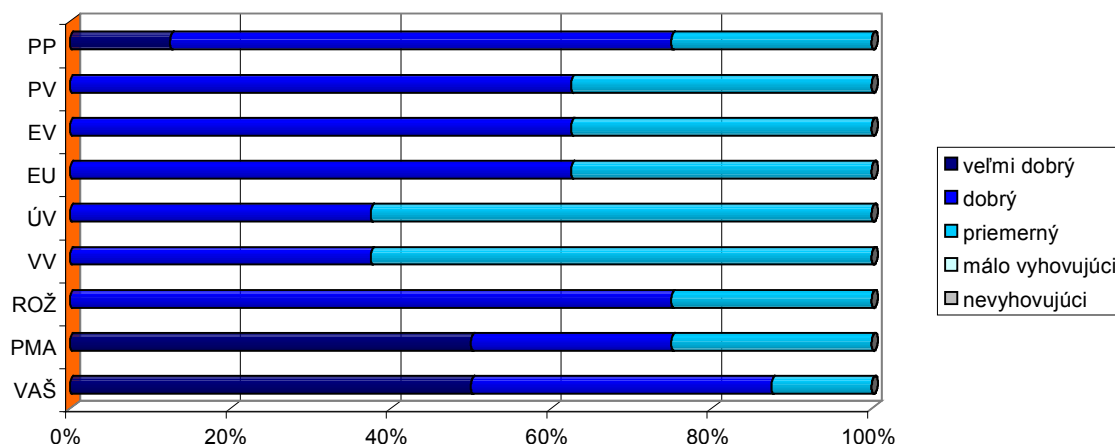
Preventívne a multidisciplinárne aktivity sú zväčša na dobrej úrovni. Najväčšími výchovnými problémami sú záškoláctvo, poruchy správania, ale aj osobné problémy žiakov s nariadenou ústavnou výchovou. Kvalita služieb rodičom je ohraničená ich záujmom o vzdelávanie detí. Služby výchovného poradenstva žiakom a rodičom, systém environmentálnej výchovy, výchovy k manželstvu a rodičovstvu, protidrogová prevencia, spolupráca s inštitúciami pri prevencii a riešení problémov sú na dobrej úrovni.

Aktivity s významným vplyvom na výchovno-vzdelávaciu činnosť školy majú dobrú úroveň. Žiaci sa zúčastňujú spoločenských a kultúrnych podujatí, športových súťaží, špeciálnych olympiád, výstav, školy organizujú vychádzky, exkurzie, záujmové krúžky.

Tabuľka 17 Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu v OU podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov								
Hodnotenie	PP	PV	EV	EU	ÚV	VV	ROŽ	PMA	VAŠ
veľmi dobrý	1	0	0	0	0	0	0	4	4
dobrý	5	5	5	5	3	3	6	2	3
priemerný	2	3	3	3	5	5	2	2	1
málo vyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nevýhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Graf 24 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v OU podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Podmienky výchovy a vzdelávania

31. **Personálne podmienky** sú priemerné. Školy majú veľmi rozdielne podmienky z hľadiska kvalifikovanosti vyučovania, odbornosť vyučovania v všeobecnovzdelávacích a v odborných predmetoch nie je v plnej miere zabezpečená, špeciálno-pedagogická kvalifikovanosť nie je postačujúca.

Priestorové podmienky sú prevažne dobré. Vnútné priestory starších budov sú udržiavané a čisté. V niektorých školách sa odborný výcvik realizuje len na zmluvných pracoviskách. V areáli Domova sociálnych služieb Rosa pre žiakov s telesným postihnutím je vybudovaná jazdiareň so stajňou pre kone (hipoterapia).

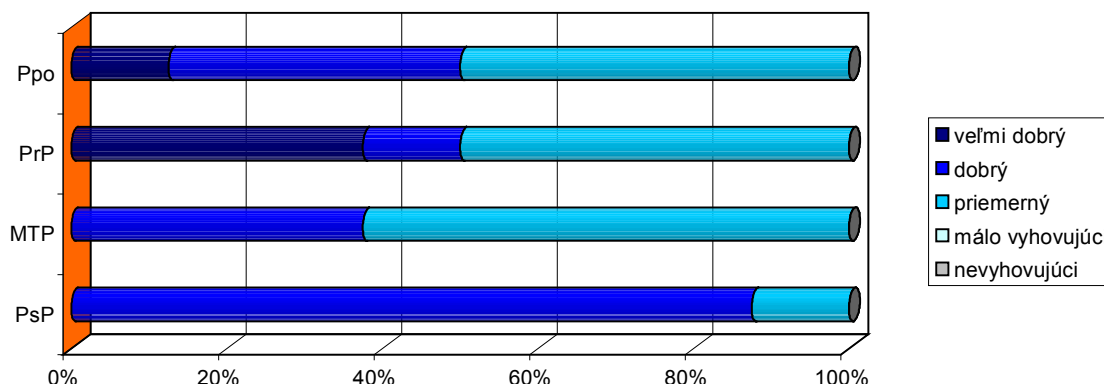
Materiálno-technické podmienky sú v niektorých školách dobré, väčšinou je didaktická technika zastaraná, je nedostatok odbornej literatúry a literatúry pre žiakov. Z finančných dôvodov chýbajú učebnice odborných predmetov nahrádzajú učebnicami z bežných stredných škôl, pre niektoré odbory nie sú vydané učebnice. Vyučujúci si vo veľkej miere svojpomocne zhotovujú aktuálne učebné pomôcky. Chýbajú prostriedky na obnovu a revíziu strojového vybavenia. Materiál na odborný výcvik získavajú školy z väčšej časti svojpomocne a pomocou sponzorov.

Rozvrh hodín a prestávok väčšinou rešpektuje **psychohygienické potreby** žiakov a pedagógov. Žiaci mali zabezpečený pitný režim a možnosť relaxácie počas prestávok.

Tabuľka 18 Kvalita podmienok výchovy a vzdelávania v OU podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov			
	Ppo	PrP	MTP	PsP
veľmi dobrý	1	3	0	0
dobrý	3	1	3	7
priemerný	4	4	5	1
málo vyhovujúci	0	0	0	0
nevyhovujúci	0	0	0	0

Graf 25 Grafické znázornenie podmienok výchovy a vzdelávania v OU podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Riadenie výchovy a vzdelávania

32. Konceptia rozvoja škôl je zväčša na dobrej úrovni. Výchovno-vzdelávací program je v súlade s deklarovanými cieľmi, vyučovanie podľa individuálnych vzdelávacích plánov nie je zabezpečené v každom odbornom učilišti. Žiaci môžu ukončiť štúdium v stupňovitej príprave. Hlavné úlohy sú rozpracované, analýza stavu za minulý školský rok nie je východiskom k tvorbe operatívneho plánu.

Odborné a pedagogické riadenie je zväčša účinné, metodické a poradné orgány školy majú delegované právomoci. Priebeh prijímacieho konania a záverečných skúšok je v súlade s legislatívou, formálne nedostatky sú vo vydaných rozhodnutiach.

Kontrolný systém je len priemerný, v niektorých školách sa nevykonáva analýza nedostatkov a ukladanie opatrení s ich následnou kontrolou, hospitačná činnosť je sporadická a má formálny charakter. Systém hodnotenia žiakov často nemá motivujúci charakter, klasifikácia nie je vždy v súlade s predpismi.

Informačný systém je prehľadný, prístup k informáciám zabezpečený. Školy spolupracujú s poradenskými zariadeniami, vzdelávacími inštitúciami a orgánmi štátnej správy, so ŠZŠ, s domovom sociálnych služieb. Účinná je najmä spolupráca v rámci Združenia odborných učilíšť Slovenska.

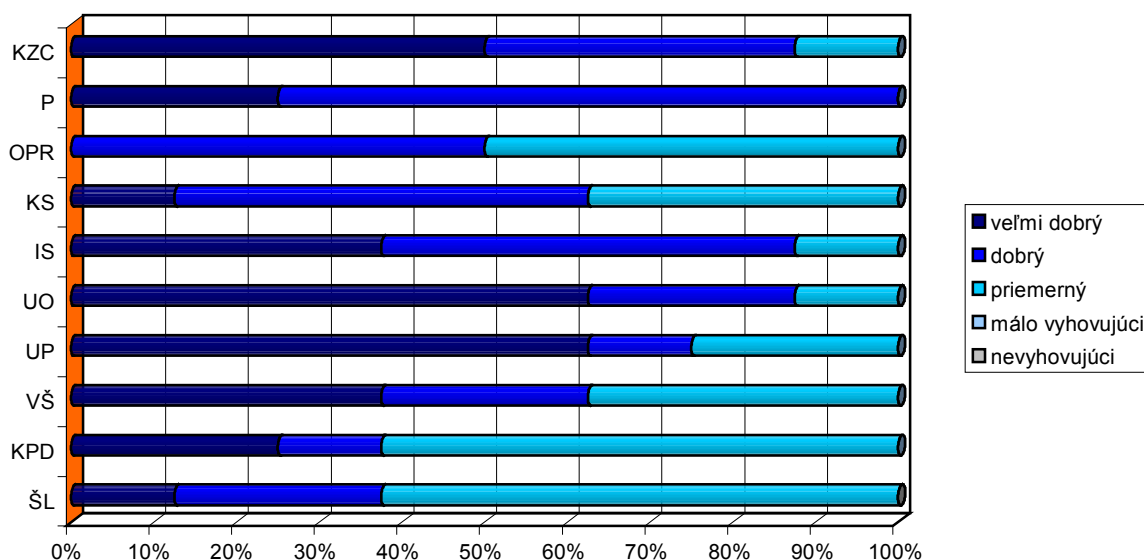
Učebné osnovy a učebné plány sa dodržiavajú najčastejšie na veľmi dobrej úrovni.

Pedagogická dokumentácia školy sa väčšinou vedie na priemernej úrovni, niektorým žiakom chýba v dokumentácii psychologické vyšetrenie potvrdzujúce mentálne postihnutie.

Tabuľka 19 Kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v OU podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov									
	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	UP	VŠ	KPD	ŠL
veľmi dobrý	4	2	0	1	3	5	5	3	2	1
dobrá	3	6	4	4	4	2	1	2	1	2
priemerný	1	0	4	3	1	1	2	3	5	5
málo vyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Graf 26 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v OU podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

33. Školská inšpekcia v odborných učilištiach vcelku hodnotí ako **veľmi dobré**

- plnenie učebných osnov a učebných plánov,

dobré

- významné aktivity školy,
- preventívne a multidisciplinárne aktivity,
- koncepcnosť, zameranie, ciele škôl,
- plánovanie,
- efektivitu činnosti pedagógov,
- informačný systém,
- priestorové a psychohygienické podmienky,

priemerné

- úroveň osvojenia vedomostí a zručností a ich vzdelávacie výsledky,
- kvalitu pedagogickej dokumentácie,
- dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov,
- personálne a materiálno-technické podmienky.

Kľúčové pozítiva:

- dodržiavanie učebných osnov a učebných plánov.

Smerovanie vývoja:

- znižovanie počtu žiakov s mentálnym postihnutím prijatých do odborných učilíšť v dôsledku ich prijímania do SOU/U.

Zoznam odborných učilišť, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia

Bratislavský kraj

Bratislava, Dúbravská1

Žilinský kraj

L. Mikuláš, Alexyho

Prešovský kraj

Stará Ľubovňa, Levočská

Trenčiansky kraj

Ladce, Hviezdoslavova
Prievidza, Kalinčiakova

Banskobystrický kraj

Tornaľa, Mierová
Lučenec, Haličská

Košický kraj

Košice, Alejová

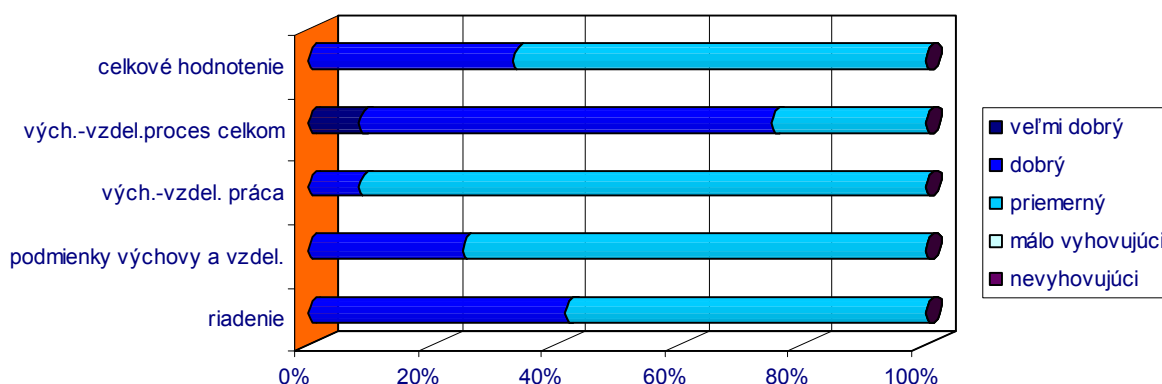
Základné umelecké školy

34. Komplexné inšpekcie sa vykonali v **12 štátnych základných umeleckých školách (ZUŠ)**, čo predstavuje **5,88 %** zo siete. Vykonalo sa **392 hospitácií** v hudobnom, výtvarnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore. Celkove boli **4 ZUŠ** hodnotené ako **dobré**, **8** ako **priemerné**.

Tabuľka 20 Celkové hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania v ZUŠ v šk. r. 2003/2004

Slovné hodnotenie	Hodnotený ukazovateľ				
	celkové hodnotenie	vých.-vzdel. proces celkom	vých.-vzdel. práca	podmienky výchovy a vzdel.	riadenie
veľmi dobrý	0	1	0	0	0
dobrý	4	8	1	3	5
priemerný	8	3	11	9	7
málo vyhovujúci	0	0	0	0	0
nevyhovujúci	0	0	0	0	0

Graf 27 Grafické znázornenie celkového hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v ZUŠ v šk. r. 2003/2004

Výsledky výchovy a vzdelávania

35. Hudobný odbor

Vo výchovno-vzdelávacom procese prevláda dobrá interakcia, komunikácia a priaznivá psychosociálna atmosféra. Učitelia čiastočne vedú žiakov k utváraniu názoru na interpretáciu skladieb a k vyjadrovaniu pocitov, k hlbšiemu emocionálnemu vnímaniu sa žiaci dostávajú skôr sporadicky. Interpretované skladby sú málo vypracované po stránke výrazovej a muzikálnej. Menej sa rozvíja kantilén, dynamika a výstavba skladieb, viac pozornosti sa venuje dodržiavaniu intonácie, rytmu, prípadne hre spamäti, čoho výsledkom je mechanická interpretácia bez tvorivého prístupu žiaka. Prejav a štýl práce učiteľov je prevažne profesionálny, používajú najmä klasické a praxou overené metódy a formy, ktoré zodpovedajú veku a schopnostiam žiakov, ako aj charakteru preberaného učiva. Pri počiatočnej výučbe hry na nástroji sa len zriedkavo využívajú progresívne školy vedúce žiakov k osvojeniu základných technických zručností bez napätia a strnulosti. Učebné plány sa dodržiavajú nedostatočne, učebné osnovy sa plnia na nižšej úrovni. Výrazne lepšie výsledky dosahujú žiaci disponujúci väčšou manuálnou zručnosťou, muzikalitou a intenzívnejšou osobnou zainteresovanosťou. V predmete hudobná náuka v nižších ročníkoch sa rovnomerne rozvíjajú všetky stránky osobnosti žiakov. Vo vyšších ročníkoch sa kladie dôraz najmä na rozvoj rozumovej stránky, čím nedostatočne podporujú rozvoj tvorivosti, intonačných a rytmických schopností žiakov. Vyučovanie v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi charakterizuje klesajúci záujem o hru na nástroje, ktoré ešte donedávna dominovali (husle, akordeón, klavír) a naopak, pribúda záujem o výučbu hry na keyboarde, gitare, zobcovej flaute. Vedomosti a zručnosti žiakov hudobného odboru sú priemerné. Najväčšie nedostatky sú vo využívaní výrazových prostriedkov, v používaní odbornej terminológie a aplikácii teoretických poznatkov.

36. Výtvarný odbor

Interakcia učiteľ – žiak a vzájomná komunikácia sú spravidla vyvážené. Atmosféra v triedach pôsobí motivačne. Učitelia vedú žiakov k zamýšľaniu sa nad vykonávanými postupmi a úkonmi. Individuálne hodnotia kreativitu, rešpektujú žiaka ako tvorcu. Nehodnotia len úroveň vedomostí a zručností, ale najmä estetické vyjadrenie zážitku z tvorby. Zvolené metódy sú spravidla primerané charakteru predmetu, veku žiakov a trendom výtvarnej problematiky, používajú sa vhodné didaktické prostriedky. V ojedinelých prípadoch nevyhovujúce priestorové a materiálne podmienky obmedzujú používanie rôznych, aj netradičných techník. Stanovené ciele a obsah vzdelávania sú v súlade s učebnými osnovami. Žiaci dokážu tvorivo nadväzovať na získané vedomosti a praktické zručnosti. Výtvarná úroveň prác kresliarskeho, maliarskeho aj dekoratívneho charakteru je odrazom účinného rozvíjania schopnosti vyjadriť postoj vzhľadom na poznanú skutočnosť. Dôraz sa kladie na kompozíciu tvarov na ploche, emocionálnu pôsobivosť konečného riešenia úlohy a praktické uplatňovanie tvorivosti s rešpektovaním individuálneho pohľadu v impresívnom vyjadrení skutočnosti. Viaceré školy v obsahu vyučovania nadväzujú na tradičné umelecké, folklórne, resp. remeselné regionálne špecifiká. Žiaci dobre zvládajú viaceré výtvarné techniky.

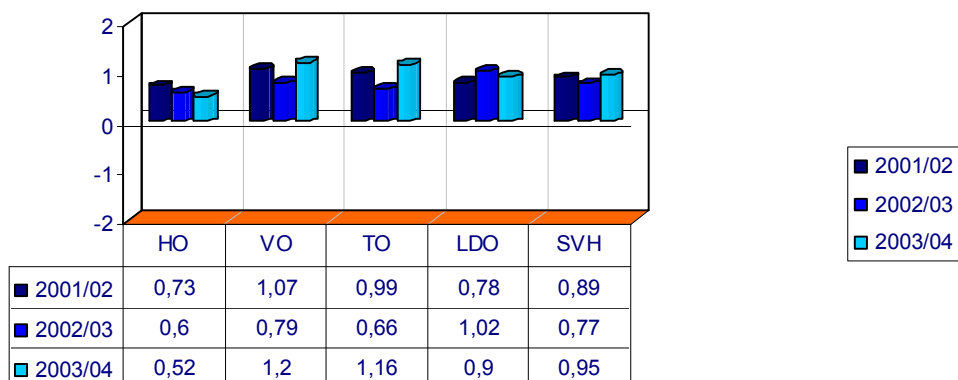
37. Tanečný odbor

Vzťah učiteľ – korepetítor – žiaci je na veľmi dobrej úrovni. Výchovo-vzdelávací proces sa vyznačuje precíznou prácou učiteľov i žiakov, vysokou efektivitou činností a celkovo dobrou organizáciou vyučovacích hodín ako aj maximálnym využívaním pracovného času. Účelne a primerane vekovým osobitostiam a schopnostiam žiakov sa využíva didaktická technika a hudobný materiál. Žiaci majú dobré hudobno-pohybové cítenie, primeranú estetiku pohybu, dobré držanie tela. Úroveň ich tanečných schopností zodpovedá požiadavkám učebných osnov. Žiaci sú vedení k tvorivosti a uplatňovaniu fantázie. Choreografie tancov nadväzujú na osvojené technické zručnosti, vyznačujú sa nápaditosťou a dobrou realizáciou. Existujúce podmienky vyučovania, najmä neodbornosť vyučovania a neúplné pokrytie hodín korepetíciou ovplyvňujú úroveň výchovo-vzdelávacieho procesu a jeho výsledkov.

38. Literárno-dramatický odbor

Na hodinách prevláda dobrá vzájomná komunikácia s pozitívnou pracovnou atmosférou. Aktivity podporujú rozvoj komunikačných schopností a partnerskej spolupráce, menej tvorivú improvizáciu a pohybový výraz. Dominujúcou aktivitou je dramatická hra. Reč žiakov je kultivovaná, čiastočne poznamenaná regionálnou intonáciou a nárečím. V predmete prednes sa volia zväčša veku primerané texty. Prácou v súbore si žiaci prakticky overujú a uplatňujú schopnosti, skúsenosti a vedomosti nadobudnuté vo vyučovacom procese. Prejavujú veľký záujem o učenie, sú aktívni pri získavaní nových vedomostí a zručností. Nedostatky sú v oblasti hodnotenia a sebahodnotenia žiakov. Efektivita vyučovania je na priemernej úrovni.

Graf 28 Grafické znázornenie kvality výchovo-vzdelávacieho procesu v ZUŠ vo vybraných odboroch v šk. r. 2003/2004

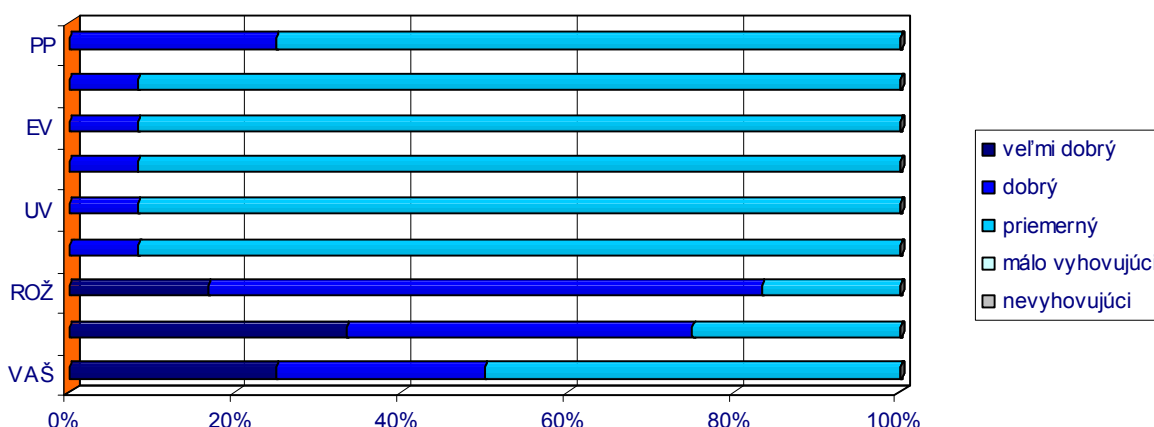

Vzdelávacie ponuky z hľadiska **osobnostného rozvoja** žiakov sa zabezpečujú diferencovane, s prihliadnutím na vnútorné i vonkajšie podmienky. Školy pripravujú a zapájajú sa do aktivít, ktoré umožňujú žiakom prezentáciu na verejnosti. Prehĺbuje sa záujem žiakov o umelecké vzdelávanie, ktoré im poskytuje zmysluplné a hodnotné využívanie voľného času.

Tabuľka 21 Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov								
	PP	PV	EV	EU	UV	VV	ROŽ	PMA	VAŠ
veľmi dobrý	0	0	0	0	0	0	2	4	3
dobrý	3	1	1	1	1	1	8	5	3
priemerný	9	11	11	11	11	11	2	3	6
málo vyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Graf 29 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Podmienky výchovy a vzdelávania

39. **Personálne podmienky** sú na priemernej úrovni. V porovnaní s minulým školským rokom sa zvýšilo percento kvalifikovanosti učiteľov asi o 4 %, zlepšila sa odbornosť vyučovania (približne o 10 %). Narastá počet učiteľov zvyšujúcich si kvalifikáciu štúdiom na vysokých školách. Počet učiteľov je naďalej nedostatočný v gitarovom, klavírnom a dychovom oddelení. Riaditelia škôl spĺňajú podmienky odbornej a pedagogickej spôsobilosti vedúcich zamestnancov.

Priestorové podmienky sú na priemernej úrovni. Školy sídlia v budovách, ktoré sú spravidla vo vlastníctve zriaďovateľa, udržiavané sú na dobrej estetickú úrovni. Prevažná väčšina kontrolovaných škôl má zriadené koncertné sály, niektoré školy aj galérie. V školách sú nevyhovujúce priestory na kolektívne vyučovanie, nevyhovujúce sú aj triedy vo vysunutých pracoviskách.

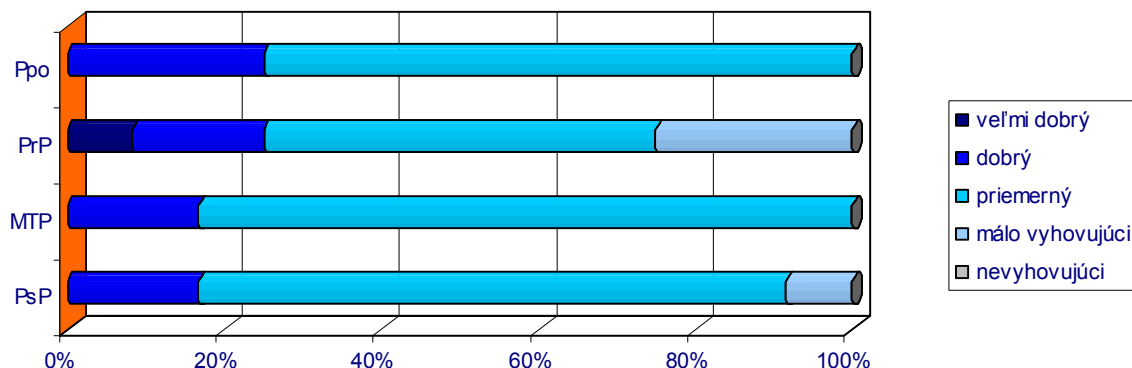
Materiálno-technické vybavenie zaostáva za štandardnými požiadavkami. Vybavenie nástrojmi je prevažne zastarané, modernizácia didaktickej techniky zaostáva za aktuálnymi potrebami.

Psychohygienické podmienky priemerne zodpovedajú potrebám a požiadavkám učiteľov a žiakov. Štruktúru vyučovacích hodín a prestávok ovplyvňuje nedostatočná sieť verejnej hromadnej dopravy, na ktorú sú odkázaní dochádzajúci žiaci.

Tabuľka 22 Kvalita podmienok výchovy a vzdelávania v ZUŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov			
	Ppo	PrP	MTP	PsP
veľmi dobrý	0	1	0	0
dobrý	3	2	2	2
priemerný	9	6	10	9
málo vyhovujúci	0	3	0	1
nevyhovujúci	0	0	0	0

Graf 30 Grafické znázornenie podmienok výchovy a vzdelávania v ZUŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Riadenie výchovy a vzdelávania

40. **Koncepcné zámery rozvoja** zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám. Ciele sú reálne, orientujú sa na zabezpečenie rovnocenného rozvoja študijných odborov. Školy ponúkajú i možnosti na vzdelávanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Spracovanie **strategických plánov** je menej kvalitné, kvalitatívne vyššiu úroveň má **operatívne plánovanie**. Kvalita **odborného a pedagogického riadenia** je na priemernej úrovni. Kvalita spracovaných plánov **vnútornej školskej kontroly** je dobrá, ale prevažuje administratívna kontrola celkového chodu školy pred kontrolou výchovno-vzdelávacieho procesu. Kvalitu procesu posudzujú prevažne sledovaním výkonov žiakov na koncertoch, skúškach a súťažiach. **Informačný tok** je zabezpečený na všetkých úrovniach. Plnenie **učebných plánov** sa oproti uplynulému obdobiu zlepšilo, odstránili sa nedostatky v krátení časových dotácií v hlavných predmetoch.

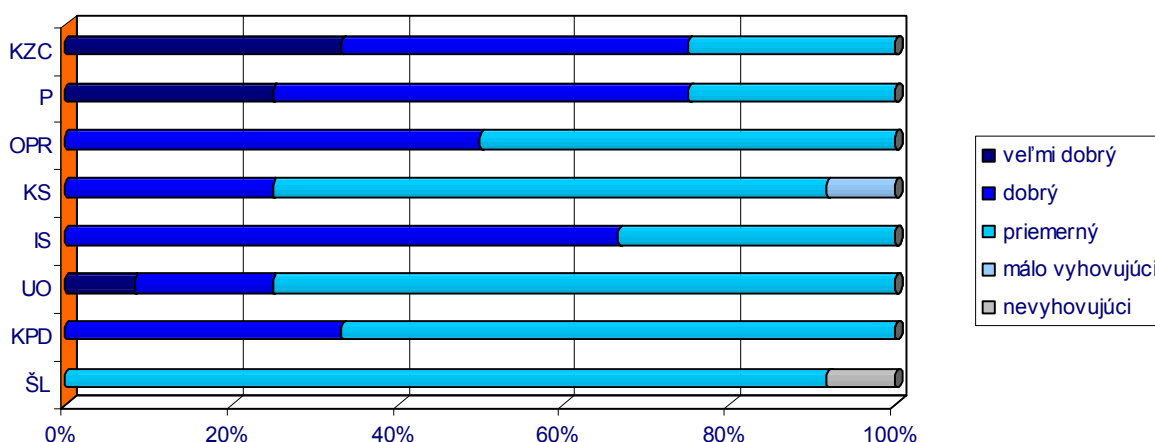
Učebné osnovy sa v podstate plnia. Na rozdielnu úroveň ich plnenia vplýva kvalifikovanosť učiteľov, odbornosť vyučovania ako i osobná disponovanosť žiakov.

Pedagogická dokumentácia sa vedie funkčne, na predpísaných tlačivách, s menšími formálnymi nedostatkami. Porušenie legislatívy sa zistilo v rozhodovaní, pri vedení protokolov z komisionálnych skúšok a v evidencii triednych kníh z niektorých predmetov. V orientácii a dodržiavaní platnej školskej legislatívy naďalej pretrvávajú nedostatky.

Tabuľka 23 Kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v ZUŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov							
	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	KPD	ŠL
veľmi dobrý	4	3	0	0	0	1	0	0
dobrá	5	6	6	3	8	2	4	0
priemerný	3	3	6	8	4	9	8	11
málo vyhovujúci	0	0	0	1	0	0	0	0
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	1

Graf 31 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v ZUŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

41. Školská inšpekcia v základných umeleckých školách vcelku hodnotí ako

dobré

- celkový rozvoj osobnosti žiakov a významné aktivity škôl,
- koncepčné zámery a operatívne plánovanie,
- informačný systém,

priemerné

- kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu ako celku a podmienky výchovy a vzdelávania,
- odborné a pedagogické riadenie,
- dodržiavanie učebných plánov a plnenie učebných osnov,
- kontrolný systém a orientáciu v platnej legislatíve a jej dodržiavanie v praxi.

Kľúčové pozítiva:

- celkový osobnostný rozvoj žiakov, dôraz na rozvoj tvorivosti,
- posilňovanie sebavedomia a odstraňovanie psychických bariér vystupovaním na verejnosti,
- pozitívny vplyv vzdelávania v základných umeleckých školách na plnohodnotné využívanie voľného času detí,
- participácia základných umeleckých škôl na kultúrno-spoločenskom dianí v mestách a obciach,
- činnosť školských súborov a komorných zoskupení a ich prezentácia doma i v zahraničí.

Kľúčové negatíva:

- nedostatky v uplatňovaní školskej legislatívy,
- nízka úroveň strategického plánovania,
- nízka kvalita kontrolnej činnosti,
- postupné zhoršovanie kvality materiálno-technického vybavenia.

Smerovanie vývoja:

- zvyšovanie kvalifikovanosti učiteľov základných umeleckých škôl.

Zoznam základných umeleckých škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia

Bratislavský kraj

Ivanka pri Dunaji, Štefánikova

Trnavský kraj

Šamorín, Parková
Zlaté Klasy, Čakanská 788/3
Senica, Vajanského 27

Trenčiansky kraj

Nitrian. Pravno, Budovateľská

Nitriansky kraj

Zlaté Moravce, J. Kráľa 4

Žilinský kraj

J. L. Bellu, Lipt. Mikuláš,
Hodžova 5

Banskobystrický kraj

Krupina, Svätotrojičné nám. 7
J. L. Bellu, Kremnica, Angyal.
Filákov, Koháryho námestie

Prešovský kraj

Levoča, nám. majstra Pavla

Košický kraj

Michalovce, Štefánikova 20

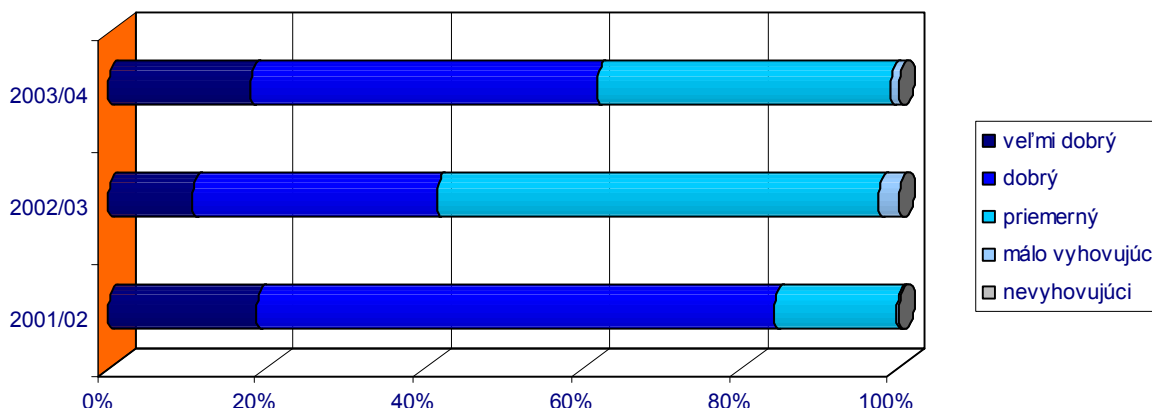
Materské školy

42. Vykonalo sa **212** komplexných inšpekcií (**6,58 %** z celkového počtu materských škôl – ďalej MŠ), z toho v mestských MŠ **81**, vo vidieckych **131** inšpekcií. Z celkového počtu kontrolovaných MŠ bola **1** súkromná, **7** s výchovným jazykom slovenským a maďarským, **11** s výchovným jazykom maďarským a **2** s výchovným jazykom ukrajinským. Vykonalo sa **1075** hospitácií. Celkove boli MŠ hodnotené ako **veľmi dobré 36** (v minulom školskom roku **26**), **dobré 95** (v minulom školskom roku **76**), **priemerné 79** (v minulom školskom roku **138**), **málo vyhovujúce 2** (v minulom školskom roku **6**).

Tabuľka 24 Celkové hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania v MŠ v šk. r. 2003/2004 v porovnaní so šk. r. 2002/2003 a 2001/2002

Slovné hodnotenie	Hodnotený ukazovateľ														
	celkové hodnotenie			vých.-vzdel.činnosť celkom			vých.-vzdel.činnosť			podmienky výchovy a vzdel.			riadenie		
	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04	2001 /02	2002 /03	2003 /04
veľmi dobrý	65	26	38	54	26	50	106	43	28	103	38	55	67	26	39
dobrý	228	76	93	221	67	89	213	84	88	211	89	96	201	76	78
priemerný	54	138	79	72	146	70	29	112	94	32	115	60	75	138	89
málo vyhovujúci	1	6	2	1	7	2	0	4	2	2	4	1	5	6	5
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0	0	0	0	0	1

Graf 32 Grafické znázornenie celkového hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania v MŠ v šk. r. 2003/2004 v porovnaní so šk. r. 2002/2003 a 2001/2002

Výsledky výchovy a vzdelávania

43. Pri plnení obsahu **rozvíjania poznania** učiteľky nabádali deti k získavaniu poznatkov objavovaním, skúmaním a experimentovaním, napomáhali aktivite detí. Cez poznávanie ľudových tradícií vhodne podporovali emocionálny vzťah detí k regiónu. Sporadicky kladli na deti neprimerané požiadavky, nerešpektovali čas trvania zamestnania, využívali monologické metódy, ktoré deti zaťažovali. Deti disponujú rozsiahlym systémom poznatkov, ktoré chápu vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach, hodnotový systém, sebavedomie a emocionálne postoje majú rozvinuté prevažne na vekuprimeranej úrovni. Rutinná práca niektorých učiteľiek bez využívania inovačných prístupov a aktivizujúcich metód sa prejavila v nižšej úrovni aktivizácie a prezentácie vlastných skúseností detí. Učiteľky niekedy konajú vo vzťahu k deťom manipulatívne – nedostatočne rešpektujú dobrovoľnosť pri výbere činností.

V **jazykovej výchove** prevláda systematické rozvíjanie komunikatívnych zručností a zvyšovanie záujmu detí o rečovú aktivitu. V porovnaní s minulosťou sa aspoň časť cieľov plní aj v iných zložkách, čo ovplyvňuje obsažnosť reči a pohotovosť vyjadrovania detí. V zamestnaniach striktné riadených učiteľkami, je komunikácia jednosmerná, niekedy je rečový prejav detí až tlmený. Pravidelná diagnostika reči a kvalitná logopedická starostlivosť pozitívne ovplyvňujú osvojovanie základov

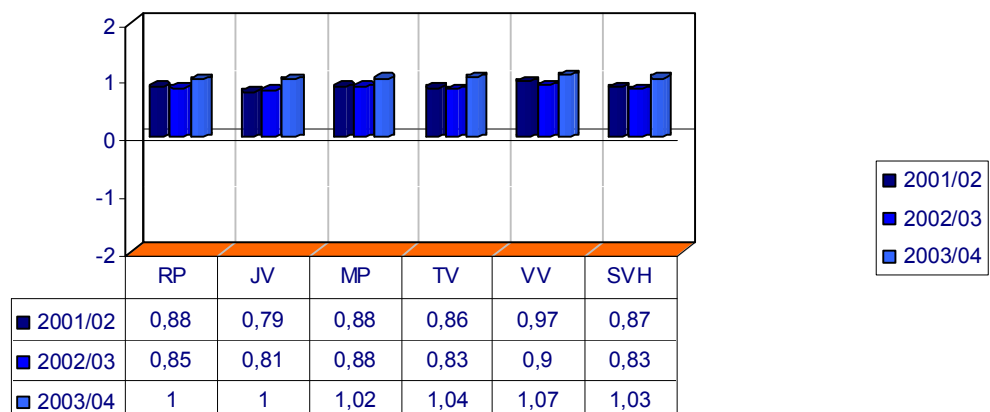
spisovnej slovenčiny. Pretrvávajú problémy detí s nesprávnou výslovnosťou. Niektoré učiteľky kladú deťom prevažne uzavreté otázky; nevhodne ich štylizujú, čím nepodnecujú deti k súvislému vyjadrovaniu. Nízka úroveň verbálnej komunikácie u niektorých detí je často dôsledkom menej podnetného rodinného prostredia a nepravidelnej dochádzky dieťaťa do materskej školy. V triedach s výchovným jazykom maďarským deti dokážu pomerne plynulo komunikovať v slovenskom jazyku, cieleným pôsobením sa zdokonaľuje porozumenie významu slov.

V **matematických predstavách** sa uplatňovala premyslená organizácia činnosti, prevládala kultivovaný štýl práce, skvalitnili sa metodické postupy, dôslednejšie sa plnil súbežne celý obsah. Efektívnosť výchovno-vzdelávacej činnosti sa zvyšovala využívaním pracovných listov, pomôcok a progresívnymi formami a metódami. Menej sa využívalo priebežné hodnotenie, slabo sa podporovalo sebahodnotenie detí. Niektoré učiteľky využívali nevhodnú formu organizácie práce s prevahou frontálnych činností.

Pozitívom v **telesnej výchove** je využívanie prvkov jogy, dychových a relaxačných cvičení, saunovanie a predplavecká príprava. Nedostatky pretrvávajú v štruktúre ranných cvičení, častý je nevhodný výber a nedostatočné precvičenie prirodzených a zdravotných cvikov. Vyskytli sa nesprávne alebo úplne chýbajúce praktické ukážky; zlý pohybový vzor učiteľiek; obmedzovanie sa na verbálny popis cviku. V heterogénnych triedach sa 5-6 ročné deti takmer vôbec neprezliekajú do úborov; nevhodne sa kombinuje slovný popis cviku s hudbou. V závere ranných cvičení a zamestnaní sa zaraďujú zastarané, neaktuálne, stále rovnaké pohybové hry bez plnenia konkrétneho telovýchovného cieľa. V niektorých MŠ usporiadanie priestoru zabraňuje prirodzenému detskému pohybu, uprednostňuje sa rozumový rozvoj, stagnuje rozvoj pohybových schopností, deti nemajú vypestovaný návyk správneho držania tela.

Vo **výtvarnej výchove** sa zaraďuje skupinová práca a didaktické aktivity s využívaním rozmanitých výtvarných techník a cieleného rozvoja talentovaných detí, ojedinele i v spolupráci so ZUŠ. Pretrvávajú zúžené chápanie rozvoja grafomotorických zručností, nezabezpečuje sa dostatočný priestor na realizáciu grafomotorických cvičení. V niektorých MŠ sa vôbec nediferencujú nároky na deti z hľadiska ich rozvojových možností a schopností.

Graf 33 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacej činnosti v MŠ vo vybraných výchovných zložkách v šk. r. 2003/2004

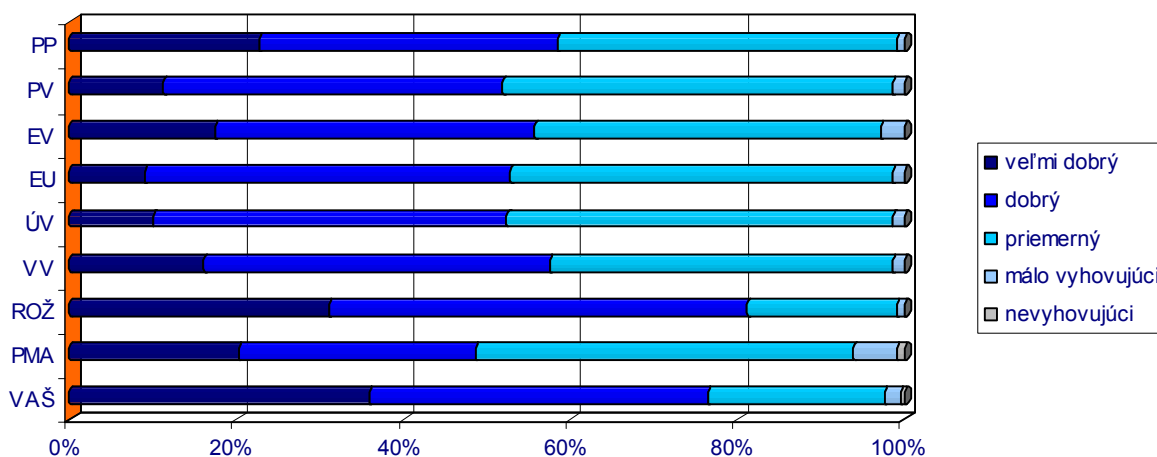
44. Z hľadiska **rozvoja osobnosti** detí prevláda uplatňovanie prosociálneho výchovného štýlu a pozitívna sociálna atmosféra, riešenie konfliktov prijateľným spôsobom rozvíja kultivované vzájomné správanie. Deti sa spolupodieľajú na tvorbe pravidiel, aj keď niektoré z nich majú autoritatívny podtext. Zlepšuje sa uplatňovanie **práv dieťaťa**. Nepravidelná dochádzka detí so sociálne znevýhodneného prostredia je príčinou ich citovej nestability a pretrvávajúcich adaptačných ťažkostí. MŠ spolupracujú s poradenskými zariadeniami a zariadeniami špeciálno-pedagogického poradenstva na priemernej až dobrej úrovni.

Prevažne kvalitne a kvalifikovane sa zabezpečuje individuálna logopedická starostlivosť v spolupráci s odborníkmi. Krúžková činnosť sa uskutočňuje v spolupráci s CVČ, ZUŠ alebo učiteľkami ZŠ prevažne kvalitne, vlastnými učiteľkami skôr ojedinele. Negatívom je jej realizácia bez ohľadu na psychohygienické zásady. Nedostatky sú v systematickom pôsobení na deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Pravidelné organizovanie nadštandardných aktivít (tvorivé dielne, školy v prírode, plavecký výcvik, oboznamovanie detí s cudzími jazykmi...) posilňuje vzťahy medzi školou a rodinou.

Tabuľka 25 Kvalita výchovno-vzdelávacej činnosti v MŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov								
Hodnotenie	PP	PV	EV	EU	ÚV	VV	ROŽ	PMA	VAŠ
veľmi dobrý	48	24	37	19	21	34	66	43	76
Dobrý	76	86	81	93	90	88	106	60	86
priemerný	86	99	88	97	98	87	38	96	45
málo vyhovujúci	2	3	6	3	3	3	2	11	4
nevyhovujúci	0	0	0	0	0	0	0	2	1

Graf 34 Grafické znázornenie kvality výchovno-vzdelávacej činnosti v MŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Podmienky výchovy a vzdelávania

45. Pozitívom je 98 – 100 % **kvalifikovanosť učiteľiek**. Chýba odborné riadenie zo strany zriaďovateľov, ktorí často zasahujú do kompetencií riaditeľiek a obmedzujú plynulosť prevádzky. Zaradením vyššieho počtu detí v triedach ohrozuje sa ich bezpečnosť. Znižuje sa počet MŠ so zodpovedajúcimi **priestorovými podmienkami**, estetická a bezpečnostná úroveň priestorov. Priestorové podmienky zhoršuje aj skutočnosť, že časti priestorov sa prenajímajú a využívajú na iné účely.

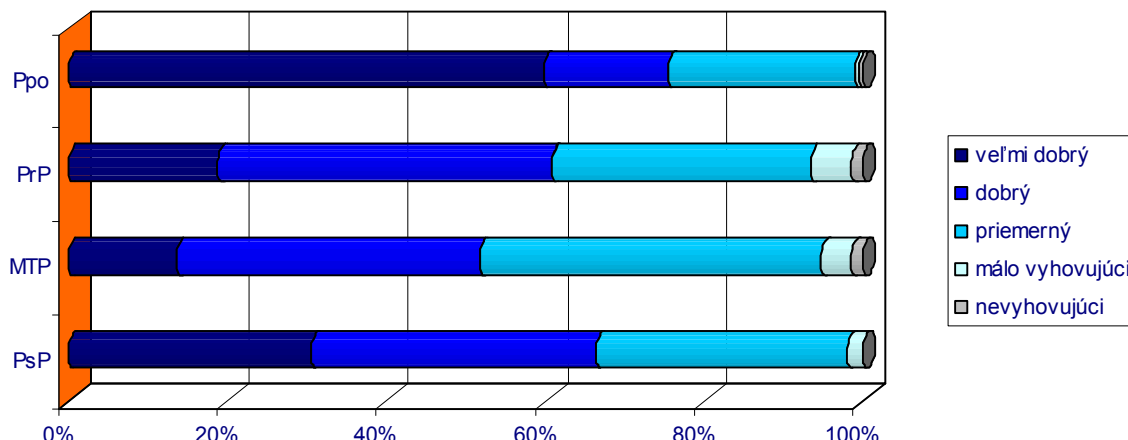
Materiálno-technické vybavenie zaostáva za súčasnými potrebami. Didaktická technika a učebné pomôcky sú prevažne zastarané, opotrebované a často nefunkčné. Odborná literatúra je neaktuálna, vybavenie detských knižníc je prevažne dobré.

Uvoľnenosť denného poriadku priaznivo ovplyvňuje **psychohygienické podmienky**. Častým javom je nerešpektovanie špecifických osobitostí práce s 2-3 ročnými deťmi. Neplní sa výchovno-vzdelávací program, zistila sa nevyváženosť ich rozvoja a obmedzovanie priestoru pre hrové aktivity. Dôsledkom pevne stanoveného denného poriadku je preťažovanie detí dlhodobou riadenou činnosťou. Pitný režim je zavedený, ale často sa vykonáva formálne a organizovane.

Tabuľka 26 Kvalita podmienok výchovy a vzdelávania v MŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov			
Hodnotenie	Ppo	PrP	MTP	PsP
veľmi dobrý	127	40	29	65
dobrý	33	89	81	76
priemerný	50	69	91	67
málo vyhovujúci	1	11	8	4
nevyhovujúci	1	3	3	0

Graf 35 Grafické znázornenie podmienok výchovy a vzdelávania v MŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Riadenie výchovy a vzdelávania

46. **Ciele výchovy a vzdelávania** sú prevažne jasne stanovené, obohacované realizáciou projektov (Projekt otvorenej školy pre integráciu, Škola podporujúca zdravie a pod). Nižšia úroveň riadenia spôsobuje zaostávanie niektorých MŠ za progresívnymi trendmi. Vo väčšine MŠ na modernizáciu výchovno-vzdelávacej práce má vplyv činnosť interných metodických orgánov.

V porovnaní s minulým školským rokom sa zvýšila kvalita spracovania vnútorných poriadkov a výkon štátnej správy v 1. stupni. Spojením MŠ so ZŠ sa vo viacerých prípadoch znížila úroveň pedagogického a odborného riadenia v MŠ z dôvodu nedostatočnej komunikácie a nevymedzenia kompetencií.

Pri plnení **Programu výchovy a vzdelávania** sa menej využívajú didaktické aktivity, nedodržiavajú sa pedagogické a psychohygienické zásady práce s 2-3 ročnými deťmi, požiadavka súbežného plnenia obsahu výchovy a vzdelávania. Ojedinele sa nedostatočne rešpektujú rozvojové možnosti detí. Príčinou negatívnych zistení je nedostatočná kontrolná činnosť, neprofesionálny prístup učiteliek, ale aj malý záujem o ďalšie vzdelávanie. Naďalej je vnútroškolská **kontrola** v mnohých MŠ málo efektívna. Menej sa hodnotí výchovný proces, ukladajú sa formálne odporúčania, realizuje sa prevažne len formou hospitačnej činnosti, alebo formálnou kontrolou dokumentácie. Kritériá hodnotenia zamestnancov majú formálny charakter, chýba pozitívna motivácia. Častou príčinou negatívnych zistení je nezáujem a neschopnosť riaditeliek analyzovať výchovno-vzdelávaciu činnosť.

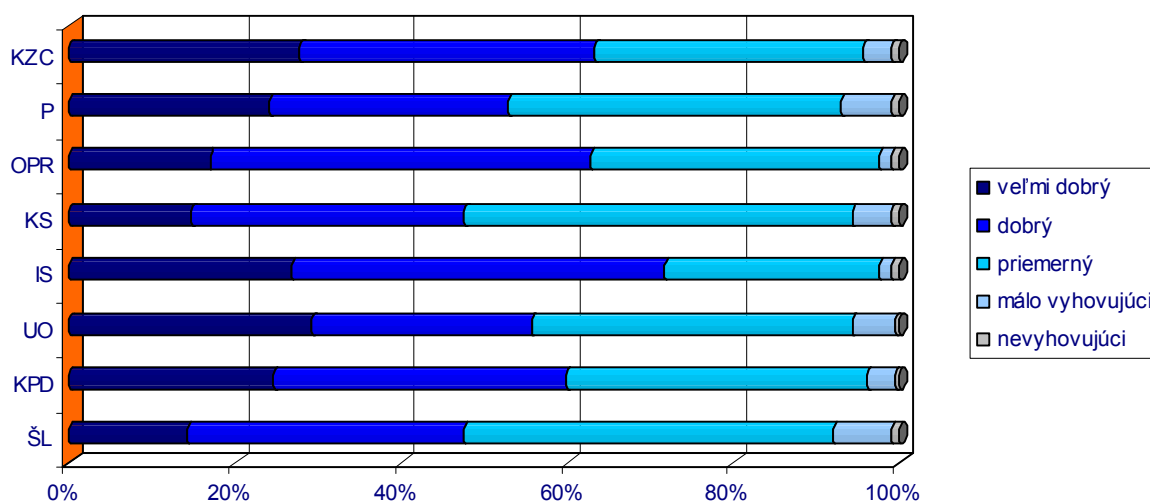
Efektívny **informačný systém** prispieva k zvyšovaniu dôveryhodnosti MŠ. Nezriedka sú rady škôl nefunkčné, alebo ich činnosť je formálna.

Pedagogická dokumentácia je v prevažnej časti škôl funkčná, systematicky a prehľadne vedená. V niektorých MŠ sa v dokumentácii používa neodborná terminológia, nedostatky sú v zápisoch do triednych kníh, právne vedomie učiteliek sa zlepšuje. Najčastejšie sa porušovala legislatíva pri výkone štátnej správy v 1. stupni (do 31. 12. 2003), pri plnení základného pedagogického dokumentu, pri počtoch zaradených detí do tried.

Tabuľka 27 Kvalita riadenia výchovy a vzdelávania v MŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

Hodnotenie	Počet škôl hodnotených podľa jednotlivých ukazovateľov							
	KZC	P	OPR	KS	IS	UO	KPD	ŠL
veľmi dobrý	59	51	36	31	57	62	52	30
dobrý	75	61	97	70	95	56	75	71
priemerný	69	85	74	99	55	82	77	94
málo vyhovujúci	7	13	3	10	3	11	7	15
nevyhovujúci	2	2	2	2	2	1	1	2

Graf 36 Grafické znázornenie kvality riadenia výchovy a vzdelávania v MŠ podľa jednotlivých ukazovateľov v šk. r. 2003/2004

47. Školská inšpekcia v materských školách vcelku hodnotí ako

dobré

- celkový rozvoj osobnosti detí a významné aktivity škôl,
- kvalifikovanosť učiteliek, priestorové a psychohygienické podmienky materských škôl,
- koncepčné zámery, odborné a pedagogické riadenie a informačný systém,
- plnenie Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách,

priemerné

- výchovno-vzdelávaciu činnosť ako celok,
- preventívne a multidisciplinárne aktivity,
- materiálno-technické podmienky,
- strategické a operatívne plánovanie,
- kontrolný systém a orientáciu riaditeľiek v platnej legislatíve a jej dodržiavanie v praxi.

Kľúčové pozitíva:

- rešpektovanie humanistických a demokratických princípov vo výchovno-vzdelávacej činnosti, dodržiavanie práv dieťaťa,
- dobrá participácia rodičov na živote materských škôl,
- takmer 100 %-ná kvalifikovanosť učiteliek.

Kľúčové negatíva:

- pomalé prenikanie progresívnych trendov do výchovno-vzdelávacej činnosti; nedodržiavanie odporúčaných metodických postupov,
- pretrvávajúce dominantné postavenie učiteliek, nedostatočné rešpektovanie osobných kompetencií detí,
- celkovo slabá efektivita ďalšieho vzdelávania; nedostatočné reagovanie metodicko-pedagogických centier na potreby praxe, absencia odborného a metodického riadenia.

Smerovanie vývoja:

- znižovanie úrovne odborného a pedagogického riadenia kvôli nekvalifikovaným zásahom zriaďovateľov do kompetencií riaditeľiek,
- znižovanie postavenia materských škôl nekompetentnými zásahmi po spojení základných škôl s materskými školami.

Zoznam materských škôl, v ktorých bola v šk. r. 2003/2004 vykonaná komplexná inšpekcia

Bratislavský kraj

Miloslavov
Bratislava, Šulekova 35
Bratislava, Šuňavcova 13
Bratislava, Bzovická 6
Bratislava, Staromlynská 51
Bratislava, Bancíkovej 2
Bratislava, Kovorobotnícka
Bratislava, Vazovova 16
Bratislava, Ožvoldíkova 15
Bratislava, Gelnická 34
Bratislava, Osadná 5
Láb
Pezinok, Svätoplukova 51
Bratislava, Kolískova 14
Plavecký Mikuláš
Bratislava, Karadžičova 51
Malacky, Pezinská 7
Limbach
Ivanka pri Dunaji
Bratislava, Adámiho 11
SMŠ, Bratislava, Kozia 25
Veľký Biel
Pezinok, Orešie 32

Trnavský kraj

ŠZ, Piešťany, ul. 8. mája 4
Jelka, VJS a VJM
Borovce
Trnava, ul. T. Tekela
SPZ, Hlohovec Nábřežie 23,
Šterusy 132
SPZ, Senica, ul. L.
Novomeského
Matúškovo, Hájska, VJS/VJM
Popudinské Močidlany
Trnava, Hodžova 40.
SPZ, Senica, Kalinčiakova
Zvončín
Koválov
Šamorín, Ul. Márie, VJS/VJM
Trnava, Narcisová 2
Dubovce
Galanta, Nová doba 3, VJM
Dechtice
Šípkové 114
ZŠ s MŠ, Horné Saliby, VJM
ZŠ s MŠ, Dvorníky
ZŠ s MŠ, Lakšárska N. Ves

Trenčiansky kraj

Nitrianske Rudno
Považská Bystr., Šoltésovej
Brezová pod Bradlom
ZŠ s MŠ, Soblahov
Krajné 91
Bánovce n. B., Hronského 1
Beckov
Trenčín, Nešporova 16
Veľké Uherce
Očkov

Púchov, Hurbanova 5
Trenčín, UL. Niva 9
Bojnice, Dubnická 1043
Bánovce n/B., H. Ozorovce 28
Myjava, Hurbanova 623
Považská Bystrica, Lánska 10
Dubnica n/Váhom, Pod hájom
Žabokreky nad Nitrou

Nitriansky kraj

Kršany 152
Starý Tekov, Kováčová
Kuraľany 152
Skýcov, Školská 296
Nýrovce 53
Levice, P. O. Hviezdoslava
Nevidzany 1
Šahy - Preseľany
Levice, Sokolovská 68
Topoľčany, L. Fullu
Nová Ves nad Žitavou
Vráble, Hlavná ul.
Nitra, Zvolenská
Veľké Ripňany
ZŠ s MŠ, Radošina
Nitra, Špitálska
Lužianky
Diakovce
Komoča s VJM
Štúrovo, Bartská s VJS/VJM
Nové Zámky, Šoltésová
Šaľa, Ul. 8. mája
Čičov
Klížska Nemá
Komárno, Eotvosa 64
Komárno, Vodná
Komárno, Nová Stráž
Moča
Nesvady, Sládkovičova
Pribeta, Kvetná

Žilinský kraj

Suchá Hora
Krivá
Lisková
Námestovo, Mlynská 676/42
Vrútky, Ul. Sv. Cyr a M
Martin, Ul. B. Bullu
Belá - Dulece
Mošovce
Martin, Ul. A. Stodolu
Zástranie
Mojš
Žilina, Ul. Trnavská
Brezany
Jalovec č. 48
Ružomberok, Bystrická cesta
Pavčina Lehota
ZŠ s MŠ, Liptovská Teplá
Beňadiková 10

Banskobystrický kraj

Boľkovce - obec č. 80
Rimavská Sobota, Liesková
Bartošova Lehôtka
Baďan
Banská Bystrica, Jakubská
Trebeľovce - obec
ZŠ s MŠ, Radzovce, Čakan.
Horná Ždaňa
ZŠ s MŠ, Vlkanová,
Vlkanovská 15
Janova Lehota
Panické Dravce
Harmanec č. 145
Voznica
Žarnovická Huta
Mučín č.8
Medzibrod, Pod Hôrkami 3
Podbrezová, Štiavnička 32
Fiľakovské Kováče
Trenč
Trnava Hora
Pôtor
Slovenská Ľupča,
Oslobodenia 2
Muráň
Príbelce
Lehôtka pod Brehmi
Fiľakovo, L. Štúra č.1
Zvolen, Okružná 2741/131
Poltár, Sklárska ul.34
Žarnovica, Partizánska č. 24
Závadka nad Hronom
Lučenec, Rúbanisko I/16
Ratková
Banská Bystrica,
Šalgotariánska

Prešovský kraj

Pusté Pole
Spišský Hrhov
Vydraň
Myslína
Lipovce
Jarabina
Chotča
Poša
Krásna Lúka
Liptovská Teplička
Lascov
Matiaška
Čirč
Forbasy
Vyšný Orlík
Bajerov
Ihľany
Bukovce
Baškovce
Plaveč
Mlynica
Dlhá Lúka

Jastrabie
Malý Slavkov
Železník
Brestov
Ďačov
Spišská Teplica
Kurima
Petrovce
Tatranská Štrba
Marhaň
Hostovice
Vrbov
Lúčka
Pavlovce
Dravce
Zlaté
Davidov
Jánovce
Valkovce
Papín

Košický kraj

Košice, Obrancov mieru
Malá Ida
Vyšný Klatov
Košice, Jarná ul.
Košice, Trebišovská ul.
Košice, Turgenevova ul.
Michalovce, J. Švermu 8
Podhorod'
Michalovce, J. Švermu 4
Pozdišovce, J. I. Barča 140
Michalovce, Okružná 19
Michalovce, Okružná 92
Pavlovce nad Uhom
Falkušovce
Šemša
Nižný Klátov
Košice, Ovručská 14
Prakovce
Košice, Juhoslovanská 4

Kojšov

ZŠ s MŠ, Košice, Poľná 1
Hodkovce
Hýľov
Košice, Čínska 24
Košice, Rumanova 4
Spišská n. Ves, Jilemnického

III. Závery z rôznych oblastí činnosti škôl a školských zariadení

Činnosť škôl a školských zariadení sa okrem komplexných inšpekcií kontrolovala a hodnotila aj prostredníctvom plnenia čiastkových úloh, ktoré boli súčasťou komplexnej a tematickej inšpekcie v ZŠ a SŠ a tematickými inšpekciami.

Stav a úroveň zavádzania a využívania informačných technológií v školách

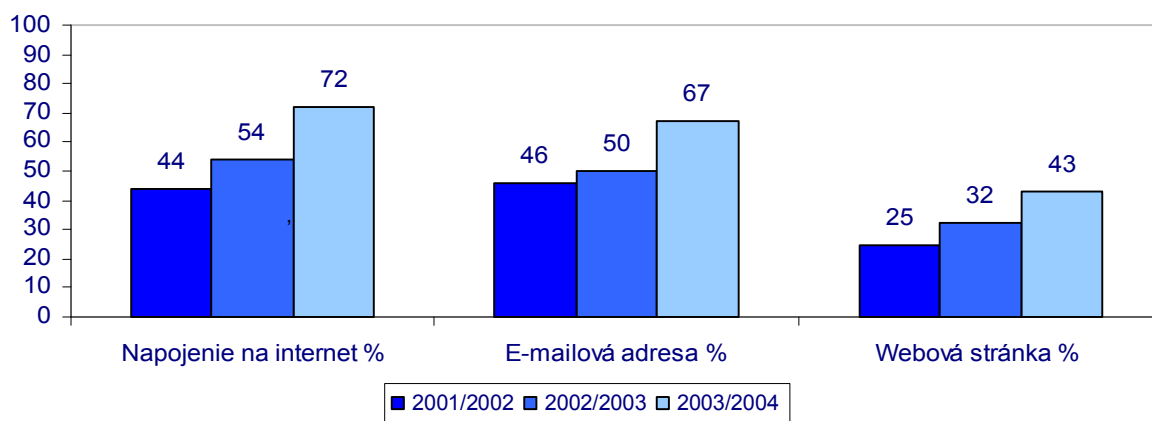
48. Cieľom úlohy bolo získať základné informácie o stave a úrovni zavádzania a využívania informačných technológií v základných, stredných a špeciálnych školách. Informácie sa zisťovali dotazníkom pre riaditeľa školy v 2 163 školách, z toho bolo 1 449 základných škôl (ZŠ), 24 špeciálnych škôl (ŠŠ), 184 gymnázií (G), 252 stredných odborných škôl (SOŠ), 186 stredných odborných učilíšť (SOU) a 68 združených stredných škôl (ZSS). Zisťovanie sa realizovalo už tretí rok, dôležité údaje zo školského roku 2002/2003 a 2001/2002 sú v tomto poradí pre porovnanie uvedené v zátvorke. ZSS sa vyhodnocovali samostatne iba v tomto školskom roku.

Úroveň informatizácie škôl sa posudzovala podľa množstva a spôsobu využívania personálnych počítačov (PC) typu 486 a vyššieho radu v administratíve školy, napojenia na internet, používania elektronickej pošty a vlastných webových stránok a najmä podľa zaradenia PC do vyučovacieho procesu.

Na administratívne a ekonomické činnosti používajú ZŠ a ŠŠ (zahrňujú špeciálne základné školy a odborné učilišťa) v priemere 2 – 3 PC, stredné školy 5 – 10 PC. Vo vyučovacom procese používajú ZŠ 7 (4, 3), G 24 (20, 18), SOŠ 32 (27, 26) a SOU 21 (13, 16) PC. Proporcionálne tieto počty zodpovedajú druhom škôl, ale celkove sú nízke.

49. Na **internet** je pripojených 60 % ZŠ (31 %, 20 %) a 71 % ŠŠ (61 %, 33 %), najvyššie pripojenie je v stredných školách 98 % (95 %, 90 %). Obdobná situácia je vo využívaní elektronickej pošty. **E-mailovú adresu** má 53 % ZŠ (29 %, 20 %), 54 % ŠŠ (64 %, 60 %) a v priemere 97 % (94 %, 92 %) stredných škôl. **Vlastnú webovú stránku** má len 26 % ZŠ (16 %, 8 %) a 13 % ŠŠ (6 %, 6 %). Priaznivejšia situácia je v stredných školách: 85 % G (83 %, 73 %), 83 % SOŠ (75 %, 70 %), 67 % SOU (40 %, 38 %) a 90 % ZSS, kde ich tvoria a aktualizujú poverení učitelia najmä v spolupráci so žiakmi.

Graf 37 Grafické znázornenie stavu pripojenia škôl na internet, vlastníctva mailových adries a webových stránok

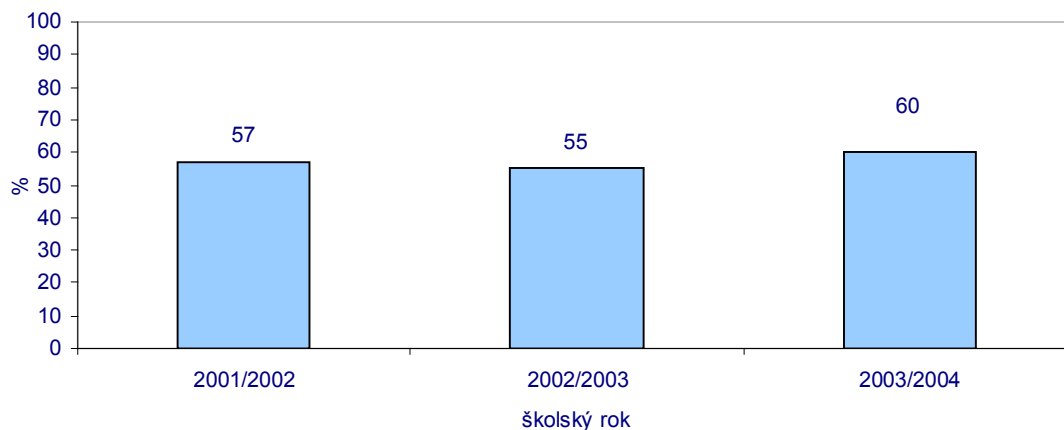

50. **Z predmetov** zameraných na informatiku a výpočtovú techniku (IVT) sa v ZŠ vyučuje povinne aspoň jeden predmet len v 23 % škôl (15 %, 10 %), voliteľne v 19 % škôl (10 %, 4 %) a nepovinne v 48 % škôl (33 %, 21 %). V 42 % (60 %, 65 %) ZŠ sa predmety IVT vôbec nevyučujú. V sledovaných špeciálnych školách sa predmety zamerané na IVT vyučovali povinne len v 4 % škôl (15 %, 0 %), voliteľne v 0 % škôl (9 %, 0 %) a nepovinne v 8 % (12 %, 0 %) škôl. V stredných školách sa vyučujú predmety IVT zväčša v dvoch odborných učebniach vybavených v priemere desiatimi počítačmi.

Predmety IVT **vyučujú kvalifikovaní učitelia** v 37 % ZŠ (39 %, 32 %), v 77 % G (65 %, 61 %), v 80 % SOŠ (65 %, 79 %), v 68 % SOU (52 %, 64 %) a v 67 % ZSS.

PC používajú v ZŠ priemerne 4 (2) učitelia v 2 – 3 (1 – 2) vyučovacích predmetoch bez zamerania na IVT, v G 12 (10) učitelia v 5 – 6 predmetoch (najmä matematika, prírodovedné predmety, cudzie jazyky), v SOŠ 9 (7 – 8) učitelia v 5 predmetoch a v SOU 5 – 6 (4 – 5) učitelia v 4 – 5 predmetoch bez zamerania na IVT (najmä účtovníctvo, technika administratívy a korešpondencia).

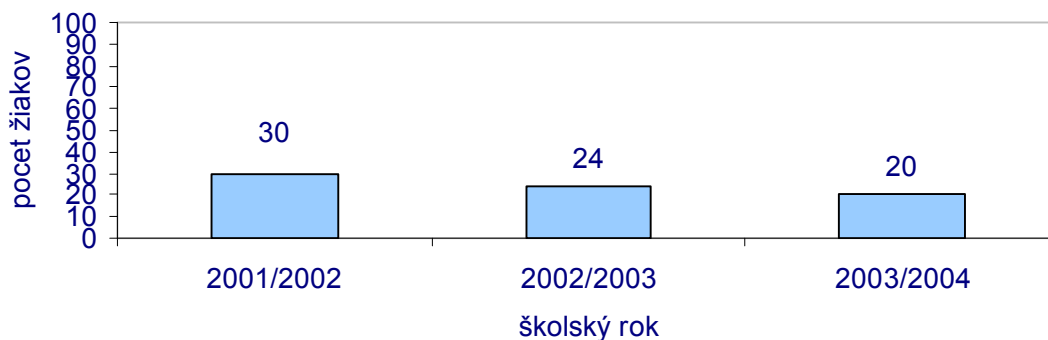
Graf 38 Grafické znázornenie kvalifikovanosti vyučujúcich ITV

51. Prístup k PC v mimovyučovacom čase v rozsahu takmer 2 hodiny denne poskytuje žiakom 73 % (60 %, 52 %) škôl, čo pravidelne využíva asi 9 % (7 %, 5 %) žiakov, využitie internetu v mimovyučovacom čase umožňuje žiakom 55 % (38 %) škôl.

Na jeden PC pripadá v priemere 20 (24, 30) žiakov. Vo vyučovacom procese 26 (31, 44), pričom v ZŠ 33 (44, 73), v G 17 (17, 19), v SOŠ 11(10, 10), v SOU 13 (14, 16) a v ZŠŠ 13 žiakov.

Graf 39 grafické znázornenie počtu žiakov v SR pripadajúcich na 1 PC

52. Zo **školského rozpočtu** bolo v ZŠ zakúpených 15 % (13 %, 16 %) PC, v ŠŠ 39 % (32 %, 40 %), v G 20 % (18 %, 22%), v SOŠ 33 % (35 %, 27 %), v SOU 65 % (72 %, 69 %) a v ZŠŠ 54 % PC. **Výrazným zdrojom PC** v školách sú dary od iných inštitúcií – v ZŠ 43 % (46 %, 54 %), v ŠŠ 18 % (29 %, 38 %), v G 35 % (41 %, 41 %) a v SOŠ 27 % (23 %, 28 %). Z domácich vzdelávacích projektov (najmä prostredníctvom Infoveku) získali sledované školy celkovo 17 % (15 %, 11 %) PC, z medzinárodných 3 % (5 %, 2 %) PC. Ďalšie podrobnejšie informácie uvádzajú prílohy 1, 2.

53. **Porovnaním** výsledkov získaných v priebehu troch školských rokov možno konštatovať pozitívny trend v raste počtu škôl využívajúcich PC, pripojených na internet, využívania elektronickej pošty, tvorby a aktualizácii vlastných webových stránok. Školy poskytujú žiakom väčší časový priestor na využívanie PC a internetu v mimovyučovacom čase. Pribudli učitelia, ktorí používajú PC v predmetoch bez zamerania na výpočtovú techniku. Aj napriek tomu, že sa zvýšila kvalifikovanosť učiteľov IVT najmä v stredných školách, situácia je neuspokojivá. Za

negatívum možno považovať nízky podiel PC zakúpených zo školského rozpočtu a pretrvávajúci pomerne vysoký počet žiakov pripadajúcich na jeden počítač.

Štátna školská inšpekcia od školského roka 2004/2005 túto úlohu nebude plniť, pretože je zaradená do programu štatistického sledovania Ústavu informácií a prognôz v školstve.

Úroveň vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch v základnej škole

54. Tematická inšpekcia sa realizovala v priebehu **októbra – decembra 2003**. Jej cieľom bolo najmä:

- zistiť úroveň vzdelávacích výsledkov **po ukončení 1. stupňa v 5. ročníku a na 2. stupni v 9. ročníku** základnej školy vo vybraných predmetoch na plošne veľkej vzorke škôl;
- poskytnúť objektívne informácie školám, zriaďovateľom, orgánom štátnej správy v školstve i verejnosti v sledovanej oblasti,
- overiť meracie prostriedky za účelom ich systematického zaradenia do komplexnej inšpekcie v základnej škole.

Vykonala sa v **1 023 základných školách** (42, 86 % rozsahu siete¹) z toho v **927 školách s vyučovacím jazykom slovenským** (61,15 % rozsahu siete škôl s VJS) a v **96 školách s vyučovacím jazykom maďarským** (68,09 % rozsahu siete škôl s VJM).

Inšpekcie sa vykonali v **968 štátnych** školách, v **54 cirkevných** a **1 súkromnej** škole; **515** inšpekcií bolo v školách v **mestských sídlach** a v **508** školách vo **vidieckych sídlach**.

Pri výbere škôl sa prihliadalo na rovnomerné zastúpenie štátnych, cirkevných a súkromných škôl. Vzhľadom na malý počet škôl sa neuskutočnilo testovanie ani v jednej škole s vyučovacím jazykom ukrajinským.

Pri výbere vyučovacích predmetov sa pozornosť zamerala na zisťovanie vzdelávacích výsledkov v predmetoch, ktoré sú zhodné s európskymi indikátormi hodnotenia kvality školy (matematika, materinský jazyk, cudzí jazyk, prírodovedné predmety).

55. Úroveň vzdelávacích výsledkov v **5. ročníku** sa zisťovala v predmetoch:

- **slovenský jazyk a literatúra** v školách s vyučovacím jazykom slovenským;
- **matematika a prírodoveda** v školách s vyučovacím jazykom slovenským a školách s vyučovacím jazykom maďarským;
- **slovenský jazyk a literatúra a maďarský jazyk a literatúra** v školách s vyučovacím jazykom maďarským.

Úroveň vzdelávacích výsledkov v **9. ročníku** sa zisťovala v predmetoch:

- **slovenský jazyk a literatúra a anglický jazyk** v školách s vyučovacím jazykom slovenským;
- **matematika, chémia, prírodopis a fyzika** v školách s vyučovacím jazykom slovenským a školách s vyučovacím jazykom maďarským;
- **slovenský jazyk a literatúra a maďarský jazyk a literatúra** v školách s vyučovacím jazykom maďarským.

56. Meracím prostriedkom boli **testy**, zostavené na základe výkonových požiadaviek na vedomosti a zručnosti príslušných vzdelávacích štandardov pre jednotlivé predmety základnej školy, s výnimkou testu na predmet maďarský jazyk a literatúra, ktorý bol zostavený na základe príslušných učebných osnov.

Obsah testov v 5. ročníku bol zostavený z učiva 3. a 4. ročníka a obsah testov v 9. ročníku z učiva 5. – 8 ročníka, resp. z učiva 6. – 8. ročníka ZŠ.

Pre školy s vyučovacím jazykom maďarským bola spracovaná v predmetoch **matematika, prírodoveda, chémia, prírodopis, fyzika** jazyková mutácia v maďarskom jazyku. Testy pozostávali z 12-tich až 30-tich úloh s uzavretou množinou 4 odpovedí s časovou dotáciou 40 minút na ich riešenie.

57. Dosiahnuté výsledky sa porovnávali s očakávanou úrovňou a požiadavkami na vedomosti a zručnosti podľa príslušných vzdelávacích štandardov pre 1. a 2. stupeň základnej školy,

¹ Tematická inšpekcia sa vo všetkých predmetoch vykonala v sieti plnoorganizovaných základných škôl s vyučovacím jazykom slovenským a vyučovacím jazykom maďarským v SR. Do počtu škôl s vyučovacím jazykom maďarským sú zaradené školy s vyučovacím jazykom maďarským a školy s triedami s vyučovacím jazykom slovenským aj vyučovacím jazykom maďarským. Táto informácia platí pre všetky ostatné údaje súvisiace so školami s vyučovacím jazykom maďarským.

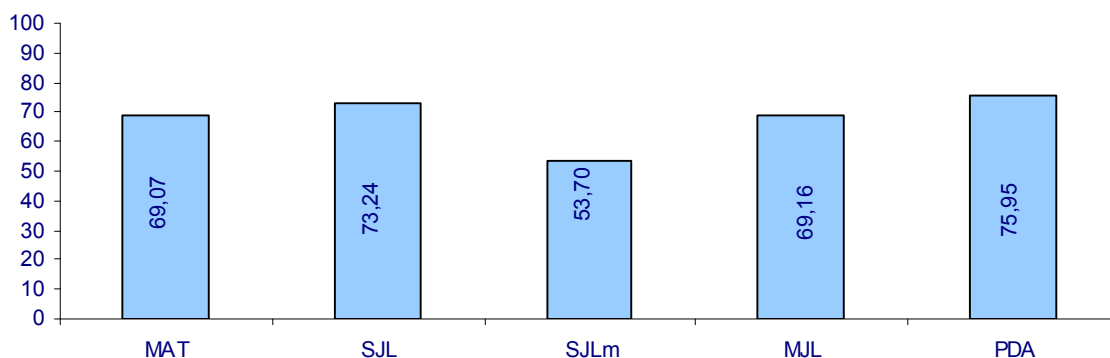
s výnimkou výsledkov z maďarského jazyka a literatúry v 9. ročníku, pre ktorý bol test zostavený podľa učebných osnov. Pri porovnávaní sa prihliadalo na deklarovanú očakávanú úroveň zvládnutia týchto požiadaviek – 75 %-ná úspešnosť.

Dosiahnutá percentuálna úspešnosť v testoch sa po **prevede na klasifikačné stupne** porovnávala so školskou klasifikáciou v 4. a 8. roč. ZŠ uplatnenou v jednotlivých predmetoch.

58. Úroveň vzdelávacích výsledkov sa sledovala podľa zvolených **kritérií**: *región, vyučovací jazyk, zriaďovateľ, veľkosť školy, typ sídla, variant testu, predmet*.

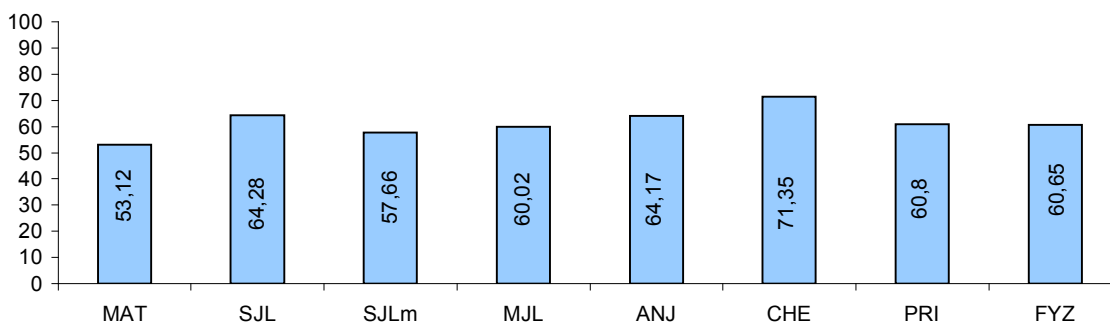
Celkovo sa očakávaná 75 %-ná úspešnosť dosiahla len v **1 z 13** testovaných predmetov – **v prírodovede v 5. roč.**, v ktorej bola úspešnosť **75,95 %**. **Najbližšie** k očakávanej úspešnosti sú výsledky v **slovenskom jazyku a literatúre v 5. roč. 73,24 %** v školách s VJS a v **chémii**, v ktorej sa k očakávanej úspešnosti viac priblížili žiaci **v školách s VJM 73,35 %**.

Graf 40 Percentuálna úspešnosť vo vybraných predmetoch v 5. ročníku ZŠ

59. Oproti očakávanej úspešnosti sa v **5. ročníku** v matematike dosiahli výsledky horšie **o 5,93 %**, v slovenskom jazyku a literatúre **o 1,76 %**, v slovenskom jazyku a literatúre v školách s VJM **o 21,30 %**, v maďarskom jazyku a literatúre **o 5,84 %**. Lepšie ako očakávané sa dosiahli výsledky len v prírodovede.

Graf 41 Percentuálna úspešnosť vo vybraných predmetoch v 9. ročníku ZŠ

60. Oproti očakávanej úspešnosti sa v **9. ročníku** v matematike dosiahli výsledky **o 21,88 % horšie**, v slovenskom jazyku a literatúre **o 10,72 %**, v slovenskom jazyku a literatúre v školách s VJM **o 17,34 %**, v anglickom jazyku **o 10,38 %**, v chémii **o 3,65 %**, v prírodopise **o 14,20 %** a vo fyzike **o 14,35 %**. Výsledky dosiahnuté v maďarskom jazyku a literatúre v 9. ročníku (60,02 %) sa **nemôžu porovnať** s očakávanou úspešnosťou, lebo test bol zostavený na základe učebných osnov a nie na základe vzdelávacieho štandardu.

Podrobné údaje o tematickej inšpekcii sú spracované v samostatnej správe, s ktorou bola oboznámená odborná i laická verejnosť dostupnými prostriedkami.

Úroveň vzdelávacích výsledkov z matematiky, slovenského jazyka a literatúry a prírodovedy v 4. ročníku základnej školy

61. Tematická inšpekcia sa vykonala v **máji 2004**. Inšpekčné úlohy sa plnili v súlade s Plánom inšpekčnej činnosti v školskom roku 2003/2004. Jej cieľom bolo zistiť úroveň vzdelávacích výsledkov **v 4. ročníku v matematike, slovenskom jazyku a literatúre a v prírodovede** v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským a školách s vyučovacím jazykom maďarským.

Tematická inšpekcia sa vykonala v **364 základných školách** (15,46 % rozsahu siete ZŠ; 150 s 1. – 9. roč., 96 s 1. – 4. roč. so samostatnými triedami a 118 s 1. – 4. roč. so spojenými triedami), z toho v **321 školách s vyučovacím jazykom slovenským** (15,59 % rozsahu siete škôl s VJS) a v **43 školách s vyučovacím jazykom maďarským** (14,53 % rozsahu siete škôl s VJM).

Inšpekcie sa vykonali v **351 štátnych** školách, v **13 cirkevných** školách; **57** inšpekcií bolo v školách v **mestských sídlach** a **307** v školách vo **vidieckych sídlach**. Testovania sa zúčastnilo **6 871** žiakov zo **484** tried. V 43 ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským test písalo 444 žiakov.

Úroveň vzdelávacích výsledkov sa sledovala podľa zvolených **kritérií**: *región, vyučovací jazyk, zriaďovateľ, veľkosť školy, typ sídla, predmet*.

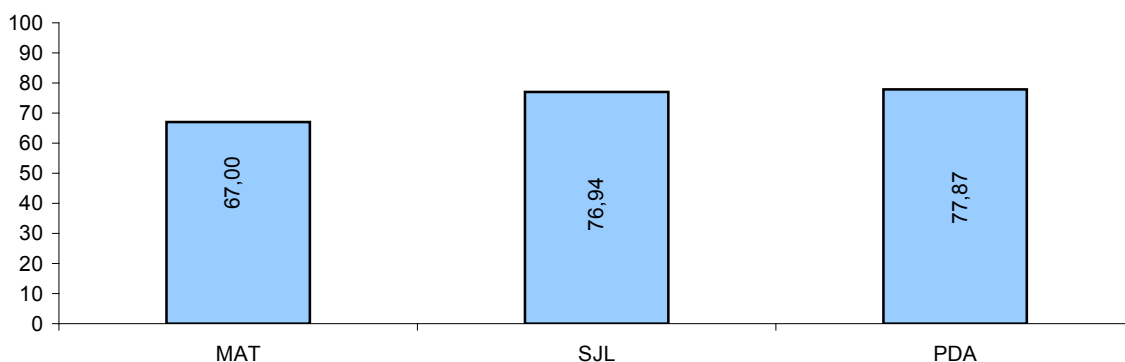
62. Meracím prostriedkom boli testy zostavené na základe výkonových požiadaviek na vedomosti a zručnosti príslušných vzdelávacích štandardov pre 1. stupeň z jednotlivých predmetov ZŠ. Obsah testu bol zostavený z učiva 3. a 4. ročníka. Pozostával z 12 – až 17 úloh s uzavretou množinou 4 odpovedí s časovou dotáciou 40 minút na ich riešenie. Pre školy s vyučovacím jazykom maďarským bola spracovaná v predmetoch **matematika a prírodoveda** jazyková mutácia v maďarskom jazyku.

63. Dosiahnuté výsledky sa porovnávali s očakávanou úrovňou a požiadavkami na vedomosti a zručnosti podľa príslušných vzdelávacích štandardov pre 1. stupeň základnej školy. Vychádzalo sa z očakávanej **75 %-nej úspešnosti** zvládnutia týchto požiadaviek. Dosiahnutá percentuálna úspešnosť v testoch sa po prevode na klasifikačné stupne (podľa týchto kritérií: 1 – aspoň 90 %, 2 – aspoň 75 %, 3 – aspoň 55 %, 4 – aspoň 40 %, 5 – menej ako 40 %) porovnávala s klasifikáciou v 1. polroku 4. ročníka uplatnenou v jednotlivých predmetoch.

Tabuľka 28 Kvantitatívne údaje a dosiahnutá úspešnosť v 4. roč. ZŠ

Termín administrácie máj 2004	Počet škôl	Počet testovaných žiakov	Klasifikácia v teste	Klasifikácia v 4. roč. ZŠ	Predmet %
Matematika	124	2 205	2,71	1,84	66,86
Slovenský jazyk a literatúra	116	2 453	2,41	1,85	76,61
Prírodoveda	124	2 213	2,32	1,69	77,87
Spolu	364	6 871	2,48	1,79	73,78

64. Očakávaná 75 %-ná úspešnosť sa celkovo dosiahla v slovenskom jazyku a literatúre **76,61 %** a v prírodovede **77,87 %**. V matematike sa očakávaná úspešnosť nedosiahla, bola len **66,86 %-ná**. V matematike sa oproti očakávanej úspešnosti dosiahli výsledky **o 8,14 % horšie**; v slovenskom jazyku a literatúre **o 1,61 % lepšie**; v prírodovede **o 2,87 % lepšie**.

Graf 42 Percentuálna úspešnosť vo vybraných predmetoch v 4. roč. ZŠ

65. Očakávaná úroveň vzdelávacieho štandardu sa **nedosiahla** v matematike; v slovenskom jazyku a literatúre a v prírodovede sa dosiahla. Klasifikácia žiakov za predchádzajúce obdobie bola v porovnaní s výsledkami testu nadhodnotená. V 17 ZŠ sa dosiahla úspešnosť nižšia ako 50 %, táto skutočnosť bola v zmysle § 3 ods. 2 písm. b) vyhlášky MŠ SR č. 32/2000 Z. z. o školskej inšpekcii oznámená zriaďovateľom škôl.

Stav a úroveň individuálnej integrácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v základnej škole a v stredných školách

66. Tematické inšpekcie sa vykonali v základných školách (ZŠ) v 7 krajoch SR, a to v **51 ZŠ**, čo predstavuje **2,13 %** škôl zo siete základných škôl, v stredných školách (SŠ) v 5 krajoch v **14 SŠ**, čo predstavuje **1,59 %** škôl zo siete stredných škôl. Inšpekčné zistenia sa týkajú **587** individuálne integrovaných žiakov v základnej škole, **36** žiakov v stredných školách.

Medzi individuálne integrovanými žiakmi v základnej škole prevažujú žiaci s vývinovými poruchami učenia a s mentálnym a telesným postihnutím, v stredných školách s vývinovými poruchami učenia, s telesným a sluchovým postihnutím. K základnému postihnutiu sa niekedy pridružila ďalšia, sekundárna porucha.

67. Žiaci s vývinovými **poruchami správania** sa nachádzajú v ZŠ v jednotlivých triedach 1. i 2. stupňa. Poruchy sa prejavujú u chlapcov a mnohokrát ich sprevádza dlhodobá pedopsychiatrická starostlivosť. Správanie v triede sa vyznačuje nedisciplinovanosťou, drzosťou, urážaním žiakov a pedagógov, ubližovaním. V stredných školách sa objavuje hyperaktivita, dochádza k prejavom šikanovania, ubližovaniu na zdraví, požívaniu alkoholických nápojov. Učitelia sa snažia prispôbiť špecifickým potrebám žiaka. Pri nevhodnom správaní počas vyučovania používajú upokojujúce slová, zaradia didaktickú hru, niekedy reagujú opačne, vyvolaním k tabuli, dostatočným zamestnaním na vyučovacej hodine, ale tiež napomínaním a vylúčením žiaka z triedy na chodbu.

68. **Postup pri prijímaní** integrovaných žiakov do ZŠ bol v súlade s platnou legislatívou v časti škôl, málo vyhovujúca bola úroveň asi v štvrtine škôl. K najčastejšie sa vyskytujúcim nedostatkom patrilo nevypracovanie špeciálno-pedagogickej charakteristiky žiaka, zaradenie bez súhlasu rodičov, bez odporúčania poradenského zariadenia, chýbajúca dokumentácia žiaka. V niektorých stredných školách bolo prijímacie konanie bez prijímacích skúšok, závažnosť postihnutia žiakov sa prejavila až v priebehu školského roka. Rodičia a základné školy často neposkytujú strednej škole pred prijímacími skúškami úplné informácie o žiakoch so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP).

69. **Individuálne výchovno-vzdelávacie programy (IVP)** sú vypracované podrobne, pre každého žiaka v časti škôl, v niektorých školách sú vypracované len ojedinele, pri ťažších postihnutiach sú spracované bez pomoci špeciálneho pedagóga. Asi štvrtina vyučujúcich má problémy pri ich vypracúvaní, chýba odborná pomoc zo strany poradenských zariadení a usmernenie špeciálnym pedagógom. **Individuálne vzdelávacie plány** - vyučovacie plány jednotlivých predmetov, v ktorých integrovaní žiaci nemôžu postupovať podľa učebných osnov príslušných ročníkov vzhľadom na svoje postihnutie, nie sú vždy vypracované.

Zvýšenie časovej dotácie na vyučovanie niektorého predmetu z dôvodu kompenzácie postihnutia sa nevyužíva, praktizuje sa forma doučovania, **oslobodenie od vyučovania predmetu** sa vyskytuje najmä v telesnej výchove, iných výchovných predmetov a v cudzom jazyku.

70. Väčšina vyučujúcich zohľadňuje postihnutie žiakov a postupuje pri ich priebežnom **hodnotení a klasifikácii** podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálno-pedagogickými potrebami v bežných základných školách. Slovné hodnotenie integrovaných žiakov sa uplatňuje na návrh špeciálneho pedagóga. Negatívnym zistením je nedostačujúce vybavenie učiteľov metodickými pokynmi, nesprávne používanie hodnotiacich stupňov a ukladanie vykonania opravnej skúšky integrovaným žiakom. **Kvalifikovanosť a odbornosť učiteľov**, predovšetkým v stredných školách, je dobrá až veľmi dobrá, v školách je výrazný nedostatok špeciálnych pedagógov.

71. Integrovaní žiaci využívajú **priestory** školy ako intaktní, bezbariérovosť pre žiakov s telesným postihnutím nie je zabezpečená. **Materiálno-technické vybavenie** je na rôznej úrovni, chýbajú učebnice pre špeciálne školy a špeciálne pomôcky. **Osobné podmienky** žiakov so ŠVVP v triedach sú dobré až veľmi dobré, **atmosféra** v triedach s integrovanými žiakmi sa neodlišuje od atmosféry bežných tried.

72. Problémom sú **postoje učiteľov** – asi polovica považuje týchto žiakov čiastočne za príťaž, za „sťažené podmienky“, lebo príprava na vyučovanie a organizácia činnosti v triedach s integrovanými žiakmi je podstatne náročnejšia. Tretina učiteľov považuje integráciu za vhodnú, ďalší za vhodnú len pre ľahšie druhy postihnutí. Ako nevhodnú ju posudzujú pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s poruchami správania.

Postoje spolužiakov k žiakom so ŠVVP sú rôzne, integrovaných žiakov nevnímajú ako odlišných. Vzájomné vzťahy sú lepšie v nižších ročníkoch ZŠ, vo vyšších ročníkoch sa vyskytuje napätie a odmietanie žiakov s poruchami správania.

73. V **pláne práce** škôl sú zapracované úlohy súvisiace s individuálnou integráciou žiakov, neraz bez konkretizácie. Riaditelia škôl a pedagógovia nie vždy sú dostatočne orientovaní v tejto problematike.

Dokumentácia integrovaných žiakov je vedená na priemernej úrovni, v niektorých prípadoch je neúplná. Chýbajú návrhy na zaradenie, osobné listy, predchádzajúce návrhy a vyšetrenia, nie sú zaznamenané všetky informácie, dátumy. Priebežne vedené záznamy v osobnom liste žiaka málo vypovedajú o skutočnej práci v predchádzajúcom období.

Spolupráca škôl s poradenskými zariadeniami a špeciálnymi školami je nepravidelná, často málo vyhovujúca, s rodinami integrovaných žiakov priemerná, v stredných školách je lepšia ako v základných školách.

74. **Najvýraznejším problémom v oblasti integrácie žiakov** so ŠVVP v ZŠ bola integrácia žiakov s mentálnym postihnutím, ťažkosti so žiakmi s poruchami správania, nízky počet špeciálnych pedagógov v školách, náročnejšia príprava na vyučovanie a nedostatok času na zabezpečenie individuálneho prístupu k týmto žiakom. Stredné školy sú nedostatočne informované pri prijímaní žiakov so ŠVVP o ich zdravotnom stave, potrebách, postupoch. V ZŠ i SŠ je výrazný nedostatok špeciálnych pomôcok, nutné je zvýšenie odbornosti učiteľov v špeciálno-pedagogickej oblasti.

Overovanie požiadaviek vzdelávacieho štandardu zo zemepisu na 2. stupni v základnej škole²

75. Katedra didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave v spolupráci so Štátnou školskou inšpekciou SR realizovala výskum na zistenie úrovne zvládnutia požiadaviek vzdelávacieho štandardu za 6. a 7. ročník a učiva za 1. polrok (v 7. a 8. ročníku). Overovanie sa uskutočnilo v septembri 2003 a februári 2004. Meracím prostriedkom bol kritériálny didaktický test, ktorý bol vypracovaný v 2 variantoch (A, B). Testy

² Použitý prameň: Likavský, P.: Katedra didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky PRIF UK: Správa o overovaní požiadaviek vzdelávacieho štandardu zo zemepisu pre 2. stupeň základnej školy. Bratislava 2004.

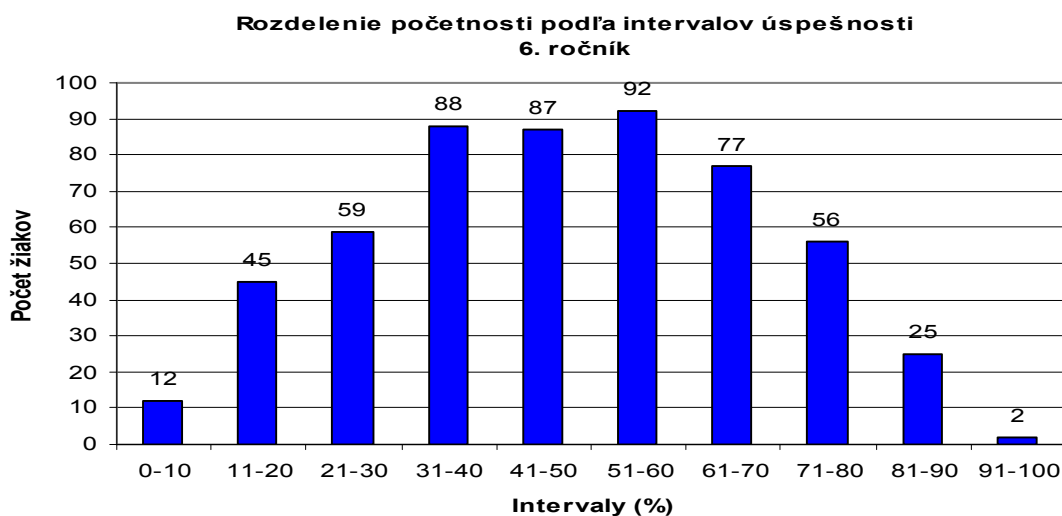
administrovala Štátna školská inšpekcia. V správe sa uvádzajú výsledky testovania uskutočneného v septembri 2003 (6. a 7. ročník).

76. 6. ročník

Rozsah výskumnej vzorky: 546 žiakov, počet škôl: 26. Základné štatistické ukazovatele testu sú v nasledujúcej tabuľke.

	Variant A	Variant B	súbor
Počet respondentov	279	267	546
Priemerné absolútne skóre	29,84	28,01	28,94
Priemerné relatívne skóre (%)	48,9	45,9	47,4
Rozptyl	166,22	120,48	144,43
Smerodajná odchýlka	12,89	10,98	12,02
Hraničné skóre	16,95	17,03	16,92
Hraničné skóre (%)	27,79	27,92	27,74

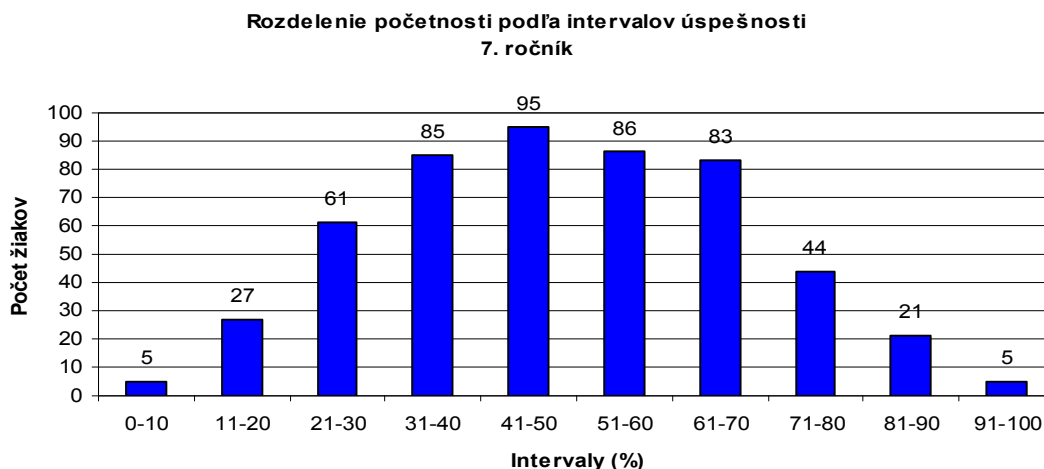
Graf 43 Rozdelenie početnosti podľa intervalov úspešnosti

77. 7. ročník

Rozsah výskumnej vzorky: 512 žiakov, počet škôl: 26. Základné štatistické ukazovatele testu sú v nasledujúcej tabuľke.

	Variant A	Variant B	súbor
Počet respondentov	260	252	512
Priemerné absolútne skóre	35,24	36,63	35,89
Priemerné relatívne skóre (%)	47,6	49,5	48,5
Rozptyl	192,2	187	193,5
Smerodajná odchýlka	14,07	13,7	13,91
Hraničné skóre	21,17	22,93	21,98
Hraničné skóre (%)	27,26	30,99	29,7

Graf 44 Rozdelenie početnosti podľa intervalov úspešnosti (7 ročník)**Čiastkové závery:**

78. Nižšia ako 50 %-ná úspešnosť v oboch ročníkoch je hlboko pod predpokladanou úrovňou (70 %), žiaci zvládnu jednoduchšie úlohy na zapamätanie pojmov a faktov, s ktorými sa viackrát stretnú, ale zlyhávajú v úlohách, v ktorých majú použiť nadobudnuté vedomosti. Z hľadiska celkovej priemernej úspešnosti vyznieva pomerne priaznivo úspešnosť riešenia úloh na prácu s obrysovými mapkami, ktorej venujú vyučujúci väčšiu pozornosť, ale úlohu zohráva aj vhodné „nastavenie“ prvkov (geografických objektov), ktoré žiaci majú vedieť takto určiť (pomenovať). Veľmi nízka je úspešnosť riešenia úloh na určovanie geografickej polohy a úloh, v ktorých sa vyžaduje istý stupeň priestorovej orientácie a predstavivosti. Ukazuje sa, že nie všetci učitelia poznajú požiadavky vzdelávacieho štandardu, prípadne tento dokument nepoznajú.

Úroveň vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch v stredných školách

79. Cieľom tematickej inšpekcie realizovanej v období **september – október 2003** bolo najmä:
- zistiť úroveň vzdelávacích výsledkov po ukončení základnej školy v 1. roč. stredných škôl,
 - overiť úroveň trvácnosti základných vedomostí žiakov po prechode zo základnej školy do strednej školy,
 - poskytnúť objektívne informácie školám, zriaďovateľom, orgánom štátnej správy v školstve i verejnosti v sledovanej oblasti.

Tematické inšpekcie sa vykonali v **510** stredných školách (62,5 % rozsahu siete), z toho v **464** v školách s vyučovacím jazykom slovenským (63,3 % rozsahu siete škôl s VJS), **45** školách s vyučovacím jazykom maďarským (55,6 % rozsahu siete škôl s VJM) a **1** škole s vyučovacím jazykom ukrajinským.

Inšpekcie sa vykonali z hľadiska zriaďovateľa v **447** štátnych, **32** cirkevných a **31** súkromných školách, z hľadiska sídla v **483** školách v mestských sídlach a v **27** školách vo vidieckych sídlach. Pri výbere vyučovacích predmetov sa sústredila pozornosť na predmety, ktoré sú zhodné s európskymi indikátormi hodnotenia kvality školy.

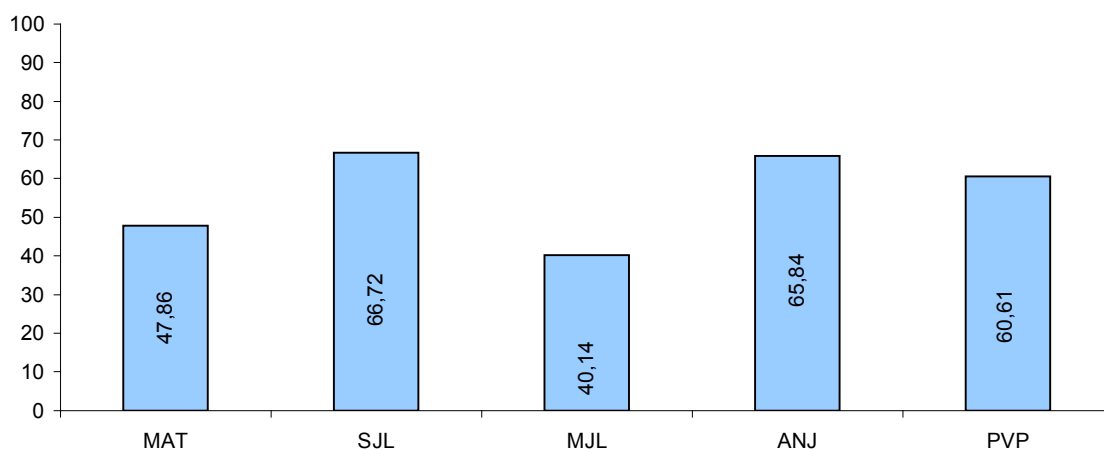
80. Úroveň vzdelávacích výsledkov sa zisťovala v:

- **slovenskom jazyku a literatúre a anglickom jazyku** v 1. roč. SŠ s vyučovacím jazykom slovenským,
- **matematike a prírodovedných predmetoch** v 1. roč. SŠ s vyučovacím jazykom slovenským a s vyučovacím jazykom maďarským,
- **maďarskom jazyku a literatúre** v 1. roč. SOU s vyučovacím jazykom maďarským,
- **slovenskom jazyku a literatúre** v 1. a 3. roč. SOU s vyučovacím jazykom maďarským.

81. Použitým meracím prostriedkom, ktorým sa zisťovala úroveň vzdelávacích výsledkov v jednotlivých predmetoch, boli **testy** zostavené na základe **výkonových požiadaviek na vedomosti a zručnosti** príslušných **vzdelávacích štandardov pre 2. stupeň ZŠ**, testy pre 1. a 3. roč. SOU s VJM zo slovenského jazyka a literatúry boli zostavené podľa **učebných osnov**. Testy v predmetoch **MAT** a **PVP** pozostávali z 25-tich úloh, v predmetoch **SJL**, **MJL** a **SJL** v 1. a 3. roč. SOU s VJM z 30-tich úloh, test z **ANJ** zo 40-tich úloh. Všetky úlohy v teste boli zostavené s množinou 4 uzavretých odpovedí, čas na riešenie úloh bol 60 minút. Dosiahnuté výsledky sa porovnávali s očakávanou úrovňou a požiadavkami na vedomosti a zručnosti podľa uvedených vzdelávacích štandardov pre 2. stupeň základnej školy. Pri porovnávaní sa prihliadalo na deklarovanú očakávanú úroveň zvládnutia týchto požiadaviek – 75 %-nú úspešnosť. Z dôvodu objektívnosti sa pri niektorých predmetoch výsledky dosiahnuté v testoch administrovaných ŠŠI porovnávali aj s výsledkami iných meraní uskutočnených ŠŠI alebo ŠPÚ. Percentuálna úspešnosť v testoch sa **transformovala na klasifikačné stupne** za účelom porovnania so školskou klasifikáciou v 9. roč. s výnimkou SJL v 3. roč. SOU s vyučovacím jazykom maďarským. Úroveň vzdelávacích výsledkov sa sledovala podľa zvolených **kritérií**: región, vyučovací jazyk, zriaďovateľ, veľkosť školy, typ sídla, predmet.

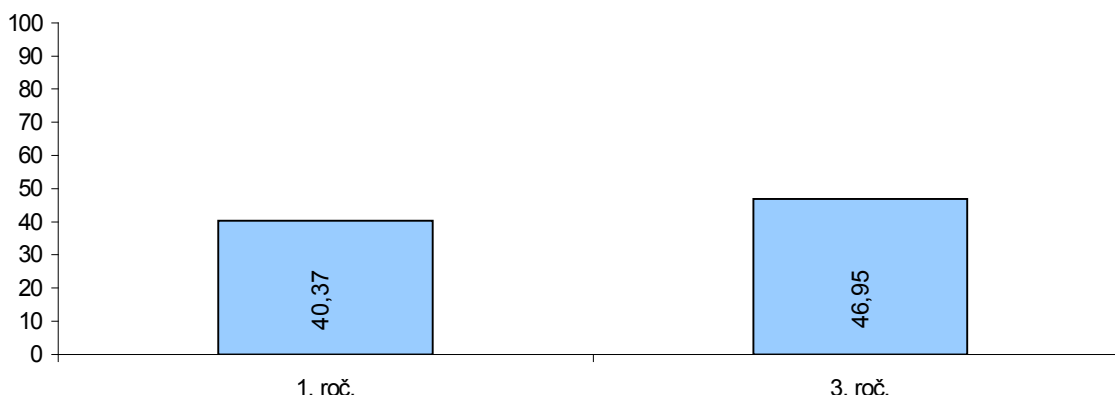
82. Celkovo sa očakávaná úspešnosť 75 % vo vybraných predmetoch **nedosiahla**. Výsledky žiakov SŠ v **matematike** (47,86 %) výrazne zaostávajú za požiadavkami vzdelávacieho štandardu. Žiakom G chýbalo k očakávanej úrovni 8,39 %, najhoršie výsledky dosiahli žiaci v SOU (35,30 %). Žiaci SŠ dosiahli najlepšie výsledky v predmete **slovenský jazyk a literatúra** (66,72 %). Najúspešnejší boli žiaci G – 86,56 %, najhoršie vedomosti preukázali žiaci v SOU – 52,59 %. Testy z **maďarského jazyka a literatúry** zvládli žiaci v 1. roč. SOU s VJM na 40,14 %. V predmete **anglický jazyk** sa dosiahla 65,84 %-ná úroveň vzdelávacích výsledkov. Žiaci v G výsledkom 77,20 % očakávanú úroveň prekročili. V **prírodovedných predmetoch** sa k očakávanej úrovni najviac priblížili žiaci G 73,59 %, horšiu vedomostnú úroveň prezentovali žiaci SOU (49,89 %) a žiaci ZSS (49,01 %).

Graf 45 Percentuálna úspešnosť vo vybraných predmetoch v 1. ročníku SŠ

V 1. roč. SOU s VJM dosiahli žiaci zo **slovenského jazyka a literatúry** úspešnosť 40,37 % a v 3. roč. 46,95 %.

Graf 46 Percentuálna úspešnosť v slovenskom jazyku a literatúre v 1. a 3. ročníku SOU s VJM

Podrobné údaje o tematickej inšpekcii sú spracované v samostatnej správe, s ktorou bola oboznámená odborná i laická verejnosť.

Overovanie požiadaviek vzdelávacieho štandardu z vybraných predmetov v gymnáziu so štvorročným štúdiom³

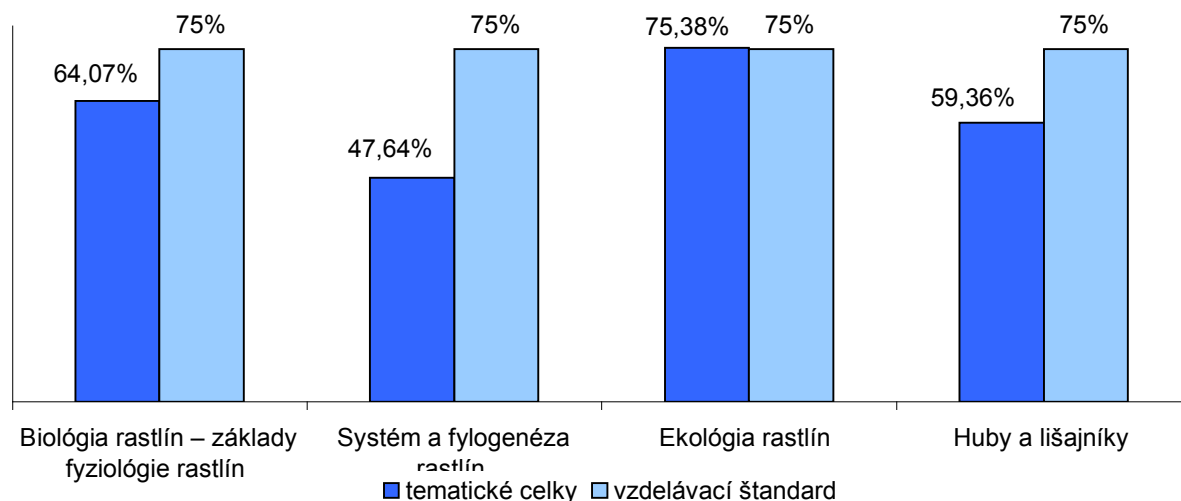
Biológia

83. Katedra didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave v spolupráci so Štátnou školskou inšpekciou SR realizovala výskum na zistenie úrovne osvojenia vzdelávacieho štandardu z biológie z 3 tematických celkov: **Biológia rastlín – základy fyziológie rastlín, Systém, fylogenéza a ekológia rastlín, Huby a lišajníky.** Experimentálnu vzorku tvorilo spolu 583 žiakov 2. ročníka z 22 tried na 21 gymnáziách v rámci Slovenska. Meracím prostriedkom bol kritériálny didaktický test spracovaný v dvoch variantoch. Očakávaná úroveň zvládnutia úloh testu je **75 %**.

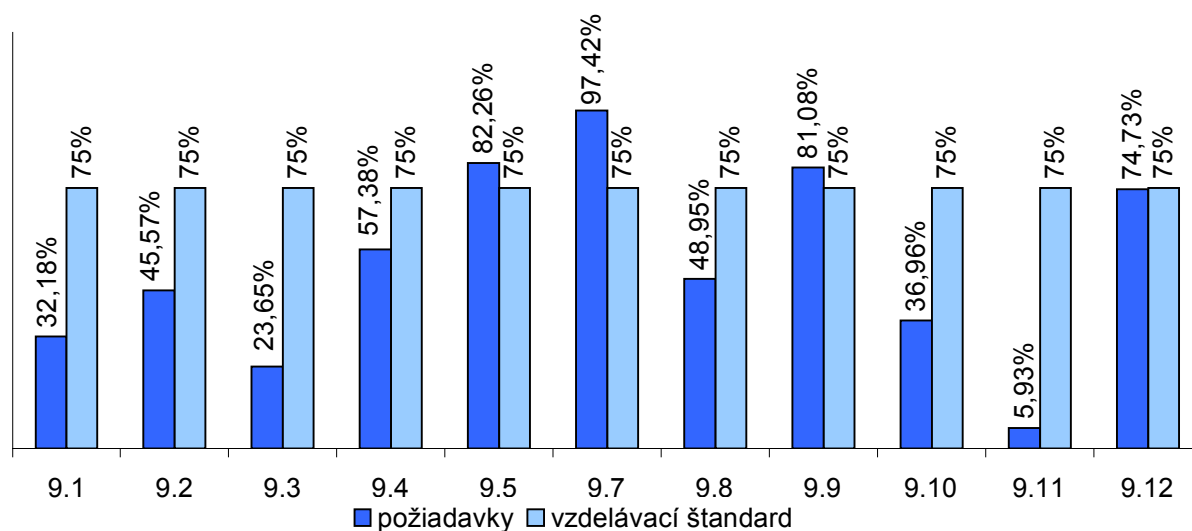
Úspešnosť riešenia didaktického testu skupiny A bola 64,93 %, v teste skupiny B bola 57,15 %, celková priemerná úspešnosť bola 61,04 %, z celkového počtu overovaných požiadaviek vzdelávacieho štandardu (39) dosiahlo hypotézou stanovených 75 % len 14 požiadaviek, očakávaná úroveň osvojenia podľa vzdelávacieho štandardu bola dosiahnutá len v tematickom celku **ekológia rastlín**.

Na základe výsledkov je zrejmé, že učitelia za základné učivo považujú to, čo uvádzajú učebnice biológie a nie učivo, ktoré vymedzujú požiadavky na vedomosti a zručnosti vzdelávacieho štandardu. Pravdepodobnou príčinou je fakt, že v súčasnosti sú pedagógovia aj samotné školy hodnotené na základe počtu žiakov prijatých na vysoké školy, čo ich vedie k sprístupňovaniu čo najväčšieho množstva poznatkov z biológie bez ohľadu na to, čo vymedzuje štandard.

³ Použitý prameň: Správa o výsledkoch overovania vzdelávacieho štandardu v gymnáziách v učive biológia. Katedra didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky PRIF UK, Bratislava 2004.

Graf 47 Porovnanie dosiahnutej úspešnosti riešenia úloh v jednotlivých tematických celkoch s očakávanou úspešnosťou podľa vzdelávacieho štandardu

84. Ďalším testom sa overovali požiadavky vzdelávacieho štandardu z tematického celku **Systém, fylogénéza a ekológia živočíchov**. Experimentálnu vzorku tvorilo spolu 556 žiakov 3. ročníka z 21 tried v 20 gymnáziách v rámci Slovenska. Meracím prostriedkom bol kritériálny didaktický test spracovaný v dvoch variantoch (A, B) s očakávanou úrovňou zvládnutia **75 %**. Úspešnosť riešenia didaktického testu skupiny A bola 50,91 %, v teste skupiny B 54,39 %, celková priemerná úspešnosť bola 52,65 %, z celkového počtu overovaných požiadaviek vzdelávacieho (11) dosiahli hypotézou stanovených 75 % len 3 požiadavky.

Graf 48 Porovnanie dosiahnutej úspešnosti riešenia úloh jednotlivých požiadaviek s očakávanou úspešnosťou podľa vzdelávacieho štandardu

Kontinuita vzdelávania v cudzích jazykoch pri prechode zo základnej do strednej školy

85. Štátna školská inšpekcia v školskom roku 2003/2004 venovala pozornosť nadväznosti jazykového vzdelávania absolventov základných škôl v 1. ročníku stredných škôl. Na požiadanie Pedagogickej fakulty UK dotazníkom zisťovala, do akej miery je v jednotlivých druhoch stredných škôl zabezpečená možnosť jazykového vzdelávania z hľadiska ponuky cudzích jazykov a vedomostnej úrovne, ktorú absolventi získali v ZŠ. **Zistenia sa v súčasnosti spracúvajú.**

Overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR 2004 (tematická inšpekcia)

86. Zámerom **tematickej** inšpekcie bola kontrola generálnej skúšky novej koncepcie maturitnej skúšky (GS NKMS) - jej externej časti, ktorá sa vykonala v predmetoch anglický jazyk, matematika a nemecký jazyk. Cieľom bolo zistiť priebeh a objektivnosť jej overovania so zreteľom na dodržiavanie pokynov, objektivitu a správnosť hodnotenia testov a kontrolu práce predsedu predmetovej maturitnej komisie.

Vykonaných bolo **305** inšpekcií, z toho **95** v **G**, **119** v **SOŠ**, **48** v **ZŠ**, **43** v **SOU**. Prehľad o počte vykonaných inšpekcií v jednotlivých druhoch SŠ podľa predmetov uvádza tabuľka 1.

Tabuľka 29 Počet vykonaných inšpekcií v jednotlivých druhoch SŠ podľa predmetov

	ANJ	MAT	NEJ	SPOLU
G	51	23	21	95
SOŠ	36	36	47	119
ZŠ	7	21	20	48
SOU	4	24	15	43
Spolu	98	104	103	305

V kontrolovaných školách externú časť maturitnej skúšky z anglického jazyka vykonalo 8 286 žiakov, z matematiky 7 679 žiakov, z nemeckého jazyka 4 534 žiakov. Žiaci mali možnosť vybrať si z jednotlivých predmetov jednu z dvoch úrovní: základnú - B úroveň alebo vyššiu – A úroveň, na ktorej mohli skúšku vykonať. Počty žiakov podľa predmetov a úrovní skúšky v jednotlivých krajoch uvádza tabuľka 2.

Tabuľka 30 Počty žiakov podľa predmetov a úrovní skúšky v jednotlivých krajoch

Predmet	Anglický jazyk		Matematika		Nemecký jazyk		Spolu
	AJA	AJB	MAA	MAB	NJA	NJB	
	počet žiakov		počet žiakov		počet žiakov		
ŠIC BA	194	297	305	333	147	174	1 450
ŠIC TT	229	220	47	355	128	174	1 153
ŠIC TN	843	1 040	713	1 205	401	705	4 907
ŠIC ZA	59	186	97	421	28	240	1 031
ŠIC NR	463	542	427	301	222	248	2 203
ŠIC BB	237	413	85	402	153	306	1 596
ŠIC PO	672	1 137	557	726	170	641	3 903
ŠIC KE	556	1 198	555	1 150	259	538	4 256
Spolu	3 253	5 033	2 786	4 893	1 508	3 026	20 499
	8 286		7 679		4 534		

87. **Príprave na externú časť maturitnej skúšky** venovali vedenia škôl zvýšenú pozornosť. Funkciou školských koordinátorov boli v prevažnej miere poverení zástupcovia riaditeľov škôl alebo učitelia s viacročnými skúsenosťami. Materiály boli školským koordinátorom poskytnuté v dostatočnom časovom predstihu. Menšie nedostatky z dôvodu preťaženia telefonického spojenia sa vyskytli v dňoch testovania. V súlade s Pokynmi pre školských koordinátorov boli poskytnuté potrebné informácie administrátorom testov, žiakom i rodičovskej verejnosti. V stanovenom termíne boli prednostami krajských školských úradov menovaní predsedovia predmetových maturitných komisií (PMK), následne takmer všetci absolvovali školenie. Pripravenosť škôl na externú časť maturitnej skúšky bola na dobrej úrovni.

Administráciu testov vykonávali interní učitelia, ktorí spĺňali stanovené požiadavky. Ojedinele nebol zabezpečený pomocný dozor. Pri rozdelení žiakov do skupín boli vo väčšine škôl centrálné pokyny dodržané. Zásilky testov boli doručené načas.

88. **Priebeh externej časti maturitnej skúšky** sledovali vedenia škôl, koordinátori, predsedovia predmetových maturitných komisií (PMK). Možnosť spolupráce medzi žiakmi bola eliminovaná zasadacím poriadkom a striedaním foriem testov. V priebehu testovania sa vyskytli problémy pri vyplňovaní samoprepisovacích hárkov. Po ukončení testovania postupovali vedenia škôl a koordinátori pod dohľadom predsedov PMK podľa Pokynov. V niektorých školách s väčším

počtom zúčastnených žiakov spôsobil nedostatočný časový limit na oddelenie a kontrolu odpovedových hárkov posunutie začiatku administrácie písomnej zložky internej časti maturitnej skúšky.

89. Oprava testov **externej časti maturitnej skúšky** bola v súlade s Pokynmi pre predsedov PMK k hodnoteniu úloh s krátkou odpoveďou. Objektívnosť bola zabezpečená opravou testov dvoma hodnotiteľmi. Školskí inšpektori náhodným výberom opravených testov zistili dobrú kvalitu opráv. Práca predsedov PMK počas opráv testov sa hodnotila prevažne ako dobrá.

90. Pri kontrole neporušenosti obalov s testmi písomnej zložky **internej časti maturitnej skúšky** neboli zistené nedostatky. V prípade nekompletnosti materiálov boli chýbajúce časti po konzultácii s ŠPÚ doplnené. Počas administrovania bola zabezpečená samostatnosť práce žiakov. Po ukončení internej časti a sústreďení testov u školských koordinátorov sa testy umiestnili na chránené miesta. Činnosť školských koordinátorov a predsedov PMK v priebehu administrovania bola v súlade s pokynmi. Predsedovia PMK priebežne kontrolovali administrovanie a zabezpečenie samostatnosti práce žiakov. Postup vedení škôl, predsedov PMK a koordinátorov bol po odovzdaní testov v súlade s centrálnymi pokynmi.

91. Vykonaná tematická inšpekcia **potvrdila** dobrú prípravu koordinátorov, administrátorov a predsedov predmetových maturitných komisií na overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR 2004. Takmer vo všetkých školách sa precízne dodržiavali centrálné pokyny, objektívne boli hodnotené práce žiakov a predsedovia jednotlivých PMK pracovali zodpovedne.

Overovanie nového modelu maturitnej skúšky MONITOR 2004 (informatívna inšpekcia)

92. Štátna školská inšpekcia pri **informatívnej** inšpekcii overovala uplatňovanie pokynov pri testovaní žiakov maturitného ročníka vo všetkých druhoch stredných škôl v súvislosti s prípravou novej koncepcie maturitnej skúšky. Školskí inšpektori vykonali pozorovania v **398** školách (121 v gymnáziách, 175 v stredných odborných školách, 102 v stredných odborných učilištiach). Z celkového počtu škôl bolo **350** štátnych, **27** cirkevných a **21** súkromných. Vedenia škôl dôkladne pripravili priebeh testovania a nevyskytli sa žiadne problémy s jeho organizáciou. Pokyny boli jednoznačné a zrozumiteľné, vo všetkých školách boli dodržané.

Funkciu koordinátora prevažne vykonávali zástupcovia riaditeľa školy, čo umožnilo bezproblémové zvládnutie testovania a súčasne zabezpečiť vyučovanie v ostatných ročníkoch.

V niektorých školách sa vyskytli problémy v kolízii termínov plánovaných školou a termínom realizácie testovania, pri zabezpečení vhodných priestorov pre všetky skupiny, zabezpečení administrátorov a pomocného dozoru (najmä v menších školách) podľa pokynov.

Časový harmonogram a poradie zadávania testov školy dodržali. Počas písania testov sa nevyskytli žiadne závažné rušivé momenty.

Kľúčové pozitíva:

- školy majú kladný postoj k testovaniu v rámci projektu MONITOR 2004, oceňujú nový spôsob maturitnej skúšky, dobrú organizáciu a administráciu.

Záverečné skúšky žiakov v strednom odbornom učilišti za účasti Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, Slovenskej živnostenskej komory a Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v SR

93. ŠŠI vykonala v školskom roku 2003/2004 kontrolu záverečných skúšok za účasti komôr v **16** školách (9 SOU, 6 ZSŠ, 1 SPV). Cieľom bolo zistiť stav a úroveň praktickej časti záverečných skúšok so zreteľom na vedomostnú úroveň a praktické zručnosti absolventov. Skúšku za účasti komôr (účasť len SOPK) vykonalo **706** žiakov v **20** učebných odboroch.

V kontrolovaných školách bola pripravená **pedagogická dokumentácia** tried a žiakov na dobrej úrovni.

94. **Personálne zabezpečenie** skúšok bolo na dobrej úrovni. Vymenovanie predsedov skúšobných komisií a ich zloženie bolo v súlade s legislatívou. V SOU Š. A. Jedlíka v Nitre nebol dodržaný termín vymenovania podpredsedu a ďalších členov skúšobných komisií. Členmi

skúšobných komisií boli zástupcovia Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK), ktorých delegovali regionálne komory. Delegovaní zástupcovia spĺňali podmienky kvalifikácie pre príslušný učebný odbor. Profesijne boli zastúpení prevažne zamestnanci súkromnej sféry a štátnych výrobných podnikov. Regionálna komora (RK) v Trnavskom kraji delegovala členov až po opätovnej výzve škôl, niekoľkí z nich boli rodičia žiakov školy. Do SPV Ďurčanského 2 v Nitre delegovala dvoch pedagogických zamestnancov školy. RK v Prešovskom kraji svojich zástupcov na záverečné skúšky nedelegovala.

95. **Témy pre praktickú časť** boli celkove vhodne zvolené, primerane náročné vzhľadom na profil absolventov, vypracovala ich SOPK v spolupráci so školami. Témy boli v súlade s učebnými osnovami. Učitelia v Trenčianskom kraji kriticky hodnotili test pre učebný odbor stolár, ktorý sa opakuje bezo zmien už niekoľko rokov a tiež zadanie praktickej časti skúšky. V teste pre učebný odbor krajčír – dámske odevy boli otázky, ktoré nezodpovedajú súčasným používaným normatívom (konštrukcia strihov).

Na praktickú časť záverečných skúšok boli vybrané vhodné **pracoviská** disponujúce prevažne dobrým až veľmi dobrým materiálno-technickým vybavením. Školy organizovali praktickú časť záverečných skúšok vo vlastných alebo prenajatých dielnach. V Trenčianskom kraji v učebnom odbore krajčír – dámske odevy si žiaci jednej školy materiál zabezpečovali sami. V elektro odboroch v Žilinskom kraji bola zastaraná meracia technika. V ZSS dopravy a služieb v Nových Zámkoch chýbajú moderné diagnostické zariadenia.

96. **Praktická časť** záverečných skúšok prebiehala plynulo podľa harmonogramov. Žiaci v rámci stanoveného časového limitu dodržiavali príslušné technologické postupy, preukázali dobrú zručnosť pri práci s náradím a prístrojmi. Kvalita výrobkov zodpovedala výsledkom, ktoré dosahovali počas štúdia. Vo všetkých školách sa rešpektovali zásady bezpečnosti práce a ochrany zdravia. Pracovisko pre učebný odbor maliar skla a keramiky v ZSS sklárskej v Poltári bolo z hľadiska hygieny práce menej vyhovujúce.

97. Prácu **skúšobných komisií** hodnotila inšpekcia pozitívne. Prevažná časť predsedov sa zúčastnila na celej ústnej časti záverečných skúšok, asi polovica čiastočne aj na praktickej časti. Väčšina delegátov komôr sa zúčastnila obidvoch častí záverečnej skúšky v plnom rozsahu. Niektorí pôsobili v komisiách aktívne, so súhlasom predsedov kladli žiakom otázky, do hodnotenia nezasahovali. V ZSS obchodu a služieb v Galante mala účasť 4 delegátov formálny charakter obmedzený len na podpis osvedčení. V niektorých školách zadávali testy v rozpore s pokynmi SOPK členovia skúšobných komisií za účasti zástupcov komory, v niekoľkých SOU bez prítomnosti zástupcu.

98. **Úroveň vedomostí v teste** je priemerná, v niekoľkých prípadoch až slabá, hoci ich obsah bol celkove primerane náročný. Otázky v teste odboru krajčír pre konštrukcie strihov boli hodnotené ako náročné a nezrozumiteľné. V teste pre odbor elektromechanik – rozvodné zariadenia bolo pripravených len 5 aktívnych otázok namiesto 10-tich, čo bolo v rozpore s pokynmi vydanými sekciou SOU pri SOPK. V SOU dopravnom, Moldavská cesta v Košiciach písali žiaci test praktickej časti záverečných skúšok v rozpore s legislatívou 4. 06. 2004. Vedomosti žiakov na **ústnej časti** záverečnej skúšky boli hodnotené ako primerané.

99. **Vedomostná úroveň** absolventov preukázaná celkove v záverečných skúškach sa hodnotí ako priemerná až dobrá. Priemerná úspešnosť v teste bola 68,51 % (v šk. r. 2002/2003 67,20 %), v praktickej práci 84,53 % (šk. r. 2002/2003 83,13 %). Z celkového počtu 706 žiakov, ktorí vykonali záverečné skúšky za účasti komôr, získalo osvedčenie 418 absolventov (59,21 %), šk. r. 2002/2003 (58,48 %). Osvedčenie komory získalo 148 absolventov, ktorí prospeli s vyznamenaním a 270 absolventov s veľmi dobrým prospechom. Na základe toho možno konštatovať mierne zlepšenie úrovne.

Štátna školská inšpekcia hodnotí ako

veľmi dobré:

- prípravu na záverečné skúšky,

dobré:

- priebeh záverečných skúšok,
- vhodný výber pracovísk na praktickú časť záverečných skúšok,

- výsledky praktických zručností,

priemerné:

- účasť predsedov skúšobných komisií na praktickej časti skúšky,
- vedomostnú úroveň žiakov v testoch.

Kľúčové pozitíva:

- štandardizácia praktickej časti skúšky,
- jednotné hodnotenie testov a prác podľa stanovených kritérií,
- motivácia žiakov k zodpovednejšiemu prístupu v príprave na záverečné skúšky.

Kľúčové negatíva:

- obmedzené možnosti inovácie pracovísk odborného výcviku,
- obmedzené pôsobenie zástupcu SOPK v skúšobnej komisii,
- klesajúci záujem škôl o realizáciu záverečných skúšok za účasti komôr,
- negatívny prístup Regionálnej komory v Trnave pri zabezpečovaní zástupcov SOPK na záverečné skúšky.

Úroveň vzdelávacích výsledkov 5 – 6 ročných detí v materskej škole

100. Tematické inšpekcie sa vykonali v **698** kontrolovaných subjektoch, z ktorých bolo **616 materských škôl a 82 základných škôl s materskými školami**. Pracovné listy vyplnilo **7 863** detí, z toho bolo **959** detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou a **1** dieťa s dodatočne odloženou povinnou školskou dochádzkou. Výhovný jazyk slovenský bol v **633** MŠ, maďarský v **48**, ukrajinský v **2** a slovenský/maďarský v **15-tich** kontrolovaných subjektoch. Z kontrolovaných škôl bolo mestských **247**, **445** bolo vidieckych. Tematické inšpekcie boli vykonané v **3** súkromných a v **3** cirkevných materských školách. Úroveň vzdelávacích výsledkov sa zisťovala formou šiestich pracovných listov administrovaných učiteľkami v prítomnosti školských inšpektoriek. Pracovné listy obsahovali úlohy zamerané na zisťovanie orientácie v rovine, ľavo-pravý smer grafickej stopy – cesta k cieľu; pravo-ľavú orientáciu/polohu v rovine, doplnenie chýbajúcich častí; usporiadanie prvkov v skupine s použitím termínov prvý, posledný, hneď pred...; určenie počtu prvkov v číselnom rade; rozlíšenie tvaru a veľkosti geometrických tvarov; zaznamenanie grafickej stopy a strihanie podľa vonkajšej obrysovej línie.

Úroveň vzdelávacích výsledkov z matematických predstáv

101. Deti sa dobre **orientujú v priestore aj v rovine**, občas im robí problém zorientovať sa na ploche pracovného listu v smere „hore - dole“ a „zľava - doprava“. Cestu k cieľu vyhľadávajú správne, niekedy nie v určenom smere. Problémy sa vyskytli pri riešení úloh po pokynoch „okolo“ a „cez“. V dvojazyčnom prostredí v súvislosti s nepoznaním významu niektorých predložiek a prísloviek nechápali zadanie úloh. Úspešnosť riešenia bola **80,7 % - dobrá úroveň**. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **horšie o 2,3 %**.

Veľká väčšina detí je schopná správne **určiť pravú a ľavú stranu**. Pri dopĺňaní chýbajúcich častí s dôrazom na pravú a ľavú boli niektoré produkty deformované, najmä u detí so slabšie rozvinutou predstavivosťou. Úspešnosť riešenia bola **78,6 % - dobrá úroveň**. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **lepšie o 11,9 %**.

Dejovú postupnosť zvládajú dobre. Najväčšie problémy mali pri označovaní postavy na základe pokynu „hneď pred posledným“. Časť detí pomalšie reagovala na zmeny pokynov - vyfarbi, zakrúžkuj, preškrtni, nakresli. Úspešnosť riešenia bola **87,1 % - veľmi dobrá úroveň**. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **horšie o 4,7 %**.

Usporiadanie, triedenie, priradovanie a určovanie počtu prvkov zvládli dobre. Dokážu bez väčších problémov správne označiť skupinu predmetov na základe spoločnej vlastnosti, vizualizácia číslíc je prevažne dobrá, číslo spravidla chápu ako počet prvkov danej skupiny. Menej kvalitne zvládajú dokresľovanie chýbajúcich bodiek a spájanie súborov s číslcami. Deti navštevujúce MŠ nepravidelne, alebo len kratšie obdobie (1 rok) nedostatočne poznajú čísllice a slabšie sa orientujú v číselnom rade. Úspešnosť riešenia bola **82,4 % - dobrá úroveň**. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **horšie o 3,3 %**.

Porovnávanie a triedenie geometrických tvarov zvládajú veľmi dobre. Nedostatky sa vyskytli v porozumení a praktickom uplatnení logických vzťahov (určenie tvaru, farby aj veľkosti zároveň),

deti nedostatočne detailne rozlišovali štvorec a obdĺžnik. Nesamostatné boli pri hľadaní najmenšieho trojuholníka. Toto poukazuje na nedostatky v plnení obsahu Programu..., podľa ktorého by mali byť postupne oboznamované s logickými vzťahmi. Poznajú **základné farby** a úlohu zameranú na určovanie a vyfarbovanie všetkých kruhov na obrázku zvládli najlepšie. Úspešnosť riešenia bola **94,5 % - veľmi dobrá úroveň**. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **lepšie o 7,2 %**.

Celková úspešnosť riešenia úloh z matematických predstáv bola **84,30 %**, čo je dobrá úroveň. Dosiahnuté výsledky sa pohybovali v intervale **100 % - 46,67 %**, t. j. od veľmi dobrej po nevyhovujúcu úroveň. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **lepšie o 1,88 %**.

Úroveň rozvoja grafomotorických zručností

102. Úroveň rozvoja vizuomotorickej koordinácie a **jemnej motoriky** sa overovala prostredníctvom zaznamenávania ôsmich predkreslených grafických tvarov. Preukázala sa celkovo dobrá úroveň vizuálnej diferenciácie. Schopnosť napodobňovať a **zaznamenať grafické tvary** podľa predlohy je výrazne individuálna. Spôsobilosť zachovať veľkosť je vcelku dobrá, problémy sa vyskytli najčastejšie pri zaznamenávaní lomenej línie a hornej slučky. Deti majú tendenciu s postupom pohybu veľkosť tvaru zmenšovať/zväčšovať alebo jedny tvary postupne meniť na iné napr. lomenú líniu na vlnovku. Šírka a istota grafickej stopy je celkovo priemerná. Väčšina detí sa na ploche papiera orientovala samostatne, vyplnili celú plochu – dokončili požadovanú grafickú stopu do konca. Všetky deti držia grafický materiál dominantnou rukou, ale **kvalita držania grafického materiálu** je len priemerná, u niektorých detí až málo vyhovujúca, čo má vplyv na kvalitu grafickej stopy. Veľa detí nemá vypestovaný návyk správneho držania tela pri práci. Na ľahšie zvládnutie úloh si otáčajú papier a niektoré grafické pohyby realizujú sprava doľava namiesto zľava doprava. Tieto negatívne zistenia poukazujú na nedôslednosť učiteliek, majúcu za následok nesystematický rozvoj zručností a následné problémy detí s písaním. Mnohé deti nemajú dostatočne uvoľnené zápästie. Ďalšími príčinami horších výsledkov sú: nácvik grafomotorických zručností na pracovných listoch (resp. v zošitoch) s riadkovým usmerňovaním grafickej stopy, používanie pracovných listov s nahustenými až dekoratívnymi grafickými tvarmi náročnými na zrakovú diskrimináciu aj zaťaženie ruky. Učiteľky nevenujú dostatočnú pozornosť grafomotorickým a uvoľňovacím cvičeniam, nerešpektujú odporúčané metodické postupy.

Špecifickým problémom sú **rómske deti**, u ktorých je možné sledovať netrepezlivosť pri riešení úloh. Ich zručnosti sú aj napriek veľkému úsiliu učiteliek na málo vyhovujúcej úrovni. Nedokážu samostatne pracovať, resp. zvládnuť zadané úlohy. Príčiny týchto zistení sú v ich **nepravdivnej dochádzke** do materskej školy. **Techniku strihania** zvládajú deti dobre, majú osvojené základy bezpečnej manipulácie s nožnicami. Sú medzi nimi veľké individuálne rozdiely v prospech tých, ktoré dlhšiu dobu navštevujú MŠ a aj v domácom prostredí majú možnosť narábať s nožnicami. Nesprávne **držanie nožníc** na palci a ukazováku (resp. iná kombinácia prstov držiacich nožnice napr. na palci a prstenníku...) sťažuje strihanie a nepriaznivo ovplyvňuje konečnú podobu produktu strihania. Problémy sú aj so správnym **držaním papiera** – papier nedržia v celej dlani, iba nadvihujú okraj na strane, kde práve strihajú. To ovplyvňuje istotu strihania, dodržanie línie a plynulosť stopy. Deformácie tvaru a veľkosti sú skôr ojedinelé, deti občas rozstrihli obrázky na jednotlivé časti. Nezriedkavým javom je absencia nožníc pre ľavoruké deti. Ojedinele sa zistilo, že strihanie sa do obsahu výchovno-vzdelávacej činnosti zaraďuje nedostatočne systematicky.

Celková úspešnosť riešenia úloh zameraných na grafomotorické zručnosti bola **75,00 %**, čo je dobrá úroveň. Dosiahnuté výsledky v jednotlivých MŠ sa pohybovali v intervale **99,00 % - 22,00 %**, t. j. od veľmi dobrej po nevyhovujúcu úroveň. V porovnaní so šk. r. 2002/2003 sa dosiahli výsledky **lepšie o 4,46 %**.

103. Celkové namerané výsledky v školskom roku 2003/2004 sú **lepšie** ako v šk. r. 2002/2003. Súvisí to aj so zvýšenou informovanosťou učiteliek a riaditeliek (vzájomným odovzdávaním si poznatkov, účasťou inšpektoriek na poradách riaditeliek, zverejnením výsledkov v odborných periodikách), ale aj so zvýšením systematickosti práce učiteliek. Viditeľné zlepšenie nastalo v reakciách detí na zadávané pokyny. Prevažne dobré výsledky dosiahli **deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou**. Učiteľky účinnejšie dbali na správnu polohu detí pri sedení, vytvárali pokojnú a motivujúcu atmosféru, zabezpečili usadenie detí zabraňujúce odpisovaniu. Výrazné zlepšenie výsledkov sa dosiahlo najmä v materských školách **Trnavského a Košického kraja**.

104. Napriek pozitívnym zisteniam priebeh a výsledky inšpekcií odkryli **pretrvávajúce nedostatky v systematickosti práce niektorých učiteľiek**. Výrazným a stále pretrvávajúcim negatívom je skutočnosť, že sa obsah matematických predstáv neplní súbežne, ale napr. obsah kategórie **Porovnávanie a triedenie v súboroch podľa veľkosti, objemu, množstva a počtu** sa plní až na konci druhej polovice šk. r., čím sa poznatky budujú izolovane a menej uvedomele sa utvrdzujú a opakujú. Niektoré učiteľky zadávali inštrukcie deťom monotónne; nevenovali pozornosť zabezpečeniu dostatku miesta pri stole; v niektorých prípadoch nerešpektovali odporúčané pokyny (napr. pomáhanie deťom, častejšie opakovanie úlohy, zjednodušovanie zadania majúce za následok neprávne riešenia, používanie nesprávnej terminológie...); podcenili význam motivácie, nezvládli disciplínu detí.

V niektorých MŠ mali nevhodný grafický materiál (veľmi malé, nezastrúhané pastelky; používanie masného pastelu; nezabezpečenie pastieliek pre každé dieťa, čo pri plnení úloh spôsobovalo problémy). Na výsledky negatívne vplývalo vykrikovanie detí ako aj nedostatočne celostné vnímanie zadávaných pokynov. **V dvojazyčnom prostredí** učiteľky zamieňali niektoré výrazy za iné, často aj nespisovné.

Grafomotorike ako súčasť výtvarnej výchovy sa v porovnaní s matematickými predstavami naďalej venuje menšia pozornosť. Je vnímaná skôr ako doplnková činnosť, ktorá sa občas realizuje nedostatočne cieľavedome a málo systematicky. Chýba jednotná metodika, ktorá by rozvoju grafomotorických zručností detí dala systematickosť a usmernila by učiteľky v jej realizácii. Chýba efektívne metodické usmerňovanie, systematická kontrolná činnosť ako aj kvalitné ďalšie vzdelávanie. Zistenia školskej inšpekcie poukázali na to, že inšpekcie s takýmto cieľom oceňujú nielen učiteľky MŠ, ale aj základné školy, zriaďovatelia a v neposlednom rade rodičia detí.

Celkovo sa v sledovaných oblastiach dosiahla úspešnosť **80,57 %**, čo je výsledok **lepší o 2,68 %**, ako sa dosiahol v šk. r. 2002/2003. Dosiahnuté výsledky v jednotlivých MŠ sa pohybovali v intervale **97,60 % - 44,75 %**, t. j. od veľmi dobrej po nevyhovujúcu úroveň.

Kvalita riadenia a výchovno-vzdelávacieho procesu v cirkevných školách a školských zariadeniach

105. V školskom roku 2003/2004 bola kontrola vykonaná v **114** cirkevných školách a školských zariadeniach, čo predstavuje **18,41 %** z celkového počtu cirkevných škôl a školských zariadení v SR, inšpekčné zistenia sa vzťahujú na **407** tried a **8 383 žiakov**. Celkovo sa v cirkevných školách a školských zariadeniach vykonalo **157** inšpekcií.

Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia sa kontrolovala v 1 ZŠ, hodnotená bola celkovo ako priemerná, vzdelávacie výsledky žiakov v testoch administrovaných v rámci komplexnej inšpekcie mali v matematike v 5. ročníku dobrú úroveň – 75,42 %, v slovenskom jazyku a literatúre – 71,41 %, vo fyzike v 9. ročníku – 64,03 % nižšiu úroveň.

Vedomostná úroveň žiakov ZŠ vo vybraných predmetoch sa zisťovala testami vypracovanými na základe vzdelávacích štandardov s exemplifikačnými úlohami s očakávanou úspešnosťou 75 %.

Úspešnosť v testoch v 4. ročníku v matematike – **63,30 %** nedosahovala očakávanú úroveň, v predmete slovenský jazyk a literatúra – **76,20 %** a prírodoveda – **82,35 %** výsledky presahovali očakávanú úroveň.

106. Dosiahnutá úroveň vedomostí v 5. ročníku bola vyššia ako očakávaná úroveň v predmete slovenský jazyk a literatúra – **76,72 %** a prírodoveda – **79,13 %**, slabšie boli výsledky v matematike – **70,79 %**, slovenskom jazyku a literatúre v školách s vyučovacím jazykom maďarským – **65,45 %**, v maďarskom jazyku a literatúre – **66,11 %**.

Výsledky v testoch v 9. ročníku boli nad očakávanou úrovňou v predmete maďarský jazyk a literatúra – **77,78 %** a chémia – **75,74 %**, v ďalších testovaných predmetoch sa nedosiahli (matematika – **52,63 %**, slovenský jazyk a literatúra – **67,10 %**, slovenský jazyk a literatúra v školách s vyučovacím jazykom maďarským – **42,81 %**, anglický jazyk – **70,22 %**, prírodopis – **61,38 %**, fyzika – **64,96 %**).

V 1. ročníku stredných škôl výsledky testov z učiva ZŠ zaostávali za očakávanou úrovňou vo všetkých predmetoch okrem slovenského jazyka a literatúry – **82,27 %**. Úspešnosť v testoch z matematiky bola – **56,85 %**, z anglického jazyka – **65,30 %**, z prírodovedných predmetov – **72,46 %**. Porovnanie výsledkov testov so školskou klasifikáciou dokumentuje nadhodnocovanie

vedomostí žiakov. Overovanie nového modelu maturitnej skúšky ukázalo celkove dobrú pripravenosť škôl na jeho zavedenie. Vzdelávacie výsledky 5 - 6 ročných detí **v materskej škole** v matematických predstavách a v grafomotorických zručnostiach boli na priemernej až dobrej úrovni, v jednom zariadení nevyhovujúce.

107. Školská inšpekcia hodnotí na:

dobrej úrovni

- vzdelávacie výsledky žiakov v slovenskom jazyku a literatúre a v prírodovede na 1. stupni ZŠ,
- vzdelávacie výsledky žiakov v maďarskom jazyku a literatúre a chémii na 2. stupni ZŠ,
- celkovú dosiahnutú úspešnosť žiakov SŠ v slovenskom jazyku a literatúre,
- vzdelávacie výsledky žiakov v gymnáziách,

priemernej úrovni

- vzdelávacie výsledky žiakov v stredných odborných školách,

málo vyhovujúcej úrovni

- vzdelávacie výsledky žiakov v stredných odborných učilištiach.

Kvalita riadenia a výchovno-vzdelávacieho procesu v súkromných školách a školských zariadeniach

108. V školskom roku 2003/2004 sa vykonali inšpekcie v **46** súkromných školách a školských zariadeniach, čo predstavuje **18,72** % z ich siete, Inšpekčné zistenia sa vzťahujú na **132** tried a **2 706** žiakov. Celkove sa vykonalo **81** inšpekcií.

Vedomostná úroveň žiakov 5. ročníka ZŠ zo **slovenského jazyka a literatúry** (z učiva 1. stupňa) sa zisťovala testom v **1** škole s úspešnosťou – **74,51** %, očakávaná úspešnosť bola 75%. Stav a úroveň kvality výchovy a vzdelávania, podmienok a riadenia sa komplexnou inšpekciou kontroloval v **2** **SOU**. Boli zistené výrazné nedostatky vo výchovno-vzdelávacej činnosti oboch škôl. Hlavný školský inšpektor podal návrh na vyradenie študijných a učebných odborov zo siete, vo vyučovaní ktorých sa zistili nedostatky.

109. Úroveň vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch stredných škôl z obsahu vzdelávania v ZŠ sa zisťovala testami v 1. ročníku. Celkový výsledok za SŠ z matematiky bol **39,28** %, zo slovenského jazyka a literatúry – **61,52** %, zo slovenského jazyka a literatúry v **SOU** s vyučovacím jazykom maďarským – **44,57** %, úspešnosť v teste z maďarského jazyka a literatúry bola len – **43,27** %, v anglickom jazyku – **62,83** %, v prírodovedných predmetoch – **57,12** %. V **SOU** s vyučovacím jazykom maďarským sa zadávali testy zo slovenského jazyka a literatúry zadávali aj v 3. ročníku, úspešnosť bola len **44,60** %-ná. Celkove nedosiahli výsledky testov v SŠ očakávanú úroveň, klasifikácia žiakov v testoch bola horšia ako klasifikácia v škole.

Overovanie nového modelu maturitnej skúšky ukázalo dobrú pripravenosť škôl na jeho realizáciu. Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia v súkromnej **materskej škole** s výchovným jazykom anglicko-slovenským v Bratislavskom kraji bola veľmi dobrá.

Vzdelávacie výsledky 5 - 6 ročných detí v materskej škole v matematických predstavách a v grafomotorických zručnostiach boli celkove veľmi dobré až málo vyhovujúce.

110. Na podnet MŠ SR alebo krajského školského úradu sa vykonali inšpekcie v **5 stredných školách**. Komplexná inšpekcia v súkromnom gymnázii zistila priemernú úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia, inšpekciami v **3** **SOU** sa zistilo závažné porušenie všeobecne záväzných predpisov pri prijímacích a maturitných skúškach a základných pedagogických dokumentov, v dôsledku čoho hlavný školský inšpektor predložil MŠ SR návrh na vyradenie príslušných študijných a učebných odborov zo siete a vyradenie zo siete **1** **SOU**.

Operatívne sa vykonala inšpekcia vo waldorfskej **základnej škole** v Bratislave, v ktorej sa vyučovanie realizuje koncentrovaným spôsobom v blokoch. Vedomostná úroveň žiakov 3. ročníka sa zisťovala písomnou skúškou s úspešnosťou **86** %. Kvalita vyučovania z hľadiska učiteľov i žiakov bola dobrá až veľmi dobrá, úroveň kognitívnych poznatkov, verbálnej a písomnej komunikácie žiakov dobrá. Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov je menej vyhovujúca, priestorové a materiálno-technické podmienky sú dobré.

111. Školská inšpekcia hodnotí na:

veľmi dobrej úrovni

- kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia v materskej škole,

dobrej úrovni

- pripravenosť škôl, školských koordinátorov, administrátorov testov na nový spôsob maturitnej skúšky,

málo vyhovujúcej úrovni

- vzdelávacie výsledky žiakov vo väčšine testovaných predmetov v SŠ,
- objektivnosť klasifikácie.

Kvalita riadenia a výchovno-vzdelávacieho procesu v školách a školských zariadeniach s výchovným/vyučovacím jazykom národností

112. V školskom roku 2003/2004 bola kontrola vykonaná v 302 školách a školských zariadeniach s vyučovacím/výchovným jazykom národností, čo predstavuje 48,94 % z ich celkového počtu v SR. Inšpekčné zistenia sa týkajú 734 tried a 11 779 detí a žiakov. V materských školách sa uskutočnilo 92 kontrol, v základných školách 178, v stredných školách 48 a v špeciálnych školách 3. Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia sa kontrolovala **v 13 základných školách s vyučovacím jazykom maďarským**. Výchovno-vzdelávacie proces a výsledky vzdelávania v kontrolovaných školách majú priemernú úroveň.

113. V 160 ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským a v 5 ZŠ s vyučovacím jazykom ukrajinským boli kontroly so zameraním na zisťovanie vedomostnej úrovne žiakov testmi zostavenými na základe výkonových požiadaviek na vedomosti a zručnosti podľa príslušných vzdelávacích štandardov s exemplifikačnými úlohami pre vybrané predmety. Očakávaná úspešnosť bola 75 %. Z učiva 1. stupňa sa testy zadávali v 5. ročníku. Dosiahnutá priemerná úspešnosť v slovenskom jazyku a literatúre bola 53,70 %, matematike 64,24 %, prírodovede 72,71 %, maďarskom jazyku a literatúre 69,16 %. V 9. ročníku sa overovali vedomosti z 5. - 8. ročníka. Priemerná úspešnosť v predmetoch bola nižšia ako očakávaná úspešnosť: slovenský jazyk a literatúra 57,66 %, maďarský jazyk a literatúra 60,02 %, chémia 70,04 %, prírodopis 57,35 % a fyzika 62,74 %. Kvalita výchovno-vzdelávacieho procesu, podmienok a riadenia sa kontrolovala v **3 SOU**. V 2 súkromných SOU bola efektivita vyučovania odbornej výchovy a odborných predmetov na nevyhovujúcej úrovni.

114. V 45 stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským a v 1 strednej škole s vyučovacím jazykom ukrajinským bola kontrola tematicky zameraná na zisťovanie úrovne vzdelávacích výsledkov vo vybraných predmetoch po ukončení ZŠ. V matematike bola dosiahnutá priemerná úspešnosť 45,89 %, v prírodovedných predmetoch v školách s vyučovacím jazykom ukrajinským 69,70 %, v školách s vyučovacím jazykom maďarským 58,53 %. Výsledky žiakov v jednotlivých predmetoch v stredných školách s vyučovacím jazykom národností nedosiahli vzdelávacím štandardom požadovanú úspešnosť.

115. Úroveň vzdelávacích výsledkov v SOU s vyučovacím jazykom maďarským a v SOU s triedami s vyučovacím jazykom maďarským bola v 1.ročníku zo slovenského jazyka a literatúry len 40,37 %-ná, v 3. ročníku 46,95 %-ná. V 1. ročníku SOU s vyučovacím jazykom maďarským bola úspešnosť žiakov v teste z maďarského jazyka a literatúry 44,47 %.

116. Celkovo dobrú pripravenosť škôl na **nový model maturitnej skúšky** potvrdilo jeho overovanie v stredných školách s vyučovacím jazykom národností.

Stav a úroveň zavádzania a využívania **informačných technológií v stredných školách** s vyučovacím jazykom národností je vcelku porovnateľný so strednými školami v SR.

Kontinuita vzdelávania v cudzích jazykoch pri prechode žiakov zo základných škôl na stredné školy je zabezpečená rôzne, v závislosti od personálnych podmienok škôl.

V **špeciálnych školách a špeciálnych školských zariadeniach** sú výchovno-vzdelávacie výsledky žiakov závislé od ich charakteru postihnutia, sú rozdielne - od málo vyhovujúcich až po dobré. Kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania nemá požadovanú úroveň. Zväčša chýba pravidelná rediagnostika žiakov. Vedomosti, schopnosti, zručnosti, poznatky a ich praktická

aplikácia detí v **materskej škole** sú na dobrej úrovni. Deťom so špeciálnymi schopnosťami sa ponúkajú vzdelávacie aktivity v záujme ich napredovania. Nie je zabezpečená dostatočná profesionálna starostlivosť pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Kľúčové pozitíva:

- dobrá komunikácia a interakcia učiteľ – žiak v základných školách.

Kľúčové negatíva:

- slabé výsledky vo vedomostných testoch zameraných na overovanie plnenia vzdelávacích štandardov,
- nedostatočná orientácia pedagogických zamestnancov v platnej legislatíve,
- nedostatočná analýza a využívanie zistení z kontrolnej činnosti v ďalšej práci.

IV. Závery z iných oblastí činnosti školskej inšpekcie

Výsledky kontroly plnenia opatrení na odstránenie nedostatkov

117. V súlade s plánom inšpekčnej činnosti na školský rok 2003/2004 boli vykonané čiastkové inšpekcie v **219** školách a školských zariadeniach, z toho v **46** materských školách, **82** základných školách, **60** stredných školách, **14** špeciálnych školách, **3** špeciálnych výchovných zariadeniach a v **11** základných umeleckých školách.

Prevažujúce nedostatky, ku ktorým boli prijaté opatrenia

118. v materských školách:

- nedodržiavanie vyhlášky o predškolských zariadeniach (najmä prijímanie prihlášok bez potvrdenia o zdravotnom stave dieťaťa, nedodržiavanie najvyššieho počtu zaradených detí, zaradenie detí so špeciálnymi potrebami bez vyjadrení príslušných odborníkov),
- porušovanie zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve (nedodržiavanie Programu výchovy a vzdelávania a nedostatočné zabezpečenie odbornej úrovne výchovno-vzdelávacej činnosti),
- výkon štátnej správy v 1. stupni a nedostatky v náležitostiach rozhodnutí (do 31. 12. 2003),
- odborné a pedagogické riadenie (absencia koncepcie školy, nevhodná organizačná štruktúra...).

v základných školách:

- nedodržanie učebných osnov zo slovenského jazyka a literatúry na 1. stupni ZŠ (počet a zameranie kontrolných diktátov),
- nedodržiavanie niektorých častí učebných osnov na 2. stupni ZŠ,
- nedodržiavanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ,
- neefektívna činnosť metodických orgánov školy,
- nedôsledná realizácia kontrolnej činnosti,
- nízka odbornosť vyučovania,
- nesystematické a neprehľadné vedenie pedagogickej dokumentácie,
- nedostatky vo výkone štátnej správy v 1. stupni a vydávanie rozhodnutí v rozpore s platnou legislatívou.

v základných umeleckých školách:

- nedostatky v hodnotení a klasifikácii žiakov,
- nekompletnosť pedagogickej dokumentácie (najmä absencia vnútorného poriadku školy),
- nedostatky v procese zaraďovania žiakov do prípravného a základného štúdia,
- nedodržiavanie učebných plánov a učebných osnov najmä tanečného odboru,
- výkon štátnej správy v 1. stupni a vydávanie rozhodnutí riaditeľa školy v rozpore s platnou legislatívou (do 31. 12. 2003).

v stredných školách:

- nedostatočné materiálno-technické vybavenie škôl,
- nedodržiavanie učebných plánov v učebných odboroch,
- nedodržiavanie obsahu a cieľov učebných osnov,
- nedôsledná realizácia kontrolnej činnosti, najmä v oblasti hospitácií,
- nerešpektovanie psychohygienických a didaktických zásad pri zostavovaní rozvrhu hodín,
- absencia účinných opatrení proti šíreniu legálnych a nelegálnych drog,
- nízka úroveň znalosti a uplatňovania legislatívy,
- formálnosť zriadenia a nízka efektivita práce predmetových komisií,
- nedostatočná spolupráca s inštitúciami v oblasti poradenstva a drogovej prevencie,
- nedôsledné vedenie pedagogickej dokumentácie,
- absencia strategického plánovania školy,
- nedodržiavanie podmienok odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických zamestnancov (najmä cudzie jazyky a ekonomické predmety).

v špeciálnych školách a špeciálnych výchovných:

- nedodržiavanie legislatívy pri zaraďovaní žiakov do špeciálnych škôl,

- nedostatky pri klasifikácii žiakov,
- výkon štátnej správy v 1. stupni a vydávanie rozhodnutí v rozpore s platnou legislatívou,
- nedodržiavanie učebného plánu,
- nedodržiavanie psychohygienických zásad pri zostavovaní rozvrhu hodín,
- nezabezpečenie rediagnostiky žiakov,
- realizácia kontrolného systému a vedenie pedagogickej dokumentácie.

119. Kvalitu opatrení **prijatých** v školách a školských zariadeniach možno hodnotiť v rozpätí od veľmi dobrej po priemernú úroveň. Opatrenia boli spravidla adresné, jasne formulované a termínované, zodpovedali charakteru zistených nedostatkov a príčin.

Školskí inšpektori skontrolovali plnenie **2 214** opatrení. Z **820 odporúčaní** uložených školskou inšpekciou bolo akceptovaných **765** (92,17 %), z **87 upozornení** bolo akceptovaných **81** (93,10 %). Zo **154 opatrení** uložených školskou inšpekciou bolo splnených **150** (97,40 %).

Kontrolované subjekty prijali spolu **1 153** opatrení, z ktorých **1 095 splnili** (94,96 %). Z celkového počtu prijatých a uložených opatrení bolo **splnených 94,01 % a nesplnených 5,99 %**.

V porovnaní so školským rokom 2002/2003 sa výrazne **zlepšilo** akceptovanie a splnenie opatrení v špeciálnych školách, mierne zlepšenie nastalo v materských a stredných školách. Výrazné **zhoršenie** akceptovania a splnenia opatrení nastalo v špeciálnych výchovných zariadeniach, zhoršila sa aj situácia v základných umeleckých školách a základných školách.

Akceptovaním odporúčaní a upozornení a splnením opatrení z komplexných a tematických inšpekcií sa v **materských školách** skvalitnilo odborné a pedagogické riadenie, podmienky prijímania detí, priebežné vzdelávanie učiteliek, realizácia vnútroškolskej kontroly a zlepšila sa orientácia pedagogických zamestnancov v školskej legislatíve.

V **základných školách** sa skvalitnila riadiaca a pedagogická práca, zabezpečilo sa dodržiavanie učebných osnov a metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov, skvalitnilo sa vedenie pedagogickej dokumentácie, zefektívnila sa činnosť metodických orgánov a celkovo sa skvalitnil výchovno-vzdelávací proces.

V **základných umeleckých školách** sa skvalitnila riadiaca práca a vedenie pedagogickej dokumentácie.

V **stredných školách** sa skvalitnila činnosť metodických orgánov školy, výkon štátnej správy v 1. stupni, zlepšila sa kvalita procesu výchovy a vzdelávania a prijali sa účinné opatrenia v oblasti protidrogovej prevencie.

V **špeciálnych školách a v špeciálnych školských zariadeniach** sa zlepšili podmienky výchovy a vzdelávania žiakov, čiastočne sa skvalitnili personálne podmienky, zefektívnil sa kontrolný systém, vedenie dokumentácie sa zosúladiť s platnou legislatívou, zvýšilo sa celkové právne vedomie vedenia škôl a pedagogických zamestnancov.

120. V **materských školách** je príčinou nesplnenia **21** (5,06 %) opatrení zo **415** znižovanie stavu pedagogických zamestnancov, nedostatočná znalosť platnej legislatívy a nízka úroveň kontrolnej činnosti. Nesplnenie opatrení sa odrazilo v neefektívnej a formálnej výchovno-vzdelávacej činnosti a nevhodnej organizačnej štruktúre.

V **základných školách** bolo nesplnenie **41** (4,77 %) opatrení z **859** zapríčinené absenciou kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov, nedocenením závažnosti zistených nedostatkov a nedôsledným dodržiavaním platnej legislatívy.

V **základných umeleckých školách** nesplnenie **7** (5,98 %) zo **117** opatrení má negatívny dopad na ďalší rozvoj umeleckých zručností žiakov.

V **stredných školách** nesplnenie **44** (**6,95 %**) opatrení z **633** má nepriaznivý dopad na zabezpečenie kvalifikovaného vyučovania niektorých odborných predmetov, nedostatočné vybavenie učebnými pomôckami a didaktickou technikou a negatívne ovplyvňuje efektívne využívanie vyučovacieho času. V jednom prípade mal pasívny prístup k odstráneniu zistených nedostatkov závažný dopad na ukončovanie štúdia 6 absolventov 2. ročníka externého nadstavbového štúdia a poškodil 20 žiakov 1. ročníka denného nadstavbového štúdia (Súkromné SOU s VJM, Svodín - ŠIC Nitra). Príčinou nesplnenia opatrení boli nedostatočné rozpočtové možnosti škôl, chýbajúce odborné učebne, slabá činnosť predmetových komisií, nedostatočná znalosť legislatívy. V SOU drevárskom Turany aj v dôsledku neodstránenia nedostatkov zistených komplexnou inšpekciou bol riaditeľ školy odvolaný z funkcie.

Na odstránenie zistených nedostatkov v plnení učebných plánov v Gymnáziu, Metodova 2, Bratislava vedenie školy predložilo úpravy alternatívneho učebného plánu štvorročného štúdia na schválenie MŠ SR. Upravený učebný plán bol schválený.

V **špeciálnych školách a špeciálnych výchovných zariadeniach** je príčinou nesplnenia **10** (5,26 %) zo **190** opatrení odchod kvalifikovaných učiteľov do dôchodku a nízky počet absolventov vysokých škôl požadovaného smeru. Nesplnenie opatrení negatívne vplývalo na stav a úroveň špeciálno-pedagogického prístupu k žiakom s mentálnym postihnutím.

121. Na celkovú kvalitu plnenia opatrení vo všetkých kontrolovaných školách a školských zariadeniach negatívne vplýva nedostatok finančných prostriedkov, ktorý v niektorých prípadoch ohrozuje bezpečnosť a zdravie detí a žiakov, neumožňuje dodržiavanie podmienok odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických zamestnancov a ohrozuje kvalitu a plynulosť výchovno-vzdelávacej činnosti absenciou finančných prostriedkov na nákup učebných pomôcok potrebných na plnenie učebných osnov.

Výsledky prešetrovania sťažností

Kvantifikácia sťažností

122. V období od 01. 07. 2003 do 30. 06. 2004 bolo do centrálnej evidencie kancelárie hlavného školského inšpektora (KHŠI) doručených **352** podaní, čo je cca **o 28 % viac** ako v predchádzajúcom školskom roku (nárast medzi školskými rokmi 2001/2002 a 2002/2003 bol o 30 %). Z toho **286** podaní (o 24 % viac ako v predchádzajúcom školskom roku) bolo klasifikovaných **ako sťažnosť**. Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) z nich v tomto období vybavila prešetrovaním **183** (o 13 % viac ako v predchádzajúcom roku). Ostatné sťažnosti boli vybavené napr. stanoviskom hlavného školského inšpektora, odstúpené so sledovaním, odstúpené bez sledovania, prípadne boli odložené a/a.

V súčasnom období vzrastá počet podaní doručených priamo hlavnému školskému inšpektorovi. Za uplynulý školský rok KHŠI priamo vybavovala 46 podaní.

Opodstatnenosť sťažností

123. Zo **183** prešetrovaných sťažností bolo **96** opodstatnených (52 %) (v minulom roku 57 %) a **82** neopodstatnených (45 %) (minulý rok 40 %). Pri ostatných sťažnostiach sa opodstatnenosť nedala zistiť, príp. sťažovateľ požiadal o zastavenie prešetrovania sťažnosti, takže sa jej opodstatnenosť nevykazovala. V uvedenom období ŠŠI nevybavovala žiadnu petíciu. Kým medzi školským rokom 2000/2001 a 2001/2002 sa opodstatnenosť sťažností udržiavala približne na rovnakej úrovni, v školskom roku 2002/2003 došlo k podstatnému zvýšeniu ich opodstatnenosti, čo možno pripísať aj zvýšenému dôrazu na objektivnosť zistených skutočností. V školskom roku 2003/2004 sa opodstatnenosť mierne znížila.

Podania podľa jednotlivých druhov škôl

	MŠ			ZŠ			SŠ			INÉ			Spolu		
Podania spolu	29			187			102			34			352		
Z toho sťažnosti	24			162			84			16			286		
Sťažnosti PVP	16			117			50			0			183		
Opodstatnenosť sťažností	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ	O	N	NZ
	11	5	0	53	59	5	32	18	0	0	0	0	96	82	5

Legenda: O – opodstatnená sťažnosť; N – neopodstatnená; NZ – opodstatnenosť sa nedala zistiť, PVP – priamo vybavené prešetrovaním

Percento opodstatnených sťažností v jednotlivých typoch škôl je nasledovné: MŠ – **69 %** (minulý rok 60 %, predminulý 33,3 %), ZŠ – **45 %** (minulý rok 58 %, predminulý 40,8 %), SŠ – **64 %** (minulý rok 51 %, predminulý 50 %)

Opodstatnenosť anonymných sťažností je 43 % (minulý rok 37 %).

Podávatelia sťažností

124. Z hľadiska podávateľov boli najviac zastúpení rodičia, na druhom mieste učitelia, na treťom anonymní pisatelia, zvyšné podania zaslali iné osoby (žiaci, starí rodičia a pod.).

Podávatelia	Počet	Percento
Rodičia	166	47 %
Učitelia	74	21 %
Anonym	57	16 %
Iné osoby	55	16 %

Osoby, proti ktorým sťažnosti smerujú

125. Najviac sťažností smeruje proti riaditeľom škôl, druhou najpočetnejšou skupinou sú učitelia. Percento sťažností smerujúcich proti riaditeľom škôl sa neustále zvyšuje. Je to spôsobené aj tým, že priamo zodpovedajú za veci, ktoré rodičovská verejnosť vníma veľmi citlivo (prijímanie do škôl, ukladanie výchovných opatrení, klasifikácia správania a pod.). Jednou z príčin vzrastajúceho počtu sťažností na riaditeľov škôl je neriešenie konfliktov, príp. neobjektívne obhajovanie učiteľov pred rodičmi.

Osoby	Počet	Percento
Riaditelia	211	92 %
Učítelia	62	27 %
Školskí inšpektori	7	3 %
Iné osoby *	40	13 %

Poznámka:

1. Súčet nedáva 100 %, pretože niektoré sťažnosti smerujú napr. aj proti riaditeľovi, aj proti učiteľovi. Výsledky v tejto tabuľke nie sú porovnateľné s predchádzajúcimi rokmi, pretože teraz sa percento vypočítavalo len z podaní, ktoré boli školskou inšpekciou klasifikované ako sťažnosť.

2* Inými osobami sú napr. starostovia obcí a primátori miest, predsedovia samosprávnych krajov a KŠÚ a pod.

Sťažnosti z hľadiska odosielať resp. odstupujúceho orgánu

	Sťažovateľ	MŠ SR	Zriaďovateľ	Iné
Doručené od	267	24	43	17

Poznámka: V stĺpci „iné“ sú započítané napr. sťažnosti odstúpené inšpektorátom práce, Slovak governance institute a pod.

Najčastejšie príčiny podávania sťažností:

Materské školy

126. Námietky sťažností smerujúcich proti riaditeľkám MŠ sa týkali najmä týchto oblastí:

- Neprispôsobenie prevádzky potrebám rodičov, nevybavovanie sťažností rodičov, nevhodná komunikácia riaditeľka – učiteľka.

Námietky sťažností smerujúcich proti učiteľkám sa týkali najmä týchto oblastí:

- Nevhodná komunikácia s rodičmi, arogantné správanie učiteliek, zanedbávanie bezpečnosti a ochrany zdravia detí, zanedbávanie dozoru, nepedagogický prístup k deťom, používanie fyzických trestov, kričanie na deti, nekvalitný výchovný proces.

Základné školy

127. Námietky sťažností smerujúcich proti riaditeľom škôl sa týkali najmä týchto oblastí:

- Nevhodná komunikácia s rodičmi, organizácia vyučovania, porušenie psychohygienických zásad pri tvorbe rozvrhu hodín, neplnenie učebných plánov a učebných osnov, nevydanie vysvedčenia, ukladanie výchovných opatrení, klasifikácia správania, neinformovanie rodiča o zhoršenom prospechu alebo správaní, komisionálne skúšky (zloženie komisie, úlohy v rozpore s učebnými osnovami), správne konanie (vydanie chybného rozhodnutia, nevydanie rozhodnutia), kritériá prijímania do tried s rozšíreným vyučovaním, neodborné vyučovanie, nesprávne prešetrovanie sťažností rodičov, resp. ich neprešetrovanie.

Námietky sťažností smerujúcich proti učiteľom sa týkali najmä týchto oblastí:

- Nevhodná komunikácia s rodičmi, nepedagogický prístup (psychický nátlak, fyzické tresty, nadávky, ponižovanie žiakov), klasifikácia prospechu, neinformovanosť rodičov o podstatnom zhoršení prospechu, nízka úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, vyberanie peňazí od žiakov, nútenie žiakov chodiť na platenú prípravu na prijímacie skúšky.

Stredné školy

128. Námietky sťažností smerujúcich proti riaditeľom škôl sa týkali najmä týchto oblastí:

- Prijímacie konanie (neprijatie na strednú školu, neoprávnené prijatie, nenadväzovanie absolvovaného odboru na nový študijný odbor, chyby pri oprave písomných prác a pri kódovaní, dodatočná zmena kritérií na prijatie, úlohy na prijímacích skúškach v rozpore s učebnými osnovami základnej školy), neobjektívna klasifikácia na ústnych a písomných maturitných skúškach, neinformovanie rodiča nepĺnoleťo žiaka o podstatnom zhoršení prospechu alebo správania, vyberanie peňazí od rodičov proti ich vôli (na nákup učebných pomôcok, na údržbu, stužkovú slávnosť a pod.) – neinformovanosť rodičov o ich použití,

nedostatky v správnom konaní (nevydanie rozhodnutia, vydanie chybného rozhodnutia), komisionálne skúšky (zloženie komisie, náročnosť úloh, trvanie skúšky).

Námietky sťažností smerujúcich proti učiteľom sa najčastejšie týkajú týchto oblastí:

- Nízka úroveň vyučovania, nepedagogický prístup k žiakom (nadávky, psychický nátlak), neobjektívne hodnotenie písomných maturitných prác, klasifikácia prospechu.

Poznámka: Sťažnosti proti učiteľom v niektorých prípadoch ŠŠI prešetrovala z toho dôvodu, že smerovali súčasne aj proti riaditeľovi školy alebo autori podaní spochybňovali objektivitu riaditeľov resp. uvádzali, že riaditelia v ich sťažnosti nekonali.

129. K najčastejším príčinám nespokojnosti podávateľov z predchádzajúcich rokov pribudli nové, súvisiace najmä s novým spôsobom prijímania na stredné školy, vyradovaním škôl zo siete, výberovými konaniami a používaním internetu (šikanovanie spolužiaka cez webovú stránku školy, dobíjanie kreditu na mobile prostredníctvom fotografie spolužiačky zverejnenej na internete a pod.)

Kvantifikácia prijatých opatrení a pozitívne zmeny, ktoré v jednotlivých prípadoch nastali na základe prešetrovania sťažností:

130. Riaditelia škôl/školských zariadení na základe stanovenia opodstatnenosti sťažností prijali cca **280** opatrení, ktoré umožnili najmä nasledujúce pozitívne zmeny:

- Zrušenie nesprávnych rozhodnutí v správnom konaní, ktoré porušovali práva žiakov.
- Zmena klasifikácie správania.
- Zrušenie výsledku komisionálnej skúšky a jej zopakovanie.
- Zmena klasifikácie prospechu.
- Dodatočné vydanie vysvedčenia.
- Odstránenie nedostatkov pri prijímacom konaní.
- Zabránenie opakovaniu nedostatkov, prehlbovanie právneho vedomia učiteľov i riaditeľov škôl.
- Skvalitnenie práce riaditeľov škôl v oblasti vybavovania sťažností.
- Vyriešenie problémov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.
- Zintenzívnenie kontroly zo strany riaditeľov škôl ako prevencia voči nedostatkom.
- Personálne zmeny (zmena riaditeľa školy resp. príslušného vyučujúceho).

131. Z opatrení, ktoré uplatnila ŠŠI, za najzávažnejšie možno považovať: návrh na odvolanie riaditeľa školy, návrh na vyradenie školy zo siete, návrh na vyradenie študijného odboru zo siete, stiahnutie maturitných vysvedčení s následným vyznačením ich neplatnosti, záväzný pokyn na zopakovanie ústnej časti maturitnej skúšky, záväzný pokyn na zmenu klasifikácie správania, záväzný pokyn na zmenu klasifikácie prospechu.

V. Poznatky regionálneho charakteru

132. BRATISLAVSKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Spoločná problematika

Pracovné vzťahy zriaďovateľov a vedenia škôl sú na dobrej úrovni, len v 3 MŠ riaditeľky spoluprácu hodnotili ako málo vyhovujúcu. Spolupráca zriaďovateľov a vedenia ZŠ je dobrá, od januára prevažne zameraná na zmeny v sieti škôl a školských zariadení. Nahlasovanie a riešenie záškoláctva v ZŠ je v súlade s legislatívou a pokynmi MŠ SR. V ZŠ narastá agresívne správanie žiakov. Rady škôl v nových podmienkach pracujú aktívne, skvalitnila sa ich spolupráca s vedením škôl.

Najvýraznejšie pozitíva:

Základné školy

- Dobrá spolupráca s pedagogicko-psychologickými poradňami. Realizácia a pokračovanie v medzinárodných projektoch. Zriaďovanie počítačových učební a nárast zamestnancov zaškolených na prácu s PC.

Základné umelecké školy

- Angažovanosť pedagógov v celoslovenských a medzinárodných podujatiach. Zapájanie sa do kultúrneho života obcí a miest.

Stredné školy

- Vytváranie tradície školy a prezentácia škôl v odborných súťažiach. Ponuka záujmových krúžkov a voľnočasových aktivít.

Najvýraznejšie negatíva:

Základné školy

- Neodbornosť vyučovania cudzích jazykov. Nízka úroveň orientácie pedagógov v školskej legislatíve. Slabé vyučovacie výsledky v matematike.

Základné umelecké školy

- Nedodržiavanie učebných plánov.

Stredné školy

- Chýbajúce alebo zastarané učebnice. Pretrvávajúci nezáujem o učebné odbory v SOU.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

Základné školy

- Nedostatok finančných prostriedkov vo vzťahu k prevádzkovým podmienkam a materiálno-technickému vybaveniu. Nízka úroveň motivácie práce pedagógov.

Stredné školy

- Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov pretrvávajú problémy pri zabezpečovaní materiálno-technického vybavenia škôl.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Vytváranie ZSS zlúčením SOU a SOŠ. Výrazné zmeny v sieti škôl a školských zariadení zapríčinené spájaním ZŠ a MŠ, ZŠ a ZŠ.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Nedostatok finančných prostriedkov. Nedostatočná spolupráca rodičov so školou. Nízka úroveň vybavenia MŠ výpočtovou technikou a možnosť pripojenia na internet.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Účasť ŠI na poradách riaditeľov škôl a školských zariadení a zriaďovateľov. Vykonať dôslednú racionalizáciu siete škôl.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Aktívna spolupráca s krajským školským úradom a so zriaďovateľmi.

133. TRNAVSKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Spoločná problematika

V okresoch Senica, Skalica a Dunajská Streda sú vzťahy so zriaďovateľmi priemerné až dobré. V okresoch Hlohovec, Galanta, Trnava a Piešťany sú vzťahy so zriaďovateľmi napäté, príčinou sú zmeny financovania MŠ súvisiace s platným normatívom. Pretrváva záujem zriaďovateľov iba o ekonomické a organizačné problémy MŠ a úrovni výchovy a vzdelávania venujú minimálnu pozornosť.

V ZŠ sa sporadicky vyskytujú aj problematické vzťahy so zriaďovateľmi prevažne osobného charakteru. V menších obciach nie sú všetky deti posledný rok pred vstupom do ZŠ zaškolené pre zlé finančné podmienky rodín. V mestách a väčších obciach zaškolenosť dosahuje takmer 100 %. Pretrváva nízka zaškolenosť rómskych detí. Takmer 95 % týchto detí má odloženú povinnú školskú dochádzku. Pri riešení záškoláctva je veľmi dobrá spolupráca riaditeľov škôl so zriaďovateľmi najmä v menších obciach.

V odbornom školstve sa zavádzajú odbory, pre ktoré školy často nemajú podmienky. V niektorých SOU prijali do nadstavbového štúdia uchádzačov bez nadväznosti na absolvovaný učebný odbor. Školy s početnou populáciou rómskych žiakov zamestnávajú rómskych asistentov. Rómski žiaci v ZŠ nie sú zaraďovaní do vyrovnávacích tried.

Pretrváva formálnosť v činnosti rady školy.

Najvýraznejšie pozitíva:

Materské školy

- Takmer 100 % kvalifikovanosť učiteliek. Rešpektovanie humanistických a demokratických princípov vo výchovno-vzdelávacej činnosti a v riadení MŠ. Prevažne vyrovnaná a pokojná sociálna atmosféra v MŠ. MŠ sú esteticky upravené a pôsobia motivujúco na deti. V mestách sa zvyšuje otvorenosť škôl verejnosti a prezentácia ich činnosti.

Základné školy

- Stúpa záujem škôl o udelenie čestných názvov. Nadväzovanie medzinárodných kontaktov so školami s Daltonským vyučovaním. Školy sa snažia vypracovať projekty za účelom možnosti čerpať finančné prostriedky z EÚ. Zvýšenie kvalifikovanosti učiteľov v školách s VJM na 1. stupni ZŠ. Zriaďovanie odborných učební na vyučovanie informatiky a jazykov. Zriaďovanie stredísk školskej záujmovej činnosti. Sprístupňovanie a otváranie škôl aj pre rodičov. Prezentácia schopností žiakov v regionálnej televízii.

Stredné školy

- Pozitívne ovplyvňovanie vzdelávacích programov odborných škôl a materiálne zabezpečovanie zahraničným investorom.

Najvýraznejšie negatíva:

Materské školy

- Nízka úroveň právneho vedomia riaditeľiek MŠ, podcenenie priebežného vzdelávania riaditeľiek a učiteliek. Rezervy vo využívaní progresívnych metód a foriem práce. Nízky podiel práce s deťmi s poruchami reči. Minimálne, len formálne uplatňovanie pedagogickej diagnostiky. Prekračovanie kompetencií niektorých zriaďovateľov.

Základné školy

- Výrazný nedostatok kvalifikovaných učiteľov slovenského jazyka v školách s VJS aj VJM. Absentuje metodické usmerňovanie pedagógov na úrovni regiónu. Stupňujú sa prevažne verbálne útoky žiakov a rodičov na učiteľov a aj navzájom medzi žiakmi. Pedagógovia nepoznajú svoje práva, ale často ani povinnosti. Neochota učiteľov meniť svoje postoje, nové úlohy ich zaťažujú, zmeny nevitajú.

Stredné školy

- Vznikajú konkurenčné vzťahy medzi školami podobného zamerania, ktoré znižujú úroveň výsledkov výchovno-vzdelávacieho procesu.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Znižujúca sa úroveň činnosti metodických orgánov v školách. Nedostatok aktuálnej odbornej literatúry a časopisov v školských knižniciach.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Zmeny v sieti spôsobené spájaním ZŠ s MŠ. Nedostatky v usmerňovaní najmä vidieckych ZŠ a MŠ. Záujem zriaďovateľov i rodičov o školskú problematiku. Rozvíja sa spolupráca škôl so školami v zahraničí.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Nedostatočná orientácia zriaďovateľov v školskej legislatíve. Nekvalifikovanosť a neskúsenosť zamestnancov miestnych úradov na úseku školstva. Preferovanie prevádzkových problémov pred riešením problémov vo výchove a vzdelávaní žiakov.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Zintenzívniť metodickú činnosť krajských školských úradov. Organizovať pracovné semináre pre starostov obcí zamerané na školskú problematiku. Vytvoriť v školách s väčšou koncentráciou rómskych žiakov miesta pre školských psychológov a špeciálnych pedagógov.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Rozvíjať kontakty so zriaďovateľmi, oboznamovať ich s problémami a výsledkami inšpekčnej činnosti. Organizovať stretnutia ŠI so zamestnancami školských úradov v záujme zlepšenia kvality výchovy a vzdelávania. Publikovať v regionálnej tlači výsledky z inšpekcií.

134. TRENČIANSKY KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Spoločná problematika

Vzťahy medzi zriaďovateľmi a školami/školskými zariadeniami sú veľmi rozdielne. V malých obciach je osobný kontakt medzi riaditeľom a starostom na dobrej úrovni.

Nízka úroveň spolupráce zriaďovateľa SŠ s krajským školským úradom, nezabezpečenie informácií z oblasti štátnej správy v školstve.

Riaditelia MŠ a ZŠ sa veľmi ťažko vyrovnávajú so samostatnosťou a zodpovednosťou za bezproblémový chod školy alebo školského zariadenia. Šikanovanie v ZŠ a SŠ sa prešetrovalo v spolupráci s orgánmi činnými v trestnom konaní. Zaktivizovala sa činnosť školskej samosprávy najmä pri výberových konaniach riaditeľov škôl a školských zariadení. Vzrástol počet ZŠ a SŠ škôl zapojených do projektu INFOVEK.

Najvýraznejšie pozitíva:

Materské školy

- Zvýšený záujem starostov a primátorov o zabezpečenie chodu MŠ v rámci spájania so ZŠ. Pokračovanie v projektoch Škola dokorán a Škola podporujúca zdravie. Nárast počtu učiteliek s vysokoškolským vzdelaním.

Základné školy

- Záujem mestských a obecných zastupiteľstiev o výchovno-vzdelávaciu činnosť škôl a školských zariadení. Ponuka nových výchovno-vzdelávacích programov škôl vyvoláva zvýšený záujem žiakov o danú školu.

Základné umelecké školy

- Prezentácia školy na verejnosti a reprezentácia regiónu na verejných podujatiach.

Stredné školy

- Racionalizácia siete študijných a učebných odborov v SOU.

Špeciálne školy

- Nový zriaďovateľ venuje pozornosť zlepšeniu materiálno-technického vybavenia škôl. Využívanie moderných metód a foriem vo vyučovaní.

Najvýraznejšie negatíva:

Základné školy

- Nedodržiavanie učebných osnov.

Základné umelecké školy

- Nedodržiavanie učebných plánov a učebných osnov.

Stredné školy

- V SOU nedostatočná modernizácia strojového parku pre odborný výcvik. Pretrvávajúci nedostatok nových učebníc.

Špeciálne školy

- Nedostatočné technické vybavenie škôl.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov. Pretrvávajúce sa finančné a materiálno-technické zabezpečenie škôl a školských zariadení. Poddimenzovaný finančný rozpočet.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Zaktivizovaná činnosť orgánov školskej samosprávy. Nárast združených stredných škôl a spojených škôl a školských zariadení.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Zmena zriaďovateľov. Nedostatočná spolupráca samosprávy s orgánmi štátnej správy. Neznalosť školskej legislatívy zo strany zriaďovateľov.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Zlepšiť informovanosť zriaďovateľov o problémoch škôl, v spolupráci s MPC Trenčín podieľať sa na vzdelávaní vedúcich pedagogických zamestnancov.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Pokračovať v spolupráci so zriaďovateľmi škôl a školských zariadení poskytovaním aktuálnych informácií o školách. Začať odbornú spoluprácu s novovznikajúcimi mestskými a obecnými školskými úradmi.

135. NITRIANSKY KRAJ**1. Súčasná školská problematika****Spoločná problematika**

V MŠ sú lepšie vzťahy medzi zriaďovateľmi a riaditeľkami v menších obciach ako v mestách. Zriaďovatelia v spolupráci s vedeniami škôl a školských zariadení vypracovali projekty na získanie finančných zdrojov z fondov EÚ. Intenzívnejšia racionalizácia škôl a školských zariadení predovšetkým ich spájaním.

Zvýšila sa informovanosť riaditeľov o zmenách v sociálnom systéme, nedošlo však k výraznému zlepšeniu dochádzky a eliminovaniu záškoláctva najmä detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Šikanovanie sa zistilo v 4 ZŠ a 1 MŠ. Pretrváva veľmi nízka zaškolenosť rómskych detí a ich nepravidelná dochádzka do škôl a školských zariadení, je malý záujem zriaďovateľov a riaditeľov o zlepšenie tohto stavu. Absentuje prijímanie rómskych asistentov. Aktivizácia školskej samosprávy v súvislosti s výberovým konaním a poskytovaním stanovísk k spájaniu a vyradovaniu škôl a školských zariadení zo siete.

Najvýraznejšie pozitíva:**Materské školy**

- Realizácia netradičných postupov na báze didaktických aktivít. Vzájomná dôvera a dobrá komunikácia medzi učiteľkou a deťmi. Tvorivé výchovné prostredie. Rozvíjanie projektov (Školy podporujúce zdravie, environmentálne programy, regionálna kultúra).

Základné školy

- Zavádzanie informačných technológií. Zapájanie škôl do rôznych projektov. Aplikácia dohovoru o právach dieťaťa v praxi. Individuálny prístup k žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Záujmová a mimoškolská činnosť, zapájanie žiakov do súťaží a predmetových olympiád. Prezentácia škôl na verejnosti, tvorba školských časopisov.

Základné umelecké školy

- Vysoká úroveň prezentácie na verejnosti a organizovanie regionálnych súťaží.

Stredné školy

- Zapájanie škôl do medzinárodných projektov. Účasť žiakov v rôznych súťažiach, predmetových olympiádach, v medzinárodných súťažiach a na prehliadkach tvorivosti. Kvalitné vybavenie výpočtovou technikou, dostatok odborných učební.

Špeciálne školy

- Veľmi dobré pedagogické pôsobenie učiteľov v pomocných triedach a v triedach pre žiakov postihnutých autizmom. Vytváranie podmienok pre žiakov, ktorí sú oslobodení od dochádzky do školy. Uplatňovanie diferencovaného vzdelávania. Príprava transformácie ŠZŠ internátnych.

Najvýraznejšie negatíva:**Materské školy**

- V niektorých školách pretrváva klasický štýl práce s deťmi, absentuje činnosť metodických združení. Nedostatočná úroveň individuálnych programov pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Neodborné usmerňovanie zo strany zriaďovateľov. Nepravidelná dochádzka detí do škôl.

Základné školy

- Nízka úroveň vedomostí z matematiky. Neodbornosť vyučovania cudzích jazykov a výchovných predmetov na 2. stupni ZŠ. Nevyužívanie vzdelávacích štandardov. Nedostatočná úroveň vnútroškolskej kontroly. Rozdielne kritériá škôl na posudzovanie vzdelávacích výsledkov žiakov. Nedostatky v mikroriadení škôl. Nezaujímavosť rodičov detí zo sociálne znevýhodneného prostredia o vyšetrenie v PPP a individuálne vzdelávanie podľa individuálnych vzdelávacích plánov. Opotrebované učebné pomôcky. Nezodpovedajúci

technický stav budov. Nedostatok finančných prostriedkov ohrozuje existenciu školských klubov detí a školských stredísk záujmovej činnosti. Úprava priestorov škôl na vytváranie bezbariérového prostredia.

Stredné školy

- Nepriaznivý stav zabezpečenia kontinuity vzdelávania v cudzích jazykoch pri prechode zo ZŠ do SOU. Zriaďovanie spoločných tried pre niekoľko odborov, ktoré nie sú príbuzné. Nie je zabezpečená nadväznosť študijných odborov v nadstavbovom štúdiu v SOU.

Špeciálne školy

- Menej vyhovujúci stav priestorových podmienok (ŠŠ sú väčšinou v prenajatých priestoroch, majú elokované pracoviská často veľmi vzdialené od seba), vnútorné priestory si vyžadujú opravy. Nedostatočná pozornosť sa venuje ďalšiemu vzdelávaniu učiteľov. Nevyhovujúca ponuka učebníc a učebných textov pre variant B učebných osnov.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Klesajúce počty detí v MŠ a ZŠ najmä v málotriednych školách. Slabá orientácia vedúcich zamestnancov v legislatíve. Neefektívna vnútroškolská kontrolná činnosť riaditeľov vo všetkých druhoch škôl. Nedostatočná spolupráca MŠ s PPP. Zaškolenosť detí zo sociálne znevýhodneného prostredia je na nízkej úrovni. Nárast počtu detí s poruchami reči a poruchami učenia. Nezaujem absolventov o výkon učiteľského povolania. Chýbajúce telocvične a odborné učebne. Nedostatok finančných zdrojov na nákup učebných pomôcok. Zhoršujúce sa materiálo-technické podmienky.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Spájanie ZŠ s MŠ, MŠ s MŠ, vytváranie subjektov z 3 až 4 škôl a školských zariadení. Vyradovanie ZŠ a MŠ zo siete. Rušenie školských klubov detí a školských stredísk záujmovej činnosti.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Absencia školských psychológov a špeciálnych pedagógov. Nedostatok finančných prostriedkov na prevádzku škôl a školských zariadení. Nevenuje sa dostatočná pozornosť vzdelávaniu pedagógov. Nedostatky v kontrolnom systéme. Nízka úroveň v orientácii a v aplikácii školskej legislatívy. Nadmerné zaťažovanie riaditeľov administratívnymi a ekonomickými povinnosťami.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Prioritne plánovať a zabezpečiť systemizované miesta školských psychológov a špeciálnych pedagógov. Zabezpečovať priebežné vzdelávanie pedagógov, vedúcich pedagogických zamestnancov. Zefektívniť vnútorný kontrolný systém využívaním analýzy výchovno-vzdelávacích výsledkov, ich zovšeobecňovaním, prijímaním opatrení a následnou systematickou kontrolou. Dôslednejšie vytvárať priestor na činnosti metodickým orgánom, zaangažovať ich na riadení. Zabezpečiť metodické usmerňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom MPC, KŠÚ.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Hľadať účinné formy na zabezpečenie kontaktu a spolupráce so zriaďovateľmi škôl a ŠZ. Prezentať výsledky inšpekčnej činnosti v regionálnych médiách. V rámci inšpekcií venovať zvýšenú pozornosť školám, ktoré vykazujú slabé vyučovacie výsledky v testoch. Sledovať vzdelávacie výsledky v 2 novovzniknutých cirkevných gymnáziách s vyučovacím jazykom maďarským (VJM).

136. ŽILINSKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika**Spoločná problematika**

Riaditeľky MŠ očakávajú metodickú pomoc a usmerňovanie ich riadiacej práce zo strany krajských školských úradov. Racionalizácia siete škôl priniesla pozitíva (úspora finančných prostriedkov) aj negatíva (napĺňanie tried do počtu nad 30 žiakov, problémy so zachovaním prípravných tried a tried pre nadané deti).

Riaditelia ZŠ sa zorientovali v meniacej sa školskej legislatíve a pravidelne ju sledujú. Spolupráca stredných škôl so zriaďovateľom je dobrá. Riaditelia SŠ využívajú zmeny v sociálnom systéme na likvidáciu záškoláctva.

V ZŠ sa zistilo nepedagogické správanie učiteľov ku žiakom. Náznaky šikanovania sa riešili pri prešetrovaní sťažností (hrubý psychický útok na spolužiakov, niekedy aj fyzický). Problémom sú malé možnosti ochrany žiakov a pedagógov pred agresívnymi jednotlivcami.

Rómske deti sa zaraďujú do bežných tried v MŠ, ich zaškolenosť je nižšia. Väčšina rómskych žiakov je zaraďovaných do bežných tried v ZŠ bez výraznejších problémov v správaní. V prípravných triedach ZŠ (4 v regióne) sú výsledky rómskych žiakov i žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia na veľmi dobrej úrovni. V regióne pracuje 5 rómskych asistentiek. Činnosť rád škôl má prevažne formálny charakter.

Najvýraznejšie pozitíva:**Materské školy**

- Vzdelávanie vedúcich pedagogických zamestnancov, kvalifikovanosť učiteliek, realizácia projektov, integrácia postihnutých detí, prioritné zaraďovanie 5-6 ročných detí do MŠ a ich príprava na vstup do ZŠ. Postupné vybavovanie MŠ počítačmi a aktívna spolupráca s logopédami príp. logopedickými asistentkami pri náprave výslovnosti.

Základné školy

- Vzdelávanie vedúcich pedagogických zamestnancov, záujem učiteľov o ďalšie vzdelávanie, realizácia projektov, výrazné zlepšenie v oblasti informačných technológií. Realizuje sa integrácia postihnutých detí. Spolupráca škôl s poradenskými zariadeniami, zavedenie školských autobusov na trase Martin – Vrútky, celkové zlepšenie stavu v dodržiavaní práv dieťaťa v praxi.

Najvýraznejšie negatíva:**Materské školy**

- Predimenzovanie počtu detí v jednotriednych MŠ. Niektoré MŠ sídlia v nevhodných budovách.

Základné školy

- Vytváranie tried so spojenými ročníkmi, neodbornosť vyučovania niektorých predmetov. Stagnácia metodického usmerňovania škôl predovšetkým v obciach. Zhoršovanie správania žiakov. Niektorí učitelia najmä vo väčších mestách nedokážu riešiť konflikty. Prevencia je na nízkej úrovni. V mnohých ZŠ nie sú vytvorené podmienky uspokojiť záujem žiakov a ich rodičov o rôzne druhy záujmovej činnosti. Veľkým problémom je zabezpečenie kvalifikovaného vyučovania cudzích jazykov. Úplná absencia obnovy učebných pomôcok a didaktickej techniky, okrem výpočtovej techniky. Rušenie tried pre nadané deti a prípravných tried z dôvodu nepridelenia finančných prostriedkov na prevádzkové a mzdové náklady.

Stredné školy

- Žiacke školské rady nespolupracujú s vedením škôl na správe školy a na jej vzdelávacom programe. Slabá informovanosť, nedostatočná odborná a metodická pomoc školám. Nedostatočné financovanie škôl zo strany zriaďovateľov. Neúčast pedagogických zamestnancov na ďalšom vzdelávaní. Nevyužitá kapacita domovov mládeže.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Poddimenzované financovanie v MŠ a ZŠ a nedostatočné materiálo-technické vybavenie a priestorové podmienky. Zlý technický stav budov SŠ, nefunkčné alebo chýbajúce učebné pomôcky, slabá vybavenosť didaktickou technikou, zastaranosť alebo absencia učebníc.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Zmena zriaďovateľov a spájanie MŠ a ZŠ, vyradovanie škôl a školských zariadení zo siete. Znižovanie počtu školských klubov detí alebo ich oddelení a ich postupná likvidácia. Väčšia je zainteresovanosť miest a obcí na celkovom chode škôl. Zlepšovanie starostlivosti o budovy škôl a ich vybavenie zo strany zriaďovateľov. Lepšie otvorenie škôl verejnosti. Racionalizácia siete stredných škôl a školských zariadení, vznik združených stredných škôl. Redukcia odborov v SOŠ a SOU z dôvodu duplicity a neuplatnenia sa absolventov na trhu práce.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Nedostatočné financovanie školstva, pokles detskej populácie, nerešpektovanie osobnostných kompetencií žiakov a nezáujem žiakov o vytvorenie žiackych školských rád v SŠ ako aj nezáujem pedagogických zamestnancov stredných škôl o ďalšie vzdelávanie, absencia odborného metodického riadenia škôl.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Zriadenie školských úradov, systematická spolupráca riaditeľov škôl a ich zriaďovateľov so školskou inšpekciou. Zlepšenie financovania škôl. Zvyšovanie právneho vedomia riadiacich zamestnancov.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu školskej problematiky

- Iniciovať spoluprácu ŠIC so zriaďovateľmi a riaditeľmi škôl.

137. BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

1. Súčasná školská problematika

Spoločná problematika

Realizuje sa racionalizácia škôl spájaním ZŠ s MŠ, zriaďovatelia neodborne zasahujú do kompetencií riaditeľiek MŠ pri prijímaní detí do MŠ. Niektorí zriaďovatelia nedostatočne poznajú a rešpektujú školskú legislatívu.

Nezlepšila sa situácia v školskej dochádzke. Nové opatrenia sa ukazujú ako neúčinné. Pomerne často sa vyskytuje nepríjemný prístup pedagogických zamestnancov voči žiakom ZŠ a SŠ (používanie nevhodných výrazov, zosmiešňovanie žiakov). Pretrváva šikanovanie žiakov ZŠ spolužiakmi aj v čase mimo vyučovania.

K negatívnym javom patrí aj záškoláctvo, vulgárne správanie a vandalizmus žiakov, nízke zaškolovanie rómskych detí v MŠ ako aj nezáujem zriaďovateľov o zaškolovanie rómskych žiakov v príslušnom druhu školy podľa ich špecifických potrieb.

Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia sa naďalej zaraďujú do ŠZŠ napriek záverom z psychologických vyšetrení. Pretrváva nezáujem žiakov rómskej populácie o ďalšiu prípravu na povolanie. Spolupráca škôl s rómskymi komunitami je vcelku na dobrej úrovni. Školy pozitívne prijímajú pôsobenie rómskych asistentov vo výchovno-vzdelávacom procese.

Pri výberových konaniach sa zaktivizovala činnosť školských rád. Inak sú prevažne nefunkčné resp. ich činnosť je len formálna. Delegovaní zástupcovia miestnych samospráv a iné právnické alebo fyzické osoby, ktoré sa podieľajú na výchove a vzdelávaní žiakov školy neprejavujú záujem o činnosť školských rád, resp. o rozvoj škôl.

Najvýraznejšie pozitíva:

Materské školy

- Originalita a tvorivosť v prezentácii detí. Skvalitnenie výkonu štátnej správy v 1. stupni, 100 % kvalifikovanosť, zvyšujúci sa počet učiteľiek s vysokoškolským vzdelaním. Dobré

vnútorné priestorové podmienky, vysoká estetická úroveň interiérov. Aktívna účasť na akciách a aktivitách športového, kultúrneho a spoločenského charakteru.

Základné školy

- Zvýšený počet škôl realizujúcich projekty s pozitívnym vplyvom na rozvoj osobnosti žiakov, dobré vzdelávacie výsledky v testoch na 1. stupni ZŠ. Starostlivosť o nadaných a talentovaných žiakov, uplatňovanie variantov učebných plánov s rozšíreným vyučovaním niektorých predmetov, vytvorenie tried pre nadané deti, zlepšenie vybavenosti škôl výpočtovou technikou. Nárast záujmových aktivít rozvíjajúcich tradície regiónu, organizovanie spoločenských, športových a kultúrnych akcií.

Základné umelecké školy

- Zvyšuje sa záujem žiakov o štúdium najmä na vidieku, vznik elokovaných tried a záujem je i zo strany dospelých.

Stredné školy

- Realizácia projektov na podporu regiónov a zapájanie škôl do medzinárodných projektov, možnosť prístupu k informáciám pripojením škôl na internet a jeho využívanie aj v mimovyučovacom čase. Dobrá pripravenosť škôl na generálnu skúšku novej koncepcie maturitnej skúšky. Zvyšovanie odbornej kvalifikácie majstrov odbornej výchovy. Dobré priestorové podmienky najmä v SOU a ZŠŠ.

Špeciálne školy

- Rozšírenie vzdelávacej ponuky pre žiakov so stredným a ťažkým mentálnym postihnutím (zriaďovanie praktických škôl). Eliminovanie negatívnych javov v správaní žiakov zriadením oddelení školských klubov detí a zvýšenou ponukou záujmových činností, vypracovávanie individuálnych vzdelávacích programov pre žiakov s ťažším mentálnym postihnutím (B, C variant), vyššia úroveň kvality obsahu a činnosti metodických orgánov školy.

Najvýraznejšie negatíva:

Materské školy

- Priemerná až málo vyhovujúca orientácia riaditeľiek a učiteľiek v platnej legislatíve.

Základné školy

- Nízka kvalita a efektivita vnútroškolskej kontroly, formálna hospitačná činnosť, nižšie právne vedomie pedagogických zamestnancov. Nedostatočná činnosť metodických orgánov. Veľmi nízka je úroveň výsledkov vzdelávania z matematiky, nižšia je úspešnosť zo slovenského jazyka a literatúry, anglického jazyka, chémie, fyziky a prírodopisu. Klesajúca úroveň písomného a grafického prejavu, zhoršujúca sa úroveň čitateľských zručností a v nadväznosti aj komunikácia žiakov. Vzrastá počet žiakov s poruchami učenia a správania najmä z málo podnetného sociálneho prostredia. Málo funkčná je spolupráca škôl s poradenskými zariadeniami nesprávne sa realizuje integrácia žiakov. Zhoršovanie stavu školských objektov, nedostatok investícií na údržbu, zastarané učebné pomôcky, nedostatok modernej didaktickej a audiovizuálnej techniky.

Základné umelecké školy

- Nedostatky v praktickom uplatňovaní školskej legislatívy. Nedostatočné materiálno-technické vybavenie, najmä nástrojové, niektorých škôl. Zhoršenie priestorových a personálnych podmienok škôl.

Stredné školy

- Prevláda málo motivujúce hodnotenie žiakov. Absentuje ponuka vzdelávacích aktivít pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Nedôsledné je dodržiavanie učebných plánov v SOU a učebných osnov v SŠ. Nedostatok kvalifikovaných učiteľov cudzích jazykov v SOU. Zastarané sú, resp. chýbajú učebnice v niektorých odborných predmetoch. Nedostatočná vybavenosť laboratórií a odborných učební. modernými prístrojmi

Špeciálne školy

- Nevhodná štruktúra pedagogických zborov, nedostatočná činnosť metodických orgánov v niektorých školách, málo účinná vnútroškolská kontrola. Neplnenie učebných plánov v rámci vnútornej diferenciacie ŠZŠ vo vzťahu k odporúčaniam poradenských zariadení pre nedostatok priestorov, menej funkčná spolupráca škôl s poradenskými zariadeniami. Značný je rozdiel v počte prijatých a skutočne prítomných žiakov na vyučovaní, pretrvávajú záškoláctvo žiakov.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Minimálne odborné a pedagogické usmerňovanie MŠ, absencia odborného usmerňovania zo strany zriaďovateľov, nedostatok logopédov a špeciálnych pedagógov pre MŠ. V ZŠ je nesystematická vnútroškolská kontrola, neodborné vyučovanie výchovných predmetov najmä v menších plnoorganizovaných školách, nedostatok finančných prostriedkov na obnovu učebných pomôcok a knižného fondu. V niektorých študijných a učebných odboroch SOU a v nadstavbovom štúdiu sa otvárajú triedy s nízkym počtom žiakov. Zhoršovanie kvalifikačnej štruktúry pedagogických zborov v špeciálnych školách. Zvyšuje sa počet žiakov s poruchami správania. Narastajú výchovné a vzdelávacie problémy žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Nevhodné sú priestorové podmienky vo vzťahu k širokej ponuke vzdelávacích aktivít pre žiakov.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Racionalizácia v školstve, vznik spojených subjektov ZŠ s MŠ a združených stredných škôl. Transformácia ŠZŠ internátnych na ŠZŠ a detské domovy internátneho typu. Na základe zmien v zdravotníctve je snaha o zníženie počtu škôl pri nemocniciach. Výrazný je nárast počtu detí s poruchami reči, učenia a najmä správania.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Náročnosť realizácie prechodu kompetencií úseku školstva na samosprávy obcí, miest, regiónov, neznalosť školskej legislatívy, málo pružné a neodborné zasahovanie do fungovania škôl a školských zariadení zriaďovateľmi, nefunkčnosť, resp. pasivita samosprávnych orgánov škôl a školských zariadení, nedostatok financií na prevádzku a vybavenosť škôl, neúčinná a neúčelná je vnútroškolská kontrola.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Realizovať dôsledne racionalizáciu v školstve, dodržiavať legislatívne normy zriaďovateľmi, využívať účelovo viazané finančné prostriedky, novelizovať metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov, najmä oblasť hodnotenia a klasifikácie správania (ochrana detí a učiteľa).

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Zaktivizovať a zefektívniť spoluprácu so zriaďovateľmi. Na základe inšpekčných zistení analyzovať stav školskej problematiky v regióne, priebežne podávať informácie v odbornej tlači, na internetovej stránke ŠŠI. Zvýšiť podiel merateľných ukazovateľov v hodnotení škôl. S pozitívnymi príkladmi a vzormi oboznamovať verejnosť a hodnotiť zavádzanie inovačných trendov a realizovanie projektov.

138. PREŠOVSKÝ KRAJ**1. Súčasná školská problematika****Spoločná problematika**

Starostovia obcí zasahujú do výchovno-vzdelávacieho procesu a kompetencií riaditeľov. Nahlasovanie záškoláctva pozitívne vplýva na školskú dochádzku žiakov, najmä zo sociálne znevýhodneného prostredia, napriek tomu problém záškoláctva pretrváva vo všetkých druhoch škôl. V školách sa postupne obsadzujú funkčné miesta rómskych asistentov.

Pretrváva nezáujem rómskych žiakov o vzdelávanie a je nízky počet zaškolených rómskych detí v materských školách. Pokračuje spájanie základných škôl s materskými školami v obciach. Starostovia obcí prejavujú menší záujem o školskú problematiku, dominuje ekonomická stránka.

Najvýraznejšie pozitíva:

Materské školy

- Zvyšuje sa úroveň pripravenosti 5 - 6 ročných detí na vstup do ZŠ. Prezentácia činností na verejnosti.

Základné školy

- Postupné zavádzanie výpočtovej techniky do málotriednych ZŠ. Efektívna spolupráca učiteľov 1. ročníkov s učiteľkami MŠ v snahe zlepšiť adaptáciu žiakov na školské prostredie.

Základné umelecké školy

- Udržiavanie vysokej kvality výchovno-vzdelávacieho procesu aj napriek nedostatku finančných prostriedkov.

Stredné školy

- Nadväzovanie spolupráce so školami podobného typu v zahraničí. Spolupráca s podnikateľskými subjektmi pri zabezpečovaní odborného výcviku. Vybavenie škôl PC a pripojenie na internet. Podpora vedenia školy k zvyšovaniu odborného rastu pedagogických zamestnancov.

Najvýraznejšie negatíva:

Materské školy

- Pretrváva klasická organizácia činností a v menšej miere sú využívané tvorivé didaktické aktivity. Veľká pozornosť venovaná prezentácii na verejnosti vedie k znižovaniu kvality výchovno-vzdelávacej činnosti.

Základné školy

- Nedodržiavanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Vyskytujú sa nedostatky v uplatňovaní učebných osnov.

Stredné školy

- Nízka kvalifikovanosť učiteľov v SOU v predmetoch anglický jazyk a telesná výchova. Nedodržiavanie povolenej týždennej dotácie hodín (preťažovanie žiakov). Pribúdajúci počet sťažností smerujúci k hodnoteniu a klasifikácii žiakov. Opatrebovanosť materiálneho vybavenia dielní odborného výcviku.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Nízka zaškolenosť 5 - 6 ročných, najmä rómskych detí v MŠ. Chýbajúce metodiky pre edukačný proces v súlade s novým programom výchovy a vzdelávania v MŠ. Neznalosť legislatívy zo strany zriaďovateľov. Klesajúca úroveň grafického prejavu žiakov a nízka úroveň čítania s porozumením, nízka úroveň vnútroškolskej kontroly v ZUŠ. V SŠ porušovanie učebných plánov v stanovenej týždennej dotácii hodín a nerešpektovanie psychohygienických zásad. Nesystematická je kontrolná činnosť riaditeľov škôl, prejavuje sa nedostatok kvalifikovaných pedagogických zamestnancov v špeciálnych školách. Nedostatok finančných prostriedkov spôsobuje vo všetkých druhoch škôl slabé materiálno-technické vybavenie a zlý technický stav budov.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Racionalizácia siete škôl a školských zariadení.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Nedostatočné financovanie škôl.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Zlepšiť financovanie všetkých druhov škôl. Vydať nové pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Zefektívniť spoluprácu so zriaďovateľmi škôl a školských zariadení. Zamerať pozornosť na kontrolu a hodnotenie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu v málotriednych školách.

139. KOŠICKÝ KRAJ**1. Súčasná školská problematika****Spoločná problematika**

Zriaďovatelia nepoznajú dôkladne školy, ktoré riadia, ani svoje kompetencie, vyskytuje sa direktívny prístup zriaďovateľov ku školám. Chýba informačný tok od zriaďovateľov k MŠ. Riaditelia škôl venujú malú pozornosť kontrolnej činnosti, vykonávajú ju formálne.

Spoluprácou školy a obce pri povinnom nahlasovaní záškoláctva dochádza k znižovaniu počtu neospravedlnených hodín, najmä v lokalitách s početnou rómskou komunitou. Riaditelia nové povinnosti akceptujú a priebežne plnia, aj keď proces nahlasovania záškoláctva je komplikovaný a zdĺhavý. Evidencia sa realizuje v súlade s pokynmi. Možnosť obce využiť finančné prostriedky poskytnuté obciam ako osobitnému príjemcovi na prídavok pre dieťa na nákup školských potrieb a pomôcok a na aktivity organizované školou pomáha zefektívniť edukačný proces.

Medzi žiakmi SOŠ sa šikanovanie objavuje sporadicky, častejšie v 1. ročníku. Prevencia je málo účinná, chýba angažovanosť školských psychológov.

Rómski asistenti sa zaraďujú do tried MŠ s vyšším počtom rómskych detí, narastá počet rómskych asistentov v ZŠ. Nedostatok špeciálnych pedagógov a neochota spolupracovať zo strany rodičov rómskych detí je brzdou pre zriaďovanie špeciálnych tried. Nedostatočne sa využíva metodická príručka „Krok za krokom“ v záujme intenzívnejšieho osobnostného rozvoja a korigovania správania rómskych žiakov. Rómovia v SOU väčšinou nejavia záujem o učenie, najviac ich je v dvojročných odboroch, absolventi sa ťažko uplatňujú v praxi (kuchár, čašník), ich záškoláctvo narastá.

Činnosť rady školy je skôr formálna, aktivizovala sa len pri výberových konaniach na miesta riaditeľov.

Najvýraznejšie pozitíva:**Materské školy**

- Zvýšila sa vybavenosť škôl výpočtovou technikou.

Základné školy

- Konceptné zameranie výchovy a vzdelávanie žiakov a pozitívna pracovná atmosféra. Prepojenosť realizácie projektov s výchovno-vzdelávacím procesom.

Stredné školy

- Primeraná pozornosť je venovaná obsahovým inováciám v odborných predmetov v SOU a ZŠS a systému prevencie drogových závislostí.

Najvýraznejšie negatíva:**Materské školy**

- Nerešpektovanie platnej školskej legislatívy zriaďovateľmi, nariadovanie práce nad rámec povinností vyplývajúcich z pracovného zaradenia učiteľiek MŠ.

Základné školy

- Nedodržanie učebných plánov a učebných osnov. Nedodržanie psychohygienických zásad na 1. stupni ZŠ. Formálne a obsahové nedostatky pri výkone štátnej správy v prvom stupni. Nízka je náročnosť na úroveň vedomostí žiakov v málotriednych školách, znižuje sa počet

žiacov v málotriednych školách, väčšinou sú tam žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Porušovanie platnej legislatívy pri zavádzaní nepovinných predmetov na 1. stupni ZŠ.

Stredné školy

- Nevytváranie podmienok pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a obsahové nedostatky pri vypracovaní individuálnych vzdelávacích plánov. Vysoký je počet vymeškaných hodín. Zhoršenie priestorových a materiálno-technických podmienok v gymnáziách a zníženie počtu žiakov v SOU. Žiaci so slabším prospechom sú prijímaní do gymnázií, obchodných a hotelových akadémií čím sa znižuje úroveň výsledkov vzdelávania.

2. Dlhodobé pretrvávajúce problémy

- Neuplatňovanie zmien v didaktike a metodike výchovných zložiek v predškolskej výchove. Nedostatočné odborné a metodické usmerňovanie učiteľov zo strany vedenia škôl. Nedodržiavanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu. Vnútroškolská kontrola je málo účinná. Riaditelia škôl venujú malú pozornosť priebežnému vzdelaniu pedagogických zamestnancov. Väčšina škôl je dlhodobé nedostatočne financovaná.

3. Výrazné zmeny v regionálnom školstve

- Nárast počtu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Postupná racionalizácia škôl a školských zariadení a učebných odborov v SOU.

4. Dôvody a príčiny vyskytujúcich sa javov v regionálnom školstve

- Nedostatok finančných prostriedkov v školstve. Prijímanie žiakov na štúdium v SŠ, resp. v SOU bez sledovania možnosti uplatnenia absolventov v praxi. Pri poklese populácie nie sú dostatočne kapacitne využité MŠ v sídliskových častiach miest. Nedostatočná obnova fondu učebných pomôcok. Nevyužívanie progresívnych metód a foriem vo výchovno-vzdelávacom procese. Nepružnosť obcí pri zriaďovaní školských úradov. Nevyhovujúca odborná náplň pracovných porád organizovaných zriaďovateľmi.

5. Návrhy na odstránenie nedostatkov, zmiernenie problémov

- Zaktualizovať fond učebníc odborných predmetov. V SOŠ a SOU zabezpečiť inováciu učebných plánov a učebných osnov v jednotlivých odboroch SOŠ, ZŠŠ, SOU. Zlepšiť spoluprácu škôl so samosprávnym krajom a krajským školským úradom.

6. Návrhy na orientáciu činnosti ŠIC vo vzťahu k školskej problematike

- Na základe inšpekčných zistení vyjadrovať sa ku koncepciám, zámerom a činnosti zriaďovateľov a školských úradov.

VI. Závery z inej činnosti

140. Hlavný školský inšpektor podal v čase 01. 01. 2004 - 14. 10. 2004 spolu **1 065** vyjadrení k žiadostiam zriaďovateľov o **vyradenie školy alebo školského zariadenia** zo siete škôl a školských zariadení na základe podkladov zo školských inšpekčných centier.

Z celkového počtu bolo **272 vyjadrení k žiadosti o vyradenie školy** a **790 vyjadrení k žiadosti o vyradenie školského zariadenia** (322 materských škôl, 10 domovov mládeže, 3 centrá voľného času, 3 strediská praktického vyučovania, 83 školských klubov detí, 21 stredísk služieb škole, 308 školských jedální, 32 školských kuchýň, 16 iných školských zariadení).

Dôvodom žiadostí o vyradenie **220 základných škôl** zo siete bolo zrušenie 44 škôl a spojenie 176 škôl s jedným alebo viacerými subjektmi; zmeny v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania sa týkali 26 škôl; žiadne zmeny sa netýkali 194 škôl; k 16 žiadostiam vyjadrili rady školy nesúhlas k zrušeniu alebo spojeniu s iným subjektom.

Dôvodom žiadostí o vyradenie **52 stredných škôl** zo siete bolo zrušenie 4 škôl a spojenie 48 škôl s jedným alebo viacerými subjektmi; zmeny v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania sa týkali 3 škôl; žiadne zmeny sa netýkali 49 škôl; k 5 žiadostiam vyjadrili rady školy nesúhlas k zrušeniu alebo spojeniu s iným subjektom.

Dôvodom žiadostí o vyradenie **322 materských škôl** zo siete bolo zrušenie 102 škôl a spojenie 220 škôl s jedným alebo viacerými subjektmi; zmeny v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania sa týkali 94 škôl; žiadne zmeny sa netýkali 228 škôl; k 63 žiadostiam vyjadrili rady školy nesúhlas k zrušeniu alebo spojeniu s iným subjektom.

V ostatných školských zariadeniach

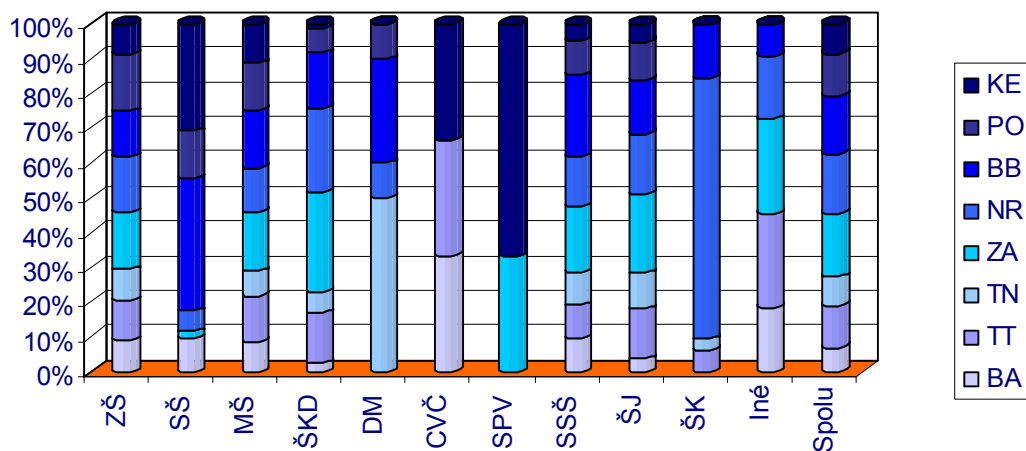
Dôvodom žiadostí o vyradenie **468 ostatných školských zariadení** zo siete bolo zrušenie 203 školských zariadení a spojenie 265 školských zariadení s jedným alebo viacerými subjektmi; zmeny v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania a iných podmienok sa týkali 98 školských zariadení; žiadne zmeny sa netýkali 370 školských zariadení; k 64 žiadostiam vyjadrili rady školských zariadení nesúhlas k zrušeniu alebo spojeniu s iným subjektom.

Zmeny v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania sa najčastejšie týkali zmeny školského obvodu s dopadom na dochádzanie žiakov a detí do základnej školy alebo materskej školy v inom školskom obvode, ďalšie zmeny sa týkali najmä premiestnenia žiakov a detí do iných priestorov, alebo prípravy a dovážania stravy z iných budov.

Tabuľka 31 Prehľad vyjadrení hlavného školského inšpektora k žiadostiam zriaďovateľov o vyradenie školy alebo školského zariadenia zo siete

	BA	TT	TN	ZA	NR	BB	PO	KE	Spolu
ZŠ	20	25	20	36	35	29	36	19	220
SŠ	5	0	0	1	3	20	7	16	52
MŠ	27	43	23	55	41	53	44	36	322
ŠKD	2	12	5	24	20	13	6	1	83
DM	0	0	5	0	1	3	1	0	10
CVC	1	1	0	0	0	0	0	1	3
SPV	0	0	0	1	0	0	0	2	3
SSŠ	2	2	2	4	3	5	2	1	21
ŠJ	11	44	32	70	53	48	34	16	308
ŠK	0	2	1	0	24	5	0	0	32
Iné	2	3	0	3	2	1	0	0	11
Spolu	70	132	88	194	182	177	130	92	1065

Graf 49 Grafické znázornenie prehľadu vyjadrení hlavného školského inšpektora k žiadostiam zriaďovateľov o vyradenie školy alebo školského zariadenia zo siete

141. **Štátna školská inšpekcia** okrem plnenia funkcie kontroly štátu nad úrovňou výchovy a vzdelávania vykonávala ďalšie činnosti, ktoré pozitívne ovplyvňovali úroveň informovanosti verejnosti o stave výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike, kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu, riadenie škôl a školských zariadení a právne vedomie učiteľov a vedúcich školských zamestnancov aj rodičovskej verejnosti. Súčasne prezentovala systém kontroly výchovy a vzdelávania aj v zahraničí.

Školskí inšpektori (ŠI) v školskom roku 2003/2004 publikovali celkom **51 odborných článkov** v **odbornej pedagogickej tlači** - v Učiteľských novinách (8), Pedagogickom spektre (5), Predškolskej výchove (8), Pedagogických rozhľadoch (4), Škola a právo (4), Rodine a škole (1), Efete (1) SPN – Mladých letách (1), **v regionálnej tlači a denníkoch**.

Autori článkov v publikačnej činnosti vyjadrovali stanoviská k rozličnej školskej problematike, poskytovali informácie o výsledkoch kontroly škôl a školských zariadení, zaoberali sa aktuálnymi problémami v školstve.

26 školských inšpektorov vykonalo 75-krát **lektorskú činnosť** v príprave vedúcich pedagogických zamestnancov (riaditeľov MŠ, ZŠ, SŠ a ich zástupcov) zameranú na získavanie najnovších poznatkov z oblasti riadenia, pedagogiky, nových prístupov vo výkone školskej inšpekcie a na výklad školskej legislatívy na odborných podujatiach riadiacich zamestnancov.

Školskí inšpektori pozitívne ovplyvňovali výchovno-vzdelávací proces prácou v regionálnych a celoštátnych **odborných komisiách, súťažných porotách, redakčných radách**. Prostredníctvom médií sa vyjadrovali k inšpekčným zisteniam na regionálnej a celoštátnej úrovni - tlač (44), rozhlas (6), televízia (10). Zapájali sa do **projektov mimovládnych organizácií**, ako napr. Kvalita vzdelávania v rámci EU, Rozvoj metodiky práce s deťmi a mládežou.

Školskí inšpektori participovali s MPC pri vypracovávaní **recenzných posudkov** záverečných prác k ukončeniu ďalšieho vzdelávania pedagogických pracovníkov (prípravy vedúcich pedagogických pracovníkov, špecializačného inovačného štúdia ŠI).

Riaditelia školských inšpekčných centier sa zúčastňovali **pracovných porád** zriaďovateľov škôl a školských zariadení a školskí inšpektori regionálnych porád riaditeľov s cieľom informovať o poznatkoch školskej inšpekcie.

19 školských inšpektorov sa zúčastnilo na **34 medzinárodných podujatiach**, ktoré sa uskutočnili v Slovenskej republike, Českej republike, Maďarsku, Rakúsku, Portugalsku, Francúzsku, Švajčiarsku, Dánsku) organizovaných OECD, SICI, PISA, NK Socrates, MŠ SR, OMEP, Univerzitami v ČR a na **62 celoštátnych podujatiach**.

Poznatky orgánov štátnej správy v školstve, zriaďovateľov škôl a školských zariadení a vzdelávacích ustanovizní a organizácií v oblasti výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach

Správa odboru hygieny detí a mládeže Ústavu verejného zdravotníctva v roku 2003¹

Úrad verejného zdravotníctva, Bratislava, 2004

142. Odbor v roku 2003 pokračoval v riešení projektov, z ktorých majú bezprostredný význam pre školstvo Sledovanie telesného vývoja detí a mládeže v SR (najzávažnejším zistením je spomalenie rastovej akcelerácie detí a mládeže počas ostatných desiatich rokov), Školský prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog (výsledky sa spracúvajú) a ďalej projekt Prevencia chybného držania tela školských detí – ESPAD. V rámci tohto projektu z počtu kontrolovaných 12 435 žiakov základných škôl 11, 6 % uvádza bolesti chrbta, ortopéda navštevuje viac ako 8 % žiakov a chybné držanie tela sa vyskytuje skoro u jednej pätiny žiakov spôsobené aj neprimeraným sedením pri stole a na stoličke.

Po viac rokov sa sleduje Školský mliečny program, ktorého hlavným cieľom je zlepšenie zdravotného stavu žiakov. Ďalšie projekty v oblasti skúmania podmienok rodiny sa riešili v jednotlivých regiónoch. Ako každoročne, vykonala sa kontrola hygienickej situácie v školách a školských zariadeniach s týmto výsledkom:

143. V prevádzke **predškolských zariadení** a úrovni starostlivosti o deti sa nezistili vážnejšie nedostatky - je na dobrej, resp. priemernej úrovni. Naďalej sa vyskytujú zariadenia so suchými záchodmi, lokálnym vykurovaním a objekty postavené z drevotrieskových materiálov. Zavádzajú sa rôzne озdravné prvky do výchovy (výchova k zdravému spôsobu života, otužovanie, správne stravovanie, zásady psychohygieny, pohybové aktivity).

Úroveň prevádzky predškolských zariadení zostáva nezmenená vďaka výraznej finančnej pomoci rodičov, sponzorov a obcí.

144. V ojedinelých prípadoch nastalo v **základných školách** mierne zlepšenie v stave objektov a vnútorných priestorov (vylepšenie statiky, adaptácia priestorov, dokončenie prístavieb, obnovenie náterov, rekonštrukcia osvetlenia, zariadení na osobnú hygienu, plynofikácia kotolní a ďalšie). Výstavba objektov je však stále vo väčšine prípadov pozastavená.

Pretrvávajúcim nedostatkom najmä vo väčších mestách sú nedostatočné priestorové kapacity škôl a z hľadiska mikroklimatických podmienok prašnosť prostredia, hlučnosť a nedostatočnosť osvetlenia. Situácia v **školských kluboch detí** sa v porovnaní s rokom 2002 nezmenila, ich počet poklesol v SR o 74.

145. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že situácia v **stredných školách** je oproti roku 2002 nezmenená. Celkovo dobrá je situácia v gymnáziách a SOŠ, problematickými zostávajú aj naďalej hygienické podmienky žiakov SOU najmä na pracoviskách praktického vyučovania mimo školy.

146. Nedostatky na úseku **ubytovacích zariadení** sa prejavujú najmä v nedostatku študovní, spoločenských miestností a ihrísk, vo vybavení DM, v zabezpečovaní miestneho osvetlenia. Prevádzková hygiena je na dobrej úrovni. Pri celkovom hodnotení ubytovacích zariadení možno konštatovať, že ich kapacita sa prekračuje, podobne ako v r. 2002. Zariadenia s nenaplnenou kapacitou prenajímajú uvoľnené priestory na iné účely. Najmenší záujem o ubytovanie z finančných dôvodov je zo strany žiakov SOU (vyťaženosť domovov mládeže pri SOU je 53,9 %).

147. **Zmennosť** v ZŠ oproti predchádzajúcemu roku mierne vzrástla - percento zmennujúcich žiakov sa zvýšilo o 0,1 %. Z celkového počtu žiakov prvých ročníkov ZŠ v SR chodí do druhej zmeny menej prvákov ako v r. 2002 (1,4 % z celkového počtu prvákov, čo je o 0,2 % menej), počet škôl s dvojzmenným vyučovaním sa v r. 2003 znížil o 27. Najnižšie percento zmennosti je v Banskobystrickom kraji (0,06 %), najvyššie v Košickom kraji (2,43 %). V Bratislavskom, Trenčianskom a Trnavskom kraji žiaci nezmenujú. V niektorých lokalitách dochádza k jej znižovaniu najmä z dôvodov poklesu celkového počtu žiakov v SR. V roku 2003 sa zvýšil o 1 školu počet stredných škôl s dvojzmenným vyučovaním (je zavedená v 9 stredných školách a to v Žilinskom kraji 5, v Nitrianskom kraji 2 a 2 v Trnavskom kraji).

¹ Použitý prameň: Úrad verejného zdravotníctva, Bratislava, 2004

148. V **zásobovaní vodou** oproti r. 2002 nenastali zmeny v počte napojenia škôl a školských zariadení (celkove 90 %) na verejný vodovod. Mierne sa znížil počet škôl a školských zariadení s donáškou vody alebo zásobovaných pitnou vodou nevyhovujúcej kvality. Je ňou zásobovaných 4,6 % (o 0,3 % menej ako v r. 2002) zariadení, pričom najvyššiu závadnosť vykazujú materské a základné školy. Nedostatočné množstvo vody a nestála kvalita sa vyskytuje viac v zariadeniach napojených na individuálny vodný zdroj (0,7 %).

149. V roku 2003 sa v SR zaznamenalo 9 ochorení (o 5 viac ako v r. 2002) na **alimentárnu dusičnanovú methemoglobinémiu**. Najviac ochorení bolo v Košickom kraji (5) a po dvoch ochoreniach v Nitrianskom a Banskobystrickom kraji. V ôsmich prípadoch sa zistilo používanie vody s vysokým obsahom dusičnanov z domácich studní. Výskyt ochorení je zaznamenávaný najmä v lokalitách zásobovaných vodou z vlastných vodných zdrojov s obsahom dusičnanov viacnásobne vyšším ako povoľuje norma a v rodinách, ktoré majú sociálne skóre funkčnosti na hranici rizikovosti. V roku 2003 bola **epidemiologická situácia** v zariadeniach pre deti a mládež vcelku priaznivá. Sporadicky sa zistili epidemické výskyty menšieho rozsahu (črevné ochorenia).

150. Všetkým stanoveným požiadavkám na **stravovne** zodpovedá, alebo vykazuje drobné nedostatky, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie, 88,4 % školských stravovacích zariadení. 11,6 % zariadení vykazuje nedostatky, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie, resp. priamo ohrozujú zdravie detí a mládeže. Tento stav je v porovnaní s rokom 2002 rovnaký. Z celkového počtu detí a žiakov v SR sa stravuje 48,0 % (rovnako ako vlni). Najmenej stravujúcich sa žiakov je v SOU (18,8 %), SOŠ (26,3 %).

V stravovacom režime žiakov nedošlo oproti minulému roku k podstatným zmenám. Vo väčšine zariadení najviac deficitnými zložkami potravy sú vitamín C a vápnik, čo je spôsobené najmä nedostatkom čerstvého ovocia, zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov. Zisťuje sa tiež prekračovanie množstva bielkovín. Kontrolou sa zistili nedostatky najmä vo vybavení týchto zariadení technologickým zariadením, v znížení úrovne prevádzkovej hygieny, v jedálnych lístkoch, nesprávnom skladovaní potravín.

V r. 2003 sa celkove znížil počet letných a zimných **zotavovacích podujatí**, ako aj počet rekreovaných detí.

151. Odbor hygieny detí a mládeže Ústavu verejného zdravotníctva na základe vlastných zistení v rokoch 1998 - 2003 sformuloval **vývojové trendy** v tejto oblasti. V správe sa konštatuje pozastavenie výstavby nových školských objektov, v niektorých prípadoch zlepšenie hygienického štandardu objektov rekonštrukciou, ale najmä postupné celkové zhoršovanie situácie v tejto oblasti - najmä z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov (nedostatočné obnovovanie vybavenosti objektov, zlý stav v maľovaní objektov, výmeny podláh, v úprave umelého osvetlenia, rekonštrukcii sociálnych zariadení a kotolní). Najhoršia je situácia v špeciálnych ZŠ, špeciálnych SŠ, stravovacích zariadeniach a domovoch mládeže stredných škôl. Pozitívom je zlepšenie spolupráce so zriaďovateľmi ZŠ a MŠ pri odstraňovaní hygienických nedostatkov. Na úseku výchovno-vzdelávacej činnosti sa konštatuje zníženie zmennosti, ale zhoršujúce sa psychohygienické podmienky pri tvorbe rozvrhov a nedodržiavanie prestávok na oddych a jedlo. Častejšie sa objavujú nedostatky na odbornom výcviku v súkromných podnikoch, kde majitelia zanedbávajú povinnosť vyžiadať si posudok okresného hygienika, nedostatky sú v posudzovaní zdravotného stavu žiakov pri prijímaní do učebných a študijných odborov a rozptyl zdravotnej dokumentácie žiakov neumožňuje evidenciu týchto vplyvov na zdravotný stav žiakov. Celkove sa zhoršuje stav vybavenosti dielní a poskytovanie osobných ochranných prostriedkov. Dlhodobejšie je zaznamenávaný znížený záujem o ubytovanie a prenájom voľných kapacít domovov podnikateľským subjektom.

Medziokresné porovnanie zaškolenia detí v materských školách a v špeciálnych materských školách v SR podľa veku detí, vrátane posledného roka pred povinnou školskou dochádzkou za roky 2001 – 2003²

Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, júl 2004

152. Materské školy a špeciálne materské školy navštevujú deti vo veku 2 – 7 rokov (prítomnosť starších detí je výnimkou). Uvádzané údaje boli prepočítané z databáz Ústavu informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ) vzniknutých zo školských štatistických výkazov o materských školách (MŠ), o základných školách (ZŠ), o špeciálnych základných školách (ŠZŠ) a o vekovej štruktúre detí a žiakov podľa stavu k 15. 9., resp. k 30. 9. v rokoch 2001 – 2003, z údajov zisťovaných pri zápise do ZŠ v jednotlivých okresoch v rokoch 2002 – 2004 a z definitívnych výsledkov Štatistického úradu SR o vekovom zložení obyvateľstva v jednotlivých okresoch SR podľa jednotiek veku k 31. 12. v rokoch 2001 a 2002. Počty detí v MŠ v okresoch Lučenec a Poltár za rok 2001 boli prepočítané podľa súčasného zaradenia obcí³, údaje o vekovom zložení obyvateľstva k 31. 12. 2003 boli odhadnuté bez zohľadnenia migrácie a úmrtnosti z údajov za rok 2002 na princípe posúvania ročníkov.

153. V roku 2003 v SR z celkového počtu detí vo veku 2 – 7 rokov 72,69 % bolo zapojených do procesu výchovy a vzdelávania; 45,16 % v MŠ, vrátane špeciálnych tried, 0,13 % v špeciálnych materských školách (ŠMŠ), 27,00 % v ZŠ, vrátane špeciálnych tried a 0,40 % v ŠZŠ. V porovnaní s rokom 2002 sa miera zaškolenia detí vo veku 2 – 7 rokov zvýšila o 1,36 bodu. Vek 3 – 5 rokov je naďalej typickým vekom pre zaškolenie detí v predškolských zariadeniach, aj keď v posledných rokoch sa výrazne zvýšil počet dvojročných detí prijatých do týchto zariadení. V roku 2003 v SR z celkového počtu detí vo veku 3 – 5 rokov 72,23 % navštevovalo MŠ vrátane špeciálnych tried. Tento podiel je o 1,70 bodu vyšší ako v roku 2002. Miera zaškolenia detí v materských školách vrátane špeciálnych tried podľa veku v roku 2003 bola nasledovná: z celkového počtu dvojročných detí bolo zaškolených 18,77 %, z trojročných 60,16 %, zo štvorročných 71,55 %, z päťročných 84,43 %, zo šesťročných 36,63 % a zo sedemročných 0,84 %. V porovnaní s rokom 2002 sa najvýraznejšie zvýšila miera zaškolenia detí vo veku 3 rokov – o 2,75 bodu. Miera zaškolenia dvojročných detí sa zvýšila o 1,03 bodu, štvorročných o 1,71 bodu, päťročných o 0,63 bodu, šesťročných o 0,65 bodu a miera zaškolenia sedemročných sa znížila o 0,04 bodu.

154. Miera zaškolenia detí v materských školách nie je na celom území Slovenska rovnaká – diferencuje sa podľa oblastí⁴, krajov a najmä podľa okresov. Najnižšia je miera zaškolenia na východnom Slovensku, kde v roku 2003 MŠ, vrátane špeciálnych tried navštevovalo iba 63,28 % z celkového počtu detí vo veku 3 – 5 rokov; z celkového počtu dvojročných detí bolo zaškolených 18,38 %, z trojročných 50,97 %, zo štvorročných 62,50 %, z päťročných 75,84 %, zo šesťročných 32,00 % a zo sedemročných 0,66 %. V roku 2003 v porovnaní s rokom 2002 sa miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 rokov na východnom Slovensku zvýšila o 0,97 bodu. Najvýraznejšie sa zvýšila miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 rokov na západnom Slovensku – o 2,60 bodu.

155. Ak sa porovnáva miera zaškolenia detí v MŠ vrátane špeciálnych tried podľa krajov, možno konštatovať, že v roku 2003 bola najnižšia miera zaškolenia v Košickom kraji, kde MŠ, vrátane špeciálnych tried navštevovalo iba 63,20 % z celkového počtu detí vo veku 3 – 5 rokov; z celkového počtu dvojročných detí bolo zaškolených 20,06 %, z trojročných 52,02 %, zo štvorročných 63,48 %, z päťročných 73,57 %, zo šesťročných 31,38 % a zo sedemročných 0,75 %. V roku 2003 v porovnaní s rokom 2002 sa miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 rokov

² Použitý prameň: Medziokresné porovnanie zaškolenia detí v materských školách a v špeciálnych materských školách v SR podľa veku detí, vrátane posledného roka pred povinnou školskou dochádzkou za roky 2001 – 2003. Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, júl 2004

³ Nariadenie vlády SR č. 388/2001 Z. z. o zaradení obcí Nové Hony a Pinciná do okresu Lučenec a o zmene nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov. Zbierka zákonov SR, roč. 2001, čiastka 158, s. 3782.

⁴ Oblasťami rozumieme 4 zoskupenia krajov: 1 Bratislavský kraj, 2 západné Slovensko (vymedzené spojením územia Trnavského kraja, Trenčianskeho kraja a Nitrianskeho kraja), 3 stredné Slovensko (vymedzené spojením územia Žilinského kraja a Banskobystrického kraja) a 4 východné Slovensko (vymedzené spojením územia Prešovského kraja a Košického kraja).

v Košickom kraji zvýšila o 0,72 bodu. V tom istom období sa najvýraznejšie zvýšila miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 v Trenčianskom kraji – o 2,65 bodu.

Miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 rokov, ako aj detí dvoj-, troj- a štvorročných v MŠ vrátane špeciálnych tried v roku 2003 bola najnižšia v okrese Námestovo v Žilinskom kraji. Miera zaškolenia 5-ročných detí bola najnižšia v okrese Košice-okolie – iba 59,10 %. V porovnaní s rokom 2002 sa najvýraznejšie zvýšila miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 rokov v MŠ vrátane špeciálnych tried v okrese Malacky v Bratislavskom kraji – zo 79,50 % na 87,34 % (o 7,84 bodu). Naopak, najvýraznejšie sa znížila miera zaškolenia detí vo veku 3 – 5 rokov v okrese Bratislava III v Bratislavskom kraji – z 98,45 % v roku 2002 na 93,42 % v roku 2003.

156. V dvoch slovenských veľkomestách⁵ je zaškolenie detí v MŠ vysoké. V roku 2003 v hlavnom meste SR Bratislave v MŠ, vrátane špeciálnych tried bolo zaškolených 95,52 % z celkového počtu detí vo veku 3 – 5 rokov. Tento podiel je o 1,26 bodu nižší ako v roku 2002. V Košiciach v roku 2003 predstavoval počet detí vo veku 3 – 5 rokov, ktoré navštevovali MŠ vrátane špeciálnych tried 81,57 % z celkového počtu detí toho istého veku. Tento podiel je o 0,70 bodu vyšší ako v roku 2002.

157. V roku 2003 v SR z celkového počtu detí v poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou bolo v predškolských zariadeniach zaškolených 89,57 %. Tento podiel je o 1,10 bodu nižší ako v roku 2002. Najhoršia je situácia na východnom Slovensku, kde v roku 2003 z celkového počtu detí v poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou v predškolských zariadeniach bolo zaškolených iba 82,26 % a v porovnaní s rokom 2002 došlo k najvýraznejšiemu poklesu tohto podielu – až o 2,58 bodu. Najpriaznivejšie sa vyvíjala miera zaškolenia detí v poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou v predškolských zariadeniach na západnom Slovensku, kde v roku 2003 v porovnaní s rokom 2002 došlo k zvýšeniu zaškolenia z 93,26 % na 94,29 % (o 1,03 bodu).

158. Ak sa porovnáva miera zaškolenia detí v poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou v predškolských zariadeniach podľa krajov možno konštatovať, že v roku 2003 najnižšia bola miera zaškolenia v Košickom kraji – iba 80,37 %. Najpriaznivejšie sa vyvíjala miera zaškolenia týchto detí v predškolských zariadeniach v Nitrianskom kraji, kde v roku 2003 v porovnaní s rokom 2002 došlo k zvýšeniu miery ich zaškolenia o 2,40 bodu (z 91,83 % na 94,23 %). Zo všetkých okresov v roku 2003 bola najnižšia miera zaškolenia detí v poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou v predškolských zariadeniach v okrese Košice - okolie v Košickom kraji – iba 65,88 %. Tento podiel je až o 12,09 bodu nižší ako v roku 2002. Ešte výraznejší bol pokles miery zaškolenia v uvedenom období v okrese Svidník v Prešovskom kraji – z 95,10 % v roku 2002 na 82,29 % v roku 2003 o 12,81 bodu. Naopak, najvýraznejšie sa zvýšila miera zaškolenia v okrese Senica v Trnavskom kraji, z 88,24 % v roku 2002 na 94,71 % v roku 2003 (o 6,48 bodu). V roku 2003 v hlavnom meste SR Bratislave v predškolských zariadeniach bolo zaškolených 97,31 % z celkového počtu detí uvedeného veku. Tento podiel je o 1,13 bodu nižší ako v roku 2002. V Košiciach v roku 2003 predstavoval počet detí v poslednom roku pred povinnou školskou dochádzkou, ktoré boli zaškolené v predškolských zariadeniach, 89,03 % z celkového počtu detí to istého veku, čo je o 3,78 bodu menej ako v roku 2002.

Poznatky krajských školských úradov v oblasti špeciálnych škôl a špeciálnych školských zariadení a z organizácie olympiád a súťaží žiakov základných a stredných škôl.⁶

Správy krajských školských úradov, 2004

Špeciálne školy a špeciálne školské zariadenia

159. Podľa zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a v školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú Krajské školské úrady (KŠÚ) zriaďovateľmi špeciálnych škôl a špeciálnych školských zariadení. Financovanie týchto škôl je v roku 2004 realizované v súlade s novou legislatívou. Normatívny spôsob financovania nezohľadňuje reálne potreby škôl podľa druhu stupňa postihnutia žiakov, vnútornú diferenciáciu v triedach a ďalšie špecifiká (autizmus). Nezabezpečuje prevádzku školských klubov detí, školských jedální

⁵ Hlavné mesto SR Bratislava a mesto Košice.

⁶ Použitý prameň: Správy krajských školských úradov, 2004

a pedagogicko-psychologických poradní. Neexistuje normatív spôsobu financovania pre pedagogicko-psychologické poradne. Špeciálne školy a špeciálne školské zariadenia sú z rozpočtu schopné hradiť len najnutnejšie výdavky.

160. Poznatky KŠÚ o materiálno-technickom zabezpečení škôl v ich zriaďovateľskej pôsobnosti sú v súlade so zisteniami Štátnej školskej inšpekcie. Pretrvávajúcimi problémami sú nezabezpečené opravy budov (fasády, strechy, sociálne zariadenia, nevymenené okná, nátery). V školách pribúdajú deti s telesným postihnutím, ktoré potrebujú pomoc pri chôdzi, resp. sú na vozíčkoch. Len malá časť škôl má vybudované bezbariérové vstupy do škôl a bezbariérové priestory. Upravujú si ich svojpomocne. Viaceré špeciálne školy, zariadenia a poradenské zariadenia nesídlia vo vlastných budovách majú problémy s údržbou a s prenájmom. Niektoré školy majú elokované pracoviská, triedy v iných budovách alebo obciach. Vo väčšine špeciálnych škôl v SR pretrvávajú nedostatky v zabezpečení učebných pomôcok i kompenzačných pomôcok pre zdravotne postihnutých žiakov. Materiálne vybavenie učební (lavice, stoličky), dielní je zastarané. Školám chýbajú takmer vo všetkých ročníkoch a predmetoch učebnice, pracovné listy a učebné pomôcky. Významnou súčasťou finančnej pomoci väčšiny špeciálnych škôl a špeciálnych školských zariadení sú príspevky od sponzorov.

161. Špeciálne školy a zariadenia postupne vstupujú do projektu Infovek a sú vybavované počítačmi s príslušenstvom. Mnohé školy vypracovali projekty a získali granty, z finančných prostriedkov pridelených na tento účel si zlepšujú materiálno-technické podmienky. Kladne možno hodnotiť zapájanie špeciálnych základných škôl zo všetkých krajov do projektov, zameraných na integráciu rómskej komunity v súlade s prijatou koncepciou vlády SR, do projektu PHARE, podprojekt - Podpora rómskej menšiny v oblasti vzdelávania, do projektu Reintegrácia detí zo sociálne znevýhodneného prostredia zo špeciálnych škôl do bežných základných škôl -, v súčinnosti s organizáciami tretieho sektora (Nadácia Škola dokorán, Nadácia pre deti Slovenska, Slovenská humanitná rada, OZ Fundament, Aj my to dokážeme).

162. V školskom roku 2003/2004 sa vo väčšine KŠÚ zaoberali problémami základných škôl pri zdravotníckych zariadeniach, čo vyplynulo zo zmien v zdravotníckej legislatíve i zmien v riadení nemocníc. Vzhľadom na zmeny zriaďovateľov nemocníc začali vznikať požiadavky na úhradu nájomného za priestory, ktoré využívajú základné školy. Na základe dlhodobšieho sledovania vývoja počtu žiakov v uvedených zariadeniach je tendencia vyráďovať ZŠ pri nemocniciach zo siete škôl a školských zariadení.

163. V špeciálnych základných školách kvalifikovanosť učiteľov stúpa, napriek tomu je ich nedostatok. Postupne sa vytvárajú podmienky pre miesta rómskych asistentov a asistenta učiteľa, ale obmedzené finančné možnosti neumožňujú obsadenie týchto miest všade tam, kde sú potrební. Zistenie Štátnej školskej inšpekcie v kontrolovaných školách, že v tretine škôl sú personálne podmienky dobré až veľmi dobré a v polovici škôl nevyhovujúce a prevláda celkový nezáujem zo strany učiteľov o ďalšie vzdelávanie, korešponduje so zisteniami KŠÚ. Aj keď viacerí riaditelia a zástupcovia riaditeľov škôl ako i niektorí vedúci vychovávatelia ukončili vzdelávanie vedúcich pedagogických zamestnancov a realizovali sa výberové konania na miesta vedúcich zamestnancov, v špeciálnych školách a špeciálnych školských zariadeniach personálne podmienky sú len priemerné. Pozitívne možno hodnotiť motivovanie učiteľov, vychovávateľov a pomocných vychovávateľov k vzdelávaniu. Príkladom je Banskobystrický kraj, v ktorom v uplynulom školskom roku študovalo 62 % z počtu nekvalifikovaných pedagogických zamestnancov. Kvalifikovanosť učiteľov tu stúpila v školskom roku 2003/2004 na 72 %. V Trenčianskom kraji sa odborne vzdelávali učitelia autistických žiakov v problematike autizmu vo vzdelávacích aktivitách organizovaných centrom ANDREAS v Bratislave. V Nitrianskom kraji je personálne zabezpečenie špeciálnych škôl a špeciálnych školských zariadení na pomerne dobrej úrovni, i keď v okrese Komárno je nedostatok pedagógov so špeciálno-pedagogickým vzdelaním a v niektorých reedukačných zariadeniach je pomerne veľká fluktuácia zamestnancov. V Trnavskom kraji personálne podmienky škôl dosahujú málo uspokojivú úroveň. Vo všetkých okresoch rieši Krajský školský úrad problémy so zriaďovaním, personálnym obsadením a finančným zabezpečením pedagogicko-psychologických poradní. Zo správy KŠÚ Žilinského kraja vyplýva, že sa zvyšuje odbornosť pedagogických zamestnancov a tým sa zabezpečujú dobré personálne podmienky škôl a školských zariadení. Prešovský kraj má nedostatočný počet odborných zamestnancov v pedagogicko-psychologických poradniach a rieši problémy s optimalizáciou siete poradenských a špeciálnych výchovných zariadení. V Košickom kraji je v

špeciálnych materských školách a v špeciálnych stredných školách kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov 100 %-ná, čo nemožno konštatovať v špeciálnych základných školách.

V Bratislavskom kraji riešia zvyšovanie odbornosti zapájaním učiteľov a vychovávateľov do rôznych vzdelávacích aktivít organizovaných Metodicko-pedagogickým centrom mesta Bratislavy.

Predmetové olympiády a súťaže

164. Do pôsobnosti KŠÚ podľa uvedeného zákona prislúcha aj organizácia, koordinácia a finančné zabezpečenie okresných, krajských a niekde aj celoslovenských kôl predmetových olympiád, postupových súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení vo svojej územnej pôsobnosti. Okresné a krajské kolá súťaží zabezpečovali KŠÚ väčšinou v spolupráci s centrami voľného času a jednotlivými školami v krajoch podľa Pedagogicko-organizačných pokynov Ministerstva školstva SR pre školy a školské zariadenia a orgány verejnej správy v školstve na školský rok 2003/2004 a Smernice MŠ SR č. 537/2000-7 o organizovaní, riadení a finančnom zabezpečení súťaží žiakov základných škôl, základných umeleckých škôl a stredných škôl v SR. Súťaže prebiehali podľa organizačných poriadkov na štandardnej úrovni.

Finančné prostriedky účelovo viazané na školské súťaže MŠ SR zaslalo až v apríli 2004, po uskutočnení väčšej časti súťaží. Preto niekde prebehli v núdzovom režime za obmedzenej účasti a bez úhrady stanovených finančných náležitostí účastníkom.

Samotný priebeh, organizáciu súťaží a prácu odborných komisií, zapojenosť žiakov a ich výsledky hodnotia jednotlivé KŠÚ pozitívne. Súťaže boli odborne zabezpečené v spolupráci s organizáciami a inštitúciami ako Slovenská jednota matematikov a fyzikov, Slovenská agentúra životného prostredia, Geologický ústav SAV, metodicko-pedagogické centrá, Unesco, Informačná kancelária Rady Európy, Katedra ľudských práv pri UK v Bratislave a iné.

Športové súťaže

165. Vzhľadom na zmenu spôsobu financovania v kalendárnom roku 2004 prostredníctvom štátneho rozpočtu MŠ SR cez KŠÚ, sa výrazne zmenil aj spôsob organizácie športových súťaží. Neskorým rozhodnutím MŠ SR o financovaní i organizovaní športových súťaží a následným nedostatkovým rozpočtom škôl sa v mnohých prípadoch uskutočnili súťaže bez finančného krytia (bez cien a diplomov, zabezpečenia občerstvenia, preplatenia cestovného, bez finančného krytia materiálno-technického zabezpečenia, bez úhrad rozhodcom a organizátorom), alebo sa neuskutočnili vôbec.

Vo všetkých krajoch je spolupráca s Centrami voľného času a Slovenskou asociáciou športu na školách dobrá a športové súťaže boli organizované po vzájomnej dohode na veľmi dobrej úrovni. KŠÚ v Bratislave konštatuje, že sledovaním úrovne všestrannej telesnej pripravenosti žiakov základných a stredných škôl na školských okresných kolách športových súťaží zistili pomerne zlý zdravotný stav detí a mládeže, veľa necvičiacich, pomerne nízku úroveň ich pohyblivosti, nízku aktivitu a záujem o športovanie. Podstatne sa znížila aktivita jednotlivých škôl pri organizovaní školských dlhodobých medzitriednych súťaží, je nízka ponuka záujmových aktivít pre deti a mládež v mimovyučovacom čase, odvolávajú sa na nedostatok finančných prostriedkov na vedenie záujmových športových krúžkov, zanikajú školské športové strediská za účinnej spolupráce so športovými zväzmi.

V záujme zabezpečenia priebehu súťaží žiakov základných a stredných škôl je potrebné zachovať existenciu centier voľného času a prehodnotiť ich normatívne financovanie a personálne obsadenie, zabezpečiť, aby finančné prostriedky na súťaže boli k dispozícii krajským školským úradom už v januári aktuálneho roku.

Problémové správanie žiakov v špeciálnych základných školách SR.⁷

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, 2001

166. V rámci riešenia grantovej úlohy VEGA - 1/023/03: Psychologická prevencia a psychologická intervencia ako fázy integrovanej starostlivosti o deti a mládež s poruchami správania Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie sa zameria kvantitatívne

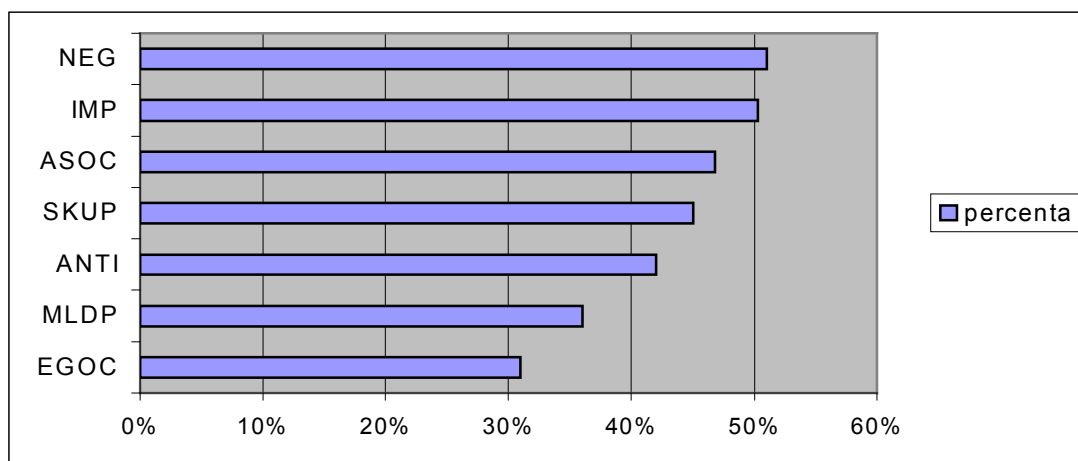
⁷ Použitý prameň: Kopányiová, A., Matula, Š.: Správa o analýze záškoláctva a porúch správania žiakov ZŠ a SŠ v SR. Analytický materiál pre MŠ SR, VÚDPaP 2001

a kvalitatívne zmapovať výskyt problémového správania aj žiakov v špeciálnych základných školách (ŠZŠ) na Slovensku. Za problémových žiakov považovali tých, ktorí mali v sledovanom školskom roku (2003/2004) zníženú známku zo správania alebo mali pokarhanie za správanie. Prieskum bol uskutočnený v 30 ŠZŠ. Učitelia tried 2. stupňa vyplnili Depistážny dotazník (VÚDPaP, 2003), ktorým sa zisťovali charakteristiky problémového správania. Bolo oslovených 30 škôl, ktoré navštevuje 1 302 žiakov (760 chlapcov a 542 dievčat). Kritériom výberu problémového žiaka boli dve uvedené objektívne zistiteľné charakteristiky, ktoré sú často následkami výskytu poruchového správania v škole. Dotazníkom bolo identifikovaných 213 problémových žiakov, čo je 16,4% detí v sledovaných školách.

167. Jednu špeciálnu triedu navštevujú najmenej dvaja problémoví žiaci. Doterajšie zistenia ukazujú, že v bežných základných školách na Slovensku v triedach 2. stupňa je to približne 10 % problémových detí. V prieskume sa porovnával výskyt problémového správania v ŠZŠ internátnych a v bežných ŠZŠ. Takmer 20 % zo sledovanej vzorky žiakov v internátnych ŠZŠ prejavuje problémové správanie. V bežných ŠZŠ je to takmer 15 % žiakov. Tento rozdiel ukazuje na väčšiu kumuláciu problémových žiakov v internátnych typoch ŠZŠ. Výskyt sociálno-patologických javov podľa poskytovanej psychologickkej a psychiatrickej starostlivosti popisuje tabuľka. Zároveň porovnáva výskyt týchto javov s bežnou ŠZŠ.⁸

168. Takmer 38 % problémových detí ŠZŠ malo pokarhanie od triedneho učiteľa alebo riaditeľa, ale väčší počet, 42 % malo zníženú známku zo správania, kým v bežnej ZŠ je to o polovicu menej (20 %). Polovica sledovaných žiakov je v starostlivosti psychológa. Učitelia vidia u väčšieho počtu žiakov ŠZŠ zlú prognózu vývinu a spoluprácu s rodičmi problémových detí hodnotia v ŠZŠ ako horšiu. Možno konštatovať, že 1/2 žiakov (ktorých učiteľ hodnotí ako problémových) má problémy s pravidelnou dochádzkou do školy. Pomerne prekvapivým zistením je, že len 52 % týchto žiakov je v starostlivosti psychologickkej inštitúcie. Prognosticky pesimistické je príliš veľké percento (takmer 70 %) zle spolupracujúcich rodičov. Súčasťou sledovania bolo kvalitatívne mapovanie problémového správania detí a mládeže. V dotazníku učitelia posudzovali výskyt problémového správania žiakov, ktorí spĺňali vyššie uvedenú charakteristiku porúch správania, v škole. Posúdili správanie problémového žiaka a uviedli frekvenciu takéhoto správania na škále od 0 (nikdy sa takto nespráva) až po 3 (často sa takto správa).

Graf 50 Prejavy problémového správania podľa jednotlivých kategórii (N=213)

Legenda: NEG – negativizmus; IMP – impulzívne správanie; ASOC – asociálne správanie; SKUP – inklinovanie k problémovej skupine; ANTI – antisociálne správanie; MLDP – maladaptívne správanie; EGO – egocentrické správanie.

V grafe 50 sa uvádza prehľad rozloženia prejavov problémového správania podľa jednotlivých kategórii vo všetkých ročníkoch ŠZŠ. Z uvedeného vyplýva, že za najčastejšie problémové správanie učitelia klasifikovali – negativizmus (51 %), impulzívne správanie (50 %) a asociálne správanie (46,8 %).

⁸ Použitý prameň: Kopányiová, A., Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Bratislava, 2004

Životný štýl mládeže v Slovenskej republike⁹

Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003

169. Na základe požiadavky MŠ SR a Národného programu boja proti drogám za rezort školstva Ústav informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ) opätovne skúmal hodnotové **orientácie životného štýlu mládeže** v SR, názory a postoje mladých ľudí ku konzumácii drog a mapoval situáciu vo fajčení a konzumácii alkoholu.

Na formovaní hodnotového systému mladej generácie sa významnou mierou podieľa rodina, škola, sociálne prostredie, rovesníci, celá spoločnosť. Mládež hľadá vo všeobecnosti na život optimisticky. Pozitívny zmysel vlastného života a radosť zo života vyjadřilo 80,1 %. Takmer 20 % oslovených nevidí v živote zmysel a pesimisticky nazerá na život a vlastnú budúcnosť.

Medzi päť najdôležitejších životných hodnôt zo súboru vytypovaných devätnástich individuálnych hodnôt zaradili mladí ľudia také hodnoty ako: byť zamestnaný (62 %), mať šťastné manželstvo a deti (62 %), žiť spokojný a harmonický život (52,5 %), mať priateľov (39,9 %). Za nimi bezprostredne nasledovali hodnoty ako: mať majetok a peniaze (38,7 %), žiť zdravo a starať sa o svoje zdravie (34,7 %) a osobná sloboda (34,5 %). Takmer každý mladý človek má veľa voľného času a často dokonca nevie, čo s ním. 3,2 % sa domnieva, že nemá voľný čas vôbec. Viac ako polovica oslovených považuje život za dostatočne zmysluplný.

Časť výskumu životného štýlu sa zamerala aj na začlenenie nášho štátu do európskych štruktúr. Mladí ľudia vnímajú európske občianstvo predovšetkým ako možnosť pracovať, študovať a žiť v ktorejkoľvek krajine Európskej únie.

170. Za jeden z kľúčových okruhov problémov riešených vo výskumnej úlohe bola **analýza rodinného prostredia** respondentov. Až 55,4 % respondentov považuje rodinné vzťahy za dobré a viac ako tretina opýtaných ich hodnotí ako veľmi dobré. Zlé vzťahy v rodine prevažujú u 5,2 % opýtaných a určitú formálnosť až ľahostajnosť vo vzájomných vzťahoch pociťuje 1,9 %. Rodičov už nemá asi 1,1 % mladých ľudí. Jedným z dôležitých činiteľov, ktoré vplyvajú na formovanie osobnosti mladého človeka, je životná úroveň rodiny, v ktorej žije. Polovica opýtaných v podstate nepociťuje nedostatok finančných prostriedkov, tretine chýbajú a 20,3 % má ich silný deficit.

171. Najčastejším zdrojom informácií o škodlivosti **fajčenia** a konzumácie alkoholu je pre deti vo veku 10 – 15 rokov škola. Na experimentovanie s fajčením tabakových výrobkov u detí a mládeže má veľký vplyv reklama, rovesnícka skupina, ale najmä rodinná výchova a príklad rodičov a súrodencov. Príležitostne si zapáli cigaretu 13,8 % respondentov a pravidelne fajčí 22,4 % opýtaných. K nefajčiarom patrí viac ako polovica mladých ľudí a 5,7 % ešte nikdy s fajčením tabakových výrobkov neexperimentovalo.¹⁰ Medzi látkami vplyvajúcimi na psychiku človeka má **alkohol** výnimočné postavenie. Jeho škodlivosť podporuje spoločenská akceptácia a veľká dostupnosť. Denne pije alkoholické nápoje 1,8 % opýtaných a 2 až 3-krát do týždňa ich konzumuje 10,6 %. Pri rôznych príležitostiach po pohárik s alkoholom siahne 62,3 % mladých ľudí. Alkoholické nápoje nepije 22,6 % a 2,6 % opýtaných ho ešte nikdy neochutnali. Vo výskume sa ÚIPŠ zamerail aj na hru na hracích automatoch – **gambling**. Zistilo sa, že častá hra na hracích automatoch úzko súvisí so zvýšenou konzumáciou alkoholických nápojov a pravidelným fajčením.

Problematika **nelegálnych drog** postihuje, podľa vyjadrenia odborníkov, čoraz nižšie vekové kategórie a stáva sa tak celospoločenským problémom. Prioritným zdrojom informácií o drogách sú masmédiá. Mladí ľudia experimentovanie s drogami považujú za snahu prispôbiť sa rovesníkom, zvedavosť, únik z rodinného prostredia a nuda. Drogu možno najľahšie získať na diskotékach a koncertoch, v zábavných podnikoch a herniach a v internátoch a školách. Najčastejším vekom, keď mladí ľudia začínajú s drogami experimentovať, je obdobie medzi 15 – 18 rokom, avšak najnižší vek je 10 – 12 rokov. Do veku 14 rokov vyskúšalo drogu 8,9 %, vo veku od 15 – 17 rokov nadobudlo drogové skúsenosti až 60,1 % respondentov. Podľa údajov výskumu realizovaného ÚIPŠ sa zistilo užívanie nelegálnych drog u 27,2 % mládeže vo veku 15 – 18 rokov v Slovenskej republike.¹¹

⁹Použitý prameň: Drog a životný štýl mládeže v Slovenskej republike, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003

¹⁰Použitý prameň: Fajčenie žiakov základných a stredných škôl, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003

¹¹Použitý prameň: Syntetické drogy z pohľadu stredoškolskej mládeže, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003

Zistené výsledky výskumu poukazujú na skutočnosť, že súčasná mládež je vo veľkej miere ohrozená drogami. Negatívnu úlohu zohráva aj tolerantný prístup spoločnosti k danému problému, podceňovanie a bagatelizovanie škodlivých dôsledkov konzumácie legálnych drog. V oblasti výchovy a primárnej prevencie iniciujú ucelené preventívne programy v školách a školských zariadeniach pre voľný čas zariadenia špeciálno-pedagogického poradenstva a pedagogicko-psychologické poradne (PPP).

172. **PPP úzko spolupracujú** s rodinou a prirodzeným sociálnym prostredím, poskytujú špecifickú sociálnu, psychologickú a liečebno-výchovnú starostlivosť deťom ohrozeným sociálno-patologickými javmi. Pracujú s deťmi s poruchami správania individuálnou i skupinovú formou. V rámci prevencie drogových závislostí zrealizovali 5 005 aktivít v 38 projektoch. Venujú osobitnú pozornosť poradensko-informačnej a metodologickej činnosti, poskytujú pomoc školským psychologom a výchovným poradcom vo všetkých druhoch a stupňoch škôl. Najvyšší počet klientov, ktorým poradne poskytli službu, poradenstvo a vyšetrenie bolo z 1. stupňa základnej školy (33 680) a zo žiakov 2. stupňa ZŠ (30 877). Nasledovali predškôláci (26 637), študenti gymnázií (16 356), stredných odborných škôl (11 137) a SOU (7 234). Klientom bola poskytnutá služba jednorazovo alebo opakovane, pričom oba druhy boli realizované individuálnou alebo skupinovú formou. Jednorazové činnosti mali výraznejšiu prevahu (62,0 %) nad opakovanými (38,0 %).¹²

173. **Centrá výchovnej a psychologickéj prevencie (CVPP)** pracujú spravidla ambulantnou formou, evidovali 11 406 klientov, z ktorých bolo 8 854 detí, 2 252 rodičov a iných osôb. Zúčastňujú sa na terénnej sociálnej práci a podieľajú sa na výchovnom dohľade nad ohrozenými deťmi vrátane detí, u ktorých bola prerušená alebo zrušená nariadená ústavná výchova. Zabezpečujú tiež nepretržitú službu prvej pomoci deťom a rodinám v krízových životných situáciách. Dôvodmi príchodu klientov do CVPP sú rodinné problémy (1 072), poruchy správania (2 484), experimentovanie s drogou (284), patologické hráčstvo, ale aj záškoláctvo (398), osobnostné a psychické problémy, resp. iné. V rámci prevencie drogových závislostí zrealizovali veľa aktivít, z ktorých najväčší počet predstavovali skupinové činnosti s klientom, výcvikové skupiny, prednášky a besedy. Pre pedagógov a pre koordinátorov organizovali metodické konzultácie, kurzy, semináre a prednášky.¹³

174. PPP a CVPP sú garantmi a spolu so základnými a strednými školami realizujú **projekty**: Kým nie je príliš neskoro, Škola bez alkoholu, cigariet a iných drog, Školy podporujúce zdravie, Program rozvoja osobnosti žiaka so zameraním na drogovú prevenciu, Cesta k emocionálnej zrelosti. Preventívno-výchovný program Cesta k emocionálnej zrelosti sa realizoval v základných a stredných školách v SR už štvrtý rok. Obsah jeho desiatich tém je zameraný na jednotlivé zložky emocionality a je určený pre vekovú kategóriu detí od 12 do 15 rokov. Do programu v školskom roku 2003/2004 sa zapojilo 740 škôl, najvyšší počet škôl bol v Prešovskom kraji (122) a najnižší v Bratislavskom kraji (53). Program je zabezpečovaný v rámci etickej výchovy, na triednických hodinách a po vyučovaní. Počas realizácie sa do preventívneho programu CESTA zapojilo spolu 3 524 škôl a 176 087 žiakov. Program oslovil svojou netradičnou formou a metódami (zážitkové učenie a hra), dispozíciou pomáhať pri riešení problémov. Stal sa účinným nástrojom v procese socializácie a výchovy k prosociálnosti, má potenciál rozvíjať emocionálnu zrelosť žiaka, vytvára priestor k diskusii a k zlepšeniu komunikačných schopností žiakov.¹⁴

V súčasnom období nárastu počtu mladých ľudí experimentujúcich s drogami významnú úlohu zohráva informovanosť, prevencia a kontinuálna **starostlivosť o drogovu závislosť**. Resocializácia v oblasti drogových závislostí priamo súvisí a nadväzuje na ostatné formy sociálnej prevencie. Programovo je orientovaná na zmenu spôsobu myslenia a konania na zmenu životného štýlu odliečeného závislého a začína sa po ukončení detoxifikačnej liečby.

175. V rokoch 2001/2002 sa uskutočnil prieskum drogovu závislých **liečených v resocializácii**, ktorý mal dokázať, že tento proces je súčasťou programov ich liečby. Väčší predpoklad pre vstup do života v spoločnosti v absencii majú tí preliečení, ktorí sa zúčastnili resocializácie pobytového

¹²Použitý prameň: Činnosť pedagogicko-psychologických poradní v školskom roku 2002/2003, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2004

¹³Použitý prameň: Činnosť CVPP v školskom roku 2002/2003, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2004

¹⁴Použitý prameň: Vyhodnotenie programu Cesta k emocionálnej zrelosti, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2004

typu v resocializačnom stredisku 12 mesiacov a pokračujú v programoch svojpomocných skupín ako sú T- kluby, liečebné postupy typu anonymných alkoholikov alebo anonymných narkomanov. Na Slovensku sú vytvorené dobré odborné predpoklady pre účinnú sociálnu pomoc v tejto oblasti. Komplexné zabezpečenie resocializácie a reintegrácie drogovzo závislých do spoločnosti nie je ešte dostatočné, chýba ich zapojenie do občianskych a spoločenských aktivít najmä v posledných fázach liečby, vhodné a dobré rekvalifikačné programy a následná príprava resocializantov na budúce povolanie.¹⁵

Ďalšie vzdelávanie pedagógov a riadiacich zamestnancov škôl¹⁶

Vyhodnotenie plánu hlavných úloh za rok 2003 a 1. polrok 2004, MPC Prešov, Hodnotenie práce za školský rok 2003/2004
MPC Tomášikova, Bratislava, Hodnotenie práce za 2. polrok 2003 MPC Exnárova, Bratislava

176. V školskom roku 2003/2004 metodicko-pedagogické centrá zabezpečovali odborno-metodickú, výskumnú a prieskumnú činnosť a poskytovali pedagogickým zamestnancom v oblasti ďalšieho vzdelávania možnosť zvýšiť si pracovnú kvalifikáciu, špecializáciu, jazykové kompetencie, zručnosti v používaní informačných a komunikačných technológií. Spoločným menovateľom aktivít bol dôraz na proces humanizácie a sprostredkovanie najnovších informácií z jednotlivých odborov. V školskom roku 2003/2004 v porovnaní s predchádzajúcim rokom bol výrazný záujem o priebežné vzdelávanie, jednorazové projekty, jednodňové semináre s tvorivým a progresívnym charakterom a aktivity organizované v spolupráci so zahraničnými inštitúciami. Prednosťou vzdelávacích programov bolo ich uskutočňovanie aj mimo sídiel metodicko-pedagogických centier.

177. Záujem o **I. a II. kvalifikačnú skúšku** pedagogických zamestnancov je porovnateľný s predchádzajúcim rokom. I. kvalifikačnú skúšku absolvovalo 547 pedagogických zamestnancov a II. kvalifikačnú skúšku 125.

V rámci **špecializačného kvalifikačného štúdia** učitelia získali spôsobilosť vyučovať vybrané aprobačné predmety a vychovávatelia a majstri odbornej výchovy spôsobilosť na pôsobenie v špeciálnych školách a špeciálnych školských zariadeniach. Jedenásť projektov bolo zameraných na štúdium cudzích jazykov, informatiku, etickú výchovu, špeciálnu pedagogiku, aplikovanú ekonómiu a asistent učiteľa.

Cieľom **špecializačného inovačného štúdia** bolo rozširovať pedagogickú a odbornú spôsobilosť pedagógov. Realizovaných bolo 11 projektov: Informačno-komunikačné technológie, IKT vo vyučovaní matematiky, (o tento druh štúdia bol vysoký záujem, ktorý kvôli nárokom na technické vybavenie a ľudské zdroje je stále náročnejšie zabezpečovať), Riadenie školstva – školská inšpekcia, Hospodárska nemčina, Dramatická výchova, Onkologická výchova, ŠIŠ pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry, Práca s nadanými a talentovanými žiakmi na matematike, Globálna výchova, Zdravá škola, Zajtra bude neskoro, Emauzy – Katechéza dospelávajúcej mládeže ako proces dozrievania človeka, Život a láska, Kurz gestaltpedagogiky a poradenstva. V porovnaní s minulým školským rokom absolvovalo ŠIŠ viac pedagogických zamestnancov.

Na skvalitnenie vykonávania riadiacich funkcií v školách a v školských zariadeniach sa orientovali 3 projekty: **Príprava vedúcich zamestnancov**, **Školský manažment** - zameraný na rozvíjanie tvorivej osobnosti vedúceho pedagogického zamestnanca, **Komplexné riadenie školy** TQM-vedený výcvikom na vypracovanie akčného plánu školy.

178. Projekty **priebežného vzdelávania** sú zamerané na prehľbovanie, rozvíjanie a rozširovanie pedagogických a odborných vedomostí a zručností pedagogických zamestnancov. MPC realizovali viac ako 100 projektov zameraných na pedagogicko-psychologickú diagnostiku, problematiku drogovej prevencie, prípravu učiteľov stredných škôl na nový model maturitnej skúšky, informovanie o Európskej únii a NATO, zvýšenie právneho vedomia, inováciu metodiky výučby a výmenu pedagogických skúseností. Zúčastnilo sa ich okolo 50 000 účastníkov.

¹⁵ Použitý prameň: Zemko, M.: Resocializačný proces z aspektu liečby drogovzo závislých, časopis Mládež a spoločnosť, Ústav informácií a prognóz, Bratislava, 2004, 29 s.

¹⁶ Použité pramene: Vyhodnotenie plánu hlavných úloh za rok 2003 a 1. polrok 2004, MPC Prešov, Hodnotenie práce za školský rok 2003/2004 MPC Tomášikova, Bratislava, Hodnotenie práce za 2. polrok 2003 MPC Exnárova, Bratislava

Po prvýkrát sa v školskom roku 2003/2004 realizovalo vzdelávanie nepedagogických zamestnancov formou jednorazových vzdelávacích aktivít zameraných na problematiku odbornej spôsobilosti pri manipulácii s potravinami a uvádzania zásad správnej výrobnéj praxe v zmysle potravinárskeho kódexu do zariadení školského stravovania, obsluha PC a program pre školské jedálne určený vedúcim školských jedální a výklad zákona o ochrane osobných údajov pre personálnych zamestnancov.

179. Medzi dôležité aktivity MPC patrí organizovanie **regionálnych kôl pedagogického čítania**. V školskom roku 2003/2004 sa uskutočnil jeho 46. ročník a prihlásilo sa 11 učiteľov. Napriek stúpajúcej kvalite predkladaných prác je záujem o túto formu pedagogickej tvorivosti stále nízky. MPC organizovali aj podujatia so zameraním na prezentáciu vlastnej tvorby učiteľov s celoslovenskou pôsobnosťou. (Prešovské hudobno-pedagogické fórum, výtvarné výstavy, Výtvarný salón učiteľov- Bratislava, Fórum pedagogiky).

180. Integrálnou súčasťou MPC v Prešove je Rómske vzdelávacie, informačné, dokumentačné, poradenské a konzultačné centrum (ROCEPO), ktoré má celoslovenskú pôsobnosť. Realizuje vzdelávacie projekty a priebežné vzdelávanie učiteľov a vychovávateľov pôsobiacich na školách a školských zariadeniach s vysokým zastúpením rómskych detí a žiakov so zameraním na multikultúrnu a protipredsudkovú výchovu, alternatívne akceleračné a motivujúce vzdelávacie programy. Vzdelávacích programov (52 druhov) sa zúčastnilo 1 964 pedagogických zamestnancov.

181. MPC Bratislava Tomášikova a Exnárova sa zamerali v hodnotenom školskom roku aj na prácu s **talentovanou mládežou**. MPC bolo spoluorganizátorom matematických súťaží a jazykových olympiád. V oblasti výchovy mimo vyučovania pokračovali v projekte Tvorivo-humánneho modelu do všetkých domov mládeže na Slovensku. V centre pozornosti boli aktivity pre žiakov ubytovaných v domovoch mládeže a semináre sa orientovali na voľnočasové aktivity a prevenciu pred negatívnymi javmi (kriminalita, drogy), na rozvoj zručnosti žiaka komunikovať v konflikte, k tolerancii.

VII. Záver

Podnety a odporúčania krátkodobého charakteru (na školský rok 2004/2005)

Školám a školským zariadeniam

Základným školám

- Výber a zaraďovanie žiakov do tried s rozšíreným vyučovaním predmetov alebo skupín predmetov uskutočňovať na základe komisionálnych skúšok na zistenie predpokladov a nadania žiakov, na základe odporúčania školy, do ktorej žiaci dochádzajú, so súhlasom zákonných zástupcov.
- V triedach s rozšíreným vyučovaním predmetov alebo skupín predmetov zabezpečiť plnú odbornosť ich vyučovania.
- Nezriaďovať triedu s rozšíreným vyučovaním, ak chýba paralelná trieda so základným variantom učebného plánu.
- Vytvárať v školách, ktoré uskutočňujú individuálnu integráciu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pracovné miesto školského špeciálneho pedagóga.
- Dôsledne dodržiavať čl. XV zákona NR č. 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) a Usmernenie k evidencii individuálne integrovaných detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do tried materských škôl, základných škôl a stredných škôl schválené MŠ SR dňa 21. júna 2001 pod číslom 370/2001 – 44.
- Spolupracovať s poradenskými zariadeniami.
- Zamerať sa na odstránenie zistených nedostatkov na základe porovnania výsledkov vedomostných testov so vzdelávacím štandardom.
- Činnosť metodických orgánov orientovať na využívanie vzdelávacích štandardov a na uplatňovanie progresívnych metód a foriem práce.
- V matematike, slovenskom jazyku a literatúre, slovenskom jazyku a literatúre v školách s vyučovacím jazykom maďarským, maďarskom jazyku a literatúre v školách s vyučovacím jazykom maďarským, anglickom jazyku, prírodovede, chémii, prírodopise, fyzike zabezpečiť dodržiavanie vzdelávacieho štandardu pre jednotlivé predmety.
- Výrazne skvalitniť prácu učiteľov pri uplatňovaní požiadaviek na vedomosti a zručnosti vo vzdelávacích štandardoch s exemplifikačnými úlohami pri upevňovaní a preverovaní trvalosti základných poznatkov a ich hodnotení.
- Zvýšiť pozornosť kontrole úrovne vedomostí žiakov na úrovni školy v zmysle požiadaviek na vedomosti a zručnosti vzdelávacích štandardov s exemplifikačnými úlohami ako nástroja objektívneho hodnotenia v jednotlivých predmetoch.
- Na základe analýzy výsledkov testov vo vybraných predmetoch prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatočných výkonov žiakov a nedostatkov v hodnotení žiakov.
- V slovenskom jazyku a literatúre v školách s vyučovacím jazykom maďarským oboznamovať sa s progresívnymi učebnými technikami a organizačnými formami vyučovania cudzích jazykov a aplikovať ich vo vyučovacom procese, dôraz klásť na nácvik komunikatívnych zručností.
- V anglickom jazyku zosúladiť uplatňovaný variant učebného plánu s potrebami, možnosťami a podmienkami školy.

Stredným školám

- Porovnať u jednotlivých žiakov výsledky testu (MAT, SJL) s výsledkami klasifikácie v 9.roč. ZŠ a výsledkami prijímacej skúšky na príslušný druh strednej školy a prijať závery v oblasti kritérií prijímacieho konania.
- Využiť v jednotlivých školách výsledky testov pri vytvorení obrazu o úrovni prijímaných žiakov v predmetoch, ktoré nadväzujú na všeobecnovzdelávacie a odborné predmety v príslušnom druhu a type strednej školy.

Stredným odborným učilištiam/učilištiam

- Skvalitniť vnútornú školskú kontrolu, najmä hospitačnú činnosť.
- Vykonávať štátnu správu v 1. stupni podľa predpisov.
- Zabezpečiť dôsledné plnenie učebných plánov a učebných osnov.
- Pri prijímaní žiakov do nadstavbového štúdia dôsledne zachovávať nadväznosť učebných a študijných odborov podľa predpisov.

Stredným odborným učilištiam s vyučovacím jazykom maďarským

- Zabezpečiť v slovenskom jazyku a literatúre dôsledné dodržiavanie princípov komunikatívneho prístupu vo výchovno-vzdelávacom procese, najmä s dôrazom na nácvik komunikatívnych zručností.

Špeciálnym základným školám

- Zabezpečiť spätnú väzbu, relaxačné prestávky, vytvoriť priestor pre samostatnú prácu žiakov na vyučovacích hodinách.
- Dokumentáciu školy viesť na predpísaných tlačivách, skvalitniť jej administratívnu a formálnu stránku.
- Dodržiavať časový interval rediagnostikovania žiakov.
- Zlepšiť činnosť metodických orgánov, aby zodpovedala koncepcii a potrebám školy.
- Zaviesť do hospitačnej činnosti systematickosť, uplatňovanie spätnej väzby, konkrétnosť záverov.

Odborným učilištiam

- Zabezpečiť spätnú väzbu, hodnotenie ako motivačný prvok, aktivizovanie žiakov pri osvojovaní nového učiva, metódy a formy práce prispôsobené mentálnej úrovni žiakov.
- Odstrániť formálne a administratívne nedostatky pedagogickej dokumentácie.
- V hospitačnej činnosti zaviesť pravidelnosť, analýzu výsledkov, spätnú väzbu.
- Zabezpečiť, aby prevažnú časť vyučovacej hodiny neboli žiaci zamestnaní písaním poznámok.

Základným umeleckým školám

- Zvýšiť efektivitu a rozsah vnútornej školskej kontroly, využívať rozmanité formy kontrolnej činnosti.
- Zlepšiť podmienky vyučovania v tanečných odboroch.

Materským školám

- Akceptovať odporúčané metodické postupy a skvalitniť úroveň plánovania a realizácie výchovno-vzdelávacej činnosti, zvýšenú pozornosť venovať uplatňovaniu progresívnych metód a foriem práce.
- Rozvíjať a zdokonaľovať u detí predškolského veku počúvanie s porozumením a jeho kvalitu overovať v ich konaní.
- Skvalitňovať komunikačné zručnosti detí predškolského veku v dvojazyčnom prostredí.
- Podporovať detské sebavedomie, samostatnosť a istotu vo svojej schopnosti, systematickým uplatňovaním variabilných, inovačných prístupov, foriem a metód.
- V oblasti osvojovania matematických predstáv venovať pozornosť formulácii a zadávaniu úloh (zrozumiteľne, stručne, jasne, primeraný počet opakovaní). Podnecovať a rozvíjať logické myslenie, venovať zvýšenú pozornosť zdokonaleniu ľavo – pravej orientácie, súbežne plniť obsah výchovy a vzdelávania zo všetkých troch kategórií.
- V cielenom rozvoji grafomotorických zručností venovať pozornosť správne držianiu a tlaku grafického materiálu na podložku a dodržaniu veľkosti grafického tvaru do konca, dbať na správnu polohu tela detí. Dodržiavať odporúčané metodické postupy a zefektívniť kontrolnú činnosť riaditeľiek.

Školám a školským zariadeniam na základe prešetrovania sťažností

- Dôsledne dodržiavať právne predpisy pri prijímaní žiakov do škôl.

- Vyvarovať sa nútenia rodičov platiť vysoké sumy na opravy, údržbu a učebné pomôcky cez rodičovské združenia a rôzne nadácie.
- Venovať sa zvyšovaniu právneho vedomia pedagogických zamestnancov.
- Zlepšovať úroveň komunikácie s učiteľmi, rodičmi a s radou školy; rešpektovať ich zákonné práva.
- Venovať zvýšenú pozornosť klasifikácii správania.
- Venovať pozornosť rešpektovaniu ľudských práv žiakov, ich ľudskej dôstojnosti, včas odhaľovať prejavy šikanovania alebo psychického nátlaku tak zo strany spolužiakov, ako aj učiteľov.
- Pri prejednávaní závažných vecí jednať s rodičmi žiaka za prítomnosti ďalšieho člena vedenia školy, z jednania urobiť písomný záznam.
- Dôkladne sa oboznámiť so zákonom č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach; venovať pozornosť aj ústnym sťažnostiam a všetky sťažnosti, na ktorých vybavenie je riaditeľ školy kompetentný, vybavovať v súlade so zákonom; problematike sťažností sa venovať i v spolupráci s rodičovským združením a radou školy, upozorniť rodičov, že na vyučujúceho je kompetentný riešiť sťažnosť riaditeľ školy.
- Venovať náležitú pozornosť oprávneným pripomienkam rodičov i žiakov, a tak predchádzať vzniku konfliktov a podávaniu sťažností.

Zriaďovateľom všetkých škôl a školských zariadení

- Podľa finančných možností pomáhať školám postupne zlepšovať priestorové a materiálno-technické podmienky.

Zriaďovateľom MŠ, ZŠ a ZUŠ

- Zabezpečiť podmienky pre plynulú výchovno-vzdelávaciu činnosť a bezpečnosť detí (neskracovať úväzky učiteľkám, neprenajímať priestory materských škôl na úkor kvality výchovno-vzdelávacej činnosti, nezasahovať do rozhodovacích kompetencií riaditeľiek). Pri obsadzovaní miest pedagogických zamestnancov dodržiavať vyhlášku o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických pracovníkov.
- Umožniť ďalšie odborné vzdelávanie pedagogických zamestnancov, vrátane riaditeľiek materských škôl.
- Vytvárať podmienky na zaškolenie čo najvyššieho počtu 5 – 6 ročných detí a detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou v materských školách. Zvýšenú pozornosť venovať zaškolenosti detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.
- Využiť výsledky testov vo vybraných predmetoch pri vytváraní obrazu o úrovni vzdelávania v príslušnej škole.
- Pri optimalizácii siete škôl uprednostňovať školy s väčším počtom žiakov (nad 300), ktoré dosahujú výrazne lepšie vzdelávacie výsledky ako školy s menším počtom žiakov.
- Realizovať bezbariérovosť vo všetkých druhoch škôl, ktoré vzdelávajú žiakov s telesným postihnutím.

Zriaďovateľom SZŠ

- Podľa finančných možností postupne zvyšovať počty asistentov učiteľa.

Zriaďovateľom SOU, ZŠŠ

- Venovať pozornosť koordinácii zaraďovania učebných odborov do siete odborov škôl.
- Racionalizovať sieť SOU a odborov v závislosti od potrieb regiónu spoluprácou s regionálnymi komorami SOPK.
- Postupne zabezpečovať finančné prostriedky na skvalitnenie materiálno-technického vybavenia na vyučovanie odborného výcviku.
- Posilňovať motiváciu na ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov.
- Stanoviť priority odborného vzdelávania v SOU podľa potrieb regiónu.

Zriaďovateľom škôl a školských zariadení zo zistení pri prešetrovaní sťažností

- Pri odstupovaní podaní dodržiavať platné právne predpisy; vybavovať len tie podania, na ktoré je zriaďovateľ vecne príslušný – dôsledne dodržiavať § 13 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).
- Pri menovaní a odvolávaní riaditeľov škôl a školských zariadení dôsledne dodržiavať právne predpisy (napr. spĺňanie kvalifikačných požiadaviek stanovených právnymi predpismi, menovanie uskutočniť výlučne na návrh rady školy).

Metodicko-pedagogickým centrá

- Pokračovať v realizácii vzdelávacích aktivít orientovaných na problematiku cieleného rozvoja grafomotorických zručností a matematických kompetencií detí predškolského veku.
- Nadalej orientovať priebežné vzdelávanie učiteľov na efektívny spôsob práce s učebnými osnovami a vzdelávacími štandardmi s exemplifikačnými úlohami.
- Zvýšiť pozornosť na progresívne metodické postupy pri usmerňovaní učiteľov matematiky, slovenského jazyka a literatúry, anglického jazyka, prírodovedy, chémie, prírodopisu a fyziky v tematických celkoch, v ktorých sa dosiahla pri meraní úrovne vzdelávacích výsledkov najhoršia úspešnosť.
- V anglickom jazyku ďalšie vzdelávanie učiteľov zamerať na skvalitňovanie didaktických postupov vo vyučovaní.
- Oboznamovať učiteľov slovenského jazyka a literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským na 1. a 2. stupni ZŠ a v stredných odborných učilištiach formou seminárov s komunikatívnou jazykovou výučbou, progresívnymi učebnými technikami a organizačnými formami vyučovania cudzích jazykov a s možnosťami ich praktickej aplikácie vo vyučovaní SJL.

Štátnemu pedagogickému ústavu

- Spracovať metodiku nácviku a rozvíjania grafomotorických zručností detí predškolského veku.
- .

Slovenskej obchodnej a priemyselnej komore

- Podporovať v podnikateľskej verejnosti prijímanie absolventov, ktorí získali osvedčenie SOPK.
- Menovať zástupcov SOPK výhradne z výroby a najmä podnikateľskej sféry.
- Sprostredkovať školám poznatky o nových technológiách a vývojových trendoch v príslušných učebných odboroch.

Krajským školským úradom:

- Zabezpečovať základným a stredným školám odbornú a poradenskú činnosť v súvislosti s individuálnou integráciou žiakov.

Podnety a odporúčania aktuálneho (krátkodobého) charakteru

Ministerstvu školstva Slovenskej republiky:

- Zabezpečiť zavedenie racionálneho systému hodnotenia žiakov a klasifikácie vo všetkých predmetoch základnej školy.
- Zabezpečiť úpravu vzdelávacích štandardov v jednotlivých predmetoch základnej školy na úrovni náročnosti, ktorá je minimálne potrebná na dosiahnutie príslušného stupňa vzdelania na úrovni základnej školy, nakoľko súčasná populácia žiakov stanovené požiadavky nedosahuje.
- Zvážiť perspektívne možnosť úpravy požiadaviek vzdelávacích štandardov v jednotlivých predmetoch základnej školy na dvoch úrovniach náročnosti požiadaviek na vedomosti

a zručnosti (minimálnych a maximálnych) s možnosťou výberu úrovne podľa schopností žiakov a podmienok školy.

- Zabezpečiť úpravu vzdelávacieho štandardu zo **slovenského jazyka a literatúry pre 2. stupeň základnej školy** z hľadiska redukcie požiadaviek na vedomosti a zručnosti v častiach učiva, ktoré sa v súčasnej spisovnej slovenčine stáva okrajovým (až zastaraným) a tým nepodstatným.
- Zabezpečiť prepracovanie učebných osnov a vzdelávacieho štandardu z **maďarského jazyka a literatúry pre 1. a 2. stupeň základnej školy**.
- Systémovo riešiť nepriaznivú situáciu v odbornosti vyučovania **anglického jazyka** a ostatných cudzích jazykov v základnej škole.
- Zabezpečiť doplnenie obsahu Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách o intenzívnu jazykovú prípravu zo slovenského jazyka.
- Zabezpečiť spracovanie a vydanie metodiky intenzívnej jazykovej prípravy zo slovenského jazyka pre materské školy s výchovným jazykom národnostných menšín.

Podnety a odporúčania perspektívneho (dlhodobého) charakteru. Odporúčania na úpravu všeobecne záväzných predpisov v školstve

Ministerstvu školstva Slovenskej republiky:

- Novelizovať vyhlášku MŠM a Š SR č. 477/1990 Zb. o základných umeleckých školách – ako celok nezodpovedá súčasným podmienkam a potrebám.
- Pri najbližšej novele zákona č. 596/2003 Z. z. explicitne zakotviť zodpovednosť riaditeľa školy za dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov.
- V príslušnej legislatíve spresniť vykonávanie opravnej komisionálnej skúšky.

doc. RNDr. Vladislav Rosa, PhD.
hlavný školský inšpektor

VIII. Prílohy

- Príloha 1** Charakteristika hodnotiacich kritérií a a meracích nástrojov
- Príloha 2** Prehľad o počte vykonaných inšpekcií v SR v školskom roku 2003/2004
- Príloha 3** Prehľad pokrytosti siete škôl a školských zariadení všetkými vykonanými inšpekciami v školskom roku 2003/2004
- Príloha 4** Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v základnej škole v školskom roku 2003/2004
- Príloha 5** Kvalita vyučovania na 1. stupni základnej školy vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v školskom roku 2003/2004
- Príloha 6** Kvalita vyučovania na 2. stupni základnej školy vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v školskom roku 2003/2004
- Príloha 7** Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v stredných odborných učilištiach/učilištiach v školskom roku 2003/2004
- Príloha 8** Kvalita vyučovania v stredných odborných učilištiach/učilištiach vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v školskom roku 2003/2004
- Príloha 9** Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v špeciálnych základných školách v školskom roku 2003/2004
- Príloha 10** Kvalita vyučovania v špeciálnych základných školách vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v školskom roku 2003/2004
- Príloha 11** Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v odborných učilištiach v školskom roku 2003/2004
- Príloha 12** Kvalita vyučovania v odborných učilištiach vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v školskom roku 2003/2004
- Príloha 13** Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v základných umeleckých školách v školskom roku 2003/2004
- Príloha 14** Kvalita vyučovania v základných umeleckých školách v jednotlivých odboroch v školskom roku 2003/2004
- Príloha 15** Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie v materských školách v školskom roku 2003/2004
- Príloha 16** Kvalita výchovno-vzdelávacej činnosti v materských školách vo vybraných výchovných zložkách v školskom roku 2003/2004
- Príloha 17** Prehľad o testovaných predmetoch, počte škôl a žiakov a dosiahnutých výsledkoch v 5. roč. základnej školy v SR
- Príloha 18** Prehľad o testovaných predmetoch, počte škôl a žiakov a dosiahnutých výsledkoch v 9. roč. základnej školy v SR
- Príloha 19** Dosiahnutá úspešnosť v testovaných predmetoch v 5. a 9. roč. základnej školy v SR
- Príloha 20** Prehľad o testovaných predmetoch, počte škôl a počte testovaných žiakov v stredných školách v SR
- Príloha 21** Dosiahnutá úspešnosť v testovaných predmetoch v stredných školách v SR
- Príloha 22** Zoznam použitých materiálov štátnych orgánov a inštitúcií

Charakteristika hodnotiacich kritérií a meracích nástrojov

Pri hodnotení inšpekčných zistení sa vychádzalo najmä z hodnotiacich kritérií spracovaných osobitne pre každý druh a stupeň školy/školského zariadenia a používala sa päťstupňová hodnotiacia škála obsahujúca číselné aj slovné hodnotenie.

Slovné hodnotenie	Celočíselné hodnotenie	Neceločíselné hodnotenie priemerov	Hodnotenie pomerom pozitív a negatív	
veľmi dobrý	2	<1,6 , 2>	výrazná prevaha pozitív	+++++ -
dobrá	1	<1,04 , 16)	prevaha pozitív	++++ - -
priemerný	0	<-0,2 , 1,04)	pozitíva a negatíva v rovnováhe	+++ - - -
málo vyhovujúci	-1	<-0,8 , -0,2)	prevaha negatív	++ - - - -
nevýhovujúci	-2	<-2 , -0,8)	výrazná prevaha negatív	+ - - - - -

Vzdelávacie výsledky žiakov v 4., 5. a 9. ročníku ZŠ sa merali testami zostavenými na základe požiadaviek na vedomosti a zručnosti príslušných vzdelávacích štandardov pre jednotlivé predmety základnej školy, s výnimkou v predmete maďarský jazyk a literatúra v 9. ročníku, ktorý bol zostavený na základe príslušných učebných osnov.

Vzdelávacie výsledky žiakov v 1. a 3. ročníku SŠ sa merali testami zostavenými na základe požiadaviek na vedomosti a zručnosti príslušných vzdelávacích štandardov pre jednotlivé predmety základnej školy, s výnimkou testov pre 1. a 3. roč. SOU s VJM zo slovenského jazyka a literatúry, ktorý bol zostavený na základe príslušných učebných osnov.

Vzdelávacie výsledky 5 - 6 ročných detí sa merali testami zostavenými na základe základného pedagogického dokumentu Programu výchovy a vzdelávania detí v materských školách.

Testy v ZŠ - tematické inšpekcie/komplexné inšpekcie						
	Test	Percentuálna úspešnosť				
5. ročník	MAT 5	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 40	menej ako 40
	SJL 5	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 40	menej ako 40
	SJLm 5	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	MJL 5	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 50	menej ako 50
	PDA 5	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 45	menej ako 45
9. ročník	MAT 9	aspoň 90	aspoň 73	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	SJL 9	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	SJLm 9	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	MJL 9	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	ANJ 9	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	CHE 9	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	PRI 9	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	FYZ 9	aspoň 90	aspoň 73	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
Klasifikačný stupeň		1	2	3	4	5
Hodnotenie ŠŠI		2	1	0	-1	-2
Testy v SŠ - tematické inšpekcie v 1. a 3. ročníku						
	Test	Percentuálna úspešnosť				
1. ročník	MAT	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 44	menej ako 44
	SJL	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 50	menej ako 50
	SJLm	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	MJL	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	ANJ	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45
	PRI	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 40	menej ako 40
3. ročník	SJLm	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 60	aspoň 45	menej ako 45

Klasifikačný stupeň	1	2	3	4	5	
Hodnotenie ŠŠI	2	1	0	-1	-2	
Testy v ZŠ - tematické inšpekcie v 4. ročníku						
	Test	Percentuálna úspešnosť				
4. ročník	MAT	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 40	menej ako 40
	SJL	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 40	menej ako 40
	PDA	aspoň 90	aspoň 75	aspoň 55	aspoň 45	menej ako 45
Klasifikačný stupeň	1	2	3	4	5	
Hodnotenie ŠŠI	2	1	0	-1	-2	
Testy v MŠ - tematické inšpekcie						
	Test	Percentuálna úspešnosť				
5-6 r. d. (matemat. predst. a grafomot.)		aspoň 85	aspoň 75	aspoň 65	aspoň 50	menej ako 50
Hodnotenie ŠŠI		2	1	0	-1	-2

Prehľad o počte vykonaných inšpekcií v šk. r. 2003/2004

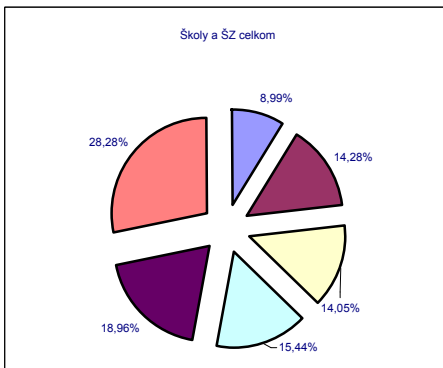
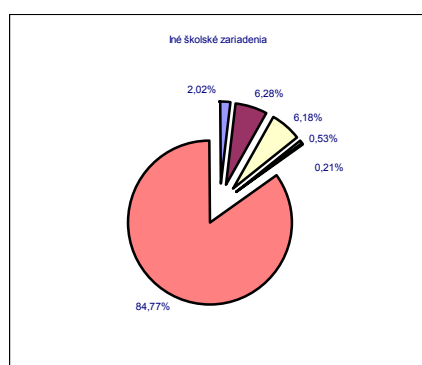
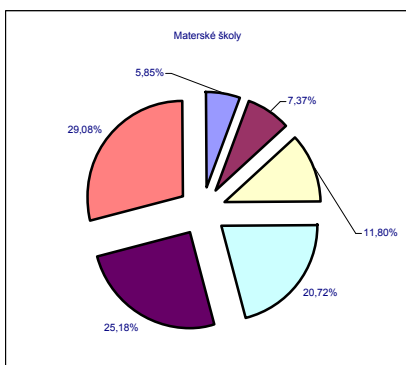
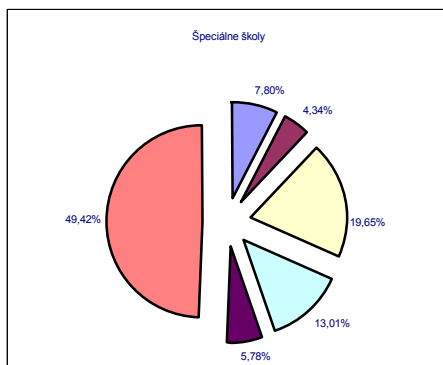
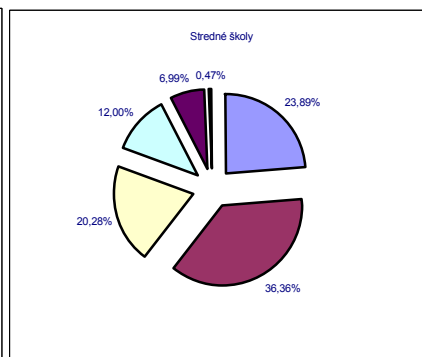
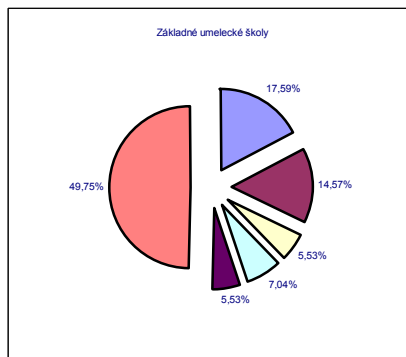
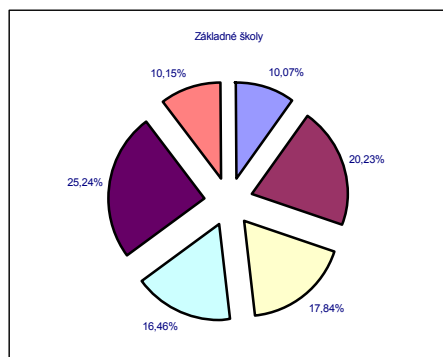
Typ školy		Komplexné inšpekcie		Tematické inšpekcie		Informatívne inšpekcie		Čiastkové inšpekcie		Inšpekcie celkom
		počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet
ZŠ	štátne	108	6,14	1439	81,81	133	7,56	79	4,49	1759
	cirkevné	1	1,25	70	87,50	6	7,50	3	3,75	80
	súkromné	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	1
	z toho VJN	13	7,22	150	83,33	6	3,33	11	6,11	180
ZŠ	celkom	109	5,92	1510	82,07	139	7,55	82	4,46	1840
G	G-8									
	štátne	0	0,00	70	64,22	36	33,03	3	2,75	109
	cirkevné	0	0,00	9	75,00	3	25,00	0	0,00	12
	súkromné	0	0,00	1	33,33	2	66,67	0	0,00	3
	z toho VJN	0	0,00	0	0,00	2	100,00	0	0,00	2
	spolu	0	0,00	80	64,52	41	33,06	3	2,42	124
	G-4									
	štátne	0	0,00	145	64,73	66	29,46	13	5,80	224
	cirkevné	0	0,00	30	66,67	13	28,89	2	4,44	45
	súkromné	1	10,00	5	50,00	4	40,00	0	0,00	10
	z toho VJN	0	0,00	16	61,54	10	38,46	0	0,00	26
	spolu	1	0,36	180	64,52	83	29,75	15	5,38	279
G8+G4	spolu	1	0,25	260	64,52	124	30,77	18	4,47	403
SOŠ	štátne	0	0,00	296	70,64	108	25,78	15	3,58	419
	cirkevné	0	0,00	6	60,00	4	40,00	0	0,00	10
	súkromné	0	0,00	18	66,67	9	33,33	0	0,00	27
	z toho VJN	0	0,00	11	73,33	2	13,33	2	13,33	15
	spolu	0	0,00	320	70,18	121	26,54	15	3,29	456
ZŠŠ	štátne	0	0,00	116	64,09	57	31,49	8	4,42	181
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	1	100,00	0	0,00	1
	súkromné	0	0,00	2	100,00	0	0,00	0	0,00	2
	z toho VJN	0	0,00	6	85,71	1	14,29	0	0,00	7
	spolu	0	0,00	118	25,88	58	12,72	8	1,75	184
SOU	štátne	21	6,46	190	58,46	97	29,85	17	5,23	325
	cirkevné	0	0,00	4	66,67	1	16,67	1	16,67	6
	súkromné	2	6,45	22	70,97	5	16,13	2	6,45	31
	z toho VJN	2	7,14	22	78,57	3	10,71	1	3,57	28
	spolu	23	6,35	216	59,67	103	28,45	20	5,52	362
SŠ	celkom	24	1,71	914	65,05	406	28,90	61	4,34	1405
MŠ	štátne	211	22,12	697	73,06	1	0,10	45	4,72	954
	cirkevné	0	0,00	3	100,00	0	0,00	0	0,00	3
	súkromné	1	16,67	4	66,67	0	0,00	1	16,67	6
	z toho VJN	17	22,37	58	76,32	0	0,00	1	1,32	76
	spolu	212	22,01	704	73,10	1	0,10	46	4,78	963
DM	štátne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	spolu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
CVC	štátne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	spolu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
JŠ	štátne	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	spolu	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
ŠZ	celkom	212	22,01	704	73,10	1	0,10	46	4,78	963
ŠZŠ	štátne	12	48,00	0	0,00	0	0,00	13	52,00	25
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	spolu	12	48,00	0	0,00	0	0,00	13	52,00	25

ŠSŠ	štátne	7	77,78	0	0,00	0	0,00	2	22,22	9
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	spolu	7	77,78	0	0,00	0	0,00	2	22,22	9
ŠVZ	štátne	1	25,00	0	0,00	0	0,00	3	75,00	4
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	spolu	1	25,00	0	0,00	0	0,00	3	75,00	4
ŠŠ	celkom	20	52,63	0	0,00	0	0,00	18	47,37	38
ZUŠ	štátne	12	50,00	0	0,00	1	4,17	11	45,83	24
	cirkevné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
	súkromné	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0
ZUŠ	celkom	12	50,00	0	0,00	1	4,17	11	45,83	24
Spolu ŠIC	štátne	372	9,22	2953	73,22	499	12,37	209	5,18	4033
	cirkevné	1	0,64	122	77,71	28	17,83	6	3,82	157
	súkromné	4	5,00	53	66,25	20	25,00	3	3,75	80
	z toho VJN	32	16,16	263	66,41	24	6,31	15	11,11	334
Spolu za ŠIC (total)		377	8,83	3128	73,26	547	12,81	218	5,11	4270

Prehľad pokrytosti siete škôl a školských zariadení všetkými vykonanými inšpekciami v školskom roku 2003/2004

V stĺpci "Počet" bol uvedený počet škôl a školských zariadení v šk. roku 1999/2000. V dôsledku ich spájania, vyradovania a zaradovania do siete za tento počet priebežne mení. V prípade, že počet sledovaných škôl je vyšší alebo nižší ako pôvodný počet, je to dôsledok uvedených zmien v sieti škôl a školských zariadení.

Školy a školského zariadenia v regióne (pôsobnosti ŠIC)			Počet škôl sledovaných v čase										Doteraz nesledované školy a ŠZ		Doteraz sledované školy celkom
			od 01.01.00 do 31.08.00		od 01.09.00 do 31.08.01		od 01.09.01 do 31.08.02		od 01.09.02 do 31.08.03		od 01.09.03 do 31.08.04				
Druh	Počet	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	%	celkom	
Základné školy	2393	241	10,07	484	20,23	427	17,84	394	16,46	604	25,24	243	10,15	2150	
Základné umelecké školy	199	35	17,59	29	14,57	11	5,53	14	7,04	11	5,53	99	49,75	100	
Stredné školy	G	223	91	40,81	88	39,46	24	10,76	11	4,93	7	3,14	2	0,90	221
	SOS	297	56	18,86	117	39,39	63	21,21	40	13,47	18	6,06	3	1,01	294
	ZSŠ	87	10	11,49	9	10,34	17	19,54	30	34,48	20	22,99	1	1,15	86
	SOU	251	48	19,12	98	39,04	70	27,89	22	8,76	15	5,98	0	0,00	253
	spolu	858	205	23,89	312	36,36	174	20,28	103	12,00	60	6,99	4	0,47	854
Špeciálne školy	346	27	7,80	15	4,34	68	19,65	45	13,01	20	5,78	171	49,42	175	
Materské školy	3229	189	5,85	238	7,37	381	11,80	669	20,72	813	25,18	939	29,08	2290	
Iné školské zariadenia	939	19	2,02	59	6,28	58	6,18	5	0,53	2	0,21	796	84,77	143	
Spolu	7964	716	8,99	1137	14,28	1119	14,05	1230	15,44	1510	18,96	2252	28,28	5712	

Percentuálny prehľad podľa druhu sledovaných a nesledovaných škôl**Legenda:** Počet sledovaných škôl v čase

od 1.1.2000 do 31.8.2000

od 1.9.2000 do 31.8.2001

od 1.9.2001 do 31.8.2002

od 1.9.2002 do 31.8.2003

od 1.9.2003 do 31.8.2004

doteraz nekonané inšpekcie

Uvádza sa **počet škôl**, v ktorých sa vykonali všetky druhy inšpekcií. Každá škola sa uvádza **len raz**.

Ak sa v niektorej škole vykonalo viac inšpekcií (alebo inšpekčných úloh), zaraďuje sa do obdobia, kedy bola inšpekcia (inšpekčná úloha) vykonaná prvýkrát.

**Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v základnej škole v šk. r. 2003/2004**

1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	109	0,88	1,80	priemerný
----------	---	-----	------	------	-----------

Ukazovatele		N	Ø	SD	Slovné hodnotenie
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)	109	1,14	1,09	dobrý
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)	109	0,99	1,03	priemerný
EV	Efektivita vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	109	0,92	1,21	priemerný
EU	Efektivita učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	109	0,79	1,39	priemerný
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia, tvorivosť)	109	0,66	1,38	priemerný
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	109	0,60	1,22	priemerný
NVV	Namerané vzdelávacie výsledky (testy)	52	0,00	1,40	priemerný
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	109	0,65	1,16	priemerný
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	109	1,28	1,92	dobrý
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	109	1,17	1,92	dobrý
VAŠ	Významné aktivity školy	109	1,26	2,04	dobrý
VVPC	Výchovno-vzdelávacia práca celkom	109	1,23	1,42	dobrý

2	Podmienky výchovy a vzdelávania	109	0,79	1,78	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
PPo	Personálne podmienky	109	0,93	3,03	priemerný
PrP	Priestorové podmienky	109	0,68	2,55	priemerný
MTP	Materiálno-technické podmienky	109	0,65	1,96	priemerný
PsP	Psychohygienické podmienky	109	0,96	2,20	priemerný
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	109	0,79	1,78	priemerný

3	Riadenie	109	1,07	1,48	dobrý
Ukazovatele		N	Ø	SD	
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	109	1,05	2,14	dobrý
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	109	1,18	1,88	dobrý
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	109	1,01	1,26	priemerný
KS	Kontrolný systém	109	0,79	1,77	priemerný
IS	Informačný systém	109	1,37	1,35	dobrý
UO	Plnenie učebných osnov	109	1,14	2,60	dobrý
UP	Plnenie učebných plánov	109	1,46	2,46	dobrý
VŠ	Plnenie vzdelávacích štandardov	109	1,05	2,38	dobrý
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie	109	1,02	1,92	priemerný
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školský legislatívnych predpisov	109	0,75	2,57	priemerný
RC	Riadenie celkom	109	1,07	1,48	dobrý

	Celkové hodnotenie škôl v SR	109	0,84	1,26	priemerný
--	-------------------------------------	-----	------	------	-----------

Kvalita vyučovania na 1. stupni základnej školy vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v šk. r. 2003/2004

Predmety	SR
Slovenský jazyk a literatúra	0,93
Počet hospitácií	359
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,22
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,04
3 Efektivita vyučovania	0,97
4 Efektivita činnosti žiakov	0,90
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,78
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,66
Cudzie jazyky	1,08
Počet hospitácií	45
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,26
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,17
3 Efektivita vyučovania	1,12
4 Efektivita činnosti žiakov	1,19
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,93
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,82
Matematika	0,89
Počet hospitácií	290
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,18
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,99
3 Efektivita vyučovania	0,92
4 Efektivita činnosti žiakov	0,81
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,75
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,70
Prvouka, prírodoveda a vlastiveda	0,98
Počet hospitácií	230
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,24
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,07
3 Efektivita vyučovania	1,06
4 Efektivita činnosti žiakov	0,89
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,81
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,80
Výchovné predmety	1,03
Počet hospitácií	198
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,08
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,17
3 Efektivita vyučovania	1,07
4 Efektivita činnosti žiakov	1,06
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,92
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,87
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií - 1. st.	1157
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,19
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,06
3 Efektivita vyučovania	1,00
4 Efektivita činnosti žiakov	0,91
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,81
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,74

Kvalita vyučovania na 2. stupni základnej školy vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v šk. r. 2003/2004

Predmety	SR
Slovenský jazyk a literatúra	0,79
Počet hospitácií	241
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,00
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,96
3 Efektivita vyučovania	0,94
4 Efektivita činnosti žiakov	0,74
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,60
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,48
Cudzie jazyky	0,64
Počet hospitácií	200
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,92
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,87
3 Efektivita vyučovania	0,71
4 Efektivita činnosti žiakov	0,58
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,40
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,35
Matematika	0,65
Počet hospitácií	252
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,99
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,82
3 Efektivita vyučovania	0,73
4 Efektivita činnosti žiakov	0,57
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,49
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,30
Prírodovedné predmety	0,82
Počet hospitácií	238
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,07
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,02
3 Efektivita vyučovania	0,86
4 Efektivita činnosti žiakov	0,67
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,71
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,57

Zemepis	0,91
Počet hospitácií	63
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,03
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,09
3 Efektivita vyučovania	1,02
4 Efektivita činnosti žiakov	0,85
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,83
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,65
Dejepis	1,01
Počet hospitácií	63
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,33
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,20
3 Efektivita vyučovania	1,15
4 Efektivita činnosti žiakov	0,80
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,78
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,80
Výchovné predmety	0,67
Počet hospitácií	269
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,98
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,81
3 Efektivita vyučovania	0,68
4 Efektivita činnosti žiakov	0,61
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,47
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,49
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií - 2. st.	1340
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,01
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,92
3 Efektivita vyučovania	0,82
4 Efektivita činnosti žiakov	0,65
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,56
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,47

**Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v stredných odborných učilištiach/učilištiach v šk. r. 2003/2004**

1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	22	0,60	1,50	priemerný
----------	---	-----------	-------------	-------------	------------------

Ukazovatele		N	Ø	SD	Slovné hodnotenie
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunik., spätná väzba)	22	0,82	1,28	priemerný
PV	Podmienky vyučovania (organiz., štýl práce, metódy, formy a prostried.)	22	0,74	1,36	priemerný
EV	Efektivita vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	22	0,65	1,38	priemerný
EU	Efektivita učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	22	0,40	1,00	priemerný
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, prakt. aplikácia, tvorivosť)	22	0,26	1,05	priemerný
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	22	0,21	1,04	priemerný
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	22	0,45	1,14	priemerný
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	22	0,81	1,30	priemerný
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	22	0,85	2,51	priemerný
VAŠ	Významné aktivity školy	22	0,68	2,56	priemerný
VVPC	Výchovno-vzdelávacia práca celkom	22	0,78	1,78	priemerný

2	Podmienky výchovy a vzdelávania	22	0,61	1,79	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
Ppo	Personálne podmienky	22	0,71	2,74	priemerný
PrP	Priestorové podmienky	22	0,81	2,39	priemerný
MTP	Materiálno-technické podmienky	22	0,50	1,81	priemerný
PsP	Psychohygienické podmienky	22	0,35	1,89	priemerný
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	22	0,61	1,79	priemerný

3	Riadenie	22	0,69	1,64	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
KZC	Koncepčnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	22	0,63	2,32	priemerný
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	22	1,07	1,34	dobry
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	22	0,81	1,20	priemerný
KS	Kontrolný systém	22	0,47	1,84	priemerný
IS	Informačný systém	22	1,10	1,06	dobry
UO	Plnenie učebných osnov	22	0,28	2,97	priemerný
UP	Plnenie učebných plánov	22	0,55	3,76	priemerný
VŠ	Overovanie nových odborov, realizácia rozvoj. projektov	15	0,82	2,53	priemerný
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie	22	0,52	2,44	priemerný
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	22	0,40	2,56	priemerný
RC	Riadenie celkom	22	0,69	1,64	priemerný

	Celkové hodnotenie škôl v SR	22	0,63	1,35	priemerný
--	-------------------------------------	-----------	-------------	-------------	------------------

Kvalita vyučovania v stredných odborných učilištiach/učilištiach vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v šk. r. 2003/2004

Predmety	SR
Slovenský jazyk a literatúra	0,28
Počet hospitácií	71
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,70
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,61
3 Efektivita vyučovania	0,50
4 Efektivita činnosti žiakov	0,14
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	-0,04
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	-0,19
Vyučovací jazyk a literatúra	0,28
Počet hospitácií	6
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,63
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,59
3 Efektivita vyučovania	0,39
4 Efektivita činnosti žiakov	0,13
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	-0,04
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	-0,03
Cudzí jazyk	0,06
Počet hospitácií	82
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,50
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,35
3 Efektivita vyučovania	0,34
4 Efektivita činnosti žiakov	-0,10
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	-0,34
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	-0,39
Matematika	0,24
Počet hospitácií	72
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,62
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,54
3 Efektivita vyučovania	0,33
4 Efektivita činnosti žiakov	0,18
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	-0,07
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	-0,15
Spoločenskovedné predmety	0,68
Počet hospitácií	35
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,93
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,86
3 Efektivita vyučovania	0,84
4 Efektivita činnosti žiakov	0,62
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,45
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,40

Prírodovedné predmety	0,55
Počet hospitácií	69
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,87
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,82
3 Efektivita vyučovania	0,68
4 Efektivita činnosti žiakov	0,48
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,28
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,14
Telesná výchova	1,00
Počet hospitácií	36
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,23
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,17
3 Efektivita vyučovania	1,14
4 Efektivita činnosti žiakov	0,93
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,76
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,79
Odborné predmety	0,49
Počet hospitácií	290
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,80
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,67
3 Efektivita vyučovania	0,60
4 Efektivita činnosti žiakov	0,38
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,28
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,23
Odborný výcvik	0,93
Počet hospitácií	127
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,10
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,12
3 Efektivita vyučovania	1,05
4 Efektivita činnosti žiakov	0,78
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,74
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,80
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií	0,51
Počet hospitácií	788
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,82
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,74
3 Efektivita vyučovania	0,65
4 Efektivita činnosti žiakov	0,40
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,26
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,21

**Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v špeciálnych základných školách v šk. r. 2003/2004**

1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	12	0,91	1,91	priemerný
----------	---	-----------	-------------	-------------	------------------

Ukazovatele		N	Ø	SD	Slovné hodnotenie
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)	12	1,27	1,02	dobrý
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)	12	0,96	1,49	priemerný
EV	Efektivita vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	12	0,99	1,34	priemerný
EU	Efektivita učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	12	0,94	1,35	priemerný
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia, tvorivosť)	12	0,49	1,24	priemerný
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	12	0,42	1,16	priemerný
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	12	0,89	0,71	priemerný
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	12	1,06	1,80	dobrý
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	12	1,04	1,80	priemerný
VAŠ	Významné aktivity školy	12	0,97	2,46	priemerný
VVPC	Výchovno-vzdelávacia práca celkom	12	1,02	1,53	priemerný

2	Podmienky výchovy a vzdelávania	12	0,46	1,88	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
PPo	Personálne podmienky	12	0,17	3,72	priemerný
PrP	Priestorové podmienky	12	0,50	2,01	priemerný
MTP	Materiálno-technické podmienky	12	0,63	1,50	priemerný
PsP	Psychohygienické podmienky	12	0,72	2,27	priemerný
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	12	0,46	1,88	priemerný

3	Riadenie	12	0,89	1,82	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	12	0,93	2,14	priemerný
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	12	0,99	2,04	priemerný
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	12	0,84	1,71	priemerný
KS	Kontrolný systém	12	0,80	1,79	priemerný
IS	Informačný systém	12	1,11	1,24	dobrý
UO	Plnenie učebných osnov	12	1,30	2,48	dobrý
UP	Plnenie učebných plánov	12	1,09	2,86	dobrý
VŠ	Plnenie vzdelávacích štandardov	12	1,07	2,54	dobrý
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie	12	0,73	2,65	priemerný
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	12	0,52	2,55	priemerný
RC	Riadenie celkom	12	0,89	1,82	priemerný

	Celkové hodnotenie škôl v SR	12	0,83	1,38	priemerný
--	-------------------------------------	-----------	-------------	-------------	------------------

Kvalita vyučovania v špeciálnej základnej škole vo vybraných predmetoch a skupinách predmetov v šk. r. 2003/2004

Predmety	SR
Slovenský jazyk a literatúra	0,68
Počet hospitácií	47
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,19
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,84
3 Efektivita vyučovania	0,84
4 Efektivita činnosti žiakov	0,68
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,32
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,23
Maďarský jazyk	0,69
Počet hospitácií	5
1 Efektivita činnosti pedagóga	0,96
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,87
3 Efektivita vyučovania	0,88
4 Efektivita činnosti žiakov	0,60
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,44
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,37
Matematika (počty)	0,73
Počet hospitácií	49
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,10
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,82
3 Efektivita vyučovania	0,80
4 Efektivita činnosti žiakov	0,88
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,42
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,34
Pracovné vyučovanie	1,03
Počet hospitácií	40
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,43
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,08
3 Efektivita vyučovania	1,24
4 Efektivita činnosti žiakov	1,15
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,63
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,64
Individuálna logopedická starostlivosť	1,15
Počet hospitácií	11
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,54
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,34
3 Efektivita vyučovania	1,29
4 Efektivita činnosti žiakov	1,35
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,75
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,63
Výchovné predmety	0,81
Počet hospitácií	21
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,20
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,93
3 Efektivita vyučovania	0,96
4 Efektivita činnosti žiakov	0,89
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,52
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,38
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií	0,85
Počet hospitácií	170
1 Efektivita činnosti pedagóga	1,27
2 Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,96
3 Efektivita vyučovania	0,99
4 Efektivita činnosti žiakov	0,94
5 Vedomosti a zručnosti žiakov	0,49
6 Vzdelávacie výsledky žiakov	0,42

**Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v odborných učilištiach/učilištiach v šk. r. 2003/2004**

1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	8	1,19	0,90	dobry
----------	---	----------	-------------	-------------	--------------

Ukazovatele		N	Ø	SD	Slovné hodnotenie
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunik., spätná väzba)	8	1,30	0,83	dobry
PV	Podmienky vyučovania (organiz., štýl práce, metódy, formy a prostried.)	8	1,23	0,80	dobry
EV	Efektivita vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	8	1,21	0,86	dobry
EU	Efektivita učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	8	1,11	0,77	dobry
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, prakt. aplikácia, tvorivosť)	8	0,93	0,80	priemerný
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	8	0,89	0,86	priemerný
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	8	1,11	0,78	dobry
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	8	1,20	0,71	dobry
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	8	1,35	1,58	dobry
VAŠ	Významné aktivity školy	8	1,48	0,85	dobry
VVPC	Výchovno-vzdelávacia práca celkom	8	1,30	0,60	dobry

2	Podmienky výchovy a vzdelávania	8	0,98	1,21	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
Ppo	Personálne podmienky	8	0,98	1,83	priemerný
PrP	Priestorové podmienky	8	1,19	1,52	dobry
MTP	Materiálno-technické podmienky	8	0,78	1,59	priemerný
PsP	Psychohygienické podmienky	8	1,15	1,38	dobry
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	8	0,98	1,21	priemerný

3	Riadenie	8	1,24	0,92	dobry
Ukazovatele		N	Ø	SD	
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	8	1,45	0,85	dobry
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	8	1,45	0,78	dobry
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	8	1,09	0,80	dobry
KS	Kontrolný systém	8	1,03	1,33	priemerný
IS	Informačný systém	8	1,40	0,94	dobry
UO	Plnenie učebných osnov	8	1,68	0,98	veľmi dobry
UP	Plnenie učebných plánov	8	1,61	1,19	veľmi dobry
VŠ	Dodržiavanie iných schválených dokumentov	6	1,55	1,12	dobry
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie	8	0,99	1,78	priemerný
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	8	0,83	2,02	priemerný
RC	Riadenie celkom	8	1,24	0,92	dobry

	Celkové hodnotenie škôl v SR	8	1,14	0,72	dobry
--	-------------------------------------	----------	-------------	-------------	--------------

**Kvalita vyučovania v odborných učilištiach vo vybraných predmetoch a skupinách
predmetov v šk. r. 2003/2004**

Predmety		SR
Všeobecno-vzdelávacie predmety (SJL, MAT, ...)		0,95
Počet hospitácií		50
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,26
2	Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,15
3	Efektivita vyučovania	1,05
4	Efektivita činnosti žiakov	1,02
5	Vedomosti a zručnosti žiakov	0,69
6	Vzdelávacie výsledky žiakov	0,56
Odborné predmety		0,96
Počet hospitácií		77
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,26
2	Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,13
3	Efektivita vyučovania	1,05
4	Efektivita činnosti žiakov	0,98
5	Vedomosti a zručnosti žiakov	0,67
6	Vzdelávacie výsledky žiakov	0,67
Odborný výcvik		1,25
Počet hospitácií		51
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,46
2	Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,37
3	Efektivita vyučovania	1,37
4	Efektivita činnosti žiakov	1,19
5	Vedomosti a zručnosti žiakov	1,05
6	Vzdelávacie výsledky žiakov	1,06
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií		
Počet hospitácií		178
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,32
2	Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,20
3	Efektivita vyučovania	1,14
4	Efektivita činnosti žiakov	1,05
5	Vedomosti a zručnosti žiakov	0,78
6	Vzdelávacie výsledky žiakov	0,75

**Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v základných umeleckých školách v šk. r. 2003/2004**

1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	12	0,79	1,20	priemerný
----------	---	----	-------------	-------------	------------------

Ukazovatele		N	Ø	SD	Slovné hodnotenie
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)	12	0,72	0,90	priemerný
PV	Podmienky vyučovania (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)	12	0,58	1,09	priemerný
EV	Efektivita vyučovania (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	12	0,54	1,00	priemerný
EU	Efektivita učenia (záujem, aktivita, hodnotové postoje žiakov)	12	0,57	0,87	priemerný
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí a zručností (poznatky, praktická aplikácia, tvorivosť)	12	0,51	0,82	priemerný
VV	Vzdelávacie výsledky (kognitívna, praktická a záujmová oblasť)	12	0,52	0,83	priemerný
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	12	0,57	0,90	priemerný
ROŽ	Rozvoj osobnosti žiakov	12	1,32	0,93	dobry
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	12	1,33	1,04	dobry
VAŠ	Významné aktivity školy	12	1,05	1,56	dobry
VVPC	Výchovno-vzdelávacia práca celkom	12	1,26	0,89	dobry

2	Podmienky výchovy a vzdelávania	12	0,62	1,12	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
PPo	Personálne podmienky	12	0,76	1,41	priemerný
PrP	Priestorové podmienky	12	0,45	2,03	priemerný
MTP	Materiálno-technické podmienky	12	0,45	1,43	priemerný
PsP	Psychohygienické podmienky	12	0,81	1,20	priemerný
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	12	0,62	1,12	priemerný

3	Riadenie	12	0,95	1,06	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
KZC	Koncepcnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	12	1,21	1,70	dobry
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	12	1,30	1,20	dobry
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	12	0,96	1,10	priemerný
KS	Kontrolný systém	12	0,72	1,45	priemerný
IS	Informačný systém	12	1,14	1,09	dobry
UO	Plnenie učebných osnov	12	0,71	1,42	priemerný
UP	Plnenie učebných plánov	12	0,56	1,58	priemerný
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie	12	0,84	1,06	priemerný
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	12	0,20	1,63	priemerný
RC	Riadenie celkom	12	0,95	1,06	priemerný

	Celkové hodnotenie škôl v SR	12	0,85	0,91	priemerný
--	-------------------------------------	----	-------------	-------------	------------------

**Kvalita vyučovania v základných umeleckých školách v jednotlivých odboroch
v šk. r. 2003/2004**

Odbory	SR
Hudobný odbor	0,52
Počet hospitácií	322
Efektivita činnosti pedagóga	0,64
Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,55
Efektivita vyučovania	0,51
Efektivita činnosti žiakov	0,51
Vedomosti a zručnosti žiakov	0,45
Vzdelávacie výsledky žiakov	0,46
Výtvarný odbor	1,20
Počet hospitácií	37
Efektivita činnosti pedagóga	1,32
Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,25
Efektivita vyučovania	1,20
Efektivita činnosti žiakov	1,18
Vedomosti a zručnosti žiakov	1,14
Vzdelávacie výsledky žiakov	1,10
Tanečný odbor	1,16
Počet hospitácií	20
Efektivita činnosti pedagóga	1,26
Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	1,19
Efektivita vyučovania	1,23
Efektivita činnosti žiakov	1,06
Vedomosti a zručnosti žiakov	1,09
Vzdelávacie výsledky žiakov	1,11
Literárno-dramatický odbor	0,90
Počet hospitácií	13
Efektivita činnosti pedagóga	1,21
Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,92
Efektivita vyučovania	0,79
Efektivita činnosti žiakov	0,87
Vedomosti a zručnosti žiakov	0,80
Vzdelávacie výsledky žiakov	0,82
Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií	392
Efektivita činnosti pedagóga	0,75
Podmienky vyučovania vytvorené pedagógom	0,66
Efektivita vyučovania	0,62
Efektivita činnosti žiakov	0,62
Vedomosti a zručnosti žiakov	0,56
Vzdelávacie výsledky žiakov	0,56

**Kvantitatívne ukazovatele výsledkov komplexnej inšpekcie
v materských školách v šk. r. 2003/2004**

1	Kvalita priebehu a výsledky výchovno-vzdelávacieho procesu	212	1,08	1,75	dobrý
----------	---	-----	------	------	--------------

Ukazovatele		N	Ø	SD	Slovné hodnotenie
PP	Pedagogické pôsobenie (interakcia, kooperácia, komunikácia, spätná väzba)	212	1,10	1,59	dobrý
PV	Podmienky VVČ (organizácia, štýl práce, metódy, formy a prostriedky)	212	0,98	1,61	priemerný
EV	Efektivita VVČ (vo vzťahu k cieľu a obsahu učiva)	212	1,03	1,72	priemerný
EU	Efektivita činnosti detí (záujem, aktivita, hodnotová orientácia detí)	212	1,01	1,47	priemerný
ÚV	Úroveň osvojenia vedomostí, schopností a zručností (poznatky, praktická aplikácia, tvorivosť)	212	0,99	1,55	priemerný
VV	Vzdelávacie výsledky detí, poznatkový systém detí	212	1,07	1,49	dobrý
CHV	Celkové hodnotenie vyučovania	212	1,03	1,50	priemerný
ROŽ	Rozvoj osobnosti detí	212	1,34	1,40	dobrý
PMA	Preventívne a multidisciplinárne aktivity	212	0,92	2,06	priemerný
VAS	Významné aktivity školy	212	1,29	1,65	dobrý
VVPC	Výchovno-vzdelávacia práca celkom	212	1,18	1,53	dobrý

2	Podmienky výchovy a vzdelávania	212	1,24	1,47	dobrý
Ukazovatele		N	Ø	SD	
Ppo	Personálne podmienky	212	1,55	1,77	dobrý
PrP	Priestorové podmienky	212	1,10	2,07	dobrý
MTP	Materiálno-technické podmienky	211	0,90	1,96	priemerný
PsP	Psychohygienické podmienky	212	1,21	1,83	dobrý
PVVC	Podmienky výchovy a vzdelávania celkom	212	1,24	1,47	dobrý

3	Riadenie	212	1,03	1,71	priemerný
Ukazovatele		N	Ø	SD	
KZC	Koncepčnosť, zameranie, ciele výchovy a vzdelávania	212	1,09	2,01	dobrý
P	Plánovanie (strategické, operatívne)	212	0,98	2,11	priemerný
OPR	Odborné a pedagogické riadenie (vedenie, rozhodovanie)	212	1,11	1,59	dobrý
KS	Kontrolný systém	212	0,87	1,98	priemerný
IS	Informačný systém	212	1,21	1,65	dobrý
UO	Plnenie PVaV	212	1,13	2,22	dobrý
KPD	Kvalita pedagogickej dokumentácie	212	1,14	1,87	dobrý
ŠL	Dodržiavanie všeobecne záväzných školských legislatívnych predpisov	212	0,88	2,18	priemerný
RC	Riadenie celkom	212	1,03	1,71	priemerný

	Celkové hodnotenie škôl v SR	212	1,10	1,48	dobrý
--	-------------------------------------	-----	------	------	--------------

Kvalita výchovno-vzdelávacej činnosti v materských školách vo vybraných výchovných zložkách v šk. r. 2003/2004

	Výchovné zložky	SR
	Matematické predstavy	1,02
	Počet hospitácií	140
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,05
2	Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	1,01
3	Efektivita VVČ	1,01
4	Efektivita činnosti detí	1,00
5	Úroveň vedomostí, zruč., schop. a návykov detí	0,99
6	VV výsledky detí, poznatkový systém detí	1,08
	Jazyková výchova	1,00
	Počet hospitácií	164
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,08
2	Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,98
3	Efektivita VVČ	1,00
4	Efektivita činnosti detí	0,99
5	Úroveň vedomostí, zruč., schop. a návykov detí	0,94
6	VV výsledky detí, poznatkový systém detí	1,05
	Rozvíjanie poznania	1,00
	Počet hospitácií	185
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,04
2	Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	1,02
3	Efektivita VVČ	1,03
4	Efektivita činnosti detí	0,94
5	Úroveň vedomostí, zruč., schop. a návykov detí	0,94
6	VV výsledky detí, poznatkový systém detí	1,04
	Telesná výchova	1,04
	Počet hospitácií	398
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,13
2	Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	0,97
3	Efektivita VVČ	1,03
4	Efektivita činnosti detí	1,05
5	Úroveň pohybových schopností a zručností detí	1,01
6	VV výsledky detí, poznatkový systém detí	1,07
	Výtvarná výchova	1,07
	Počet hospitácií	188
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,18
2	Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	1,05
3	Efektivita VVČ	1,03
4	Efektivita činnosti detí	1,08
5	Úroveň rozvoja grafomot. zruč. a návykov detí	1,00
6	VV výsledky detí, poznatkový systém detí	1,07
	Počet a súhrnné vyhodnotenie hospitácií	1075
1	Efektivita činnosti pedagóga	1,10
2	Podmienky VVČ vytvorené učiteľkami	1,00
3	Efektivita VVČ	1,02
4	Efektivita činnosti detí	1,02
5	Úroveň vedomostí, zruč., schop. a návykov detí	0,98
6	VV výsledky detí, poznatkový systém detí	1,06

Prehľad o testovaných predmetoch, počte škôl a žiakov a dosiahnutých výsledkoch v 5. roč. základnej školy v SR

Kraj	MAT–5. roč.											
	Vzdelávací štandard pre 1. stupeň ZŠ - test 12 otázok											
	AB			CD			EF			AB CD EF		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	14	495	70,66	9	277	78,73	0	0		23	772	73,56
TT	16	638	67,12	14	588	69,39	3	65	65,13	33	1291	68,05
TN	16	536	69,07	19	904	71,85	0	0		35	1281	70,82
NR	7	253	67,98	5	227	68,21	31	842	69,39	43	1300	68,92
ZA	6	145	68,62	10	429	72,17	0	0		16	574	71,27
BB	18	1231	67,68	11	413	65,33	1	65	50,77	30	1709	67,12
PO	15	979	66,16	11	788	72,78	6	284	68,25	32	2051	68,99
KE	13	786	69,18	4	189	67,14	8	372	64,67	25	1347	67,65
SR	105	5005	68,02	83	3692	71,33	49	1628	67,20	237	10325	69,07

Kraj	SJL–5. roč.											
	Vzdelávací štandard pre 1. stupeň ZŠ - test 17 otázok											
	AB			CD			EF			AB CD EF		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	10	368	74,30	12	371	74,77	10	318	78,21	32	1057	75,64
TT	15	537	70,86	11	337	75,56	14	467	75,68	40	1341	73,72
TN	18	800	73,48	19	853	78,98	22	1094	79,28	59	2697	77,46
NR	13	467	73,11	10	256	73,79	5	252	77,85	28	975	74,51
ZA	17	676	70,33	9	322	71,61	13	679	79,96	39	1677	74,48
BB	35	1314	62,95	20	747	68,26	11	502	76,01	66	2563	67,06
PO	22	989	68,25	31	966	69,75	23	965	74,59	76	2920	70,84
KE	17	698	68,36	8	290	67,23	7	385	68,37	32	1373	68,13
SR	147	5849	69,04	120	4142	72,53	105	4612	76,61	372	14603	73,24

Kraj	PDA–5. roč.											
	Vzdelávací štandard pre 1. stupeň ZŠ - test 17 otázok											
	AB			CD			EF			AB CD EF		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	12	364	78,85	15	624	77,79	0	0		27	988	78,18
TT	18	619	76,34	17	674	75,98	19	557	75,79	54	1850	76,04
TN	18	926	82,17	21	832	76,14	0	0		39	1758	79,32
NR	6	256	79,02	15	477	74,48	0	0		21	733	76,07
ZA	17	792	79,94	15	565	75,76	0	0		32	1357	78,20
BB	29	1011	78,14	27	780	74,87	0	0		56	1791	76,72
PO	29	1131	72,84	17	689	71,55	13	561	74,14	59	2381	72,77
KE	9	268	65,08	16	695	73,81	5	159	76,25	30	1122	72,07
SR	138	5367	77,21	143	5336	74,87	37	1277	75,12	318	11980	75,95

Kraj	SJLm-5. roč.			MJL-5. roč.		
	Vzdelávací štandard pre 1. stupeň ZŠ					
	AB			AB		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	0	0		3	50	69,70
TT	3	89	59,66	4	203	79,90
TN	0	0		0	0	
NR	9	159	53,62	6	158	73,07
ZA	0	0		0	0	
BB	5	209	51,27	11	303	62,46
PO	0	0		0	0	
KE	3	90	53,61	5	65	56,92
SR	20	547	53,70	29	779	69,16

Prehľad o testovaných predmetoch, počte škôl a žiakov a dosiahnutých výsledkoch v 9. roč. základnej školy v SR

Kraj	MAT–9. roč.									SJL–9. roč.								
	Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ - test 15 otázok									Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ - test 20 otázok								
	CD			EF			CD EF			AB			CD			AB CD		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	10	452	51,31	15	692	61,28	25	1144	57,34	11	420	61,33	0	0		11	420	61,33
TT	9	373	49,69	17	622	55,63	26	1035	52,77	16	568	63,84	13	482	67,16	29	1050	65,36
TN	9	603	55,38	20	866	55,81	29	1469	55,63	18	933	67,44	0	0		18	933	67,44
NR	8	275	53,01	14	480	53,24	22	754	53,16	6	201	63,03	0	0		6	201	63,03
ZA	10	375	51,48	15	587	51,61	25	962	51,56	17	784	67,91	0	0		17	784	67,91
BB	21	751	51,43	28	744	48,94	49	1495	50,19	29	1066	61,84	0	0		29	1066	61,84
PO	9	570	57,60	16	643	48,31	25	1213	52,85	29	971	62,54	13	530	63,93	42	1501	63,03
KE	12	474	46,46	16	708	56,03	28	1182	51,62	8	165	54,61	5	164	68,20	13	329	61,38
SR	88	3872	52,09	141	5382	53,85	229	9254	53,12	134	5108	63,92	31	1176	65,85	165	6284	64,28

Kraj	ANJ–9. roč									CHE–9. roč.								
	Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ - test 30 otázok									Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ - test 20 otázok								
	AB			CD			AB CD			AB			CD			AB CD		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	14	397	68,52	9	258	68,04	23	655	68,33	9	147	74,08	0	0		9	147	74,08
TT	9	195	61,49	10	281	61,72	19	476	61,63	14	392	73,48	3	91	70,16	17	483	72,86
TN	10	240	61,03	15	443	62,72	25	683	62,13	13	290	77,38	0	0		13	290	77,38
NR	5	145	61,31	5	89	68,81	10	234	64,16	7	176	68,44	30	844	71,54	37	1020	71,01
ZA	8	198	60,01	6	211	61,80	14	409	60,93	12	226	68,32	0	0		12	226	68,32
BB	16	701	66,83	9	247	65,24	25	948	66,42	16	484	67,39	1	44	64,76	17	528	67,56
PO	15	617	65,24	10	449	62,46	25	1066	64,07	18	499	72,42	6	269	70,91	24	768	72,69
KE	12	550	62,89	4	76	62,67	16	626	62,86	14	411	68,32	8	392	72,30	22	803	70,26
SR	89	3043	64,51	68	2054	63,67	157	5097	64,17	103	2625	71,11	48	1640	71,73	151	4265	71,35

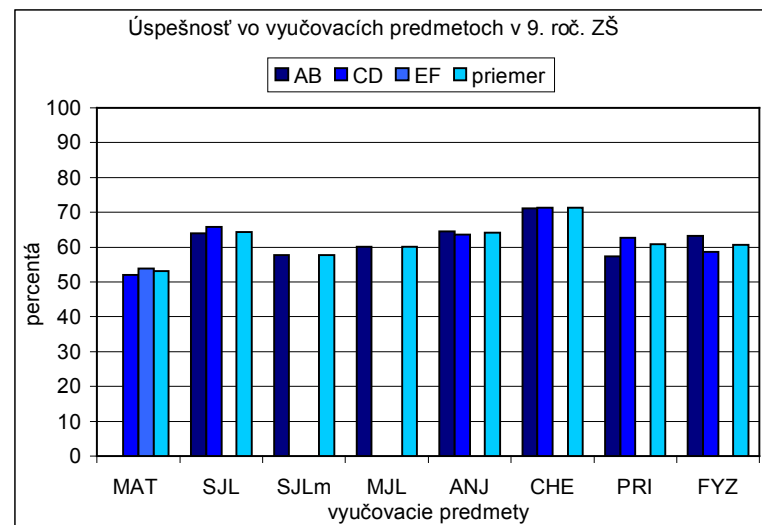
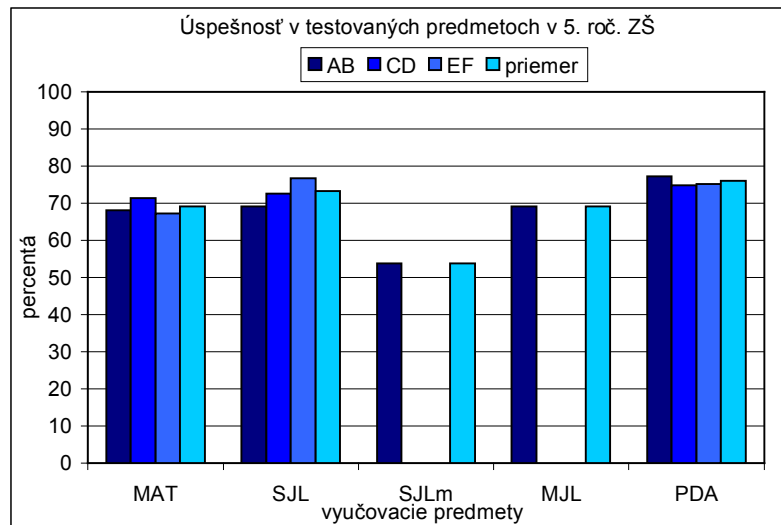
Kraj	PRI–9. roč.									FYZ–9. roč.								
	Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ - test 20 otázok									Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ - test 15 otázok								
	AB			CD			AB CD			AB			CD			AB CD		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	2	115	58,91	9	394	59,47	11	509	59,34	0	0		12	346	57,88	12	346	57,88
TT	16	890	55,01	18	597	64,23	34	1487	58,71	12	339	66,19	11	363	57,89	23	702	61,90
TN	16	514	59,01	22	1063	65,63	38	1577	63,47	9	439	65,92	19	845	62,82	28	1284	63,88
NR	0	0		7	333	64,87	7	333	64,87	7	196	67,97	10	287	59,26	17	483	62,79
ZA	3	122	61,48	13	706	65,66	16	828	65,04	7	264	62,02	9	337	57,31	16	601	59,38
BB	3	53	54,83	12	531	58,95	15	584	58,58	14	475	59,65	19	645	54,18	33	1120	56,50
PO	6	86	58,00	23	888	59,57	29	974	59,43	13	311	60,13	32	861	55,65	45	1172	56,84
KE	18	804	58,22	8	356	59,80	26	1160	58,70	10	375	62,29	8	258	52,82	18	633	58,43
SR	64	2584	57,38	112	4868	62,65	176	7452	60,80	72	2399	63,14	120	3942	58,67	192	6341	60,65

Kraj	SJLm-9. roč.			MJL-9. roč.		
	Vzdelávací štandard pre 2. stupeň ZŠ s VJM			Učebné osnovy pre 2. stupeň ZŠ s VJM		
	AB			AB		
	školy	žiaci	priemer	školy	žiaci	priemer
BA	3	52	75,51	0	0	
TT	4	188	62,07	3	104	63,46
TN	0	0		0	0	
NR	6	149	62,30	7	149	58,28
ZA	0	0		0	0	
BB	11	271	50,41	5	203	55,56
PO	0	0		0	0	
KE	5	84	51,90	4	131	66,18
SR	29	744	57,66	19	587	60,02

Dosiahnutá úspešnosť v testovaných predmetoch v 5. a 9. roč. základnej školy v SR

5.roč.	AB	CD	EF	Priemer
MAT	68,02	71,33	67,20	69,07
SJL	69,04	72,53	76,61	73,24
SJLm	53,70			53,70
MJL	69,16			69,16
PDA	77,21	74,87	75,12	75,95

9.roč.	AB	CD	EF	Priemer
MAT		52,09	53,85	53,12
SJL	63,92	65,85		64,28
SJLm	57,66			57,66
MJL	60,02			60,02
ANJ	64,51	63,67		64,17
CHE	71,11	71,36		71,35
PRI	57,38	62,65		60,82
FYZ	63,14	58,67		60,65

Prehľad o testovaných predmetoch, počte škôl a počte testovaných žiakov v stredných školách v SR

Kraj	Matematika										Slovenský jazyk a literatúra										Anglický jazyk									
	SŠ s VJS a VJM										SŠ s VJS										SŠ s VJS									
	G		SOŠ		SOU		ZSŠ		SŠ		G		SOŠ		SOU		ZSŠ		SŠ		G		SOŠ		SOU		ZSŠ		SŠ	
	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci
BA	4	170	10	519	5	298	5	335	24	1322	2	70	5	285	2	157	0	0	9	512	0	0	7	403	2	62	3	139	12	604
TT	15	660	16	731	13	768	4	262	48	2521	7	482	4	319	4	266	3	214	18	1281	7	221	10	355	1	9	0	0	18	585
TN	0	0	11	1015	9	1220	11	986	31	3221	0	0	4	421	6	636	3	518	13	1575	0	0	3	175	1	45	8	618	12	838
NR	3	55	7	527	5	241	4	659	19	1482	0	0	1	119	4	338	3	398	8	855	1	21	1	76	1	32	0	0	3	129
ZA	10	669	8	543	4	294	1	156	23	1662	5	334	4	340	2	104	2	227	13	1005	4	279	5	292	0	0	0	0	9	571
BB	11	425	14	1104	8	699	3	423	36	2651	2	112	6	328	1	52	3	400	12	892	6	523	6	215	0	0	1	39	13	777
PO	15	692	34	1895	17	1485	3	264	69	4336	6	533	3	245	10	967	4	450	23	2195	4	219	10	631	2	106	0	0	16	956
KE	20	1358	13	717	12	883	6	490	51	3448	3	188	12	783	8	471	1	166	24	1608	4	181	7	372	5	201	3	185	19	939
SR	78	4029	113	7051	73	5888	37	3575	301	20543	25	1719	39	2840	37	2991	19	2373	120	9923	26	1444	49	2519	12	455	15	981	102	5399

Kraj	Prírodovedné predmety										Predmety testované vo všetkých druhoch SŠ - spolu										SJLm-1		MJL-1		SJLm-3		Spolu		SPOLU	
	SŠ s VJS, VJM a VJU										SŠ s VJS, VJM a VJU										SOU s VJM						VJM			
	G		SOŠ		SOU		ZSŠ		SŠ		G		SOŠ		SOU		ZSŠ		SŠ		SOU						SOU		SŠ	
	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci	školy	žiaci		
BA	1	26	4	214	1	14	0	0	6	254	5	159	26	1421	10	531	8	474	51	2692									51	2692
TT	3	161	6	456	4	241	0	0	13	858	32	1524	35	1817	40	1918	7	476	97	5145	6	208	4	184	8	242	18	634	115	5577
TN	10	999	2	159	0	0	0	0	12	1158	10	999	20	1770	16	1901	22	2122	68	6792									68	6792
NR	0	0	5	423	1	66	2	322	8	811	4	76	14	1145	17	921	9	1379	38	3277	1	22	2	92	3	130	6	244	44	3521
ZA	0	0	3	135	3	204	2	289	8	628	19	1282	21	1354	9	602	5	672	53	3866									53	3866
BB	3	116	6	352	2	84	1	136	12	688	22	1176	32	1999	17	946	8	998	73	5008	2	37	2	37	2	37	6	111	79	5119
PO	5	282	8	579	10	679	1	147	24	1687	30	1726	38	2405	39	3237	8	861	132	9174									132	9174
KE	2	48	17	1226	1	53	0	0	20	1327	29	1775	49	3098	41	1955	10	841	114	7322	5	137	5	123	5	87	15	347	129	7669
SR	24	1632	51	3544	22	1341	6	894	103	7411	151	8717	235	15009	189	12011	77	7823	626	43276	14	404	13	436	18	496	45	1336	671	44612

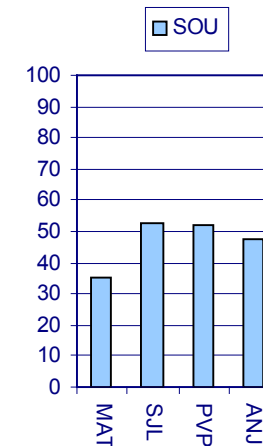
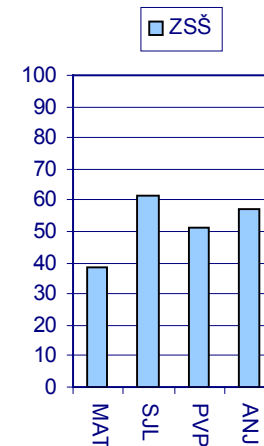
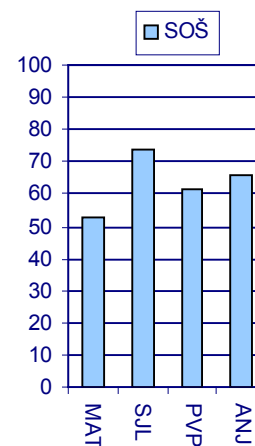
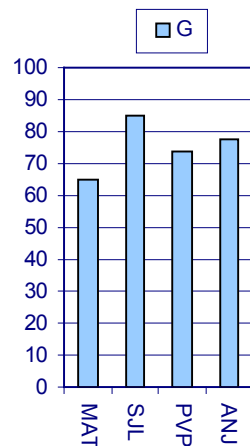
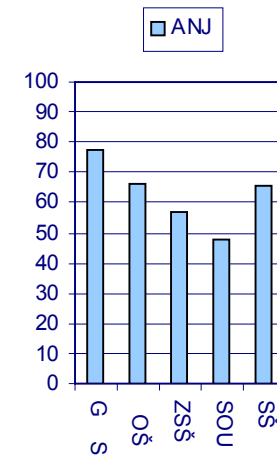
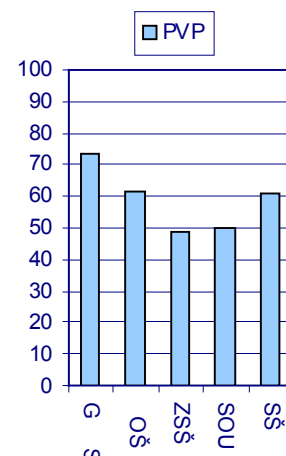
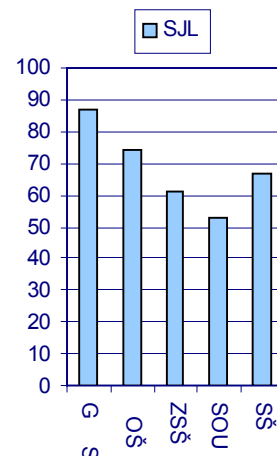
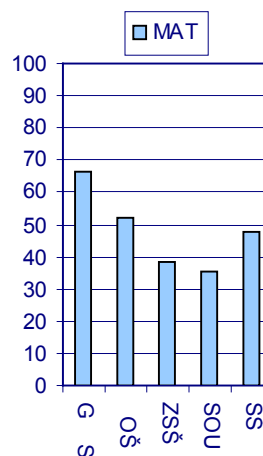
Dosiachnutá úspešnosť v testovaných predmetoch v stredných školách v SR

Druh školy	Test predmet	Var. testu	Počet škôl	Počet test. ž.	Klasif. v teste	Klasif. v ZŠ	MAT %
G	MAT	EFGH	78	4029	2,93	1,44	66,61
SOŠ	MAT	EFGH	113	7051	3,78	2,16	52,43
ZSŠ	MAT	EFGH	37	3575	4,48	2,96	38,42
SOU	MAT	EFGH	73	5888	4,62	3,32	35,30
SŠ	MAT	EFGH	301	20543	3,98	2,49	47,86

Druh školy	Test predmet	Var. testu	Počet škôl	Počet test. ž.	Klasif. v teste	Klasif. v ZŠ	SJL %
G	SJL	EF	25	1719	1,62	1,35	86,56
SOŠ	SJL	EF	39	2840	2,51	2,04	74,12
ZSŠ	SJL	EF	19	2373	3,39	2,72	61,30
SOU	SJL	EF	37	2991	3,99	3,21	52,59
SŠ	SJL	EF	120	9923	3,01	2,44	66,72

Druh školy	Test predmet	Var. testu	Počet škôl	Počet test. ž.	Klasif. v teste	Klasif. v ZŠ	PVP %
G	PVP	EF	24	1632	2,48	1,24	73,59
SOŠ	PVP	EF	51	3544	3,13	1,79	61,62
ZSŠ	PVP	EF	6	894	3,82	2,47	49,01
SOU	PVP	EF	22	1341	3,78	2,70	49,89
SŠ	PVP	EF	103	7411	3,19	1,92	60,61

Druh školy	Test predmet	Var. testu	Počet škôl	Počet test. ž.	Klasif. v teste	Klasif. v ZŠ	ANJ %
G	ANJ	AB	26	1444	2,27	1,31	77,20
SOŠ	ANJ	AB	49	2519	2,98	1,76	66,16
ZSŠ	ANJ	AB	15	981	3,56	2,30	56,75
SOU	ANJ	AB	12	455	4,14	2,88	47,67
SŠ	ANJ	AB	102	5399	2,99	1,83	65,84

Zoznam použitých materiálov štátnych orgánov a inštitúcií

1. Správa odboru hygieny detí a mládeže Ústavu verejného zdravotníctva v roku 2003, Úrad verejného zdravotníctva, Bratislava, 2004
2. Medziokresné porovnanie zaškolenia detí v materských školách a v špeciálnych materských školách v SR podľa veku detí, vrátane posledného roka pred povinnou školskou dochádzkou za roky 2001 – 2003, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, júl 2004
3. Poznatky krajských školských úradov v oblasti špeciálnych škôl a špeciálnych školských zariadení a z organizácie olympiád a súťaží žiakov základných a stredných škôl. Správy krajských školských úradov, 2004
4. Problémové správanie žiakov v špeciálnych základných školách SR. Kopányiová, A., Matula, Š.: Správa o analýze záškoláctva a porúch správania žiakov ZŠ a SŠ v SR. Analytický materiál pre MŠ SR, VÚDPaP 2001.
5. Ďalšie vzdelávanie pedagógov a riadiacich zamestnancov škôl, Vyhodnotenie plánu hlavných úloh za rok 2003 a 1.polrok 2004, MPC Prešov, Hodnotenie práce za školský rok 2003/2004 MPC Tomášikova, Bratislava, Hodnotenie práce za 2. polrok 2003 MPC Exnárova, Bratislava
6. Drogy a životný štýl mládeže v Slovenskej republike, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003
7. Fajčenie žiakov základných a stredných škôl, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003
8. Syntetické drogy z pohľadu stredoškolskej mládeže, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2003
9. Činnosť pedagogicko-psychologických poradní v školskom roku 2002/2003, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2004
10. Činnosť CVPP v školskom roku 2002/2003, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2004
11. Vyhodnotenie programu Cesta k emocionálnej zrelosti, Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2004
12. Zemko, M.: Resocializačný proces z aspektu liečby drogovo závislých, časopis Mládež a spoločnosť, Ústav informácií a prognóz, Bratislava, 2004, 29 s.